

รายงานผลการดำเนินงานโครงการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
โครงการศึกษาและรวบรวมข้อมูล อุตสาหกรรมชุมชน
ภูมิปัญญาชาวบ้าน

หัวหน้าโครงการ
ว่าที่ร.ต.ศักดิ์ชาย สิกขา
คณะวิศวกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ได้รับสนับสนุนงบประมาณดำเนินโครงการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมจาก
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ปีงบประมาณ พ.ศ.2545

กิตติกรรมประกาศ

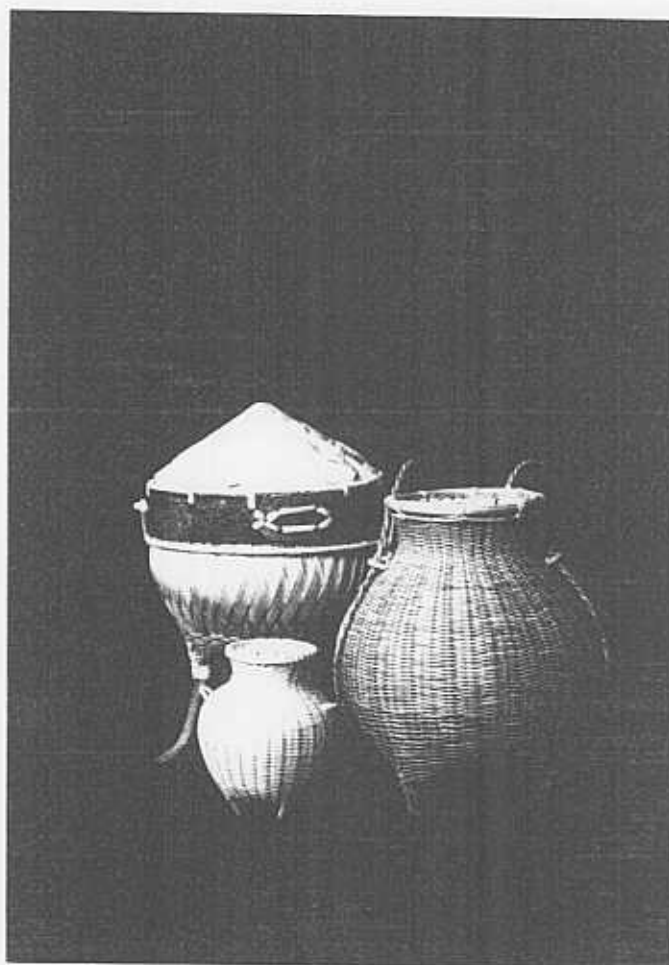
โครงการศึกษาและรวบรวมข้อมูลอุตสาหกรรมชุมชนภูมิปัญญาชาวบ้านในเขตอีสานตอนใต้ จำนวน 8 จังหวัด เป็นโครงการในแผนงาน ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมได้รับการจัดสรรเงินงบประมาณจาก มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ปีงบประมาณ 2545 โดยคณะทำงานในโครงการได้ทำการรวบรวมข้อมูลจากหลายแหล่งข้อมูล เพื่อศึกษาวิเคราะห์ และแยกเป็นหมวดหมู่ ทั้งได้สำรวจในพื้นที่จริง ทั้งนี้ต้องขอขอบพระคุณ พัฒนาชุมชนจังหวัด อุตสาหกรรมจังหวัด 8 จังหวัด คือ อุบลราชธานี ยโสธร ศรีสะเกษ มุกดาหาร อำนาจเจริญ สุรินทร์ บุรีรัมย์ และร้อยเอ็ด ที่ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และขอบพระคุณ กลุ่มงานอุตสาหกรรมชุมชน ภูมิปัญญาชาวบ้านที่ช่วยตอบขอบข้อมูลและให้รายละเอียดต่าง ๆ

คณะผู้จัดทำโครงการหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่องานอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมไทยในชุมชนสืบไป

ว่าที่ ร.ต. ศักดิ์ชาย สิกขา
หัวหน้าโครงการ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
สารบัญ	๗
หลักการและเหตุผล	4
วัตถุประสงค์ / ผลที่คาดว่าจะได้รับ / แผนการดำเนินงาน	5
ผลการดำเนินงาน	9
๑ อุบลราชธานี	11
๒ โขสาร	37
๓ ศรีสะเกษ	55
๔ มุกดาหาร	96
๕ อำนาจเจริญ	109
๖ สุรินทร์	123
๗ บุรีรัมย์	162
๘ ร้อยเอ็ด	184
สรุปผลการดำเนินงานและข้อเสนอแนะ	207
ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนิน โครงการ	209
บรรณานุกรม	211
ภาคผนวก	212

“ ภูมิปัญญาชาวบ้าน คือ องค์ความรู้ ความสามารถของชุมชนที่ได้การ
สั่งสม สืบทอดกันมาด้วยระยะเวลายาวนานเป็นศักราชภาพที่จะใช้แก้ปัญหา
จัดการ ปรับปรุง มีการเรียนรู้และถ่ายทอดสู่คนรุ่นใหม่ เพื่อให้สามารถ
ดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข “

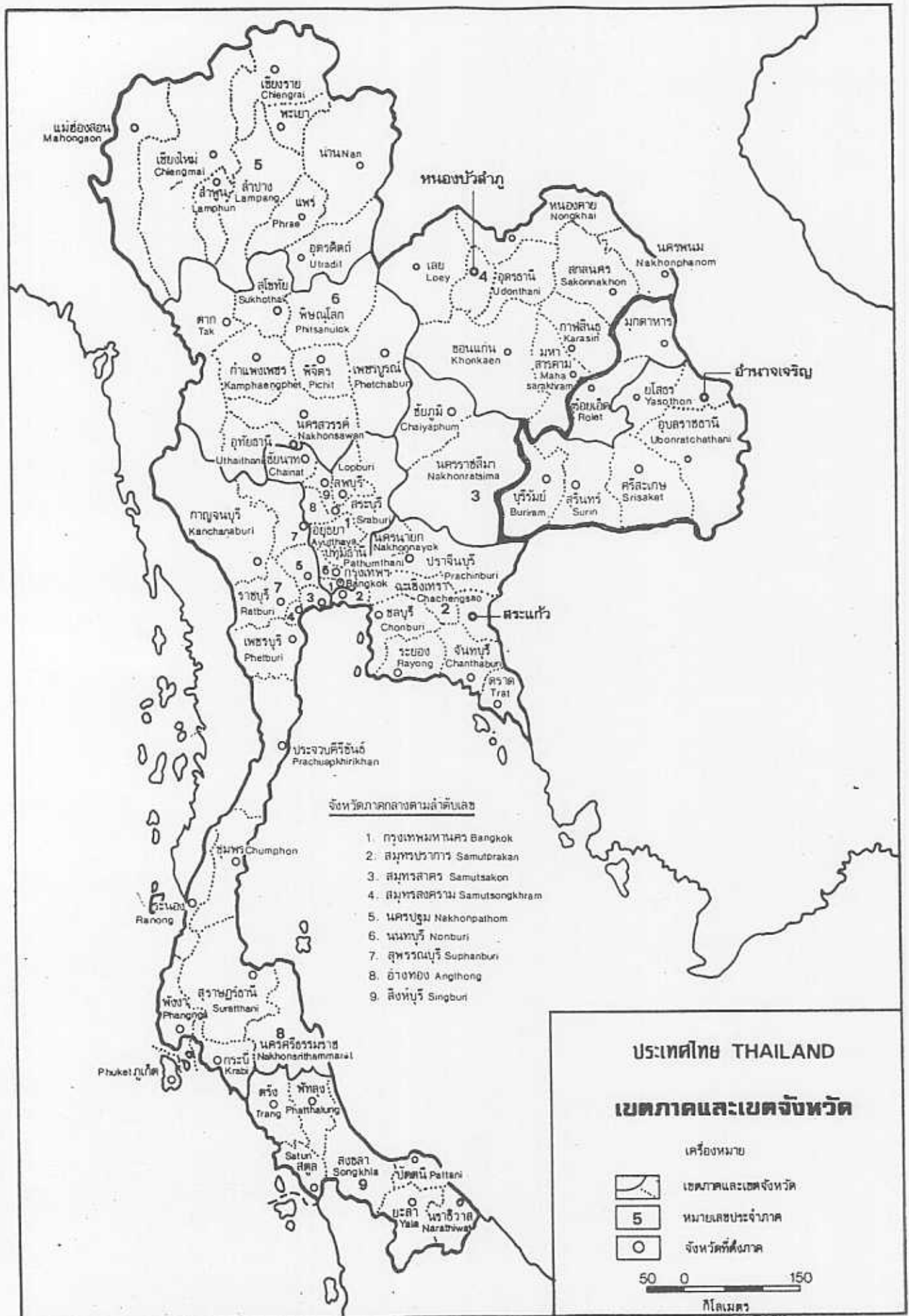
การศึกษาและรวบรวม อุตสาหกรรมชุมชน ภูมิปัญญาชาวบ้าน

“ เป็นการนำข้อมูล แหล่งภูมิปัญญาชาวบ้านที่มีอยู่ในท้องถิ่น ทั้งที่กำลังพัฒนาและพัฒนาเป็นอุตสาหกรรมแล้วมารวบรวมและศึกษา เพื่อการเผยแพร่ ประกอบการแสวงหาความรู้ของผู้สนใจ “

ศึกษาเฉพาะกรณี 8 จังหวัด คือ

- อุบลราชธานี
- ยโสธร
- ศรีสะเกษ
- มุกดาหาร
- อำนาจเจริญ
- สุรินทร์
- บุรีรัมย์
- ร้อยเอ็ด

เป็นกลุ่มจังหวัดที่มีพื้นที่เชื่อมโยงติดต่อกันและมีที่ตั้งอยู่ใกล้ชายแดนลาว และกัมพูชา มีพรมแดนที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติคือ แม่น้ำโขง

หลักการและเหตุผล

ในภาวะปัจจุบันงานอาชีพในชุมชนได้เกิดการพัฒนายอย่างรวดเร็ว จากเดิมที่เคยทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ ซึ่งเป็นการกสิกรรมเพียงอย่างเดียว ได้มีการปรับตัวตามสภาวะเศรษฐกิจและสังคม โดยทำงานอาชีพที่ เคยทำเป็นงานอดิเรกเพื่อการใช้สอยหรือจำหน่ายแต่เพียงเล็กน้อยในกลุ่มญาติมิตร มาเป็นงานอาชีพ ทำควบคู่ ไปกับงานอาชีพเดิม

จนกระทั่งเกิดโครงการ หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ตามนโยบายส่งเสริมอาชีพของรัฐ งานอาชีพที่เกิดขึ้นเหล่านี้ส่วนใหญ่แล้วเป็นที่สืบทอดมาแต่อดีตเป็นภูมิปัญญาของชาวบ้านที่แท้จริง หน่วยงานของรัฐในหลาย หน่วยงานได้มีส่วนเข้ามาช่วยเหลือทั้งในแง่ของวิชาการ การสร้างมูลค่าเพิ่ม การเสริมการจัดการตั้งกลุ่มให้มีความเข้มแข็งเกิดเป็นกลุ่มงานอาชีพขึ้นมากมายไม่เฉพาะในตำบลแต่มีในหมู่บ้านด้วยและในหมู่บ้านบางแห่งมี หลายกลุ่มตลอดจนบางคนไม่ยอมเข้าร่วมกลุ่มแต่ทำอยู่เพียงรายเดียวเป็นอิสระ

ภูมิปัญญาชาวบ้านที่สร้างงานสร้างอาชีพเหล่านี้คือ คุณค่าทางสังคม ซึ่งมีอยู่กระจัดกระจายทั่วไปหน่วยงานของรัฐหลายหน่วยงานพยายามติดตามเพื่อให้ความช่วยเหลือจะได้มีการสืบทอดเป็นมรดกทางวัฒนธรรมให้ ลูกหลานได้ชื่นชม

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ได้เล็งเห็นความสำคัญของภูมิปัญญาชาวบ้านในทุกหนทุกแห่งทั้งที่ทำเป็น อิสระ และประกอบการเป็นอุตสาหกรรมในชุมชนภูมิปัญญาชาวบ้านขึ้น ด้วยงบประมาณที่จำกัดและเงื่อนไข ของระยะเวลาตามปีงบประมาณ จึงได้ศึกษาและรวบรวมได้เพียง 8 จังหวัดในเขตใกล้เคียงกับมหาวิทยาลัย อุบลราชธานี

การที่จะศึกษาและรวบรวมให้สมบูรณ์ขึ้นเป็นเรื่องที่ยากยิ่งเนื่องจากข้อจำกัดในหลายประการดังที่กล่าว ไว้ข้างต้น ดังนั้นข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมในครั้งนี้จึงเกิดจากแหล่งที่มา 3 แห่ง ในแต่ละจังหวัด คือ

1. ข้อมูลจากพัฒนาชุมชนประจำจังหวัด
2. ข้อมูลจากอุตสาหกรรมจังหวัด
3. ข้อมูลได้จากเว็บไซต์
4. ข้อมูลจากวารสาร เอกสาร หนังสือที่เกี่ยวข้อง
5. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ข้อมูล บุคคลในท้องถิ่น
6. ข้อมูลจากการสุ่มตัวอย่างในพื้นที่ของแต่ละจังหวัด

ฐานข้อมูลจากทั้ง 6 แห่งจะถูกรวบรวมกลั่นกรองและจำแนกออกเป็นหมวดหมู่ เพื่อง่ายแก่การตรวจสอบข้อมูล และการเลือกจัดเก็บข้อมูล โดยเฉพาะงานกลุ่มอาชีพที่มีความโดดเด่นน่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจ อย่างไรก็ตามการรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้เป็นการรวบรวมข้อมูลในปี พ.ศ. 2545 ข้อมูลอาจเปลี่ยนแปลงและเพิ่ม มากขึ้นในปีต่อ ๆ ไปซึ่งจะทำให้สะดวกยิ่งขึ้นต่อผู้ที่ศึกษาหาข้อมูลและเพิ่มเติม ข้อมูลใหม่ในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อรวบรวมข้อมูล อุตสาหกรรมชุมชนในท้องถิ่น
2. เพื่อศึกษาศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาชาวบ้านในการประกอบอาชีพ
3. เพื่อสร้างฐานข้อมูลเกี่ยวกับอุตสาหกรรมชุมชนในการเผยแพร่สำหรับการศึกษาค้นคว้า

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ข้อมูลทางด้านอุตสาหกรรมชุมชน ภูมิปัญญาชาวบ้านได้รับการรวบรวมจัดหมวดหมู่จำแนกประเภท และสถานที่
2. ภูมิปัญญาชาวบ้านได้รับการศึกษาค้นคว้า จัดทำเป็นระบบข้อมูล
3. อุตสาหกรรมชุมชน และภูมิปัญญาชาวบ้านได้รับการเผยแพร่ เพื่อการส่งเสริมและการอนุรักษ์

แผนการดำเนินงาน

คณะทำงานได้ วางแผนการดำเนินงานออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การสำรวจข้อมูลเบื้องต้น โดยรวบรวมข้อมูลจาก เว็บไซต์เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน และศึกษาข้อมูลจากเอกสารเผยแพร่ เช่น วารสาร หนังสือ รวมทั้งหนังสือพิมพ์ เพื่อทำการศึกษาวิเคราะห์ คัดแยกเฉพาะข้อมูลของจังหวัดกลุ่มเป้าหมาย
2. ประสานงานติดต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พัฒนาชุมชนประจำจังหวัด ฝ่ายส่งเสริมอุตสาหกรรม อุตสาหกรรมจังหวัด รวมทั้งหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง บุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น ศูนย์จำหน่ายสินค้าประจำจังหวัด ร้านค้าผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก เป็นต้น จากการประสานงานจะได้ข้อมูลทั้งที่เป็นเอกสาร และบันทึกจากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง
3. นำข้อมูลมาวิเคราะห์ทั้งหมด คัดส่วนที่ซ้ำซ้อนและรวมเป็นข้อมูลเดียว จำแนกประเภทเป็นหมวดหมู่
4. จัดทำระบบข้อมูลเบื้องต้นของทั้ง 8 จังหวัด ดังนี้
 - 4.1 ข้อมูลเบื้องต้นโดยภาพรวมของจังหวัดในด้านต่าง ๆ เช่น ประวัติศาสตร์ของจังหวัด ภูมิศาสตร์ แผนที่ วิถีชีวิต และอื่น ๆ
 - 4.2 ข้อมูลแหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่น และอุตสาหกรรมชุมชนในท้องถิ่น โดยจำแนกประเภท หมวดหมู่ ครอบคลุมทุกประเภท
 - 4.3 สุ่มตัวอย่าง เลือกศึกษาเฉพาะรายกรณีเพิ่มเติมในพื้นที่จริง โดยการบันทึกภาพ สัมภาษณ์ข้อมูล เอกสารอ้างอิง (ถ้ามี) นำข้อมูลดังกล่าวมาจัดระบบ และจัดพิมพ์เป็นฐานข้อมูลในด้านต่าง ๆ
 - 4.4 จัดพิมพ์เอกสารรูปเล่มและทำการเผยแพร่ในหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินงาน

จากแผนงานดังกล่าวข้างต้น คณะทำงานได้ดำเนินงานตามขั้นตอน แผนงานที่วางไว้ ดังนี้

1. การศึกษารวบรวมข้อมูลที่ จังหวัดอุบลราชธานี

มีเอกสาร วารสารหลายเล่มที่เขียนถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งมีจำนวนมาก เช่น ภูมิปัญญาด้านหล่อทองเหลืองแบบโบราณ โดยลุงทอง ล้อมวงษ์ บ้านปะอาว จนปัจจุบันได้พัฒนาเป็นงานอุตสาหกรรมในชุมชน หรือที่เรียกว่า หัตถอุตสาหกรรม การผลิตเครื่องจักสานมีอยู่ทุกอำเภอ แต่ที่มากที่สุดคือ ภูมิปัญญาชาวบ้านทางด้านการทอผ้าโดยเฉพาะผ้ากาบบัว ปัจจุบันเป็นผ้าเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นของจังหวัดอุบลราชธานี ภูมิปัญญาชาวบ้านด้านเครื่องปั้นดินเผา ของชาวบ้านห้วยวังนอง ที่มีการปั้นกระถาง ครก และอื่น ๆ มีการจำหน่ายทั่วประเทศเป็นหนึ่งในงานอุตสาหกรรมชุมชน นำข้อมูลต่าง ๆ ได้รับการรวบรวมไว้ในรูปแบบของตาราง

2. การศึกษารวบรวมข้อมูลที่ จังหวัดยโสธร

ได้รับข้อมูลเบื้องต้นจากพัฒนาชุมชนและอุตสาหกรรมจังหวัด ทำให้มีโอกาสได้ศึกษาข้อมูลจริงจากแหล่งภูมิปัญญาที่มีชื่อเสียงที่สุดอีกแห่งหนึ่ง คือ การทำหมอนขิดบ้านศรีฐาน อ.ป่าดัว จ.ยโสธร ที่ทำกันทั้งหมู่บ้าน และมีการสืบทอดกันมานาน สร้างชื่อเสียงให้กับ จ.ยโสธร การศึกษาข้อมูลทำให้ทราบความเป็นมา ขั้นตอนการทำงาน ตลอดจนวิธีการผลิต และจำหน่าย ปัญหาอุปสรรคที่รอการช่วยเหลือจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง สำหรับภูมิปัญญาอื่น ๆ ก็มีความน่าสนใจอีกมากได้รับการบันทึกแหล่งที่อยู่ไว้เรียบร้อยแล้ว

3. การศึกษารวบรวมข้อมูลที่ จังหวัดศรีสะเกษ

ศรีสะเกษ เป็นจังหวัดที่มีการส่งเสริมพัฒนางานอาชีพค่อนข้างดีเยี่ยมจังหวัดหนึ่ง จากการศึกษาข้อมูลจากอุตสาหกรรมจังหวัด และพัฒนาชุมชน โดยทั้ง 2 หน่วยงานได้ประสานงานกันอยู่เสมอในการพัฒนางานอาชีพ โดยเฉพาะอาชีพที่มาจากภูมิปัญญาชาวบ้าน ความหลากหลายในงานอาชีพมีทุกแขนง เช่น การผลิตสาโท การผลิตหัตถกรรมเครื่องจักสาน งานไม้ การทอผ้า อาหารแปรรูป และอื่น ๆ อีกมากมาย จากการสัมภาษณ์ชาวบ้านซึ่งเป็นผู้ผลิต ส่วนใหญ่ได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง แม้ว่าจะไม่ครอบคลุม แต่ถือได้ว่าการส่งเสริมที่ค่อนข้างมาก

4. การศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่จังหวัดบุรีรัมย์

บุรีรัมย์ เป็นจังหวัดที่มีวัฒนธรรมเก่าแก่และมีโบราณสถานที่สำคัญหลายแห่ง ประชาชนได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากหลายแห่ง จะสังเกตเห็นได้จากภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร บางแห่งยังนิยมพูดภาษาเขมรเป็นภาษาถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุรีรัมย์มีความน่าสนใจมาก เช่น การผลิตผ้าฝ้าย ผ้าไหม การทอเสื่อ การผลิตงานจักสาน งานไม้ เป็นต้น คณะทำงานได้เลือกศึกษาข้อมูลที่บ้านละลมพูน ต.ไพศาล อ.ประโคนชัย หลายครั้ง เนื่องจากมีงานที่โดดเด่นและมีแห่งเดียวในจังหวัด และจังหวัดใกล้เคียงไม่มี นั่นคือ การนำอุปกรณ์ของใช้โบราณประเภทไม้ เช่น เกวียน รางข้าวหมู หีบอ้อยและอื่น ๆ มาออกแบบผลิตเป็นเฟอร์นิเจอร์และของใช้ในครัวเรือน ซึ่งน่าสนใจมาก นอกจากนั้นยังมีงานภูมิปัญญาชาวบ้านอื่น ๆ ในจังหวัดอีก ที่น่าสนใจศึกษาและติดตาม

5. การศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่ จังหวัดอำนาจเจริญ

อำนาจเจริญ เป็นจังหวัดที่แยกจากจังหวัดอุบลราชธานี มีภูมิปัญญาชาวบ้าน ในการสร้างงานอาชีพ หัตถกรรมที่น่าสนใจหลายเรื่อง โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์จากผ้าจิด ที่นำมาแปรรูปเป็นสิ่งของ เครื่องใช้ ประเภท กระเป๋ารูปแบบต่าง ๆ บางแห่งนำผ้าจิดมาใช้รวมกับวัสดุประเภทหนัง ทำให้ดูแข็งแรงทนยิ่งขึ้น ที่ผลิตกัน มากคือ ที่ อ.หัวตะพาน นอกจากนั้นยังมีการผลิตเครื่องจักสานต่าง ๆ การผลิตไวน์ อาหารแปรรูปและมีการ พัฒนابรรจุภัณฑ์ เพิ่มมูลค่าของสินค้าได้อย่างน่าสนใจ

6. การศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่ จังหวัดสุรินทร์

สุรินทร์ เป็นจังหวัดที่ได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากเขมรค่อนข้างมาก ทั้งด้านสำเนียงภาษา การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสร้างงานหัตถกรรมพื้นบ้าน งานอาชีพที่มีชื่อเสียงมาก คือ ผ้าไหม เครื่องเงิน และ ผลิตภัณฑ์จักสานจากหวาย มีความหลากหลายทางอาชีพฝีมือ ผลงานทุกชิ้น ประณีต สะอาดมาก การศึกษา ข้อมูล ต้องใช้เวลาค่อนข้างมากจึงจะได้รายละเอียดที่ครอบคลุม

7. การศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่ จังหวัดมุกดาหาร

มุกดาหาร เป็นจังหวัดที่อยู่ติดชายฝั่งแม่น้ำโขง และเป็นแหล่งท่องเที่ยวของผู้คนจากถิ่นต่าง ๆ เนื่องจากมีสถานที่ท่องเที่ยวสวยงามและมีวัฒนธรรมเก่าแก่ มีความเชื่อในเรื่องต่าง ๆ ในวิถีชีวิตของชาวบ้าน ด้วยความที่เป็นเมืองที่มีประวัติศาสตร์ยาวนาน ทำให้ภูมิปัญญาในท้องถิ่นได้รับการพัฒนางานอาชีพสู่การ จำหน่ายเป็นธุรกิจได้ง่าย โดยนำฝีมือทางการจักสานไม้ไผ่ในอดีตมาพัฒนาเป็นงานจักสานเส้นพลาสติก เกิดเป็นงานที่ขึ้นชื่อ เพราะมีการส่งขายต่างประเทศจนชาวบ้านผลิตกันแทบไม่ทัน นอกจากนั้นยังมีงาน เครื่องจักสานดั้งเดิมที่นำวัสดุธรรมชาติต่าง ๆ มาจักสานและใส่ลวดลายให้สวยงาม งานทอผ้า ก็ได้รับการพัฒนา ทั้งลวดลายและการแปรรูปให้มีเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่น นอกจากนี้ยังมีการทำเฟอร์นิเจอร์จากต้นตาลของ บ้านนาสะโน อำเภอ ดอนตาล ก็เป็นงานที่ไม่ซ้ำแบบใครมีความสวยงาม ประณีต

8. การศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่ จังหวัดร้อยเอ็ด

ร้อยเอ็ด เป็นจังหวัดที่มีความโดดเด่นในการผลิตเครื่องจักสานและการทอผ้า ด้วยสภาพพื้นที่ที่มีวัสดุ พืชหาได้ง่าย ๆ ในท้องถิ่น ผลงานจากภูมิปัญญาชาวบ้านนั้นได้เกิดอุตสาหกรรมชุมชนในหลายแห่ง ผลงาน มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว นอกจากนั้นยังมีงานอาชีพที่ได้มีการศึกษาพัฒนาในภายหลังโดยอาศัยภูมิปัญญา ดั้งเดิมอีกหลายอย่าง เช่น การจักสานก่องข้าวด้วยด้นกก / ไผ่ ที่ อ.พนมไพร การจักสานเส้นพลาสติกที่ อ.เกษตรวิสัย งานเหล่านี้ได้สร้างชื่อเสียงและรายได้สู่จังหวัดร้อยเอ็ดเป็นอันมาก

ผลงานการดำเนินงาน

การดำเนินงานในครั้งนี้ได้ให้แนวคิดและแนวทาง ในหลายประการ ดังนี้

1. การศึกษาและรวบรวมข้อมูล ควรมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ฐานข้อมูลอาจจะต้องมาจากหลาย แห่งเพราะการสำรวจข้อมูลจากแหล่งข้อมูลแต่ละแห่ง หน่วยงานในท้องถิ่นมีข้อจำกัดด้านอัตราค่าจ้าง และงบประมาณสนับสนุน การมีหน่วยงานภายนอกช่วยประสานรวบรวมข้อมูลจะช่วยให้ข้อมูลสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. ภูมิปัญญาชาวบ้านในแต่ละท้องถิ่นมีความแตกต่างกันในรายละเอียด แม้จะผลิตงานชนิดเดียวกันก็ตาม เช่น ก่องข้าวเหนียวเหมือนกันแต่รูปทรงและลายสานต่างกัน มวยนิ่งข้าวเหนียวเหมือนกันแต่ใช้ไม้ไผ่ต่างพันธุ์กัน ให้คุณสมบัติต่างกัน รูปทรงต่างกันและลวดลายต่างกัน ตัวอย่างเหล่านี้หากมีการศึกษารวบรวมจะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมที่ดีต่อกัน

3. การศึกษาและรวบรวมข้อมูลเป็นเรื่องยาก ต้องอาศัยระยะเวลาก่อนข้างมาก และควรมีการศึกษาข้อมูลพื้นฐานก่อนให้มากไว้ จะช่วยให้ได้ข้อมูลที่ดีและเร็วขึ้น แหล่งข้อมูลบางแห่งต้องไปสำรวจจำนวนหลายครั้ง เนื่องจากเป็นช่วงฤดูกาลที่ชาวบ้านจะหยุดทำงานหัตถกรรมเพื่อทำไร่ทำนา หรือในฤดูกาลที่ต้องสร้างผลิตภัณฑ์แต่มีกิจกรรมประเพณีเข้ามาแทรกก็ต้องหยุดงาน การเก็บข้อมูลจำเป็นต้องเก็บให้ครอบคลุมถึงเรื่องของระยะเวลาซึ่งถือว่าเป็นเรื่องสำคัญ

งบประมาณค่าใช้จ่าย

สำหรับค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานศึกษาและรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ คณะทำงานได้มีค่าใช้จ่ายเกิดขึ้นในโครงการ ดังนี้

1. ค่าตอบแทนใช้สอย รวม 21,000 บาท (สองหมื่นหนึ่งพันบาทถ้วน)

เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ ค่าเบี้ยเลี้ยงในการเดินทางไปราชการ ซึ่งเป็นการเดินทางไปกลับ บางจังหวัดจำเป็นต้องพักค้างคืนได้ใช้ที่พักของหน่วยงานในส่วนราชการ เพื่อให้เป็นไปอย่างประหยัด

2. ค่าวัสดุ รวม 29,000 บาท (สองหมื่นเก้าพันบาทถ้วน)

เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการถ่ายภาพ บันทึกเทป ถ่ายเอกสาร รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการจัดพิมพ์เอกสาร หนังสือรูปเล่ม เพื่อการเผยแพร่ข้อมูลให้หน่วยงานและผู้สนใจได้ใช้เป็นข้อมูลอ้างอิง

รวมค่าใช้จ่ายตลอดโครงการ จำนวน 50,000 บาท (ห้าหมื่นบาทถ้วน)

ผลการดำเนินงาน

ภาคอีสานประกอบด้วยจังหวัดต่าง ๆ 19 จังหวัด จังหวัดที่อยู่ในพื้นที่ตอนบน ได้แก่ จังหวัด เลย หนองคาย อุดรธานี สกลนคร นครพนม ขอนแก่น มหาสารคาม กาฬสินธุ์ มุกดาหารและหนองบัวลำภู จังหวัดที่อยู่ในพื้นที่ตอนล่าง ได้แก่บริเวณจังหวัด นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี ยโสธร ร้อยเอ็ด ชัยภูมิและอำนาจเจริญ

ภูมิปัญญาชาวบ้าน ที่มีอิทธิพลต่องานหัตถกรรมในอดีต

กลุ่มชนที่มีอิทธิพลต่อหัตถกรรมในภาคอีสานจนกระทั่งถึงปัจจุบันมีหลายกลุ่ม ๆ ที่มีบทบาทมากที่สุด คือ กลุ่มลาว ผู้ไท และเขมร

กลุ่มลาว จัดว่าเป็นกลุ่มชนกลุ่มใหญ่ที่อยู่กระจ่ายไปทั่วภาคอีสาน โดยอพยพข้ามฝั่งแม่น้ำโขง เข้ามาอยู่ในภาคนี้ตั้งแต่สมัยอยุธยา ครั้นถึงสมัยรัตนโกสินทร์ ไทยมีอำนาจมาก บางพวกถูกกำหนดให้ตั้งถิ่นฐานอยู่ทางภาคเหนือ และภาคกลาง เช่น สุโขทัย ลพบุรี ราชบุรี สระบุรี นครนายก ปราจีนบุรี และชลบุรี เป็นต้น ทำให้ชาวลาวกระจ่ายไปนอกเขตอีสาน

กลุ่มลาว นับเป็นกลุ่มคนกลุ่มหนึ่งที่ได้ถ่ายทอดฝีมืองานศิลปหัตถกรรมสืบทอดกันมาในอีสานแต่อดีตจนปัจจุบัน

กลุ่มผู้ไท ทั้งผู้ไทดำ ผู้ไทขาว และผู้ไทแดง เคยอยู่ในบริเวณล้านช้างกับกลุ่มลาวมาก่อนได้อพยพเข้ามาอยู่ในภาคอีสาน ในสมัยรัชกาลที่ 3 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ พวกนี้อยู่บนที่ราบเชิงเขา แล้วเคลื่อนย้ายไปอยู่ในจังหวัดนครพนม มุกดาหาร สกลนคร และกาฬสินธุ์ มีวัฒนธรรมค่อนข้างโดดเด่น

กลุ่มเขมร กระจ่ายอยู่ทางแถบจังหวัดสุรินทร์ ศรีสะเกษ และบุรีรัมย์ นอกจากนี้ยังมีพวกส่วยที่อพยพเข้ามาในอีสานพร้อมกับพวกเขมรปะปน

ชาวอีสาน ส่วนมากประกอบอาชีพเกษตรกรรมทำนา เป็นส่วนใหญ่ ในรอบ 1 ปี จะใช้เวลาประมาณ 7-9 เดือนในการทำนา เมื่อมีเวลาว่างในฤดูร้อน และฤดูหนาวก็จะเตรียมทำเครื่องมือต่าง ๆ ไว้สำหรับใช้ในครอบครัว ประกอบอาชีพและทำบุญตามประเพณี จากคำกล่าวที่ว่า “ยามว่างจากการทำนา ผู้หญิงทอผ้า ผู้ชาย

จักสาน" สะท้อนให้เห็นภาพชีวิตของชาวอีสานได้ดีว่า หน้าที่รองของแม่บ้านคือ การทอผ้า เพื่อเตรียมไว้ทำเป็นเครื่องนุ่งห่ม เครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน ตลอดจนทอไว้เพื่อถวายพระ หรือทำเป็นของขวัญในงานบุญตามประเพณี เช่น ถวายผ้าห่อคัมภีร์ ผ้ากราบ ฯลฯ โดยผู้ถวายจะตั้งใจทอผ้าเป็นพิเศษ เพราะมีความเชื่อว่าเป็นชาตินี้ถ้าได้นำของที่ส่วยงานถวายพระแล้วชาติหน้าจะได้เกิดเป็นคนงาม มีฝีมือที่เก่งกาจยิ่งขึ้น เพื่อความสะดวกสบายในการดำรงชีวิต คำนิยมในสังคม และความเชื่อ การทอผ้าจึงเป็นหน้าที่ของแม่บ้านที่จะถ่ายทอดให้แก่ลูกหลานสืบต่อกันมา

หญิงสาวที่ทอผ้าได้ ย่อมอยู่ในฐานะที่พร้อมจะออกเรือนมีครอบครัวได้ เพราะการทอผ้ามีขั้นตอนในการฝึกหัดหลายขั้นตอนที่สอดคล้องกับวัย เมื่อทอผ้าเป็นแล้ว ต้องพัฒนาฝีมือให้ดียิ่งขึ้น การทอผ้าเป็นการฝึกความอดทน ความขยันขันแข็ง ความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะ ความมีใจรักผูกพัน ความรับผิดชอบต่อการทำงาน ดังนั้น การทอผ้าจึงมีความสำคัญยิ่งต่อการฝึกฝนเด็กผู้หญิงให้รู้จักเตรียมตัวเพื่อดำรงชีวิตต่อไปในอนาคต

จากการขุดค้นแหล่งโบราณคดีก่อนประวัติศาสตร์ยุคโลหะ ซึ่งอาจจะมีอายุถึง 6,000 ปี ในภาคอีสานหลายแห่งเช่น ที่บ้านเชียง อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี และบ้านคอนกอก อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ได้พบเศษผ้าติดอยู่ตามเครื่องมือประดับโลหะ เมื่อนำมาตรวจสอบด้วยกล้องจุลทรรศน์แล้วเห็นได้ชัดเจนว่าเป็นเศษผ้าที่ทำด้วยป่านหรือปอชนิดหนึ่ง โดยทำเป็นลายเดี่ยว ฝีมือน่าจะหยาบ แสดงว่ามนุษย์ก่อนประวัติศาสตร์จะต้องรู้จักการทอผ้าแล้ว

เมื่อมีการอพยพเคลื่อนย้ายผู้คนจากล้านช้างสู่ภาคอีสานในสมัยรัตนโกสินทร์ พบว่ามีผ้าทอพื้นเมืองที่มีลวดลายสีสันงดงาม ประณีต ทั้งผ้าที่ทอขึ้นเพื่อใช้ในพิธีกรรมทางศาสนา และผ้าที่ทอขึ้นใช้ในชีวิตประจำวันตามวัดพิธีภักษสถานแห่งชาติ และสมบัติส่วนตัว เท่าที่กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่า การทอผ้าพื้นเมืองอีสานมีการถ่ายทอดมรดกสิ่งทอดต่อเนื่องมาแต่อดีตจนกระทั่งปัจจุบัน

นี่คือหนึ่งตัวอย่างของงานหัตถกรรมที่มาจากภูมิปัญญาชาวบ้าน นอกจากนั้นยังมีงานหัตถกรรมอื่นๆ ที่น่าสนใจ เช่น งานจักสาน เครื่องปั้นดินเผา งานไม้ เครื่องเงิน ทองเหลือง และอื่นๆ ซึ่งจะได้นำเสนอแหล่งที่น่าสนใจตามสถานที่ในแต่ละจังหวัด ต่อไปนี้

อุบลราชธานี

จังหวัดอุบลราชธานี เป็นจังหวัดชายแดนด้านตะวันออกเฉียงใต้ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในอดีตเคยเป็นจังหวัดที่มีเนื้อที่กว้างที่สุดในประเทศไทย เมื่อถูกแบ่งพื้นที่ออกเป็นจังหวัดยโสธร และจังหวัดอำนาจเจริญแล้ว อุบลราชธานีก็ยังเป็นจังหวัดใหญ่และมีความสำคัญทางด้านการเมืองการปกครองด้านยุทธศาสตร์และด้านอื่นๆ เนื่องจากมีอาณาเขตติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และกัมพูชา ประชาธิปไตย

คำขวัญจังหวัดอุบลราชธานี
 อุบลราชธานี เมืองแห่งดอกบัวงาม
 แม่น้ำสองสี มีปลาแซบหลาย
 หาดทรายแก่งหิน ถิ่นไทยนักปราชญ์
 ทวยราษฎร์ใฝ่ธรรม งามล้ำเทียนพรรษา
 ผาแต้มก่อนประวัติศาสตร์

ประวัติความเป็นมา

เมื่อปี พ.ศ.2314 เมืองนครเขื่อนขันธ์กาบแก้วบัวบาน (หนองบัวลุ่มภู) เสียแก่พม่าและเวียงจันทน์แล้ว พระดาถึงแก่ความตายในสนามรบ พระวอได้พาสมัครพรรคพวกหนีลงมาทางทิศตะวันออกเฉียงใต้จนมาถึงลำน้ำเสียวน้อย เสียวใหญ่ ในที่สุดได้ไปตั้งอยู่ที่บ้านสิงห์ท่า พระวอเห็นว่ามิไพร่พลมากไม่สะดวกแก่การทำมาหากิน จึงขอแยกไปอยู่ดอนมดแดง แขวงนครจำปาศักดิ์ โดยมีท้าวคำผง ท้าวทิดพรหม ท้าวคำ เป็นผู้ช่วย เมื่อมาอยู่ดอนมดแดงประสงค์ที่จะสร้างดอนมดแดงให้เป็นเมืองแทนเมืองนครเขื่อนขันธ์กาบแก้วบัวบาน (หนองบัวลุ่มภู) พอดีเจ้าไชยภุมารองค์หลวงเจ้า ผู้ครองนครจำปาศักดิ์ ขอให้ไปตั้งอยู่บ้านคูบ้านแกใกล้เมืองนครจำปาศักดิ์ พระวอ ท้าวคำผง ท้าวทิดพรหม ท้าวคำได้ติดตามไปอยู่บ้านคูบ้านแกกับพระวอ ส่วนอัญญานางอุสาและท้าวหน้าแยกไปอยู่บ้านสิงห์โคก ต่อมาเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2319 พระเจ้าสิริบุญสาร เจ้าครองเมืองเวียงจันทน์ ได้ทราบข่าวพระวอได้พาไพร่พลมาอยู่ที่บ้านคูบ้านแกและมีกำลังน้อยลงจึงให้เพี้ยสุโผ อัครฮาดห้าทองยกกองทัพมาตามลำแม่น้ำโขงเข้าตีค่ายบ้านคูบ้านแก มาพระวอตาย พระประทุมสุรราช (คำผง) ได้เป็นหัวหน้าบัญชาการรบต่อสู้ข้าศึก เมื่อเห็นว่าเหลือกำลังที่จะสู้ข้าศึกได้ จึงให้เพี้ยพลอาสาและไพร่อีกหนึ่งคนปลอมเป็นทหารเวียงจันทน์ ถือใบบอกลงไปกราบทูลขอกำลังจากพระเจ้าตากสินมหาราชมาช่วยและขอเป็นข้าขอบขัณฑสีมาโดยผ่านเมืองนครราชสีมาเจ้าพระยามนครราชสีมาได้พาคณะผู้ถือใบบอกเข้ากราบทูลพระกรุณาในพระเจ้าตากสินมหาราช จึงโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึก (ทองด้วง) และเจ้าพระยาสุรสีห์ (บุญมา) ยกกองทัพกรุงขึ้นไปช่วยพระประทุมสุรราช (คำผง) โดยให้สมเด็จพระเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึกยกไปทางเมืองนครราชสีมาเกณฑ์เอากำลังจากเมืองนครราชสีมา เมืองนางรอง และเมืองขึ้นเป็นกำลังทัพยกไปช่วย เจ้าพระยาสุรสีห์ยกไปทางเมืองเขมรให้ต่อเรือให้ได้ 100 ลำ แล้วยกไปช่วยพระประทุมสุรราชที่เมืองนครจำปาศักดิ์ ฝ่ายเพี้ยสุโผ อัครฮาดห้าทองทราบข่าวว่ามีกองทัพมาจากกรุงธนบุรีเพื่อช่วยพระประทุมสุรราช (คำผง) เพี้ยทั้งสองของเวียงจันทน์เกรงจะเกิดศึกใหญ่จึงยกกองทัพกลับไปเวียงจันทน์ เมื่อกองทัพเจ้าพระยาทั้งสองมาถึงพระประทุมสุรราชพร้อมไพร่พลครอบครัวและบรรดานายทหารได้เข้าถวายดอกไม้เงินทองขอเป็นข้าขอบขัณฑสีมา และขอเป็นข้าหลวงเดิมในสมเด็จพระเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึก แม่ทัพใหญ่และรายงานความเป็นมาให้ทราบและแจ้งว่าเมื่อเพี้ยสุโผทราบข่าวกองทัพหลวงยกมาเกรงบารมีจึงยกหนีไปเวียงจันทน์ สมเด็จพระเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึก เจ้าพระยาสุรสีห์ จึงให้พระประทุมสุรราชจัดกองทัพของบ้านคูบ้านแกเป็นกองหน้านำทัพหลวงตีกองทัพเพี้ยสุโผ อัครฮาดห้าทองไปตามลำน้ำโขง เมืองต่าง ๆ ตามแถบน้ำโขงได้ทราบข่าว จึงได้เข้าสวามิภักดิ์ต่อสมเด็จพระเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึก เจ้าพระยาสุรสีห์ และช่วยยกกำลังไปตีเวียงจันทน์ เมื่อยกไปถึงทางเวียงจันทน์ได้ยกออกต่อสู้เป็นสามารภ ฝ่ายข้างเมืองหลวงพระบางพระเจ้าสุริยวงศาได้โปรดเกล้าฯ ให้ยกกองทัพมาช่วยตีเมืองเวียงจันทน์ทางทิศเหนือ ด้รบกันอยู่ 9 เดือน เวียงจันทน์สู้ไม่ได้ พระเจ้าสิริบุญสารได้หนีออกจากเมืองพร้อมด้วยครอบครัวไปทางเมืองคำเกิด กองทัพสมเด็จพระเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึก เจ้าพระยาสุรสีห์ เข้าเมืองได้เมื่อ พ.ศ.2322 ให้ควบคุมเอาเจ้าอุปฮาดนันทเสนและครอบครัวราชวงศ์เวียงจันทน์ส่งลงไปถวาย ณ กรุงธนบุรี และอัญเชิญพระแก้วมรกต และพระบาง ลงกรุงธนบุรีด้วย ก่อนสมเด็จพระเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึก เจ้าพระยาสุรสีห์จะยกกองทัพกลับกรุงธนบุรีได้ตั้งให้เพี้ยสุโผเป็นผู้รักษาเมืองเวียงจันทน์

พระประทุมสุรราช (คำผง) เมื่อเสร็จศึกแล้วจึงกราบลาสมเด็จพระเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึก เจ้าพระยาสุรสีห์ ยกกองทัพกลับบ้านแก สมเด็จพระเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึก เจ้าพระยาสุรสีห์อนุญาตให้ยกไปอยู่ที่บ้านคอนมดแดง ตามเดิม เมื่อพระประทุมสุรราชยกมาถึงบ้านคูบ้านแกก็ให้ก่อธาตุ ณ บริเวณที่ฝังศพพระวอไว้ที่บ้านป่าสักเมือง แล้วให้ยกครอบครัวว่าวไพร่กลับไปอยู่ที่บ้านคอนมดแดง

พ.ศ. 2323 เกิดความไม่สงบขึ้นในเมืองเขมร พระเจ้ากรุงธนบุรีโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึกฯ (ทองด้วง) และเจ้าพระยาสุรสีห์ (บุญมา) สองพี่น้องยกกองทัพไปปราบและจัดการบ้านเมืองเขมร ให้เรียบร้อย สมเด็จพระเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึกได้เกณฑ์เอากำลังเมืองอุบลลงไปสมทบช่วยในการสงครามครั้งนั้น ด้วยกองทัพหนึ่ง ปี พ.ศ. 2325 เกิดความไม่สงบขึ้นในกรุงธนบุรี สมเด็จพระเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึกยกกองทัพกลับ กรุงธนบุรี ได้ขึ้นปราบดาภิเษกเป็นพระปฐมบรมจักรีวงศ์ ได้ทรงย้ายพระนครมาตั้งใหม่ที่ฝั่งซ้ายแม่น้ำเจ้าพระยาชื่อ กรุงเทพมหานครปัจจุบัน ในการสร้างพระนครด้วย เมื่อสร้างกรุงเทพมหานครเสร็จแล้ว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งเจ้าเมืองประเทศราชขึ้นเป็นเกียรติยศแก่พระนครรวม 7 องค์ คือ

1. พระเจ้านครหลวงพระบางราชธานี (เจ้าอุปฮาด)
2. เจ้านครจำปาศักดิ์ (เจ้าหน้า)
3. เจ้าอุบลราชธานี (พระปฐม)
4. เจ้าสุวรรณภูมิบูรินทร์ (เจ้าอุปฮาด)
5. พระเจ้ากรุงกัมพูชาธิบดี (องค์จันทร์)
6. พระเจ้าเชียงใหม่ (พระยาเชียงใหม่)

ปรากฏตามจดหมายเหตุตั้งเจ้าประเทศราชในรัชกาลที่ 1 เมื่อจะรับพระราชทานพระสุพรรณบัฏและเครื่องยศตามจดหมายเหตุ พระสุพรรณบัฏนั้นเป็นแผ่นทองคำเนื้อเก้าจารึกพระนามองค์ บรรจุในกรักห่อด้วยผ้ากำมะหยี่สีแดงติดราชดั่งไว้บนดั่ง เมื่อเจ้าประเทศราชจะเข้ารับ ต้องถวายคำสัตย์ปฏิญาณเสียก่อนต่อหน้าพระพักตร์แล้วจึงรับพระราชทานแห่แหนกลับไปเมืองของตน พระสุพรรณบัฏนี้มีน้ำหนักทองคำไม่เท่ากัน น้ำหนักมากน้อยตามฐานะของเมือง

การตั้งเจ้าประเทศราชในปีพ.ศ. 2335 พระประทุมสุรราชได้รับบรรดาศักดิ์เป็น “พระประทุมวรราชสุริยวงศ์ ครองเมืองอุบลราชธานีศรีวนาลัยประเทศราช” ขึ้นตรงต่อกรุงเทพฯ ทำส่วยฝั ง 2 เลกค่อเบี้ย น้ำรัก 2 ขวดค่อเบี้ย ป่าน 2 เลกค่อขอด พระประทุมวรราชสุริยวงศ์ (คำผง) ได้สร้างวัด ชื่อว่า วัดหลวง เป็นวัดแรก

พระประทุมวรราชสุริยวงศ์ (คำผง) ครองเมืองอุบลราชธานี มาแต่ตั้งเป็นเมืองเมื่อปี พ.ศ. 2335 – 2338 อายุได้ 85 ปี ครองเมืองอุบลราชธานีอยู่ 3 ปี ได้ป่วยถึงแก่อนิจกรรม พระประทุมวรราชสุริยวงศ์ (คำผง) มีความเกี่ยวพันทางการแต่งงานกับเมืองนครจำปาศักดิ์ด้วยอีกทางหนึ่ง คือ พระประทุมวรราชสุริยวงศ์ (คำผง) ได้เจ้านางคู่ย ราชธิดาของเจ้าอุปฮาดธรรมเทโว นครจำปาศักดิ์ เป็นเทวี และมีโอรสธิดาด้วยกันหลายท่าน ซึ่งสืบเชื้อสายเป็นเจ้านายพื้นเมืองเมืองอุบลราชธานีมาจนบัดนี้

สภาพภูมิศาสตร์

จังหวัดอุบลราชธานีตั้งอยู่สุดชายแดนทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร โดยทางรถไฟประมาณ 575 กิโลเมตร และทางรถยนต์ประมาณ 629 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 15,517.9 ตารางกิโลเมตร และมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดต่าง ๆ และประเทศเพื่อนบ้าน ดังนี้

ทิศเหนือ

ติดต่อกับจังหวัดยโสธรที่อำเภอเลิงนกทา จังหวัดอำนาจเจริญที่อำเภอลืออำนาจ และจังหวัดมุกดาหารที่อำเภอคอนสาร

ทิศใต้

ติดต่อกับประเทศกัมพูชาประชาธิปไตยตามแนวปลายเทือกเขาพนมดงเร็ก ระยะทางยาวประมาณ 69 กิโลเมตร

ทิศตะวันออก

ติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวตามแนวฝั่งแม่น้ำโขง ตั้งแต่อำเภอเขมราฐ - โพธิ์ไทร-ศรีเมืองใหม่-โขงเจียม และแนวเขตที่ดิน ด้านอำเภอสรินทร – บุณฑริกและอำเภอน้ำยืน

ทิศตะวันตก

ติดต่อกับจังหวัดศรีสะเกษที่อำเภอกันทรลักษณ์ อำเภอกันทรารมย์ และจังหวัดยโสธรที่อำเภอค้อวัง และอำเภอมหาชนะชัย

ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดอุบลราชธานีมีลักษณะพื้นที่โดยทั่ว ๆ ไป ค่อย ๆ ลาดเอียงจากทางทิศตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลโดยเฉลี่ยประมาณ 227 ฟุต (หรือ 68 เมตร) ลักษณะของดินเป็นดินร่วนปนทราย มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ พื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์กว่าพื้นที่อื่น ๆ ได้แก่ พื้นที่บริเวณลุ่มน้ำโขง แม่น้ำมูล แม่น้ำชี ลำเซกา และลำเซบาย เป็นต้น พื้นที่ทางด้านตะวันออก และด้านใต้มีภูเขาสลับซับซ้อนหลายลูก ทางด้านให้ยังมีเทือกเขาพนมดงเร็กกั้นกลางเขตแดนระหว่างประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและประเทศกัมพูชาประชาธิปไตยอีกด้วย นอกจากจังหวัดอุบลราชธานีจะเป็นแหล่งรวมของแม่น้ำสายสำคัญๆ ดังกล่าวแล้ว จังหวัดอุบลราชธานียังเป็นจังหวัดที่มีปริมาณน้ำฝนอยู่ระหว่าง 1,300 – 1,800 มิลลิเมตร / ปี

ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดอุบลราชธานี มีลักษณะอากาศแบ่งได้เป็น 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว ฤดูร้อนจะเริ่มประมาณเดือนมีนาคม - ต้นเดือนพฤษภาคม ในเดือนกันยายนมีอุณหภูมิเฉลี่ยสูงถึง 41.8 องศาเซลเซียส ฤดูฝนจะเริ่มประมาณเดือนพฤษภาคม จะมีฝนตกชุกในเดือนสิงหาคมและกันยายน บริเวณลุ่มน้ำมูล แม่น้ำชี และลำน้ำสาขาจะมีน้ำท่วมแทบทุกปี ส่วนฤดูหนาวจะเริ่มตอนปลายเดือนตุลาคม และจะเริ่มหนาวเย็นในเดือนธันวาคม - กุมภาพันธ์ ของทุกปี

การปกครอง

จังหวัดอุบลราชธานี แบ่งการปกครองออกเป็น 18 อำเภอ และ 4 กิ่ง จำนวนประชากร (เมื่อสิ้นเดือนธันวาคม พ.ศ.2538) จำนวน 1,760,696 คน ชาย 891,611 คน หญิง 869,085 คน จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 1,056,412 คน

จังหวัดอุบลราชธานี แบ่งการปกครองออกเป็น 3 เทศบาล คือ เทศบาลนครอุบลราชธานี เทศบาลเมืองวารินชำราบ และเทศบาลอำเภอพิบูลมังสาหาร ส่วนสุขาภิบาลอยู่ในเขตตัวอำเภอต่าง ๆ ทุกอำเภอ ตำบล เช่น สุขาภิบาลห้วยชะียง สุขาภิบาลบึงหวาย และสุขาภิบาลนาสว่าง เป็นต้น

สภาพทางเศรษฐกิจ

สภาพเศรษฐกิจของจังหวัดอุบลราชธานีขึ้นอยู่กับทรัพยากรธรรมชาติเป็นหลัก ที่สำคัญคือป่าไม้ ป่าเต็งรัง (หรือป่าแดง) มีอยู่ทั่วไป ป่าดิบแล้ง และป่าผสม มีในเขตอำเภอน้ำยืน ป่าเบญจพรรณ มีอยู่ในเขตอำเภอเขมราฐและอำเภอพิบูลมังสาหาร ไม้ส่วนใหญ่ได้แก่ ไม้ตะแบก ไม้แดง ไม้ประดู่ ไม้ตะเคียน ไม้เต็ง ไม้ซุมแพรง ไม้เคี่ยม และไม้กันเกรา เป็นต้น จากการแปลภาพถ่ายทางดาวเทียมในปี พ.ศ. 2536 จังหวัดอุบลราชธานีมีเนื้อที่ป่าประมาณ 2,510 ตารางกิโลเมตร (ร้อยละ 15.99) จากเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 15,700 ตารางกิโลเมตร

สำหรับทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นแร่ธาตุ จังหวัดอุบลราชธานีมีแร่โลหะเพียงชนิดเดียว คือ เหล็กหินสำรวพบที่อำเภอเมืองอุบลราชธานี 1 หลุม ลึก 457 ฟุต นอกจากนี้ยังมีแร่ที่อยู่ในรูปของหินชนิดต่าง ๆ อีกมาก

๗๓
HN
700.58
.N65
๘325

ผลิตภัณฑ์
อุตสาหกรรมชุมชน - ภูมิปัญญาท้องถิ่น
จังหวัด อุบลราชธานี

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่ที่	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
ผลิตภัณฑ์เครื่องจักสาน/ งานไม้ไผ่	กระติบข้าว	1			แก้งเค็ง	กุดข้าวปุ้น
	กระติบข้าว	2			ขามบ่อม	เขมราฐ
	กระติบข้าว	3	7	หนองห้าง	ศรีสุข	เขื่องใน
	กระติบข้าว	4			นาโพธิ์	โขงเจียม
	กระติบข้าว	5			กุดประทาย	เดชอุดม
	กระติบข้าว	6			ด้าแซ้	ตระการพืชผล
	กระติบข้าว	7			นาโพธิ์	พิบูลมังสาหาร
	กระติบข้าว	8			หนองซอน	เมืองอุบลราชธานี
	กระเบุง	9			กระโสบ	เมืองอุบลราชธานี
	ขลุ่ยไพล่า	10			กระโสบ	เมืองอุบลราชธานี
	ซ้อง	11			กระโสบ	เมืองอุบลราชธานี
	ซ้อง	12			กุดลาด	เมืองอุบลราชธานี
	ซ้อง	13			ในเมือง	เมืองอุบลราชธานี
	แข่งปลาทูจากไม้ไผ่	14	9	หนองกินเพลได้	หนองกินเพล	วารินชำราบ
	เครื่องจักสาน	15	12	แก้งเค็ง	แก้งเค็ง	กุดข้าวปุ้น
	เครื่องจักสาน	16	6	หนองคู	กุดประทาย	เดชอุดม
	เครื่องจักสาน	17			กุดยาลวน	ตระการพืชผล
	เครื่องจักสาน	18			ห้วยฝ้ายพัฒนา	ตระการพืชผล
	เครื่องจักสาน	20	6	โนนยาง	โคกสะอาด	น้ำขุ่น
	เครื่องจักสาน	21	1	สร้างขุนศรี	โพธิ์ใหญ่	วารินชำราบ
	เครื่องจักสาน	22	1	ตะปาย	ตะปาย	ศรีเมืองใหม่
	เครื่องจักสาน	23	7	สร้างแก้ว	ค้อน้อย	สำโรง
	เครื่องจักสาน	24	3	คำไหล	โพนเมือง	เหล่าเสือโก้ก
	เครื่องจักสานจากคั่ว	25	1	กุดเรือ	กุดเรือ	ทุ่งศรีอุดม
	เครื่องจักสานด้วยไม้ไผ่	26			หนองสิม	เขมราฐ
	เครื่องจักสานไม้ไผ่	27	10	คิมพอก	หนองนกเขา	เขมราฐ
	เครื่องจักสานไม้ไผ่	28	11	กุดกะเสียน	เขื่องใน	เขื่องใน
	เครื่องจักสานไม้ไผ่	29	1	ด้าแซ้	ด้าแซ้	ตระการพืชผล
	เครื่องจักสานไม้ไผ่	30	8	ดอนกอย	เป้า	ตระการพืชผล
	เครื่องจักสานไม้ไผ่	31	7	นาดอกไม้	ห้วยฝ้ายพัฒนา	ตระการพืชผล
	เครื่องจักสานไม้ไผ่	32	11	ทุ่งแสนสุข	กระโสบ	เมืองอุบลราชธานี
	เครื่องดนตรี เช่น ขลุ่ย	33			ในเมือง	เมืองอุบลราชธานี
	ร้อง	34	6	คอนสาย	ทรายมูล	พิบูลมังสาหาร

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่ที่	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
	ห้องใส่ปลา	35			เป่า	ตระการพืชผล
	จักสานกระติบข้าว	36	1,2,9	นาโพธิ์	นาโพธิ์	พิบูลมังสาหาร
	จักสานกระติบข้าว	37	6	แหมใต้	บ้านแหม	พิบูลมังสาหาร
	จักสานกระติบข้าว	38	3	ผักหย่า	ไร่ใต้	พิบูลมังสาหาร
	จักสานกระติบข้าว	39	10	หนองซอน	หนองซอน	เมืองอุบลราชธานี
	จักสานกระติบข้าว	40	11	นาคำ	ฟ้าหวน	ศรีเมืองใหม่
	จักสานไม้ไผ่	41	3	กาจับ	กุดยาลวน	ตระการพืชผล
	จักสานไม้ไผ่	42			โลกแสง	นาจะหลวย
	จักสานไม้ไผ่	43			โพนงาม	บุณฑริก
	โซหาปลา	44			สีหวน	เซียงใน
	ตระกร้า	45			โคกสะอาด	น้ำขุ่น
	ตระกร้า	46			กุดลาด	เมืองอุบลราชธานี
	ตระกร้า ที่รองแก้ว กล้องกระดาษ	47			ค้อน้อย	ลำโรง
	ตระกร้าพลาสติก	48	1	คำเจริญ	แสนสุข	วารินชำราบ
	ตระกร้าไม้ไผ่	49	11	นาโพธิ์	ค้อทอง	เซียงใน
	ตระกร้าไม้ไผ่	50			โนเมือง	เมืองอุบลราชธานี
	ตระกร้าไวนี	51			บ้านแดง	ตระการพืชผล
	ตระกร้าสานพลาสติก	52			แสนสุข	วารินชำราบ
	ตะกร้า, ไซ, ชุมไก่	53			กระโสบ	เมืองอุบลราชธานี
	ตะกร้าจากเถาวัลย์	54			โนเมือง	เมืองอุบลราชธานี
	ตะกร้าเถาวัลย์	55	1	นาคาย	นาคาย	ตาลชุม
	ถาดหกเหลี่ยม	56			บ้านแดง	ตระการพืชผล
	ทอเสื่อกก/เคย	58	7	คูเมือง	คูเมือง	วารินชำราบ
	ที่ใส่ขวดน้ำผึ้ง	59			บ้านแดง	ตระการพืชผล
	ที่ใส่ขวดไวน์	60			บ้านแดง	ตระการพืชผล
	ผลิตภัณฑ์จากกก - มีือ	61	2	แดงน้อยหัว	บ้านแดง	ตระการพืชผล
	ผลิตภัณฑ์จากกกและมือ	62	1	ข้าวปุ้น	ข้าวปุ้น	กุดข้าวปุ้น
	ผลิตภัณฑ์จากเคย	63	6	นาแก	หนองไฮ	ลำโรง
	ผลิตภัณฑ์จากเส้นใยปอ	64	6	ท่าช้าง	ท่าช้าง	สว่างวีระวงศ์
	ผลิตภัณฑ์จากเสื่อกก	65	7	สวนสวรรค์	โนนสมบุญ	เดชอุดม
	พัดไม้ไผ่	66	7	ดอนกลางใต้	ธาตุ	วารินชำราบ
	สวิง	67	2	แต่ใหม่	หนองบก	เหล่าเสือโก้ก
	เสื่อกก	68			บ้านแดง	ตระการพืชผล
	เสื่อกก	69	1	นาคำใหญ่	นาคำใหญ่	เซียงใน
	เสื่อกก	70	7	ศรีเมืองใหม่	สีวิเชียร	น้ำยืน
	เสื่อกก	71	10	โนนสมบุญ	แพงใหญ่	เหล่าเสือโก้ก
	เสื่อกก, มีือ	72	2	จิกลุ่ม	จิกเทิง	ตาลชุม

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่ที่	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
	เสื้อเตย	73	5	นางาม	ขามป้อม	ลำโรง
	เสื้อเตย	74	3	โคกสว่าง	โคกสว่าง	ลำโรง
	เสื้อมือยาวทอดด้วยมือ	75			ป่าโมง	เดชอุดม
	หมวก	76			ยางโยภาพ	ม่วงสามสิบ
	หมวกใบตาล	77	3	โคกก่อง	โคกก่อง	ลำโรง
	หมวกสานไม้ไผ่	78	4,7,8,9,12	หนองคู,ใหม่รุ่งเรือง	โนนโพน	วารินชำราบ
	หัตถกรรมถักทอ	79	2	ผักกระชาย	ยางโยภาพ	ม่วงสามสิบ
ผลิตภัณฑ์จากผ้า	กระเป๋	1			ข้าวปุ้น	กุดข้าวปุ้น
	กระเป๋	2			บ้านแดง	ตระการพืชผล
	กระเป๋	3			ยางโยภาพ	ม่วงสามสิบ
	กระเป๋ 8 หู	4			โนนสมบูรณ์	นาจะหลวย
	กระเป๋จากผ้า	5	5	โนนสว่าง	หนองเต่า	ตระการพืชผล
	กระเป๋ถือผ้าลายขีด	6			ในเมือง	เมืองอุบลราชธานี
	กระเป๋นักเรียน	7			หนองเต่า	ตระการพืชผล
	กระเป๋ปากจรด	8			นาโพธิ์กลาง	โขงเจียม
	กระเป๋ใส่ปากกา โทรศัพท์	9			นาโพธิ์กลาง	โขงเจียม
	กล่องสมุดโน้ตผ้ากบับัว	10			ในเมือง	เมืองอุบลราชธานี
	เครื่องนอน	11	5,7,10,13	ปากเซ,ปากห้วย	ตาลชุม	ตาลชุม
	เครื่องนอน	12	1,8,10	ไผ่ใหญ่	ไผ่ใหญ่	ม่วงสามสิบ
	ชุดกันหนาวเด็ก	13			เหล่าแดง	คอนมตแดง
	ชุดผ้ากบับัวและกระโปรงผ้ายตีนจก	14			ในเมือง	เมืองอุบลราชธานี
	ของใส่แว่นตา	16			โพธิ์กลาง	โขงเจียม
	ตัดเย็บกระเป๋จากผ้าทอ	17	2	นาไฮ	นาทะโม	ตระการพืชผล
	ตัดเย็บผ้าห่ม/ชุดเด็ก	18	4	ท่าศิลา	เหล่าแดง	คอนมตแดง
	ตัดเย็บเสื้อผ้า	19			ท่าโพธิ์ศรี	เดชอุดม
	ทอผ้า	20	5	แสนถาวร	โพนาลัย	น้ำขุ่น
	ทอผ้าขาวม้า	21	4	ไร่ตง	โคกจาน	ตระการพืชผล
	ทอผ้าขาวม้า	22	7	ร่องมูล	โนนกง	ตระการพืชผล
	ทอผ้าเช็ดเท้า	23			ป่าโมง	เดชอุดม
	ทอผ้าโพเท	24	1	กระเตียน	กระเตียน	ตระการพืชผล
	ทอผ้าพื้นเมือง	25	6	คอนสาย	คอนสาย	ตระการพืชผล
	ทอผ้าลายพื้นเมือง	26	2	นางิ้ว	ละพือ	ตระการพืชผล
	ทอผ้าไหม	27	1,2	หนองบ่อ	หนองบ่อ	เมืองอุบลราชธานี
	พื้นอนปักนิก	28			ตาลชุม	ตาลชุม
	พื้นอนปักนิก	29			ไผ่ใหญ่	ม่วงสามสิบ
	เบาะรองนั่ง	30			เหล่าแดง	คอนมตแดง

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่ที่	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
	เป้ ถักจากด้ายย้อมสี	31			ยางโยภาพ	ม่วงสามสิบ
	ผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือ	32	1,2	บอน	บอน	ลำโรง
	ผ้ากานบัว	33	3	โคกชำแระ	โคกชำแระ	ทุ่งศรีอุดม
	ผ้ากานบัว	34	6	หนองบัวฮารี	นาหม่อม	ทุ่งศรีอุดม
	ผ้ากานบัว	35	1	หนองอ้อม	หนองอ้อม	ทุ่งศรีอุดม
	ผ้ากานบัว	36			กองโพน	นาตาล
	ผ้ากานบัว	37			นาเวียง	นาเยีย
	ผ้ากานบัว	38	3	โพนสุขสันต์	โนนค้อ	บุณฑริก
	ผ้ากานบัว	39	4	นาจาน	ระเว	พิบูลมังสาหาร
	ผ้ากานบัว	40	5	คำขวาง	คำขวาง	วารินชำราบ
	ผ้ากานบัว	41	2	ด่อน	ท่าลาด	วารินชำราบ
	ผ้ากานบัว	42	9	มตงาม	เมืองศรีโค	วารินชำราบ
	ผ้ากานบัว	43	1,2	โนนยาง	สระสมิง	วารินชำราบ
	ผ้ากานบัว	44	1	เอือดใหญ่	เอือกใหญ่	ศรีเมืองใหม่
	ผ้ากานบัว	45	2	สว่าง	สว่าง	สว่างวีระวงศ์
	ผ้ากานบัว	46	9	บุรพา	ลำโรง	ลำโรง
	ผ้าขาวม้า	47			ยางขึ้นก	เขื่องใน
	ผ้าขาวม้า	48			ศรีสุข	เขื่องใน
	ผ้าขาวม้า	49			นาโพธิ์กลาง	โขงเจียม
	ผ้าขาวม้า	50			คำไฮใหญ่	ดอนมดแดง
	ผ้าขาวม้า	51			โคกจาน	ตระการพืชผล
	ผ้าขาวม้า	52			โนนกง	ตระการพืชผล
	ผ้าขาวม้า	54			บัวงาม	บุณฑริก
	ผ้าขาวม้า	55			โพธิ์ไทร	พิบูลมังสาหาร
	ผ้าขาวม้า,ผ้ามัดหมี่	56			กระเดียน	ตระการพืชผล
	ผ้าขาวม้าลายขีด	57	13	ดอนตูม	คำไหล	ศรีเมืองใหม่
	ผ้าขาวม้าลายขีด	58	3	ขาด	หนามแท่ง	ศรีเมืองใหม่
	ผ้าขาวม้าลายขวาง	59			หนามแท่ง	ศรีเมืองใหม่
	ผ้าขาวม้าไหม	60			ลำโรง	ลำโรง
	ผ้าขีด	61			ท่าลาด	วารินชำราบ
	ผ้าขีด	62			หนองสิม	เขมราฐ
	ผ้าขีด	63			โนนรัง	เขื่องใน
	ผ้าขีด	64			ท่าเมือง	ดอนมดแดง
	ผ้าคลุมไหล่	65			เขมราฐ	เขมราฐ
	ผ้าเช็ดมือตุ๊กตา	66			ในเมือง	เมืองอุบลราชธานี
	ผ้าเช็ดมือห่วงหวายรูปหมี่	67			โนนสมบูรณ์	นาจะหลวย
	ผ้าขึ้นโทะ	68			บัวงาม	บุณฑริก

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่ที่	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
	ผ้าชิ้นลายมัดหมี่	69			บ้านดุม	นาจะหลวย
	ผ้าชิ้นใหม่มัดหมี่ลายสร้างสรรค์	70			ห้วยชำ	บุณฑริก
	ผ้าชิ้นใหม่หมี่ซ้อ	71			ห้วยชำ	บุณฑริก
	ผ้าด้ายลายกาบบัว	72			โพธิ์ชัย	น้ำขุ่น
	ผ้าทอ	73			หนองหันน้ำ	กุดข้าวปุ้น
	ผ้าทอ	74			แก่งโคม	สว่างวีระวงศ์
	ผ้าทอด้วยกี่พื้นบ้าน	75			ลาดควาย	ศรีเมืองใหม่
	ผ้าทอพื้นเมือง	76	3	คำม่วง	แก่งเหนือ	เขมราฐ
	ผ้าทอพื้นเมืองจากธรรมชาติ	77	7,8	บ้านดงเจริญ	หนองหิน	เขมราฐ
	ผ้าทอมือ	78	11	คำแย	ม่วงสามสิบ	ม่วงสามสิบ
	ผ้าทอลายกาบบัว	79			โคกชำแระ	ทุ่งศรีอุดม
	ผ้าทอลายกาบบัว	80			บึงมะแลง	สว่างวีระวงศ์
	ผ้าทอใหม่/ผ้าฝ้าย	81	1	โง	โง	น้ำยืน
	ผ้าบาติก	82			ก่อเอ้	เขื่องใน
	ผ้าผะเหวด	83	1	ลำโรงใหญ่	ลำโรง	ตาลชุม
	ผ้าฝ้าย	84	3	ชีทวน	ชีทวน	เขื่องใน
	ผ้าฝ้าย	85	2	คำหว้า	คำหว้า	ตาลชุม
	ผ้าฝ้าย	86	1	หนองอัม	หนองอัม	ทุ่งศรีอุดม
	ผ้าฝ้าย	87	7	นาเรือง	นาเรือง	นาเยีย
	ผ้าฝ้าย	88	2	หนองบัวสี	หนองบัวสี	พิบูลมังสาหาร
	ผ้าฝ้าย	89	8	เกาะแกด	โพธิ์ไทร	โพธิ์ไทร
	ผ้าฝ้าย	90	2	เหล่าเสือโก้ก	เหล่าเสือโก้ก	เหล่าเสือโก้ก
	ผ้าฝ้ายพื้นเมือง	92	14	คำยาง	โพธิ์ไทร	พิบูลมังสาหาร
	ผ้าฝ้ายพื้นเมือง	93	2	ป่ากุงน้อย	ลาดควาย	ศรีเมืองใหม่
	ผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ	94	7	ชะจอม	นาโพธิ์กลาง	โรงเจียม
	ผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ	95	7	หนองผือน้อย	ห้วยไผ่	โรงเจียม
	ผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ	96	2	หนองอี	ห้วยยาง	โรงเจียม
	ผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ	97	1	นาจะหลวย	นาจะหลวย	นาจะหลวย
	ผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ	98	2	นาชุม	กองโพน	นาตาล
	ผ้าฝ้ายลายกาบบัว	99	4	นาเยีย	นาเยีย	นาเยีย
	ผ้าฝ้ายสีธรรมชาติ	100	2	นาแวง	นาแวง	เขมราฐ
	ผ้ามัดหมี่	101	5	สองคอน	หนองหันน้ำ	กุดข้าวปุ้น
	ผ้าลายกาบบัว	102	11	โนนกลาง	โนนกลาง	พิบูลมังสาหาร
	ผ้าลำเจียร	103	7	ใหม่ศรีเจริญ	แก่งโคม	สว่างวีระวงศ์
	ผ้าไหม	104	5	คำเคย	หนองกุง	ตาลชุม
	ผ้าไหมจากเศษผ้า	105	1	ดอนโพธิ์	วาริน	ศรีเมืองใหม่
	ผ้าไหมไหมพรม	106	9	นาवलใต้	คำครั่ง	เดชอุดม

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่ที่	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
	ผ้าไหมไหมพรม	107	8	นาโพธิ์	นาโพธิ์	ขุนศรี
	ผ้าไหมไหมพรม	108	6	หนองขามใหญ่	บ้านแมต	ขุนศรี
	ผ้าไหมไหมพรมทอมือ	109	5	สัน	แก้งกอก	ศรีเมืองใหม่
	ผ้าไหม	110	1	โนนสว่าง	โนนสว่าง	กุดข้าวปุ้น
	ผ้าไหม	111	1	ยางน้อย	ก้อเอ้	เขื่องใน
	ผ้าไหม	112	1	สร้างถ่อ	สร้างถ่อ	เขื่องใน
	ผ้าไหม	113	2	ธาตุเทิง	สหราษฎร์	เขื่องใน
	ผ้าไหม	114	5	โนนสวรรค์	กลาง	เดชอุดม
	ผ้าไหม	115	7	โนนสว่าง	โศกแสง	นาจะหลวย
	ผ้าไหม	116	3	ปากแซง	พะลาน	นาตาล
	ผ้าไหม	117	5	แสนถาวร	ไพบูลย์	น้ำขุ่น
	ผ้าไหม	118	10	สมพรรัตน์	หนองสะโน	ขุนศรี
	ผ้าไหม	119	1,2	บอน	บอน	ลำโรง
	ผ้าไหม, ผ้าฝ้าย, ผ้าด้าย	120	14	คำบ่อนสุขสันต์	บ้านตูม	นาจะหลวย
	ผ้าไหมทอมือ	121	3	ลาดสมดี	กุดกร	ตระการพืชผล
	ผ้าไหมทอมือ	122	7	หนองฮาง	หนองฮาง	ม่วงสามสิบ
	ผ้าไหมมัดหมี่	123	5	แก้ง	แก้ง	เดชอุดม
	ผ้าไหมมัดหมี่คัน	124			กุดกร	ตระการพืชผล
	ผ้าไหมมัดหมี่พื้นเรียบ	125			กุดกร	ตระการพืชผล
	ผ้าไหมลายกนกบัวจก	126			กุดกร	ตระการพืชผล
	มุ้ง	127			ไผ่ใหญ่	ม่วงสามสิบ
	สมุดโน้ตผ้ากานบัว	128			ในเมือง	เมืองอุบลราชธานี
	เสื้อโปโล	130			โพนงาม	เดชอุดม
	เสื้อผ้าฝ้ายสำเร็จรูป	131	3	โนนสว่าง	โพนงาม	เดชอุดม
	เสื้อไหมพรม	132	1	ยอดดอนชี	กุดชุมภู	พิบูลมังสาหาร
	หมอนขิด	133	1	ธาตุน้อย	ธาตุน้อย	เขื่องใน
	หมอนขิด	134	2	นาขาว	โนนรัง	เขื่องใน
	หมอนขิด	135	3	โพนทราย	บ้านไทย	เขื่องใน
	หมอนขิด	136	7	โพนงาม	โนนกาเลน	ลำโรง
	หมอนรองคอรูปสัตว์	137			โนนสมบูรณ์	นาจะหลวย
	หมอนสี่มือก	138			หนองผือ	เขมราฐ
	หมอนสี่เหลี่ยมผ้าลายขิด	139			ในเมือง	เมืองอุบลราชธานี
	หมอนหนุน	140			บุเปือย	น้ำยืน
ผลิตภัณฑ์เกษตรและ	กล้วยกรอบเค็ม	1			เขมราฐ	เขมราฐ
เกษตรแปรรูป	กล้วยกรอบเค็ม	2			โนนสมบูรณ์	นาจะหลวย
	กล้วยฉาบ	3			โนนสมบูรณ์	นาจะหลวย
	กล้วยฉาบ	4	7	หนองมะนาว	ขามใหญ่	เมืองอุบลราชธานี

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่ที่	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
	กล้วยตาก	5	1	ท่ากกหิน	เขมราฐ	เขมราฐ
	กล้วยแผ่น	6			โนนสมบูรณ์	นาจะหลวย
	กล้วยอบเนย	7			เมืองเดช	นาจะหลวย
	การบูรถุง	8			ในเมือง	เมืองอุบลราชธานี
	การเพาะเห็ด	9			เก่าขาม	น้ำยืน
	ขนม	10			คอนจิก	พิบูลมังสาหาร
	เกลือเสริมไอโอดีน	11			นาพิน	ตระการพืชผล
	ไถ่ย่าง	12	1	หนองผือ	หนองผือ	เขมราฐ
	ไถ่ย่าง	13	6	กอก	บ้านกอก	เขื่องใน
	ขนม	14	6	โนนสัง	โนนกลาง	ลำโรง
	ขนมกรอบเค็ม	15			ยางซิ่นก	เขื่องใน
	ขนมกล้วยเบรคแตก	16			ยางซิ่นก	เขื่องใน
	ขนมไก่	17			กุศลาค	เมืองอุบลราชธานี
	ขนมข้าวแต่น	18			ยางซิ่นก	เขื่องใน
	ขนมครองแครงกรอบ	19			ยางซิ่นก	เขื่องใน
	ขนมคูกี้เนยสดบก	20			คอนแลน	บุญทริก
	ขนมเค้กกล้วยหอม	21			เหล่าแดง	คอนมดแดง
	ขนมดอกจอก	22			เจียด	เขมราฐ
	ขนมดอกจอก	23			ม่วงใหญ่	โพธิ์ไทร
	ขนมถั่วตัด	24			ยางซิ่นก	เขื่องใน
	ขนมทองม้วน	25			ม่วงใหญ่	โพธิ์ไทร
	ขนมทองม้วน	26	14	พุทธนิคม	ไผ่้อย	เมืองอุบลราชธานี
	ขนมผิง	28			แก้งเหนือ	เขมราฐ
	ขนมผิง	29			ม่วงใหญ่	โพธิ์ไทร
	ขนมอบ	30	4	ผน้อย	ผางใหญ่	น้ำยืน
	ขนมอบ	31	3	บุรพา	คอนใหญ่	ศรีเมืองใหม่
	ข้าวกล้อง	32	2	เหล่าคำ	โนนก่อ	สิรินธร
	ข้าวกล้องหอมมะลิ	33	12	ทุ่งเจริญ	ทุ่งเทิง	เดชอุดม
	ข้าวกล้องหอมมะลิ	34			บุงใหม่	วารินชำราบ
	ข้าวเกรียบ	35			เกษม	ตระการพืชผล
	ข้าวเกรียบ	36	21	ชีเหล็ก	ชีเหล็ก	เมืองอุบลราชธานี
	ข้าวเกรียบผัก ผลไม้	37	1	นาเกษม	นาเกษม	ทุ่งศรีอุดม
	ข้าวเกรียบฟักทอง	38			กุศลาค	เมืองอุบลราชธานี
	ข้าวเกรียบว้าว	39	2	คูชาด	หนองเหล่า	เขื่องใน
	ข้าวซ้อมมือ	40	2	ม่วง	พรสวรรค์	นาจะหลวย
	ข้าวซ้อมมือ	41			ตาเกา	น้ำขุ่น
	ข้าวปลอดสารพิษ	42	7	เหมือดแอ่	ขามบ่อ	เขมราฐ

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่ที่	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
	ข้าวปลอดสารพิษ	43	10	ท่าโพธิ์ศรี	ท่าโพธิ์ศรี	เดชอุดม
	ข้าวปลอดสารพิษ	44	2	สวนจัว	หนองเมือง	ม่วงสามสิบ
	ข้าวเฌอ	45	6	คำไหล	คำเจริญ	ตระการพืชผล
	ข้าวเฌอแปรรูป	46			โพธิ์ศรี	พิบูลมังสาหาร
	ข้าวเฌอหอม	47	7	สะท้อนใต้	โพธิ์ศรี	พิบูลมังสาหาร
	ข้าวสารหอมมะลิ	48			โนนเมือง	เมืองอุบลราชธานี
	ข้าวหอม	49			หัวดอน	เซียงใน
	ข้าวหอมมะลิ	50	5	หนองหิน	คำไฮใหญ่	คอนมดแดง
	ข้าวหอมมะลิ	51	1	คอนจิก	คอนจิก	พิบูลมังสาหาร
	ข้าวหอมมะลิ	52			คันไร่	สิรินธร
	ข้าวอินทรีย์	53			หนองเมือง	ม่วงสามสิบ
	ไข่เค็ม	54			แจระแม	เมืองอุบลราชธานี
	ไข่เค็มบรรจุขวด	55			ดอนใหญ่	ศรีเมืองใหม่
	ไข่เค็มพอกดินจอมปลวก	56	2	อ่างศิลา	อ่างศิลา	พิบูลมังสาหาร
	ไข่สดเสริมไอโอดีน	57	11	คอนนาม่อง	นาตาล	นาตาล
	ไข่ไอโอดีน	58			หนองนกทา	เขมราฐ
	ครีมνωด	59			แดงหม้อ	เซียงใน
	ครีมνωดผสมสมุนไพร	60			เกษม	ตระการพืชผล
	ครีมνωดสมุนไพร	61			คำเจริญ	ตระการพืชผล
	ครีมνωดสมุนไพร	62			โนนเมือง	เมืองอุบลราชธานี
	ครีมล้างหน้ามะขาม	63			โนนเมือง	เมืองอุบลราชธานี
	คุกกี้ฟิลแลนด์	64			บึงมะแตง	สว่างวีระวงศ์
	เครื่องดื่มสมุนไพร	66	12	ค้อเหนือ	กุดลาด	เมืองอุบลราชธานี
	เครื่องดื่มสมุนไพรสำเร็จรูป	67			บึงใหม่	วารินชำราบ
	แคบหมู	68	10	พงสว่าง	โนนเมือง	วารินชำราบ
	แจ่วสมุนไพร	69			แจระแม	เมืองอุบลราชธานี
	ชาใบหม่อน	70	13	โนนงาม	คอนมดแดง	คอนมดแดง
	ชาใบหม่อน	71	12	สมพรรัตน์	โพนงาม	บุณฑริก
	เชื้อเห็ดฟาง	72			โพธิ์ใหญ่	วารินชำราบ
	แชมพู 3 พลัง	73			คำเจริญ	ตระการพืชผล
	แชมพู - ครีมνωดสมุนไพร	74			บึงใหม่	วารินชำราบ
	แชมพูสมุนไพร	75	1	แดงหม้อ	แดงหม้อ	เซียงใน
	แชมพูสมุนไพร	76	14	หนองเอะ	เกษม	ตระการพืชผล
	แชมพูสมุนไพร	77			คำเจริญ	ตระการพืชผล
	แชมพูสมุนไพร	78	9	ค้อ	หัวเรือ	เมืองอุบลราชธานี
	แชมพูสระผม	79			พรสวรรค์	นาจะหลวย
	ต้นหอม(ปลอดสารพิษ)	80			เตย	ม่วงสามสิบ

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่ที่	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
	ถั่วกรอบแก้ว	81			ยางซิ่นก	เขื่องใน
	ถั่วลิสง	82	3	ปาม่วง	นาสง	เดชอุดม
	น้ำปลา	83	1	คำก้อม	ฝางคำ	สิรินธร
	น้ำผึ้ง	84	7	สร้างหอม	ห้วยข่า	บุณฑริก
	น้ำผึ้ง	85			ในเมือง	เมืองอุบลราชธานี
	น้ำพริกปลาล้างและน้ำพริกแมงดา	86			เกษม	ตระการพืชผล
	น้ำยาซักผ้า	87			เกษม	ตระการพืชผล
	น้ำยาล้างจาน	88			แดงหม้อ	เขื่องใน
	น้ำยาล้างจาน	89			หัวเรือ	เมืองอุบลราชธานี
	น้ำยาล้างจานกลิ่นมะนาว	90			คำเจริญ	ตระการพืชผล
	น้ำยาล้างจานสูตรมะนาว	91			เกษม	ตระการพืชผล
	น้ำหมากจ้อง	92	3	แก้งเรือง	นาจะหลวย	นาจะหลวย
	บวบขัดผิว	93			พรสวรรค์	นาจะหลวย
	ใบชา	94			คอนมดแดง	คอนมดแดง
	ปลาแก้วสามรส	95	15	ใหม่ภูทอง	คันไร่	สิรินธร
	ปลาแก้วอบสามรส	96			ในเมือง	เมืองอุบลราชธานี
	ปลาแดดเดียว	97			แจระแม	เมืองอุบลราชธานี
	ปลานิลแดดเดียว	98	1	ปุงมะแสง	ปุงมะแสง	สว่างวีระวงศ์
	ปลาต้ม	99	8	หัวนา	หัวนา	เขมราฐ
	ปลาต้ม	100	4	โนนสุบัน	โนนกาหลง	พิบูลมังสาหาร
	ปลาต้ม	101			แจระแม	เมืองอุบลราชธานี
	ปลาต้ม	102	1	แหลมสวรรค์	นิคมฯ	สิรินธร
	ปุยข้าวภาพ	104	7	ศรีหลักชัย	ตากแดด	ตระการพืชผล
	แปรรูปขนม	105	1	ยางซิ่นก	ยางซิ่นก	เขื่องใน
	แปรรูปผลิตภัณฑ์จากผลไม้	106	3	กวางดีด	โนนสมบูรณ์	นาจะหลวย
	แปรรูปผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมือง	107	4	ปาก้าว	โนนสมบูรณ์	นาจะหลวย
	แปรรูปอาหาร	108	10	ยางกระเดา	ท่าเมือง	คอนมดแดง
	ผลไม้ (เงาะ)	109	3	โพนคอน	คบบู	เดชอุดม
	ผลไม้ พืชแปรรูป	110	6	คอนแสนพัน	เวือด	เขมราฐ
	ผลิตภัณฑ์ข้าวซ้อมมือ	111	7	ตาเกา	ตาเกา	น้ำขุ่น
	ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากกล้วย	112	20	โนนโพธิ์	เมืองเดช	เดชอุดม
	ผักปลอดสารพิษ	113	7	ห้วยหอย	นาดี	นาเยีย
	ผักปลอดสารพิษ	114	1	เคย	เคย	ม่วงสามสิบ
	พริก	115	6	หม้อทอง	นากระแซง	เดชอุดม
	พริกปลอดสารพิษ	116	7	โชคชัย	นาเจริญ	เดชอุดม
	พริกสด	117	3	ชักแล่น	โพนแพง	ม่วงสามสิบ
	พริกสด	118	2	นาดี	ยางลักกะโพหล่ม	ม่วงสามสิบ

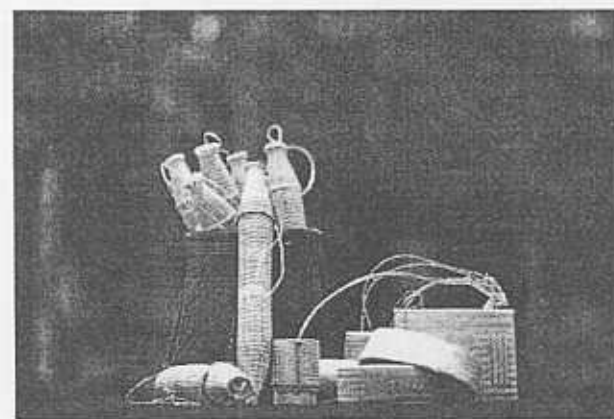
ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่ที่	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
	พริกสด	119	12	วังมน	หนองเหล่า	ม่วงสามสิบ
	พันธุ์กระเทียม	120			เขมราฐ	เขมราฐ
	พันธุ์หอมแดง	121			เขมราฐ	เขมราฐ
	พืชมะนาว, น้ำมันเหลือง	122	9	คำอุดม	โนนสวรรค์	นาจะหลวย
	เพาะเห็ด	123	7	นาดีแลน	ขามเฒ่า	ตระการพืชผล
	มะขามหวาน	124	5	พระโอรส	หนองช้างใหญ่	ม่วงสามสิบ
	มะพร้าวเผา	125	4	ท่าวาริ	หัวดอน	เขื่องใน
	มะม่วงแตร, มะยมเชื่อม	126			หัวเรือ	เมืองอุบลราชธานี
	มะม่วงคอง	127	8	บุณฑริก	บัวงาม	บุณฑริก
	ไม้กวาด	128	6	ปากห้วยแคน	โขงเจียม	โขงเจียม
	ไม้กวาด	129	9	วังใหม่	หนองแสงใหญ่	โขงเจียม
	ไม้กวาด	130			โคกสะอาด	น้ำขุ่น
	ไม้กวาด	131	9	ภูหล่น	นาคำ	ศรีเมืองใหม่
	ไม้กวาดก้านมะพร้าว	132			คำครั่ง	เดชอุดม
	ไม้กวาดก้านมะพร้าว	133		บึงหวายออก	บึงหวาย	วารินชำราบ
	ไม้กวาดจากแสม	134	10	ห้วยเหวอ	คำเขื่อนแก้ว	สิรินธร
	ไม้กวาดดอกแสม	135	6	ช่างประดู่	ช่องเม็ก	สิรินธร
	ไม้กวาดดอกหญ้า	136	1	กลางใหญ่	กลางใหญ่	เขื่องใน
	ไม้กวาดดอกหญ้า	137			เหล่าแดง	คอนมุดแดง
	ไม้กวาดดอกหญ้า	138			ช่องเม็ก	สิรินธร
	ไม้กวาดทางมะพร้าว	139			ท่าลาด	วารินชำราบ
	ไม้กวาดโยตาล	140			ท่าลาด	วารินชำราบ
	ยางพาราแผ่นชั้นดี	142			โนนสมบูรณ์	เดชอุดม
	ยานมอสรพสิทธิ์	143			ในเมือง	เมืองอุบลราชธานี
	เย็บผ้าห่มต่อและผ้าห่มรวม	144			ป่าโมง	เดชอุดม
	ลวดซ้อง	145			หัวนา	เขมราฐ
	ลำไย	146			เขมราฐ	เขมราฐ
	ส้มปลา	147	5	ทุ่งขุนน้อย	แจระแม	เมืองอุบลราชธานี
	ส้มโอ	148	7	นาเลิง	นาเลิง	ม่วงสามสิบ
	ส้มโอ	149			นาเลิง	ม่วงสามสิบ
	ส้มโอ	150	1	หนองไข่นก	หนองไข่นก	ม่วงสามสิบ
	ส้มโอ	151			หนองไข่นก	ม่วงสามสิบ
	ไส้กรอกเนื้ออีสาน	152			เกษม	ตระการพืชผล
	ไส้กรอกบ้านผักแว่น	153			ยางขึ้น	เขื่องใน
	ไส้กรอกหมูและหมูหมัก	154			ขุขันธ์	ตระการพืชผล
	ไส้กรอกอีสาน	155			แจระแม	เมืองอุบลราชธานี
	หน่อไม้คอง	156	1	หนองบัว	ท่าหลวง	ตระการพืชผล

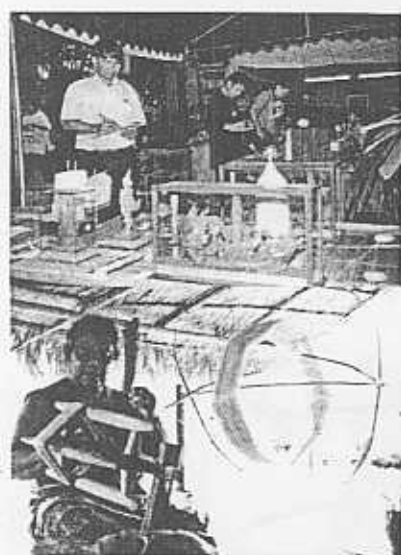
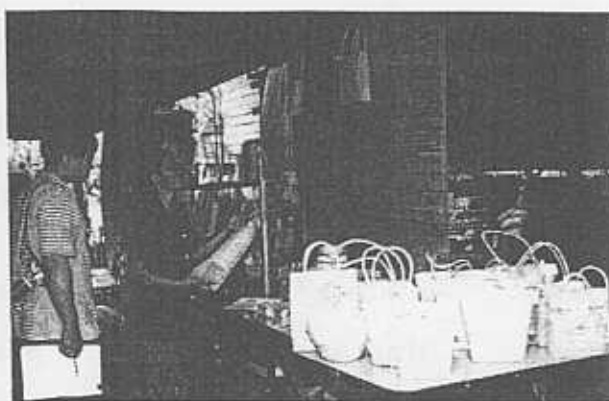
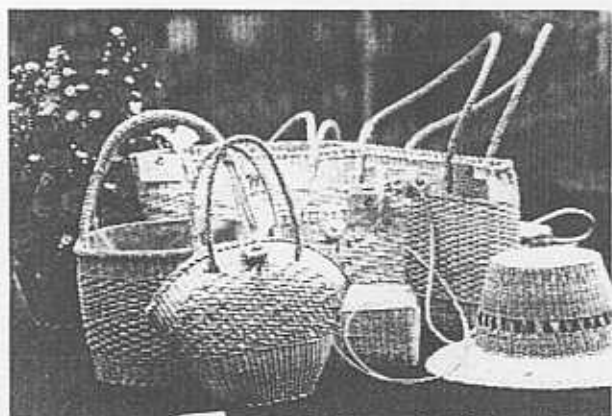
ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่ที่	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
	หม้อไม้ดอง	157			ท่าหลวง	ตระการพืชผล
	หม้อไม้อัดบีบ	158	1	นาเลน	นาเลน	ศรีเมืองใหม่
	หมุยอ	159			แจระแม	เมืองอุบลราชธานี
	เห็ดซอนขาว	160	2	หนองหอย	พังโคน	นาตาล
	เห็ดชนิดต่าง ๆ	161			ขามเปี้ย	ตระการพืชผล
	เห็ดนางฟ้าและเห็ดซอนขาว	162			โนนกลาง	พิบูลมังสาหาร
	เห็ดนางรม	163	7	คำกลาง	บุ่งไหม	วารินชำราบ
	แหมหมูบ้านผักแว่น	164			ยางชั้นก	เซียงโน
	ข้าวเกรียบจากมันเทศ	165	10	บุกลาง	บุเปือย	น้ำยืน
สถานที่ท่องเที่ยว	ผาแต้ม	1			ห้วยไผ่	โขงเจียม
	อุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ	2				โขงเจียม
	อุทยานแห่งชาติภูจอง-นายอย	3		แก่งเรือง	นาจะหลวย	นาจะหลวย
	ช่องเม็ก	4				โขงเจียม
	วัดทุ่งศรีเมือง	5			ในเมือง	เมืองอุบลราชธานี
	วัดศรีนวลสว่างอารมณ์	6			ชีทวน	เซียงโน
	วัดหนองป่าพง	7		พงสว่าง	โนนผึ้ง	วารินชำราบ
	วัดถ้ำคูหาสวรรค์	8	2	ดำนใหม่	โขงเจียม	โขงเจียม
	หอไตรหนองขุหลุ	9		ขุหลุ	พนา	ตระการพืชผล
	ทุ่งศรีเมือง	10			ในเมือง	เมืองอุบลราชธานี
	พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ	11			ในเมือง	เมืองอุบลราชธานี
	หาดคูเดื่อ	12		บ้านคูเดื่อ	แจระแม	เมืองอุบลราชธานี
	แหล่งโบราณคดีบ้านก้านเหลือง	13		บ้านก้านเหลือง	ขามใหญ่	เมืองอุบลราชธานี
	เขื่อนปากมูล	15	4	ห้วยเก่า	โขงเจียม	โขงเจียม
	เขื่อนสิรินธร	16			นิคมฯ	สิรินธร
	แก่งสะพือ	17		ภูเขาแก้ว	พิบูลมังสาหาร	พิบูลมังสาหาร
	น้ำตกตาดโตน	18	\		คำเชื่อนแก้ว	สิรินธร
	น้ำตกสร้อยสวรรค์	19	4		นาโพธิ์กลาง	โขงเจียม
	น้ำตกแสงจันทร์	20	6		นาโพธิ์กลาง	โขงเจียม
	น้ำตกห้วยทรายใหญ่	21			คอแลน	บุณฑริก
เครื่องปั้นดินเผา	ปาดงนาทาม-ผาชนะได	22				โขงเจียม
	ปาดงนาทาม-ผาชนะได	23				ศรีเมืองใหม่
	ปาดงนาทาม-ผาชนะได	24				โพธิ์ไทร
	กระถาง	1			ปทุม	เมืองอุบลราชธานี
	ครก	2			ปทุม	เมืองอุบลราชธานี
	เครื่องปั้นดินเผา	3	1	ท่าไผ่	ท่าไผ่	เซียงโน
	เครื่องปั้นดินเผา	4	6	เสาธงใหญ่	เซเบ็ด	ตระการพืชผล
	เครื่องปั้นดินเผา	5	3	คอกจิก	นาพิน	ตระการพืชผล

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่ที่	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
	เครื่องปั้นดินเผา	6	6	คูมใหญ่	คูมใหญ่	ม่วงสามสิบ
	เครื่องปั้นดินเผา	7			ในเมือง	เมืองอุบลราชธานี
	เครื่องปั้นดินเผา	8	11	หนองบก	ปทุม	เมืองอุบลราชธานี
	เครื่องปั้นดินเผา	9			คำน้ำแซบ	วารินชำราบ
	ตุ้มม้า	10			คูมใหญ่	ม่วงสามสิบ
	เตา	11	1	ท่าซ้องเหล็ก	คำน้ำแซบ	วารินชำราบ
	เตาประหยัด	12			นาสะไม	ตระการพืชผล
	ปั้นรูปสัตว์ด้วยปูนซีเมนต์	13	8	ม่วงตอย	ตระการ	ตระการพืชผล
โลหะ	ขวาน	1			โหล่ทุ่ง	ตระการพืชผล
	ขวาน	2			พังเคน	นาตาล
	ขันโตก	3	6	แก้งยาง	คอนแสน	บุณฑริก
	ขันหมากเบ็ง	4			ห้วยชะยุ่ง	วารินชำราบ
	ครอบไตร	5			ห้วยชะยุ่ง	วารินชำราบ
	เครื่องทองเหลือง	6			ในเมือง	เมืองอุบลราชธานี
	เครื่องทองเหลือง	7	5	ปะฮาว	ปะฮาว	เมืองอุบลราชธานี
	เคียวเกี่ยวข้าว	8			โหล่ทุ่ง	ตระการพืชผล
	จอบ	9			โหล่ทุ่ง	ตระการพืชผล
	ฉัตรเทียน	10			ห้วยชะยุ่ง	วารินชำราบ
	ฉัตรลูกปัด	11			ห้วยชะยุ่ง	วารินชำราบ
	เชิงเทียน	12			เมืองเดช	เดชอุดม
	ผลิตภัณฑ์จากเหล็ก	13	7	คอนใหญ่	ซุนสุ	ตระการพืชผล
	ผลิตภัณฑ์จากเหล็ก	14	9	คำ	โหล่ทุ่ง	ตระการพืชผล
	มีดขอ	16			โหล่ทุ่ง	ตระการพืชผล
	มีดแหลม	17			พังเคน	นาตาล
	ลวดหนาม	18			ท่าเมือง	คอนมดแดง
ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก	กรอบรูปสี่เหลี่ยม	1			โนนสมบูรณ์	นาจะหลวย
	กล้วยไม้ประดิษฐ์จากดินหอม	2			ในเมือง	เมืองอุบลราชธานี
	กล่องกระดาษหิซซู	3			กุดประทาย	เดชอุดม
	กล่องหิซซู	4			โนนสมบูรณ์	นาจะหลวย
	กล่องหิซซูกลม	5			บ้านแดง	ตระการพืชผล
	กล่องใส่กระดาษหิซซู	6			ในเมือง	เมืองอุบลราชธานี
	ของชำร่วยต่าง ๆ	7			ในเมือง	เมืองอุบลราชธานี
	ของใช้ในโต๊ะอาหาร	8			ในเมือง	เมืองอุบลราชธานี
	ชุดแก้วน้ำ	9			ในเมือง	เมืองอุบลราชธานี
	ชุดเครื่องครัว	10			โนนสมบูรณ์	นาจะหลวย
	ดอกบัว	11			ในเมือง	เมืองอุบลราชธานี
	ดอกบัวเทียนหอม	12			เมืองเดช	เดชอุดม

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่ที่	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
	ดอกไม้จันทน์	13			ห้วยนา	เขมราฐ
	ดอกไม้จันทน์	14			สว่าง	สว่างวีระวงศ์
	ดอกไม้ประดิษฐ์	15	9	ท่าเมืองใหม่	ห้วยชะยุ้ง	วารินชำราบ
	ดอกไม้ประดิษฐ์จากใบยางพารา	16			นาเกษม	ทุ่งศรีอุดม
	ดอกไม้ประดิษฐ์จากรังไหม	17			ก้อเอี	เขื่องใน
	ตุ๊กตาจากกะลา	18	11	หนองครก	โคมประดิษฐ์	น้ำยืน
	ตุ๊กตาสัตว์จากเชือกปอ	19	6	กาบิน	กาบิน	กุดข้าวปุ้น
	เทียนหอม	20			เมืองเดช	เดชอุดม
	เทียนหอม	21			คอนสาย	ตระการพืชผล
	ธูปหอม	22	9	หนองหลัก	เหล่าบก	ม่วงสามสิบ
	บ้านเรือนไทยจำลอง	23	1	เก่าขาม	เก่าขาม	น้ำยืน
	บายศรี	24			ห้วยชะยุ้ง	วารินชำราบ
	ประดิษฐ์ดอกไม้จากดินหอมมะละ	25			หนองอัม	ทุ่งศรีอุดม
	ผ้ากันเสียด	26			ไผ่ใหญ่	ม่วงสามสิบ
	พวงกุญแจ	27			โนนสมบูรณ์	นาจะหลวย
	โพธิ์เงิน โพธิ์ทอง	28			ห้วยชะยุ้ง	วารินชำราบ
	ภาพวาดศิลป์ไทย	29	3	ปลาราว	ยาง	น้ำยืน
	ภาพวาดสีอะคริลิก	30			ในเมือง	เมืองอุบลราชธานี
	มาลัยกรู้น	31			ห้วยชะยุ้ง	วารินชำราบ
	เรือใบ	32			ในเมือง	เมืองอุบลราชธานี
	หัตถกรรมเทียนหอม	33	8	ปากอ	เมืองเดช	เดชอุดม

การศึกษาเฉพาะรายกรณี
อุตสาหกรรมชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น
จังหวัดอุบลราชธานี

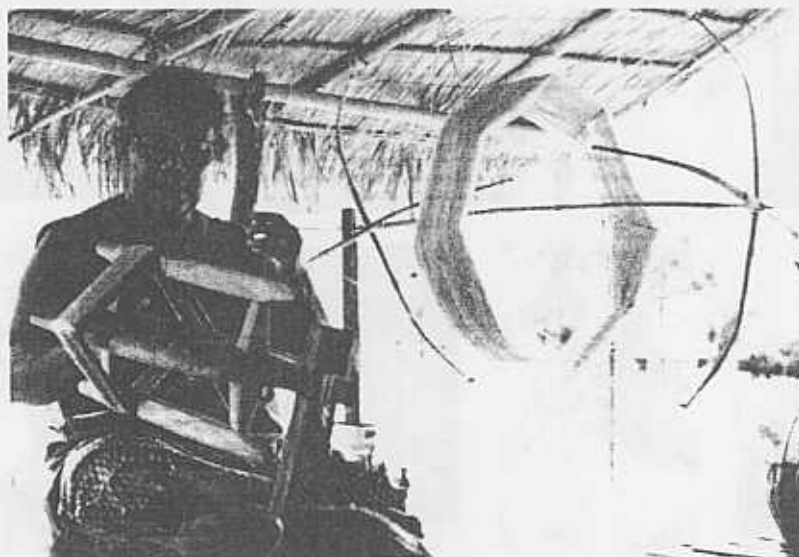
ประเภท	ผ้าทอย้อมสีธรรมชาติ	ผลิตภัณฑ์	ผ้า
ชื่อกลุ่ม	บ้านทุ่งนาเมือง	ที่ตั้ง	หมู่ที่ 6 ต.นาโพธิ์กลาง อ.โขงเจียม จ.อุบลราชธานี

1. ความเป็นมา/ภูมิหลัง

สภาพหมู่บ้าน อยู่ห่างจากตัวอำเภอ 48 กม. การคมนาคมสะดวกเป็นชุมชนใหญ่ จำนวนสมาชิก 43 คน สมาชิกมีอายุโดยเฉลี่ย 40 ปี สมาชิกที่แต่งงานแล้ว ร้อยละ 51.7 มีการศึกษาระดับ ป.1-ป.4 ร้อยละ 17.2 มีการศึกษาระดับ ป.5-ป.7 ร้อยละ 6.9 มีการศึกษาระดับ ม.1-ม.6 อาชีพหลักทำนา มีรายได้เฉลี่ย 14,637 บาท/ปี/คน จำนวนสมาชิกในครอบครัวโดยเฉลี่ย 5 คน จำนวนสมาชิกทำงานหัตถกรรมครอบครัวละ 1 คน

2. ลักษณะผลิตภัณฑ์

ร้อยละ 48.3 รูปแบบมีการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย ร้อยละ 20.7 เป็นรูปแบบดั้งเดิม ร้อยละ 13.8 รูปแบบขึ้นอยู่กับผู้สั่งซื้อและการออกแบบของสมาชิก สมาชิกทั้งหมดต้องการปรับปรุงรูปแบบผลิตภัณฑ์ โดยต้องการให้ปรับปรุงในด้านต่างๆ คือ รูปทรง วัสดุสี สีสัน ลวดลาย คุณภาพ ส่วนผลิตภัณฑ์อื่นๆ สมาชิกร้อยละ 55.2 ไม่ต้องการให้ส่งเสริม

3. การผลิต/การตลาด

สภาพการผลิต ร้อยละ 65.5 ทำการผลิตตลอดปีควบคู่ไปกับการเกษตร ร้อยละ 6.9 ทำเฉพาะช่วงว่างจากการเกษตร ร้อยละ 24.1 ได้รับการฝึกอบรมจากหน่วยงานราชการ ร้อยละ 58.6 เรียนรู้มาจากบรรพบุรุษ และได้รับการฝึกอบรม ดำเนินการผลิตมาแล้วโดยเฉลี่ย 3 ปี ดำเนินการผลิตหัตถกรรมโดยเฉลี่ย 5 ชั่วโมง/วัน มีรายได้เฉลี่ย 12,755 บาท/ปี/คน

วัตถุดิบ ร้อยละ 20.7 ซื้อจากกลุ่มร้อยละ 24.1 ซื้อจากตลาดในเมือง และร้อยละ 44.8 ซื้อจากกลุ่มพ่อค้าคนกลาง และตลาดในเมือง ราคาวัตถุดิบมีแนวโน้มสูงขึ้นร้อยละ 75.9 เห็นว่า ในหมู่บ้านไม่มีวัตถุดิบชนิดอื่นที่จะมาทำงานหัตถกรรมได้

ขบวนการผลิต ร้อยละ 58.6 ผลิตคนเดียวทุกขั้นตอน และร้อยละ 34.5 แบ่งการผลิตคนละขั้นตอน กรรมวิธีการผลิตร้อยละ 48.3 ใช้วิธีการผลิตที่ได้รับการพัฒนา ร้อยละ 31 ใช้วิธีการผลิตแบบดั้งเดิมและพัฒนาแล้ว ร้อยละ 13.8 ใช้วิธีดั้งเดิม ร้อยละ 82.8 ไม่มีการจ้างแรงงานในการผลิตบางขั้นตอน ในการผลิตร้อยละ 69 มีความเสียหาย และร้อยละ 27.6 ไม่มีปัญหาการผลิต ร้อยละ 62.1 มีปัญหาเล็กน้อย

ปริมาณการผลิต ร้อยละ 34.5 ขึ้นอยู่กับปริมาณการสั่งซื้อของลูกค้า ร้อยละ 20.7 ขึ้นอยู่กับเวลา และร้อยละ 37.9 ขึ้นอยู่กับคำสั่งซื้อของลูกค้าและเวลา สมาชิกต้องการที่จะเพิ่มปริมาณการผลิต

การตลาด ร้อยละ 75.9 มีช่องทางการจำหน่ายหลายทางคือ จำหน่ายให้กับพ่อค้าคนกลาง ออกงานเทศกาล และจำหน่ายให้กับประธานกลุ่ม ร้อยละ 17.2 จำหน่ายให้กับประธานกลุ่ม ร้อยละ 31 มีสินค้าเหลืออยู่บ้างเล็กน้อย ร้อยละ 34.5 ไม่มีสินค้าเหลืออยู่เลย และร้อยละ 24.1 มีสินค้าเหลืออยู่จำนวนมาก ร้อยละ 72.4 ไม่มีการติดต่อหาตลาด ร้อยละ 51.7 จำหน่ายทั้งปลีกและส่ง ร้อยละ 75.9 จำหน่ายให้กับลูกค้าคนในท้องถิ่น และนักท่องเที่ยว สมาชิกเห็นว่าผลิตภัณฑ์เหมาะสมกับตลาดท้องถิ่น ตลาดนักท่องเที่ยว และตลาดกรุงเทพฯ ร้อยละ 79.3 มีปัญหาการตลาด ร้อยละ 86.2 เห็นว่าสาเหตุปริมาณการผลิตน้อย คุณภาพผลิตภัณฑ์และรูปแบบผลิตภัณฑ์

ราคาผลิตภัณฑ์ ร้อยละ 37.9 หัวหน้ากลุ่มเป็นผู้กำหนด ร้อยละ 17.2 ตั้งราคาโดยคิดต้นทุนบวกกำไร ร้อยละ 24.1 หัวหน้ากลุ่มกำหนดและตั้งจากต้นทุนบวกกำไร ร้อยละ 82.8 เห็นว่าราคาต่ำเกินไป

ภาวะการแข่งขัน ร้อยละ 86.2 เห็นว่าหมู่บ้านใกล้เคียงมีผลิตภัณฑ์ประเภทเดียวกัน ร้อยละ 51.7 ของสมาชิกเห็นว่าการส่งเสริมมีประโยชน์มาก ร้อยละ 31 เห็นว่ามีประโยชน์ปานกลาง ร้อยละ 6.9 ไม่แน่ใจจากการส่งเสริมที่ผ่านมา ร้อยละ 86.2 ไม่มีปัญหาใดๆ ร้อยละ 20.7 เข้าร่วมกิจกรรมของหมู่บ้านทุกครั้ง ร้อยละ 79.3 ไม่ได้ตอบ ร้อยละ 93.1 ต้องการให้หน่วยงานราชการส่งเสริมในด้านต่างๆ คือ การพัฒนาเทคนิคการผลิต เครื่องมืออุปกรณ์ การพัฒนารูปแบบ เงินทุน และความรู้ทางด้านธุรกิจการตลาด

4. ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ/การวิเคราะห์

ความคิดเห็นด้านรูปแบบผลิตภัณฑ์ของผู้สัมภาษณ์ ในด้านรูปทรงและขนาดร้อยละ 34.5 ผู้สัมภาษณ์เห็นว่าอยู่ในเกณฑ์ดี ร้อยละ 58.6 อยู่ในเกณฑ์พอใช้ การออกแบบ ร้อยละ 48.3 อยู่ในเกณฑ์ดี ร้อยละ 44.8 อยู่ในเกณฑ์พอใช้ ฝีมือประณีต ร้อยละ 65.5 อยู่ในเกณฑ์ดี ร้อยละ 27.6 อยู่ในเกณฑ์พอใช้ องค์ประกอบวัสดุ ร้อยละ

27.6 อยู่ในเกณฑ์ดี ร้อยละ 44.8 อยู่ในเกณฑ์พอใช้ การให้สี ร้อยละ 27.6 อยู่ในเกณฑ์ดี ร้อยละ 65.5 อยู่ในเกณฑ์พอใช้ ด้านคุณภาพ ร้อยละ 82.8 อยู่ในเกณฑ์ดี ร้อยละ 10.3 อยู่ในเกณฑ์พอใช้ ด้านประโยชน์ ร้อยละ 86.2 อยู่ในเกณฑ์ดี และร้อยละ 6.9 อยู่ในเกณฑ์พอใช้ ด้านการตั้งราคา ร้อยละ 24.1 อยู่ในเกณฑ์ดี ร้อยละ 65.5 อยู่ในเกณฑ์พอใช้

ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริม จากความคิดเห็นของผู้สัมภาษณ์เกี่ยวกับรูปแบบผลิตภัณฑ์นั้น ในด้านรูปแบบและประโยชน์ใช้งาน ร้อยละ 80 อยู่ในเกณฑ์ดี ส่วนรูปทรงและขนาด การออกแบบ องค์ประกอบ วัสดุ การให้สี การตั้งราคา ร้อยละต่ำกว่า 50 อยู่ในเกณฑ์ดี ดังนั้นรูปแบบผลิตภัณฑ์จึงควรจะต้อง ีปรับปรุงพัฒนา และสมาชิกมีความต้องการที่จะเข้าฝึกอบรมในการพัฒนาเทคนิคการผลิต ซึ่งจะเห็นว่าในขบวนการผลิตมีความเสียหายเกิดขึ้น และในการจำหน่ายสมาชิกส่วนใหญ่มีสินค้าเหลือจำหน่าย การพัฒนาคุณภาพ ผลิตภัณฑ์ให้มีมาตรฐาน และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลาย เช่น นำมาทอทำเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทต่างๆ จะทำให้ตลาดสินค้าผ้าทอมีการขายดีขึ้น และผลิตภัณฑ์สามารถจำหน่ายในราคาที่เหมาะสม ดังนั้น การส่งเสริมควรเน้นด้าน

- พัฒนาเทคนิคการผลิต
- พัฒนารูปแบบให้มีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย
- เนื่องจากหมู่บ้านห่างไกลจากตัวเมืองมาก การส่งเสริมแนะนำและเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักจะเป็น
- ทางหนึ่งที่จะช่วยให้ตลาดผลิตภัณฑ์ขยายตัวมากขึ้น

การศึกษาเฉพาะรายกรณี

อุตสาหกรรมชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น

จังหวัดอุบลราชธานี

ประเภท ผ้า

ผลิตภัณฑ์ ผ้า

ชื่อกลุ่ม แปรรูปผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าทอพื้นเมืองบ้านป่าแก้ว ที่ตั้ง บ้านป่าแก้ว ต.โนนสมบูรณ์

อ.นาจะหลวย จ.อุบลราชธานี

ตำบลโนนสมบูรณ์เป็นตำบลไม่ใหญ่และไม่เล็กเกินไป ประกอบด้วยหมู่บ้านทั้งหมด 9 หมู่บ้าน หมู่บ้านป่าแก้วเป็นหมู่บ้านหนึ่งในตำบลดังกล่าว มีจำนวนหลังคาเรือน 170 หลังคา ชาวบ้านที่นี่ส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา ทำไร่ป่อและไร่มัน ส่วนอาชีพรองคือ ปลูกพืชผักสวนครัว เลี้ยงไก่พื้นเมือง ทอผ้าฝ้าย คัดเย็บเสื้อผ้าและงานหัตถกรรมแปรรูปจากเศษผ้าทอพื้นเมือง

ข้อมูลผู้ถูกสัมภาษณ์

นางยอด จุมพล อายุ 44 ปี ตำแหน่งประธานกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าทอพื้นเมือง บ้านป่าแก้ว ตำบลโนนสมบูรณ์ อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี อาชีพหลัก คือทำนาและไร่ป่อ อาชีพรอง คือหัตถกรรม ทอผ้าฝ้ายภูมิปัญญา เป็นคนในท้องถิ่นโดยกำเนิด

เรียนตัดเย็บเสื้อผ้านำมาซึ่งความคิดสร้างสรรค์

คุณยอดได้เล่าถึงความเป็นมาของกลุ่มผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าทอพื้นเมืองให้นิตยสาร“ไม่ลองไม่รู้” ฉบับ “เฉพาะกิจ” ฟังว่าแรงจูงใจที่ทำให้เธอหันมาประกอบอาชีพผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าทอพื้นเมืองก็เพราะว่า ก่อนหน้านี้ (ปี พ.ศ.2540) เธอและชาวบ้านได้เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพตัดเย็บเสื้อผ้าที่ อบต.โนนสมบูรณ์จัดอบรมให้กับชาวบ้านโดยวิทยากรที่สอนมาจากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล และอบต.ได้มอบจักรเย็บผ้าให้ด้วย จำนวน 7 หลัง จบหลักสูตรชาวบ้านก็สามารถรับจ้างตัดเย็บเสื้อผ้า แต่งานตัดเย็บเสื้อผ้ามีเพียงบางช่วงเท่านั้น เมื่อไม่มีงานก็นั่งว่างกัน เธอจึงจัดตั้งกลุ่มขึ้นมาแล้วนั่งคิดนั่งออกแบบงานที่จะทำ ต่อมาทางสำนักงานปฎิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (สปก.) จังหวัดอุบลราชธานีร่วมกับมหาวิทยาลัยศิลปากรก็มาฝึกอบรม การออกแบบการเย็บเศษผ้าฝ้ายที่เหลือ จากการตัดเสื้อผ้าเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆให้กับชาวบ้าน จนสามารถทำเป็นหลายอย่าง เช่น หมอนรองคอ (แมวปีศาจ) กระเป๋าหิ้ว กระเป๋าสะพาย กระเป๋าใส่โทรศัพท์มือถือ กล้องเก็บเครื่องประดับ ที่จับตู้เย็น ที่รองจาน ถังมือที่จับกะทะ หมอนรองหลัง (ตุ๊กตาหมา) และกล่องใส่กระดาษทิชชู เป็นต้น

กระแสดอรับดีทำให้มีพลังแห่งการสร้างสรรค์

เมื่อนำไปจำหน่ายก็ได้รับการตอบรับจากตลาดเป็นอย่างดี ทำให้การประดิษฐ์จากเศษผ้าเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอ จนต้องลงมือทอผ้าเพื่อมาใช้เย็บผลิตภัณฑ์โดยตรง กระแสดอรับของตลาดมีมากจนไม่สามารถรองรับของตลาดมีมากจนไม่สามารถรองรับแต่เศษผ้าที่เหลือจากการตัดแล้ว คนสูงอายุที่มีความรู้เรื่องการทอและ

การย้อมที่นั้งเหงาหงอยอยู่กับบ้านก็ตื่นตัว ลูกขึ้นมารื้อฟื้นความรู้เดิมกันเป็นแถว โดยทอดผ้าฝ้ายส่งขายให้ลูกหลานนำไปแปรรูปผลิตภัณฑ์อันทรงคุณค่า เป็นการสร้างงานสร้างรายได้ ให้คนสูงอายุอีกทางหนึ่ง สร้างความภาคภูมิใจและทำให้หมู่บ้านที่เคยเงียบ เศร้า เหงา หงอยกลับมีชีวิตชีวาขึ้นมาอีกครั้ง

สำหรับฝ้ายที่นำมาทอจะต้องผ่านกระบวนการย้อมสีธรรมชาติให้มีสีสันทันก่อนจึงค่อยนำไปทอ หากต้องการสีน้ำตาลแก่ ก็จะนำไปย้อมเปลือกประดู่ หากต้นประดู่ยังอ่อนอยู่สีจะออกน้ำตาลอมแดง เปลือกต้นจึงให้สีชมพูสวยมาก แต่ถ้านำลงแช่น้ำบาดาล หรือที่ชาวบ้านเรียกน้ำสนิท ก็จะเป็นสีม่วงอมเทา ใบหูกวางจะให้สีน้ำตาล ถ้าแช่หรือล้างน้ำบ่อยก็จะให้สีน้ำตาลอมเหลือง ถ้าน้ำบาดาลออกสีน้ำตาลเข้ม ส่วนเปลือกหว่า ถ้านำลงแช่น้ำปูน(ปูนกินหมาก) จะให้สีน้ำตาลแต่ถ้าแช่น้ำ โคลนจะเป็นน้ำตาลเกือบดำ ความรู้เหล่านี้ ล้วนเป็นภูมิปัญญาชาวบ้านที่ควรแก่การอนุรักษ์ และถ่ายทอดให้แก่ลูกหลานทั้งสิ้นส่วนฝ้ายที่จะนำมาทอ หลังจากย้อมเสร็จแล้วในทางขึ้นส่วนใหญ่จะเป็นฝ้าย เบอร์ 10/16 ราคาถูกละ 580 บาท ส่วนฝ้ายที่ใช้ในทางทอเบอร์ 10/12 ราคาถูกละ 480 บาท หากทอขนาดพื้หน้า กว้าง 75 เซนติเมตร จะทอดผ้าได้ประมาณ 60-70 เมตร

ขายดี เงินมา สร้างคุณค่าให้ชนบท

สำหรับราคาจำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูปจาก ผ้าฝ้ายของหมู่บ้านป่าแก้ว ก็ราคาไม่แพงมีตั้งแต่ ราคา 10 บาท ไปจนถึง 130 บาท จำหน่ายทั้งปลีกและส่งสถานที่จำหน่ายก็ได้แก่ตลาดสาธิต ร้านค้าที่ สปก.หาให้ศูนย์ศิลปาชีพบางไทร การออกร้านตามงานนิทรรศการต่าง ๆ ของจังหวัดและอำเภอ และยังมีบางส่วนที่ส่งไปจำหน่ายยังภาคใต้ แต่การส่งที่ภาคใต้ทำได้บางรายการเท่านั้น เนื่องจากชาวบ้านทำ ออเดอร์ให้ไม่ทันกับความต้องการจากที่เคยว่าง งานและขาดรายได้ ปัจจุบันชาวบ้านมีรายได้เสริมในครัวเรือนตกคนละประมาณ 600-3,000 บาท ค่อยเดือน แล้วแต่ขยันมาก ขยันน้อย และสามารถใช้เวลาว่าง ขณะนั่งดูโทรทัศน์แล้วทำไปด้วยได้ เด็ก ๆ นักเรียนก็ช่วยแม่ทำ เพื่อจะได้มีเงินค่าขนมไปโรงเรียนเพิ่มขึ้นจาก หยาดเหงื่อแรงงานของตน

การบริหารและการจัดการ

สมาชิกกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าทอพื้นเมืองจะต้องจ่ายค่าสมาชิกแรกเข้ารายละ 100 บาท เพื่อเป็นเงินกองทุนหมุนเวียน ทำให้มีเงินกองทุนแรกตั้ง 3,100 บาท ต่อมาได้งบฯเพื่อพัฒนาอาชีพของ อบต. โนนสมบูรณ์สมทบให้มาอีก 30,000 บาท เป็นงบฯให้เปล่ามีเงินดอกผลที่ได้จากยอดขายเพิ่มขึ้นมาสมทบอีก จึงทำให้มีเงินกองทุนในขณะนี้ 35,000 บาท และเงินจำนวนดังกล่าวสมาชิกกู้ยืมไปใช้ยามฉุกเฉินได้ และรายได้อีกทางหนึ่งที่จะได้มาสมทบเข้ากองทุนหมุนเวียนคือ การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มจะถูกหักเข้ากองทุนร้อยละ 5 รายรับหรือรายการจ่ายของกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าทอพื้นเมืองจะมีการลงบัญชีเป็นระบบสามารถตรวจสอบได้ สมาชิกได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการบริหารกลุ่มก็จะทำงานไปตามหน้าที่ทุกคนก็ทำงานอย่างสบายใจ มีชาวบ้านบางรายยังไม่ได้สมัครเข้าเป็นสมาชิก แต่ก็สามารถทำงานส่งให้กับกลุ่มเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือนได้ ซึ่งทางกลุ่มก็ไม่ได้ปิดกั้น ขณะนี้มีผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิกเพิ่มขึ้นเป็น 33 คน จากเดิมมี 27 คน

มีกำลังใจเมื่อได้รับการเอาใจใส่จากภาครัฐฯ

ถึงแม้ว่าบ้านป่าก้าว ค.โนนสมบูรณ์ อ.นาจะหลวย จะเป็นหมู่บ้านที่เรียกว่าไกลปืนเที่ยงห่างไกลความเจริญทุกรูปแบบ แต่ก็ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากภาครัฐฯเป็นอย่างดี ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากความพยายามที่จะช่วยเหลือตัวเองก่อนของชาวบ้าน ทำให้ภาครัฐฯมองเห็นความตั้งใจนี้ เพราะหลักการสร้างงานที่จะทำให้งานเกิดได้ หรือไม่ได้ต้องอาศัยชาวบ้านเป็นหลัก ถึงแม้ว่าหน่วยงานรัฐฯ จะให้การสนับสนุนแค่ไหน ห้มเหวบประมาณลงไปมากมายเพียงใด ก็จะเป็นงบบนสญญเปล่า หากชาวบ้านไม่รับหรือไม่ต้องการ คุณยอดเธอบอกว่า หน่วยงานหลัก ๆ ที่เข้ามาสนับสนุนได้แก่ สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (สปก.) จังหวัดอุบลฯ มาจัดอบรมให้และช่วยหาตลาดให้, เทคโนโลยีราชมงคล และมหาวิทยาลัยศิลปากร รวมทั้ง กสน.โดยสทบ. นาจะหลวยและอบต.ก็เปิดหลักสูตร เพื่อฝึกอบรมให้ชาวบ้านทั้งในหมู่บ้านป่าก้าวและบ้านอื่น ๆ เพื่อขยายผลเพิ่มส่วนสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ นาจะหลวย ก็จะให้งบพัฒนาอาชีพมา 25,000 บาท คาดว่าบฯ จะออกมาถึงในปี 2545 และยังหาตลาดให้อีกด้วย

“สปก.ได้เข้ามาจัดอบรมให้ 3 ครั้งแล้ว และขณะนี้ทาง สปก.ก็กำลังดำเนินการที่จะสร้างศูนย์ให้กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าทอพื้นเมือง ในบริเวณโรงเรียนบ้านป่าก้าวให้อีก โดยใช้งบประมาณ 300,000 บาท ทางอาจารย์ใหญ่อนุญาตให้ใช้สถานที่ก่อสร้างอาคารเพราะเห็นว่าเป็นอาชีพที่มีประโยชน์ต่อนักเรียน

ยโสธร

ประวัติจังหวัดยโสธร

ในพื้นที่จังหวัดยโสธร พบหลักศิลาจารึกโบราณ 3 หลักได้แก่ จารึกบ้านเมืองเคย อำเภอคำเขื่อนแก้ว ราวพุทธศตวรรษที่ 12 กล่าวชื่อเมือง “สังขปุระ” และราชตระกูล เนื้อความกระต่อนกระแท่น จารึกโนนสัง อำเภอมหาชนะชัย พ.ศ. 1432 กล่าวสรรเสริญเทพเจ้า นามกษัตริย์ชื่อว่า “โสมาทิตต์” ซึ่งไม่ปรากฏในนาม

กษัตริย์ขอมสมัยพระนร อาจจะเป็นชุมชนอิสระนอกเขตอาณาจักรขอมในสมัยที่สร้างจารึกก็ได้ อีกหลักหนึ่งคือจารึกตาทองพลที่พระธาตุก่อขำน้อย บ้านตาทอง อำเภอเมืองยโสธรรายะราวพุทธศตวรรษที่ 15 คือร่วมสมัยกับจารึกโนนสัง ได้กล่าวถึงนามกษัตริย์ ว่า “ศรีอีสานวรมัน (นามกษัตริย์ขอม) พระราชทานบุตรชื่อนางสร้อยดี พร้อมด้วยหมู่บุตรหลานข้าทาส เงินทอง ให้แก่ชายหนุ่มผู้เป็นเชื้อพระวงศ์เพื่อมงคลสมรส” แสดงให้เห็นว่าบริเวณจังหวัดยโสธรเคยเป็นชุมชนใหญ่อาจมีชื่อว่า “สังขปุระ” และมีความสัมพันธ์กับเมืองขอมในฐานะญาติ และต้องมีความยิ่งใหญ่พอสมควร กษัตริย์ขอมจึงพระราชทานบุตรให้เป็นพระมเหสี

หลังจากนั้นไม่พบหลักฐานใด ๆ สืบเนื่องต่อมาอีกจนถึงสมัยกรุงธนบุรี ที่กลุ่มไทย - ลาวได้อพยพมาตั้งภูมิลำเนาอยู่ที่เมืองอุบลราชธานี คือ กลุ่มพระวอ พระตา ครั้งเมื่อเวียงจันทร์ส่งกองทัพมาปราบกลุ่มพระวอ พระตา ในครั้งนั้นพระเจ้ากรุงธนบุรีโปรดเกล้าฯ ให้ เจ้าพระยามหากษัตริย์ศึก และ เจ้าพระยาสุรสีห์ ไปปราบ เมื่อ พ.ศ. 2321

ปราบได้หัวเมืองอีสาน และลาวทั้งหมดด้วย ท้าวคำผง (บุตรพระตา) ได้เป็น พระปฐมสุรราช ยกบ้านเมืองจระแม เป็นเมืองอุบลราชธานี เมื่อ พ.ศ. 2335 พระปฐมสุรราชได้รับโปรดเกล้าฯ จากพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้า

จุฬาลงกรณ์ ให้เป็น พระปฐมวรราชสุริยวงศ์ ครองเมืองอุบลราชธานี ท้าวคำสิงห์ ราชวงศ์เมืองโขง บุตร พระวิชัยขัตติราชวงศา (เจ้าหน้า) เจ้าเมืองนครจำปาศักดิ์ (เจ้าหน้า) เป็นหัวหน้าบ้านสิงห์ สิงห์โคก ได้ความชอบเมื่อครั้งปราบกบฏเชียงแก้วเขาโง) ขอพระราชทานไปตั้งครอบครัวที่บ้านสิงห์ทำบ้านสิงห์โคกและทรงพระกรุณา ยกบ้านสิงห์ทำ สิงห์โคกเป็นเมือง “ยโสธร” หรือ “ยศโสธร” เจ้าเมืองที่ พระสุนทรราชวงศา (คำสิงห์) ในกรณีกบฏเจ้าอนุวงศ์ เมืองอุบลราชธานีและยโสธร เป็นกำลังเข้มแข็งในการปราบปราม (เจ้าเมืองอีสานส่วนใหญ่จะเข้าข้างเจ้าอนุวงศ์ นอกจากกลุ่มลูกหลาน พระวอ พระตา)

ได้รับความชอบมาก จึงทรงกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระสุนทรราชวงศา ควบคุมเมืองสกลนครและเมืองนครพนม อีกด้วย

เมื่อจัดระบบการปกครองใหม่ สมัยปฏิรูปการปกครองหัวเมืองภาคอีสานเป็นระบบมณฑลเทศาภิบาล (ร.5) ได้รวมเมืองยโสธรเป็นส่วนหนึ่งของจังหวัดอุบลราชธานีมีฐานะเป็นอำเภอ เมื่อ พ.ศ.2443 เรื่อยมาจนถึง พ.ศ.2515 จึงได้ยกฐานะเป็นจังหวัดยโสธรอีกครั้งหนึ่ง

ที่ตั้งและขนาด

จังหวัดยโสธร เคยเป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดอุบลราชธานี ได้แยกออกมาตั้งเป็นจังหวัดในปี พ.ศ. 2515 ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย หรือระหว่างเส้นแวงที่ 104 - 105 องศาตะวันออก อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ โดยทางรถยนต์ประมาณ 552 กิโลเมตร มีขนาดพื้นที่ประมาณ 4,124.2 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 2,577,625 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อเขตจังหวัดอำนาจเจริญ มุกดาหาร และร้อยเอ็ด

ทิศใต้ ติดต่อเขตจังหวัดศรีสะเกษ

ทิศตะวันออก ติดต่อเขตจังหวัดอุบลราชธานี

ทิศตะวันตก ติดต่อเขตจังหวัดร้อยเอ็ด

การปกครองและประชากร

การปกครอง

จังหวัดยโสธร แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 8 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ 77 ตำบล 765 หมู่บ้าน
มีเทศบาล 1 แห่ง คือ เทศบาลเมืองยโสธร สุขาภิบาล 8 แห่ง อำเภอต่าง ๆ คือ

1	อำเภอเมืองยโสธร	17	ตำบล	164	หมู่บ้าน
2	อำเภอลำทะเมนชัย	10	ตำบล	114	หมู่บ้าน
3	อำเภอคำเขื่อนแก้ว	12	ตำบล	101	หมู่บ้าน
4	อำเภอมหาชนะชัย	10	ตำบล	96	หมู่บ้าน
5	อำเภอกุดชุม	9	ตำบล	106	หมู่บ้าน
6	อำเภอป่าติ้ว	5	ตำบล	51	หมู่บ้าน
7	อำเภอค้อวัง	4	ตำบล	42	หมู่บ้าน
8	อำเภอทรายมูล	5	ตำบล	51	หมู่บ้าน
9	กิ่งอำเภอไทยเจริญ	5	ตำบล	40	หมู่บ้าน

ประชากร

จากการรายงานของจังหวัดยโสธรปี พ.ศ.2536

ประชากร 482,494 คน

ชาย 256,457 คน

หญิง 226,037 คน

ประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวอีสาน มีชาวต่างชาติปะปนบ้างเล็กน้อย เช่น จีน ญวน และ อินเดีย
จังหวัดยโสธรมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 3 คน

ภูมิประเทศและภูมิอากาศ

สภาพภูมิประเทศทั่วไปเป็นที่ราบสูง ดินส่วนใหญ่เป็นดินปนทราย พื้นที่ลาดเอียงจากทิศเหนือไปทางทิศใต้พื้นที่โดยเฉลี่ยสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 227 ฟุต มีเทือกเขาภูพานพาดผ่านจากจังหวัดอำนาจเจริญ ผ่านตอนเหนือของจังหวัดยโสธร เลี้ยวไปจังหวัดมุกดาหาร นครพนม สกลนคร และอุดรธานี ทำให้ภูมิประเทศทางตอนเหนือของจังหวัดตั้งแต่อำเภอเลิงนาทาตอนบน อำเภอกุศุม มีภูเขาเตี้ย ๆ เช่น ภูพริกน้อย ภูแฝงม้า ภูจ้อก้อ ป่าไม้ส่วนใหญ่เป็นป่าโปร่ง มีไม้ขึ้นมากทางตอนบนโดยเฉพาะในเขตอำเภอกุศุม อำเภอเลิงนกทา มีไม้มีค่ามากมายหลายชนิด เช่น มะค่า ตะเคียน ตะแบก พะยูง เป็นต้น

จังหวัดยโสธรมีแม่น้ำไหลผ่านหลายสาย ได้แก่

แม่น้ำชี ต้นน้ำอยู่ในเขตจังหวัดชัยภูมิ ไหลผ่านพื้นที่จังหวัดยโสธรหลายอำเภอเป็นระยะทางยาวประมาณ 110 กิโลเมตร คือ อำเภอเมืองยโสธร คำเขื่อนแก้ว มหาชนะชัย และค้อวัง ในฤดูฝนใช้เป็นเส้นทางคมนาคมทางเรือได้ ส่วนในฤดูแล้งใช้เรือติดต่อกันได้บางแห่ง

ลำเซบาย ไหลผ่านท้องที่อำเภอเลิงนกทา และป่าดัว

ลำโพง ไหลผ่านท้องที่อำเภอกุศุม และป่าดัว

ลำน้ำยัง ไหลผ่านท้องที่อำเภอเมืองยโสธร และเป็นแนวแบ่งอาณาเขตติดต่อระหว่างยโสธรกับจังหวัดร้อยเอ็ดทั้งลำเซบาย ลำโพง และลำน้ำยัง ในฤดูฝนจะมีน้ำมาก ส่วนในฤดูแล้งน้ำน้อย บางแห่งดินขึ้นขาดตอน ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการเดินเรือ

สภาพภูมิอากาศ

ฤดูร้อนอากาศร้อนจัด ส่วนในฤดูหนาวอากาศหนาวจัด ฤดูร้อนเริ่มระหว่างมีนาคมถึงเมษายนในเดือนเมษายนอุณหภูมิจะสูงถึง 33-38 องศาเซลเซียส

ฤดูฝนจะเริ่มประมาณพฤษภาคมถึงกันยายน ในฤดูนี้มีมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดผ่าน ทำให้ฝนตกอากาศชุ่มชื้นโดยเฉพาะในเดือนสิงหาคม อุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 29-30 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนตกเฉลี่ย 1,100 มิลลิเมตร / ปี

ฤดูหนาวมีมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดผ่าน ทำให้อากาศหนาวเย็นและแห้งแล้ง บางครั้งมีลมพัดแรง อุณหภูมิเฉลี่ยโดยทั่วไปประมาณ 13-20 องศาเซลเซียส

สภาพทางเศรษฐกิจ

ประชากรส่วนใหญ่ของจังหวัดยโสธร มีอาชีพทำการเกษตร ได้แก่ การทำนา ทำไร่ปอ ไร่มันสำปะหลัง ไร่ถั่วลิสง มีพื้นที่ทำการเกษตร 1,485,177 ไร่ หรือร้อยละ 57 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด แบ่งเป็นพื้นที่ทำนา 1,243,335 ไร่ ส่วนใหญ่ปลูกข้าวเหนียว อำเภอที่มีพื้นที่ทำนามากที่สุดเรียงตามลำดับ คือ

อำเภอเลิงนกทา อำเภอเมืองยโสธร อำเภอมหาชนะชัย และน้อยที่สุด คือ อำเภอค้อวัง การผลิตข้าวในจังหวัดยโสธร นอกจากจะผลิตเพื่อบริโภคแล้ว ยังมีการส่งไปขายตามตลาดต่างจังหวัดด้วย พื้นที่ทำไร่มีประมาณ 168,001 ไร่ อันประกอบด้วย การทำไร่ปอ ในท้องที่อำเภอเลิงนกทา อำเภอเมืองยโสธร อำเภอคำเขื่อนแก้ว อำเภอมหาชนะชัย อำเภอกุศุม และอำเภอป่าดัว การทำไร่มันสำปะหลัง อำเภอที่ทำ

ไร่มันสำปะหลัง เรียงตามลำดับคือ อำเภอเมืองยโสธร กุดชุม ทรายมูล ส่วนอำเภอที่ปลูกน้อยที่สุดคือ อำเภอมหาชนะชัย และก้อวัง การทำไร่อ้อยได้เป็นรายได้เสริมอาชีพหนึ่งของชาวยโสธร ผลผลิตอ้อยได้มากที่สุดคือ ในเขตพื้นที่อำเภอเลิงนกทา อำเภอ กุดชุม จำนวนครัวเรือนเกษตรกร 78.143 ครัวเรือน เฉลี่ยที่ดินพื้นที่ถือครองครัวเรือนละ 19 ไร่ พื้นที่ป่าไม้จำนวน 205.766 ไร่ นอกจากพืชสำคัญดังกล่าวข้างต้น ก็มีพืชรองที่ทำรายได้ อันค้ำรองก็คือ แดงโม อ้อย

โรงงาน

การอุตสาหกรรมในจังหวัดยโสธร จากหลักฐานการจดทะเบียน ตามพระราชบัญญัติโรงงาน สํารวจ ณ วันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2535 มีจำนวนทั้งสิ้น 792 โรงงานจำนวนแรงงาน 2,228 คน ส่วนใหญ่จะเป็นโรงงานที่ประกอบกิจการค้าด้านพืชผลเกษตรกรรม โดยเฉพาะโรงสีข้าวมีจำนวน 616 โรง

การพาณิชย์

การซื้อขายเป็นอาชีพของประชากรส่วนหนึ่งของจังหวัดยโสธรแต่ก็เป็นจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับการทำนา ทำไร่ อำเภอที่มีการซื้อขายแลกเปลี่ยนกันมากที่สุดคือ อำเภอเมืองยโสธร บางอำเภอมีงานอาชีพทางการฝีมือ อันเป็นการค้าขายผลิตภัณฑ์พื้นเมือง คือ กระติบข้าว (ภาชนะสำหรับใส่ข้าวเหนียว) อำเภอเมืองยโสธรและอำเภอทรายมูล การค้าขายผลิตภัณฑ์พื้นเมือง “หมอนน้ำ หรือ โอ่งดิน” “พานค้ำน้อย คานล้นน้ำค้ำใหญ่” อำเภอเมืองยโสธร การซื้อขายผลิตภัณฑ์สินค้าพื้นเมือง หมอนชนิด หมอนขวาน ที่บ้านศรีฐาน บ้านโพธิ์ไทร บ้านโพธิ์ศรี อำเภอป่าดัว

การซื้อขายผลผลิตที่ได้จากการเกษตรกรรม อันประกอบด้วยผลผลิตหลัก คือ ข้าว ปอ มันสำปะหลัง อ้อย ถั่วลิสง นั้นขายผ่านพ่อค้าคนกลางระดับท้องถิ่น เนื่องจากจังหวัดยโสธรไม่มีตลาดกลางสินค้า

เกษตรกรรม

สถานประกอบธุรกิจการค้าที่ผู้ลงทุนจดทะเบียนไว้ในปี พ.ศ. 2536 มี 2,797 ราย คือ บริษัทจำกัด 32 ราย ห้างหุ้นส่วนจำกัด 182 ราย ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล 2 ราย ร้านค้าจดทะเบียนพาณิชย์ 2,518 ราย

การเงินการธนาคาร ตามรายงานของจังหวัดยโสธร ปี พ.ศ. 2536 จังหวัดยโสธร มีสถาบันการเงิน ดังนี้ ธนาคารพาณิชย์ (สาขา) 6 ธนาคาร 8 สาขา ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร 1 สาขา ธนาคารออมสิน 3 สาขา บริษัทประกันชีวิตและประกันภัย 5 สาขา รายได้จากภาษีสรรพากร ปี 2535 จำนวน 85,060.8 ล้านบาท รายได้จากภาษีสรรพสามิต ปี 2535 จำนวน 194.1 ล้านบาท ประชากรมีรายได้เฉลี่ย 10,238 บาท/คน/ปี

ผลิตภัณฑ์
อุตสาหกรรมชุมชน - ภูมิปัญญาท้องถิ่น
จังหวัด ยโสธร

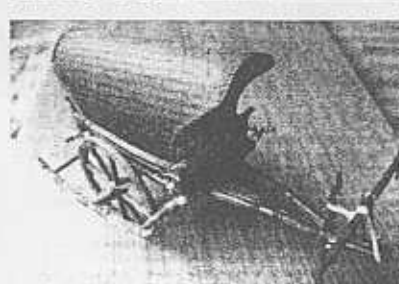
ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่ที่	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
เครื่องจักสาน/งานไม้ไผ่	กระชังขังปลา	1			ม่วง	มหาชนะชัย
	กระเช้าเตาวัลย์	2	5	โพนทัน	โพนทัน	คำเขื่อนแก้ว
	กระติบข้าว	3			โคกสำราญ	เลิงนกทา
	กระติบข้าว	4			ทุ่งแค้ง	เมืองยโสธร
	กระติบข้าว	5	1	ทุ่งนางโอก	ทุ่งนางโอก	เมืองยโสธร
	กระติบข้าว	6	1,2,11,13	นาสะไมย์	นาสะไมย์	เมืองยโสธร
	กระติบข้าว	7	6	เปือย	ผือสี	มหาชนะชัย
	กระติบข้าว	8	8	คอนกลาง	หนองเรือ	เมืองยโสธร
	กระติบข้าว	9			ห้องแซง	เลิงนกทา
	กระติบข้าว ข้องใส่ปลา	10			กุศเชียงหมี่	เลิงนกทา
	กระติบข้าวทำจากกก	11	4	บักแสด	นาคำ	คำเขื่อนแก้ว
	ครุ/ข้อง	12	5	ชั้นโคใหญ่	ชั้นโคใหญ่	เมืองยโสธร
	จักสานจากกก	13			นาเวียง	ทรายมูล
	จักสานจากไม้ไผ่	14			ทรายมูล	ทรายมูล
	จักสานจากไม้ไผ่,ดอกหญ้า	15			กุศเชียงหมี่	เลิงนกทา
	จักสาน ไม้ไผ่(หมวก)	16	11	ศรีชุมพล	หนองหมี่	กุศชุม
	ไซดักปลา	17			บึงแก	มหาชนะชัย
	ตะกร้า	18			ม่วง	มหาชนะชัย
	ตะกร้าดักปลาทำจากหวายและไม้ไผ่	19			หัวเมือง	มหาชนะชัย
	ตะกร้าผลไม้	20			ผือสี	มหาชนะชัย
	ตะกร้าพลาสติก	21	9	กุศแห่หมื่อ	กุศแห่	เลิงนกทา
	ตุ้ม	22			โคกสำราญ	เลิงนกทา
	ที่รองจานและรองแก้ว	23			สำราญ	เมืองยโสธร
	ที่ใส่กระดาษทิชชู	24			ไทยเจริญ	ไทยเจริญ
	ที่ใส่เอกสาร	25			ไทยเจริญ	ไทยเจริญ
	ผลิตภัณฑ์จักสาน ไม้ไผ่(กระติบข้าว)	26	12	โคกนาโก	โคกนาโก	ป่าดิว
	ผลิตภัณฑ์จักสาน ไม้ไผ่(ตุ้มไก่ชน)	27	1,2	สร้างช้าง	ไผ่	ทรายมูล
	ผลิตภัณฑ์จากกก(เสื่อกก)	28	7	คอนนกฐน	ดงมะไฟ	ทรายมูล
	ผลิตภัณฑ์จากกก(เสื่อกก)	29	5,11	ผือ	คูทุ่ง	เมืองยโสธร
	ผลิตภัณฑ์จากกก(เสื่อกก)	30	3	ทุ่งมน	ทุ่งมน	คำเขื่อนแก้ว
	ผลิตภัณฑ์จากกก(เสื่อกก)	31	3	ไทยเจริญ	ไทยเจริญ	ไทยเจริญ
	ผลิตภัณฑ์จากกก(เสื่อกก)	32	2	โป่ง	นาเวียง	ทรายมูล

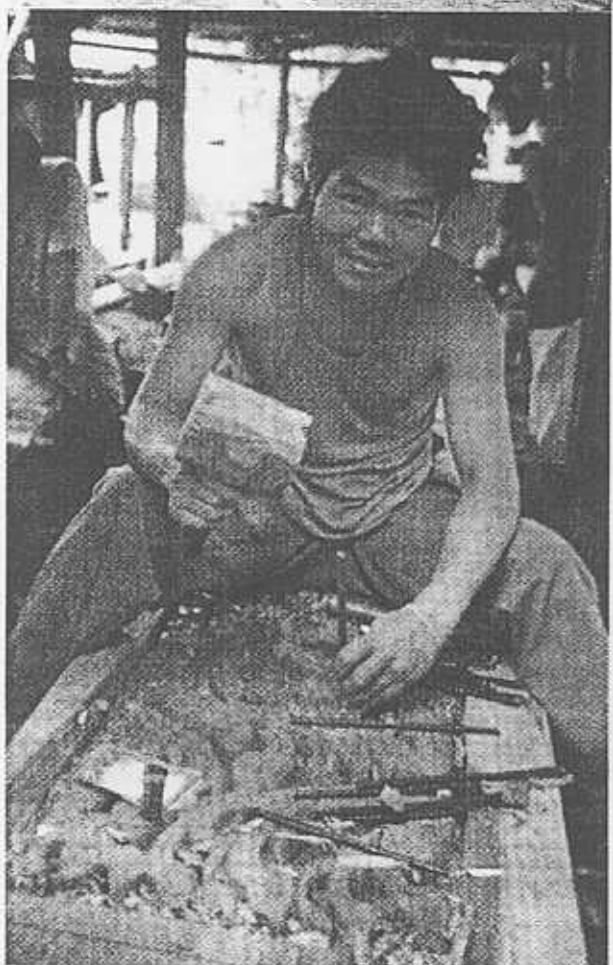
ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่ที่	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
	ผลิตภัณฑ์จากกก(เสื่อกก)	33	1	โนนเปือย	โนนเปือย	กุฉินารายณ์
	ผลิตภัณฑ์จากกก(เสื่อกก)	34	1,2	ตำราญ	ตำราญ	เมืองยโสธร
	ผลิตภัณฑ์จากกก(เสื่อกก)	35	4,14	คำกาว	ห้วยแก้ง	กุฉินารายณ์
	ผลิตภัณฑ์จากผักคตบวบ	36	1,2	แคนน้อย	แคนน้อย	คำเขื่อนแก้ว
	ผลิตภัณฑ์จากผักคตบวบ	37	2	บึงแก	บึงแก	มหาชนะชัย
	มวยนึ่งข้าว	38	11	คอนเชียง	ทรายมูล	ทรายมูล
	มวยนึ่งข้าว	39	1	ทุ่งแค	ทุ่งแค	เมืองยโสธร
	มวยนึ่งข้าว	40			บึงแก	มหาชนะชัย
	ลอบดักปลา	41			บึงแก	มหาชนะชัย
	ลอบดักปลา	42			ม่วง	มหาชนะชัย
	สวิง	43			บึงแก	มหาชนะชัย
	เสื่อกก	44			๓	เลิงนกทา
	หมวกลาวบอย	45			ลุมพุก	คำเขื่อนแก้ว
	หวดนึ่งข้าว	46			โคกตำราญ	เลิงนกทา
ผลิตภัณฑ์จากผ้า	กระเป๋,หมวกถักด้วยผ้า	1			สร้างมิ่ง	เลิงนกทา
	กระเป๋ทำจากผ้า	2	1	เชียงเพ็ง	น้ำคำ	ป่าดัว
	กระเป๋ลูกปัด,กระเป๋ไหมทรม	3			สวาท	เลิงนกทา
	ที่นอนปักนิก	4			ศรีฐาน	ป่าดัว
	เน็คไททำจากผ้าไหม	5			หัวเมือง	มหาชนะชัย
	ปลอกหมอน	6			สวาท	เลิงนกทา
	ผ้าขาวม้า	7			คำเคย	ไทยเจริญ
	ผ้าขาวม้า	8			สวาท	เลิงนกทา
	ผ้าขาวม้าลายซิดีธรรมชาติ	9	2	คอนสาย	คาคทอง	เมืองยโสธร
	ผ้าขาวม้าไหม	10			หัวเมือง	มหาชนะชัย
	ผ้าถุงลายซิดีขึ้น	11	7	สันติสุข	ค้อวัง	ค้อวัง
	ผ้าเนื้อละเอียด	12			สวาท	เลิงนกทา
	ผ้าปูโต๊ะ	13			สวาท	เลิงนกทา
	ผ้าฝ้าย(หมวก/กระเป๋)/นวดแผนโบราณ	14	10	โคกตำราญ	โคกตำราญ	เลิงนกทา
	ผ้าฝ้ายทอมือ	15	2	โนนม่วง	กุฉินารายณ์	คำเขื่อนแก้ว
	ผ้าฝ้ายลายซิดีธรรมชาติ	16	12	กุฉินารายณ์	กุฉินารายณ์	เลิงนกทา
	ผ้าฝ้ายลายซิดีธรรมชาติ	17	4,10	โคกผักหวาน	คูลาด	ทรายมูล
	ผ้าฝ้ายลายซิดีธรรมชาติ	18	5,13	คำเคย	ไทยเจริญ	ไทยเจริญ
	ผ้าฝ้ายลายซิดีธรรมชาติ	19	1	สัมผ่อ	สัมผ่อ	ไทยเจริญ
	ผ้าฝ้ายลายซิดีธรรมชาติ	20	3	หนองแก	หนองฮี	กุฉินารายณ์
	ผ้าฝ้ายลายซิดีธรรมชาติ/หมวกถัก/กระเป๋ถัก	21	3,11,17	โนนยาง	คำแมด	กุฉินารายณ์

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่ที่	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
	ผ้ารองจาน	22			คำชะ	ไทยเจริญ
	ผ้าสไบ	23			คำชะ	ไทยเจริญ
	ผ้าสไบลายขิด	24			โคกสำราญ	เลิงนกทา
	ผ้าโสร่ง	25			โคกสำราญ	เลิงนกทา
	ผ้าโสร่งไหม	26			หัวเมือง	มหาชนะชัย
	ผ้าห่ม	27			สวางท	เลิงนกทา
	ผ้าห่ม	28			สามัคคี	เลิงนกทา
	ผ้าห่มยี่สิบกระแะห์	29	2	แดง	โนนทราย	มหาชนะชัย
	ผ้าห่มไหมพรม	30			โคกสำราญ	เลิงนกทา
	ผ้าห่มไหมพรม	31			หัวเมือง	มหาชนะชัย
	ผ้าห่มไหมพรม	32	1	ดง	ดงเจริญ	คำชะโนด
	ผ้าห่มไหมพรม	33	2,6	สร้างเป็น	สงยาง	มหาชนะชัย
	ผ้าไหม	34	4	หนองบัว	ชุมเงิน	เมืองยโสธร
	ผ้าไหม	35	11	คำน้ำสร้าง	ค้อเหนือ	เมืองยโสธร
	ผ้าไหม	36	1	ค้อเหนือ	ค้อเหนือ	เมืองยโสธร
	ผ้าไหม	37	4	คอนกลาง	ค้อเหนือ	เมืองยโสธร
	ผ้าไหม	38	6	คอนยาง	ค้อเหนือ	เมืองยโสธร
	ผ้าไหม	39	10	ท่าเยี่ยม	ค้อเหนือ	เมืองยโสธร
	ผ้าไหม	40	12	แจ้งน้อย	ค้อเหนือ	เมืองยโสธร
	ผ้าไหม	41	14	ค้อใต้	ค้อเหนือ	เมืองยโสธร
	ผ้าไหม	42	4	ขาทราย	พระเสาร์	มหาชนะชัย
	ผ้าไหม	43	5	ศรีสวัสดิ์	ศรีแก้ว	เลิงนกทา
	ผ้าไหม	44	6	กุดเสียด	สร้างมิ่ง	เลิงนกทา
	ผ้าไหม	45	1,8,9	หัวเมือง	หัวเมือง	มหาชนะชัย
	ผ้าไหม/ผ้าขิดแพรวา	46	8	หนองบก	บุงคำ	เลิงนกทา
	ผ้าไหมทอ(ผ้าพื้น)	47			เชียงคำ	เมืองยโสธร
	ผ้าไหมทอ(มัดหมี่)	48			ชุมเงิน	เมืองยโสธร
	ผ้าไหมมัดหมี่	49	7	คอนแก้ว	เชียงคำ	เมืองยโสธร
	ผ้าไหมมัดหมี่	50			บุงคำ	เลิงนกทา
	ผ้าไหมมัดหมี่	51			ศรีแก้ว	เลิงนกทา
	ผ้าไหมลายไทย	52	8	กุดน้ำใส	กุดน้ำใส	ค้อวัง
	หมอนขวาน,เบาะรองนั่ง,หมอนหนุน	53			โพธิ์ไทร	ป่าดัว
	หมอนขวาน,เบาะรองนั่ง,หมอนหนุน	54			ศรีฐาน	ป่าดัว
	หมอนขิด	55	10	คำสร้างบ่อ	กระเจา	ป่าดัว
	หมอนขิด	56	4	ป่าดอง	โพธิ์ไทร	ป่าดัว
	หมอนขิด	57	4	ศรีฐาน	ศรีฐาน	ป่าดัว
	หมอนขิด	58	1	สิงห์	สิงห์	เมืองยโสธร

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่บ้าน	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
	หมอนขิด	59	1	หนองหิน	หนองหิน	เมืองยโสธร
	หมอนขิด/ผ้าลายขิด	60	4	หนองเป็ด	หนองเป็ด	เมืองยโสธร
ผลิตภัณฑ์เกษตรและ	กิ่งมะม่วงตอนพันธุ์ดี	61	2,8	ปลาดิบ	นาแก	คำเขื่อนแก้ว
เกษตรแปรรูป	ไก่ย่าง	62	11	อัมพวัน	คงแคนใหญ่	คำเขื่อนแก้ว
	ขนมกระหรีป๊อป	63	2	หนองแวง	เหล่าไฮ	คำเขื่อนแก้ว
	ขนมกระหรีป๊อป/กล้วยฉาบ	64	3	จำ	สงยาง	มหาชนะชัย
	ขนมกล้วยฉาบ	65			โนนทราย	มหาชนะชัย
	ขนมถั่วคั่ว	66	11	นาเวียง	ภูจาน	คำเขื่อนแก้ว
	ขนมนางเล็ด	67			สงยาง	มหาชนะชัย
	ขนมผิง	68			กุดแห่	เลิงนกทา
	ข้าวสารหอมมะลิ	69	3	บึงหวาย	สงเปือย	คำเขื่อนแก้ว
	ข้าวกล้องรุ่งอรุณปลอดสารพิษ	70	6	พอก	คำเตย	ไทยเจริญ
	ข้าวเกรียบ	71	10	หนองเมือง กลาง	กุดชุม	กุดชุม
	ข้าวเกรียบผัก ผลไม้	72	2	โพนแพง	น้ำอ้อม	ค้อวัง
	ข้าวสารหอมมะลิ	73	4,8	คอนมิ่ง	บากเรือ	มหาชนะชัย
	ข้าวสารหอมมะลิปลอดสารพิษ	74	2	โสกชุมปูน	นาโสี	กุดชุม
	ข้าวหอมมะลิ	75	1	ห้องแซง	ห้องแซง	เลิงนกทา
	ไข่เค็ม	76	6	โนนธาตุ	ฟ้าหยาด	มหาชนะชัย
	โคขุน	77	3	คำน้ำสร้าง	คำน้ำสร้าง	กุดชุม
	แฮมขุนะกรูด/ครีมνωค	78	1	ม่วง	ม่วง	มหาชนะชัย
	แฮมขุนะกรูด/ครีมνωค/น้ำยาล้างจาน	79	1,2,8	ฟ้าห่วน	ฟ้าห่วน	ค้อวัง
	แฮมขุนะกรูด/ครีมνωค/สบู่เหลว น้ำผึ้ง	80	3	กระเจา	กระเจา	ป่าคิ้ว
	ดอกไม้ประดิษฐ์	81	3	คำสร้างช้าง	คำไผ่	ไทยเจริญ
	ดอกไม้ประดิษฐ์จากผ้าใยบัว	82			ในเมือง	เมืองยโสธร
	ดอกไม้ประดิษฐ์ทำจากเทียนหอม	83			คงแคนใหญ่	คำเขื่อนแก้ว
	เส้นเจียว/ชีอัว	84	10	คำม่วงไข่	โนนเปือย	กุดชุม
	ถั่วคั่ว	85			ฟ้าหยาด	มหาชนะชัย
	น้ำพริก	86	1	คงสว่าง	เชียงเพ็ง	ป่าคิ้ว
	น้ำมะเมี	87			หนองคู	เมืองยโสธร
	น้ำหวานบรรจุถุง	88	9	หนองแวง	น้ำคำใหญ่	เมืองยโสธร
	ปลาสาม	89	-	คุ้มบ้านไค้	ในเมือง	เมืองยโสธร
	ปุยข้าวภาพ	90	1,2	หนองคู	หนองคู	เมืองยโสธร
	มะม่วงแช่อิ่ม	91	3	หนองแคน	หนองหมี่	กุดชุม
	มะม่วงนอกฤดู	92	7	คำแดง	เค็ด	เมืองยโสธร
	ไม้กวาดดอกหญ้า	93	10	โคกขาว	น้ำคำ	ไทยเจริญ

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่บ้าน	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
	ไม้ตีพริก	94	12	โลกวิไล	สามัคคี	เลิงนกทา
	ยางพารา	95	6	คอนตู	ยอ	คำเขื่อนแก้ว
	ยาสมุนไพร	96	3	ท่าลาด	นาโสี	กุศชุม
	ส้มปลาโค	97			ฟ้าหยาด	มหาชนะชัย
	เส้นก๋วยจั๊บน้ำเย็น	98	10	โคกสว่าง	สามแยก	เลิงนกทา
	หอมปลอดสารพิษ	99	14	นาประเสริฐ	โพนงาม	กุศชุม
	เห็ดนางฟ้า	100	5	โสกน้ำขาว	ห้วยแก้ง	กุศชุม
	เห็ดสด/ใส่รอกเห็ด	101	1	น้ำอ้อม	น้ำอ้อม	ค้อวัง
สถานที่ท่องเที่ยว	บุญบั้งไฟ	1			สวนพญาแดง	เมืองยโสธร
	ภูถ้ำพระ/น้ำตกนงนอน/ภูหินปูน	2	5	ภูถ้ำพระ	คำน้ำสร้าง	กุศชุม
	ภูทางเกวียน	3	1	หนองแทน	หนองแทน	กุศชุม
	หอไตรประวัติศาสตร์	4	1	นาเวียง	นาเวียง	ทรายมูล
งานโลหะ	โกฏี	1			นาสะไมย์	เมืองยโสธร
	เตาอั้งโล่	2	7	พรหมนิคม	สวาท	เลิงนกทา
	ลวดหนาม	3	11	เหล่าฝ้าย	กุศชุม	กุศชุม
	สังกะสีทองเหลือง	4			นาสะไมย์	เมืองยโสธร
ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก	แกะสลักไม้เนื้อแข็ง	1			นาสะไมย์	เมืองยโสธร
	ตุ๊กตาพวงกุญแจ	2	3	โพนคันทะ	หนองแทน	เมืองยโสธร
	รองเท้าแตะ	3	4	ลำโรง	คูเมือง	มหาชนะชัย
	รองเท้าแตะ	4	6	นาสะแบง	โนนเปือย	กุศชุม
	รองเท้าแตะ	5	2	ลุมพุก	ลุมพุก	คำเขื่อนแก้ว

การศึกษาเฉพาะรายกรณี อุตสาหกรรมชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดยโสธร

ประเภท ผลิตภัณฑ์จากผ้า ผลิตภัณฑ์ หมอนขิด
ชื่อกลุ่ม ผลิตภัณฑ์หมอนขิดบ้านป่าดอง ที่ตั้ง บ้านป่าดอง หมู่ที่ 3 ต.โพธิ์ไทร อ.ป่าดัว จ.ยโสธร

1. ความเป็นมา/ภูมิหลัง

สภาพหมู่บ้าน อยู่ห่างจากตัวอำเภอ 2 กม. มีไฟฟ้า น้ำประปา การคมนาคมไม่สะดวก เนื่องจากไม่มีรถโดยสารวิ่งผ่าน จำนวนสมาชิก 70 คน สมาชิกมีอายุโดยเฉลี่ย 43 ปี ร้อยละ 86.8 เป็นผู้ที่แต่งงานแล้ว ร้อยละ 73 มีระดับการศึกษา ป.1-ป.4 ร้อยละ 21.1 มีระดับการศึกษา ป.5-ป.7 อาชีพหลักทำนา มีรายได้เฉลี่ย 14,368 บาท/ปี/คน จำนวนสมาชิกในครอบครัวโดยเฉลี่ย 5 คน มีสมาชิกในครอบครัวผลิตงานหัตถกรรมเฉลี่ย 2 คน

“ป่าดองหมู่บ้านหัตถกรรมทำหมอนขิดทุกชนิดคิดออกแบบนำสมัยสีธรรมชาติสะอาดตาพาชื่นใจ ชาวป่าดองทำได้มันใจจริง” เป็นคำขวัญที่ราษฎรบ้านป่าดองร่วมกันเขียนขึ้นมาสื่อให้เห็นถึงวิถีชีวิตภายหลังจากหมดฤดูทำนาที่ชาวบ้านจะหันมาประกอบอาชีพเสริมด้วยการทำหมอนขิด สร้างรายได้ให้แก่ราษฎรบ้านป่าดองทำให้มีชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น

บ้านป่าดอง หมู่ที่ 3 ต.โพธิ์ไทร อ.ป่าดัว จ.ยโสธร เป็นหมู่บ้านเล็ก ๆ ที่ตั้งอยู่นอกเขตสุขาภิบาล ห่างจากตัวอำเภอ 2 กิโลเมตร เป็นหมู่บ้านดั้งเดิมที่มีอายุประมาณ 100 ปี ขึ้นไป ราษฎรบ้านป่าดองมีจำนวน 160 ครัวเรือนจะอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม ไม่กระจัดกระจาย มีลักษณะการดำเนินชีวิตที่เรียบง่าย ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

ราษฎรบ้านป่าตองส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมทำนา ทำไร่ เป็นหลัก หลังจากหมดฤดูเก็บเกี่ยวพืชผลในไร่นาแล้วราษฎรจะหันมาประกอบอาชีพเสริมคือการทำหมอนซิด และทอผ้าเป็นงานเสริมรายได้ให้กับครอบครัว โดยเฉลี่ยประมาณ 1,000 - 1,500 บาทต่อเดือน

ความเป็นมาของกลุ่มผลิตภัณฑ์หมอนซิดบ้านป่าตองแห่งนี้ นางสำเริง รูปหล่อ ประธานกลุ่มเล่าว่า เดิมเธอมีอาชีพทำนามาก่อน ราษฎรส่วนใหญ่จะมีรายได้จากการทำนา ทำไร่ เพียงอย่างเดียว ทำให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ค่อนข้างขัดสน จนกระทั่งหน่วยงานต่าง ๆ จากภาครัฐได้เข้ามาช่วยเหลือและส่งเสริมอาชีพได้แก่ การถนอมอาหารและการทอผ้าซิด ทำให้ราษฎรเริ่มมีรายได้เพิ่มขึ้น

ต่อมาเธอได้มีโอกาสไปเห็นการทำหมอนซิดในจังหวัดใกล้เคียงจึงได้กลับมาทดลองทำ ในช่วงแรก ๆ ทำได้เพียงวันละ 1 - 2 ใบ ปรากฏว่า มีผู้มาขอซื้อ จึงได้ทำขายมาเรื่อย ๆ จนกระทั่งหมอนซิดเริ่มเป็นที่ต้องการของท้องตลาด จึงได้ชักชวนให้ราษฎรในหมู่บ้านหันมาทำหมอนซิดและจัดตั้งกลุ่มผลิตภัณฑ์หมอนซิดขึ้นในปี 2526 มีสมาชิกในครั้งแรก 26 คน

ผลิตภัณฑ์หมอนซิดของบ้านป่าตองแห่งนี้มีเอกลักษณ์อยู่ที่การย้อมสีของเส้นด้ายที่ใช้ทอจะใช้สีจากธรรมชาติที่ได้จากเปลือกไม้และต้นไม้ม เช่น ต้นมะม่วง ต้นประดู่ ต้นมะเกลือ ต้นหว้า ต้นจั่ว เป็นต้น สีที่ได้จะเป็นสีเหลือง สีแดง สีชมพู สีนํ้าตาล สีดำและสีเทา แต่ก่อนทางกลุ่มจะใช้สีเคมีย้อมเส้นด้าย ทำให้ได้ผลิตภัณฑ์สีเข้มไม่เป็นที่ต้องการของท้องตลาด ต่อมาได้มีหน่วยงานราชการเข้ามาให้ความรู้ในเรื่องการใช้สีธรรมชาติย้อมผ้าซิด ราษฎรจึงได้เปลี่ยนจากสีเคมีมาเป็นสีธรรมชาติ ซึ่งเป็นที่นิยมของตลาดอย่างมาก โดยยังคงเน้นลายไทย ได้แก่ ลายไทยช่อน้อย ลายไทยช่อใหญ่ ลายช่อเล็ก เป็นต้น

รูปแบบหมอนซิดมีด้วยกันหลายทรง เช่น ทรงสามเหลี่ยม หมอนซิดหนุนนอนทรงสี่เหลี่ยม หมอนซิดรองนั่ง หมอนซิดที่ใช้อิงใบเล็กทรงกลม ทรงเหลี่ยม และหมอนซิดทรงสามเหลี่ยมชนิดพับหนึ่งตอน สองตอน และสามตอน เป็นต้น

การดำเนินงานในระยะแรกค่อนข้างจะประสบปัญหาในเรื่องของเงินทุน วัตถุดิบที่ใช้มีราคาสูง และตลาดรองรับที่ไม่แน่นอน

จากถูกรช่วยเหลือต่าง ๆ เหล่านี้เป็นผลให้ผลิตภัณฑ์หมอนซิดของบ้านป่าตองมีการพัฒนาการผลิตที่ดีขึ้น ฝีมือประณีต รูปแบบผลิตภัณฑ์มีความหลากหลาย ทันสมัย เป็นที่ต้องการของท้องตลาด

ปัจจุบันสมาชิกกลุ่มผลิตภัณฑ์หมอนซิดมีรายได้เฉลี่ยคนละไม่ต่ำกว่า 3,000 บาทต่อเดือนและมีสมาชิกเพิ่มขึ้นเป็น 72 คน

ทุกวันนี้ ผลิตภัณฑ์หมอนซิดยังคงพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ให้หลากหลายเพิ่มมากขึ้น เพื่อสร้างรายได้ให้แก่ราษฎรบ้านป่าตอง ทำให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นต่อไป หากมีโอกาสผ่านไปหมู่บ้านป่าตองจะเห็นการทำหมอนซิดกันแทบทุกครัวเรือน ลองแวะเวียนไปตามบ้านแต่ละหลังของชมการทำหมอนซิดและเลือกซื้อเป็นของฝากถูกใจทั้งผู้ให้และผู้รับ

2. ลักษณะผลิตภัณฑ์

ร้อยละ 52.6 รูปแบบขึ้นอยู่กับผู้สั่งซื้อ ร้อยละ 18.4 มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบเพียงเล็กน้อย และร้อยละ 13.2 มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบอยู่เสมอ สมาชิกทั้งหมดต้องการที่จะปรับปรุงพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ ร้อยละ 44.7 ต้องการปรับปรุงทั้งรูปทรง ร้อยละ 21.1 ต้องการปรับปรุงด้วยลวดลาย ร้อยละ 26.3 ต้องการปรับปรุงทั้งรูปทรงลวดลายสีสันทัน ร้อยละ 78.9 ต้องการให้ส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว เนื่องจากเห็นว่าเป็นผลิตภัณฑ์ที่จะจำหน่ายได้

3. การผลิต/การตลาด

สภาพการผลิต ร้อยละ 71.1 ทำการผลิตตลอดปี ควบคู่ไปกับการทำนา ร้อยละ 28.9 ผลิตเฉพาะช่วงว่างจากการทำนา ร้อยละ 50 เรียนรู้การผลิตจากบรรพบุรุษ ร้อยละ 34.2 เรียนรู้จากบรรพบุรุษและได้รับการฝึกอบรมเพิ่มเติมจากหน่วยงานราชการ ดำเนินการผลิตมาแล้วโดยเฉลี่ย 13 ปี ทำการผลิตงานหัตถกรรมโดยเฉลี่ย 4 ชั่วโมง/วัน มีรายได้จากการผลิตโดยเฉลี่ย 17,552 บาท/ปี/คน

วัตถุดิบ ร้อยละ 73.7 ซื้อวัตถุดิบจากกลุ่มการผลิต ร้อยละ 13.2 ซื้อจากพ่อค้าคนกลาง ร้อยละ 76.3 เห็นว่าราคาวัตถุดิบมีแนวโน้มสูงขึ้น และร้อยละ 71.1 เห็นว่ามีวัตถุดิบในหมู่บ้านที่สามารถนำมาทำงานหัตถกรรมได้ เช่น ดินกัก

ขบวนการผลิต ร้อยละ 76.3 มีการแบ่งผลิตคนละขั้นตอน ร้อยละ 21.1 ทำคนเดียวทุกขั้นตอนกรรมวิธีการผลิต ร้อยละ 92.1 ใช้วิธีดั้งเดิมและพัฒนาขึ้นใหม่ ร้อยละ 52.6 มีการจ้างแรงงานในบางขั้นตอนการผลิต ร้อยละ 47.4 ไม่มีการจ้างแรงงาน ร้อยละ 94.7 ไม่มีความเสียหาย ร้อยละ 97.4 มีปัญหาขาดแคลนเงินทุน

ปริมาณการผลิต ร้อยละ 89.5 ปริมาณการผลิตขึ้นอยู่กับปริมาณการสั่งซื้อ ร้อยละ 7.9 ขึ้นอยู่กับความพอใจ ร้อยละ 55.3 ไม่คิดเพิ่มปริมาณการผลิต ร้อยละ 44.7 ต้องการเพิ่มปริมาณการผลิต ร้อยละ 28.9 เพิ่มปริมาณการผลิตโดยการเพิ่มเวลาการผลิต ร้อยละ 10.5 เพิ่มจำนวนแรงงาน ร้อยละ 10.5 เพิ่มอุปกรณ์และเครื่องทุ่นแรง

การตลาด ร้อยละ 55.3 มีช่องทางการจำหน่ายหลายทาง คือ จำหน่ายที่บ้าน จำหน่ายที่ศูนย์ฯ ออกงานเทศกาล จำหน่ายให้กับพ่อค้าคนกลาง ร้อยละ 39.5 จำหน่ายที่ศูนย์ ร้อยละ 65.8 มีสินค้าเหลืออยู่บ้างเล็กน้อย ร้อยละ 39.5 ไม่มีสินค้าเหลือ ร้อยละ 94.7 ไม่มีการติดต่อทางตลาด ร้อยละ 94.7 จำหน่ายส่งอย่างเดียว ร้อยละ 5.3 จำหน่ายทั้งปลีกและส่ง ร้อยละ 55.3 เห็นว่าผลิตภัณฑ์เหมาะสมกับตลาดท้องถิ่นทั่วไป ร้อยละ 10.5 เห็นว่าเหมาะสมกับตลาดส่งออก และร้อยละ 28.9 เห็นว่าเหมาะสมทั้งตลาดท้องถิ่นทั่วไปและตลาดส่งออก ร้อยละ 76.3 ไม่มีปัญหาการตลาด ร้อยละ 23.7 มีปัญหาการตลาด อุปสรรคทางการตลาด ร้อยละ 39.5 มาจากมีปริมาณการผลิตน้อย ร้อยละ 24.3 มีปัญหาด้านคุณภาพ

ราคาผลิตภัณฑ์ ร้อยละ 89.5 ราคาผลิตภัณฑ์ตั้งโดยใช้ต้นทุนบวกกำไร ร้อยละ 10.5 หัวหน้ากลุ่มเป็นผู้กำหนด ราคาที่จำหน่าย สมาชิกร้อยละ 50 เห็นว่าเหมาะสมแล้ว ร้อยละ 50 เห็นว่าราคาค่าเกินไป

ภาวะการแข่งขัน สมาชิกทุกคนเห็นว่าหมู่บ้านใกล้เคียงผลิตภัณฑ์ประเภทเดียวและเป็นผู้แข่งขันทางการค้า ร้อยละ 86.8 คิดว่าจะปรับปรุงคุณภาพให้ดีขึ้น

การส่งเสริมจากทางราชการสมาชิกทุกคนเคยได้รับการฝึกอบรมจากหน่วยงานราชการด้านการพัฒนาการผลิตและการจัดการ ร้อยละ 84.2 เห็นว่าได้รับประโยชน์อย่างมากจากการส่งเสริมที่ผ่านมา ร้อยละ 71.1 ไม่มีปัญหา ร้อยละ 13.2 เห็นว่าการส่งเสริมไม่ต่อเนื่อง ร้อยละ 10.5 เห็นว่าการส่งเสริมไม่ต่อเนื่องและไม่ทั่วถึง ร้อยละ 73.3 สมาชิกต้องการความช่วยเหลือจากทางราชการด้านเงินทุน

4. ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ/การวิเคราะห์

ความคิดเห็นด้านรูปแบบผลิตภัณฑ์ของผู้สัมภาษณ์ ร้อยละกว่า 90 ของผลิตภัณฑ์มีรูปทรงขนาด ฝีมือ ความประณีต คุณภาพ ประโยชน์การใช้งานอยู่ในเกณฑ์ดีและดีมาก ร้อยละ 80 ของผลิตภัณฑ์มีการออกแบบองค์ประกอบวัสดุ การให้สี อยู่ในเกณฑ์ดีและดีมาก ส่วนการตั้งราคา ร้อยละ 57.9 อยู่ในเกณฑ์พอใช้ ร้อยละ 26.3 อยู่ในเกณฑ์ดี

ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริม รูปแบบทั่วไปอยู่ในเกณฑ์ดี สมาชิกต้องการปรับปรุงด้านรูปทรงมากที่สุด และจะต้องปรับปรุงคุณภาพผลิตภัณฑ์ เพื่อสามารถแข่งขันกับผลิตภัณฑ์จากหมู่บ้านใกล้เคียง สมาชิกต้องการให้หน่วยราชการส่งเสริมด้านเงินทุน การส่งเสริมการตลาด สภาพตลาดทั่วไปไม่มีปัญหา สมาชิกมีสินค้าเหลือจำหน่ายเล็กน้อย การส่งเสริมควรเน้นด้าน

🏰 เงินทุน

🏰 การพัฒนารูปทรงผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายและมีมาตรฐาน

🏰 ส่งเสริมด้านการตลาดเพื่อให้การผลิตครบวงจร

🏰 ส่งเสริมผลิตภัณฑ์เนื่องจากไม่สามารถหาได้ในท้องถิ่น

การศึกษาเฉพาะรายกรณี

อุตสาหกรรมชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น

จังหวัดยโสธร

ประเภท ผลิตภัณฑ์จากผ้า ผลิตภัณฑ์ หมอนขิด

ชื่อกลุ่ม ผลิตภัณฑ์หมอนขิดบ้านศรีฐาน ที่ตั้ง บ้านศรีฐาน ต.ศรีฐาน อ.ป่าค้อ จ.ยโสธร

1. ความเป็นมา/ภูมิหลัง

หมอนขาน คือ หมอนที่ใช้สำหรับพิง มีรูปร่างลักษณะเป็นสามเหลี่ยม มีหลายขนาด หลายแบบ
ผ้าขิด คือ ผ้าทอพื้นเมือง มีลวดลายต่าง ๆ มากมาย ทั้งลายไทยและลายรูปสัตว์ต่าง ๆ

หมอนขาน ผ้าขิด แต่ก่อนชาวบ้านศรีฐาน ได้ทำเพื่อเป็นเครื่องอุปโภคในครัวเรือน มีแต่สมัยใดไม่
ปรากฏ แต่โบราณชาวบ้านทั่วไปจะทำเครื่องอุปโภคที่ใช้ในครัวเรือนใช้เอง อันเป็นประเพณีวัฒนธรรมของคน
อีสานไม่ว่าจะเป็นผ้าห่ม ผ้าขาวม้า หรือของใช้อื่น ๆ ที่สามารถทำเองได้ก็จะทำใช้เอง

เมื่อปี พ.ศ. 2504 แม่ใหญ่ธรรมมา ผู้สงคราม และราษฎรชาวบ้านศรีฐานได้ไปทำบุญที่วัดศรีธรรมมา
รามในจังหวัดยโสธร ได้ไปพบหมอนรูปทรงสามเหลี่ยมสำหรับเป็นอาสนสงฆ์ มีรูปทรงที่สวยงาม และทราบว่า
ผู้ที่ทำมาถวาย คือ แม่ชีไข่ (ซึ่งได้มรณภาพไปแล้ว) ด้วยความสนใจแม่ใหญ่ธรรมมา จึงได้ไปเรียนรู้วิธีการทำ
หมอนดังกล่าวจนสามารถทำเองได้ จึงได้เอาวิธีการทำนั้นมาพัฒนาโดยใช้ผ้าทอลายขิดต่าง ๆ ในหมู่บ้าน
สำหรับถวายพระ ทำบุญในพิธีต่าง ๆ ทางศาสนา ชาวบ้านมีความพอใจในรูปทรงที่ทำจากผ้าลายขิดที่สวยงาม
จึงขอให้แม่ใหญ่ธรรมมาสอนวิธีการทำหมอนให้ แต่ถูกปฏิเสธ

ต่อมาเมื่อปี พ.ศ.2515 แม่ใหญ่ปุ่น จันเหลือง แม่ใหญ่บุคา จันเหลือง ซึ่งมีความสนใจเป็นพิเศษ
ได้ไปอ้อนวอนให้แม่ใหญ่ธรรมมาสอนให้ จนสามารถทำได้สวยงามเป็นที่น่าพอใจ และได้เผยแพร่วิธีการทำให้
ชาวบ้านผู้สนใจทั่วไปจนสามารถทำหมอนได้ทั้งหมู่บ้าน เพื่อใช้เองและเป็นของฝากสำหรับญาติมิตร และแขก
บ้านแขกเมือง จนชาวบ้านอื่น ตลอดจนคนทั่วไปสนใจในความสวยงาม ความปราณีต ตลอดจนลวดลายต่าง ๆ
และมีการสั่งทำเพื่อนำไปจำหน่าย

พ่อใหญ่สัมฤทธิ์ แม่ใหญ่ปุ่น จันเหลือง สามภรรยา ผู้มีความสามารถ และเป็นผู้นำชุมชนในการพัฒนา
หมู่บ้าน ร่วมกับผู้นำชุมชนในท้องถิ่นได้ส่งเสริมและพัฒนาหมอนขานผ้าขิด จนเป็นสินค้าหัตถกรรมพื้นบ้านที่
มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ซึ่งต่างประเทศก็ได้สั่งซื้อเป็นจำนวนมาก
เป็นต้นว่า ประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา แคนาดา ตลอดจนแถบตะวันออกกลาง เป็นต้น จนสามารถสร้าง
รายได้ ชื่อเสียง ให้กับชาวบ้านศรีฐาน และจังหวัดยโสธร เป็นอย่างดี สมดังคำขวัญประจำจังหวัดยโสธรที่ว่า

“เกียรติประวัติ และความภาคภูมิใจของชาวศรีฐานกับหมอนขานผ้าขิด”

พ.ศ. 2529 – 2530 พระครูวรคณาสาศร์ เจ้าอาวาสวัดศรีฐานในขณะนั้น ได้นำคณะชาวบ้านศรีฐาน และผู้นำท้องถิ่นเข้ามา เจ้าฟ้าหญิงแอนนา แห่งราชวงศ์อังกฤษ เพื่อถวายหมอนขวาน ผ้าซิด

พ.ศ. 2530 เนื่องในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ ทรงมีพระชนมายุครบ 60 พรรษา พระราชธรรมสุธี (หลวงตาพวง สุจินทริโย) รองเจ้าคณะภาค 10 (พระครูสุนทรธรรมภาณ เจ้าคณะจังหวัด ชโลธรขณะนั้น) ได้นำคณะชาวบ้านศรีฐาน และผู้นำชุมชนเข้าเฝ้าสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ เพื่อถวายหมอน ขวาน ผ้าซิด ทรงรับไว้ด้วยความพอพระทัยในความสวยงามเป็นอย่างยิ่ง

พ.ศ. 2531-2532 รัฐบาลได้นำรูปหมอนสามเหลี่ยม หรือหมอนขวานเป็นสัญลักษณ์ของปีศิลปะและ หัตถกรรมไทย

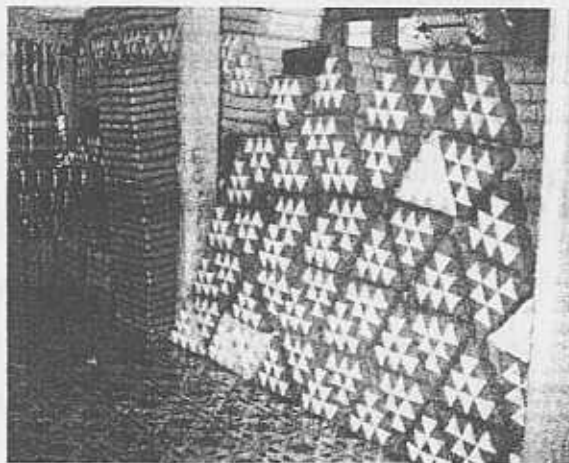
อาจารย์อรพิน เข้มเพชร อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนศรีฐานกระจายศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ได้พัฒนาเป็นหลักสูตรสำหรับการเรียนการสอนหลักสูตร วิชาชีวิตท้องถิ่น รายวิชาเลือกเสรี (วิชาท้องถิ่น “หมอนซิด”)

จัดตั้งกลุ่มสตรีทำหมอนซิดบ้านศรีฐาน เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2536 กลุ่มมีกิจกรรมหลัก คือ ทำหมอน แรกเริ่มทำเพื่อใช้สอยในครอบครัว และใช้ในงานพิธีต่าง ๆ ต่อมามีการรวมกลุ่มกันทำเพื่อจำหน่าย สมาชิกก่อตั้งครั้งแรก 21 คน ปัจจุบันที่สมาชิก 150 คน

หน่วยงานที่ให้การสนับสนุน

1. กรมการพัฒนาชุมชน จักรอุตสาหกรรม จำนวน 10 หลัง และงบประมาณเป็นเงิน 30,000 บาท เมื่อปี 2536
2. กรมส่งเสริมสหกรณ์ สนับสนุนงบประมาณ 90,000 บาท เมื่อปี 2542
3. อุตสาหกรรมจังหวัด / พาณิชย์จังหวัด ให้แนวทางในการตลาดหมอนซิดบ้านศรีฐานสู่ตลาดโลก

หมอนซิดบ้านศรีฐาน ได้ส่งไปจำหน่ายเกือบทุกจังหวัดทั่วประเทศ ต่างประเทศ ส่งไปจำหน่ายที่ สหรัฐ อเมริกา ญี่ปุ่น มาเลเซีย เยอรมัน ได้วัน

2. ลักษณะผลิตภัณฑ์

- ผลิตภัณฑ์ประเภทหมอนและที่นอน ผลิตจากผ้าย้อมสีธรรมชาติและผ้าโพร
- ผลิตภัณฑ์มีการออกแบบเองและทำตามแบบที่ลูกค้ากำหนด
- สมาชิกมีทักษะและฝีมือในการผลิตอยู่ในระดับสูง
- รูปแบบผลิตภัณฑ์ อยากรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องแนะนำ พัฒนาให้ดียิ่งขึ้นสร้างมูลค่าเพิ่ม ทางด้าน

บรรจุภัณฑ์เสริมความแข็งแรงทางการตลาด

3. การผลิต/ตลาด

- การจำหน่ายส่วนใหญ่ผ่านพ่อค้าคนกลาง
- ร่วมออกงานแสดงสินค้าตามที่หน่วยงานต่าง ๆ จัดขึ้น
- รับสั่งผลิตจากลูกค้าทั้งในประเทศ และต่างประเทศ

4. สภาพปัญหา

การรวมกลุ่ม

- สมาชิกส่วนใหญ่มีลักษณะรับช่วงงานผลิต ทำที่บ้านและได้รับค่าจ้างแรงงานตามจำนวนที่ผลิตได้
- ขาดรูปแบบการรวมตัวเป็นกลุ่มผลิตของธุรกิจชุมชน

ผลิตภัณฑ์

- วัตถุดิบหลัก ได้แก่ นุ่น มีราคาจำหน่ายสูง และลูกค้าในต่างประเทศต้องการใช้วัตถุดิบอื่น ซึ่งมีราคาจำหน่ายสูงแทนนุ่น ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น

ตลาด

- มีผู้ผลิตในพื้นที่เป็นจำนวนมาก มีการขายตัดราคาให้กับพ่อค้าคนกลาง

ศรีสะเกษ

ประวัติเมืองศรีสะเกษ

จังหวัดศรีสะเกษเดิมชื่อว่า จังหวัดขุขันธ์ มีที่ทำการอยู่ในตัวเมือง ปัจจุบันรัฐบาลได้เปลี่ยนชื่อเป็นจังหวัดศรีสะเกษ เมื่อ พ.ศ. 2481

ตามหลักฐานโบราณคดี บริเวณจังหวัดศรีสะเกษมีปราสาทหินสมัยขอมจำนวนมากจนมีชื่อเรียกว่า เมืองร้อยปราสาทคู่ปราสาทหินขอม ในบริเวณจังหวัดศรีสะเกษมีปราสาทขนาดย่อมเป็นส่วนใหญ่ นอกจากปราสาทสระกำแพง ซึ่งมีขนาดกลาง ส่วนปราสาทเขาพระวิหารเป็นปราสาทขนาดใหญ่ การที่พบว่าจังหวัดศรีสะเกษมีปราสาทกระจายอยู่จำนวนมากนั้นแสดงให้เห็นว่ามีชุมชนจำนวนมากกระจายเป็นกลุ่ม ๆ ตามปราสาทหินในสมัยขอมมีอำนาจและที่ปราสาทเขาพระวิหารซึ่งเป็นปราสาทหินในสมัยขอมมีอำนาจจึงมีพราหมณ์ราชครูชั้นผู้ใหญ่มาประจำ ทำหน้าที่บวงสรวงเทพเจ้าเขาพระวิหาร

ตามหลักฐานศิลาจารึกเขาพระวิหาร 2 ลงศักราช พ.ศ. 1664 ได้กล่าวว่า “พระเจ้าศรีสุริยวรมัน” ได้เสด็จมากระทำพิธีบวงสรวงในการประกอบพิธีกรรมทั้งปวงโดยมีพราหมณ์ครูศรีทิวากรบัณฑิตเป็นผู้ทำพิธี พราหมณ์ครูศรีทิวากรบัณฑิตได้รับการถวายเครื่องใช้มากมายพร้อมทั้งตำแหน่งภักดีบาทกัมมเร่งอัญญครูศรีทิวากรบัณฑิต เครื่องใช้ประจำตำแหน่งมี เสาชิงทอง พร้องคนหามและกางร่ม และราชทรัพย์ เป็นต้นว่า หม้อ ทอง พาน ด้วย กระโถน ช้าง ม้า หมู่บ้าน ทาสชาย ทาสหญิง เป็นจำนวนมาก” แสดงให้เห็นว่าเขาพระวิหารเป็นปราสาทสำคัญองค์หนึ่ง นอกจากนี้ยังกล่าวถึงชื่อหมู่บ้านอีกมากในศิลาจารึกเขาพระวิหาร 1 ลงศักราช พ.ศ. 1581 ได้กล่าวถึงความสำคัญของปราสาทเขาพระวิหารว่า “ผู้ทำหน้าที่รักษาเอกสารประวัติ กัมพูพงศ์ และองค์กรแห่งพระราชการ พร้อมทั้งประวัติของพระเจ้าแผ่นดินองค์อื่น ๆ” ฉะนั้นพราหมณ์ที่ประจำ

อยู่ที่ปราสาทเขาพระวิหารจึงเป็นพราหมณ์ราชครูผู้ใหญ่ดังกล่าว จึงมีหน้าที่สำคัญ ๆ ในการทำพิธีกรรมบวงสรวงและเก็บรักษาประวัตินของวงศ์ตระกูลของกษัตริย์ เป็นต้น

แต่เมื่อขอมสิ้นอำนาจ เรื่องราวเกี่ยวกับดินแดนแถบนี้ก็สูญหายไป จนต่อมาราว ๆ สมัยกรุงศรีอยุธยา พ.ศ. 2302 คือ รัชสมัยพระที่นั่งสุริยามรินทร์ ช้างเผือกแตกโรหนิมาทางเมืองนครราชสีมา และเลยเข้าดงมาสู่ลุ่มแม่น้ำมูล ไพร่พลที่ตามมาได้หัวหน้าชนพื้นเมืองช่วยติดตามจับช้างได้ จึงกราบบังคมทูลความดีแก่หัวหน้าชนพื้นเมือง และโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งเมือง 4 เมือง คือ เมืองขุขันธ์ เมืองสังฆะ เมืองสุรินทร์ และเมืองนครเตา (รัตนบุรี) ในครั้งนั้น ได้ตั้งบ้านลำดวนเป็นเมืองขุขันธ์ และให้ตากะจะเป็นหลวงสุวรรณเจ้าเมือง ภายหลังได้ทำส่วย ขางสน แก่นสน ช้างม้า นอระมด ขี้ผึ้ง งาช้าง ส่งอยุธยา ได้ความชอบโปรดเกล้าฯ ให้หลวงสุวรรณ (ตากะ) เป็นพระไกรภักดีศรีนครลำดวน ครั้นสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรี พ.ศ. 2321 ได้เลื่อนเป็นพระยาไกรภักดีศรีนครลำดวน ในปีเดียวกันนั้น เมื่อ พ.ศ. 2327 มีการเปลี่ยนตัวเจ้าเมือง เนื่องจากการฟ้องร้องกัน คือ ท้าวบุญจันทร์ (ลูกเลี้ยงเจ้าเมือง) ได้เป็นพระยาไกรภักดีศรีนครลำดวน เจ้าเมืองขุขันธ์แทน

เมื่อเกิดกรณีเจ้าอนุวงศ์ พ.ศ. 2369 - 2370 เจ้าเมืองขุขันธ์และกรมการเมืองไม่เข้าด้วยกับเจ้าราชบุตร (ไ้) แม่ทัพเจ้าอนุวงศ์ ศิทางด้านทิศใต้ของภาคอีสาน เจ้าราชบุตร (ไ้) จึงจับประหารชีวิตหมด และกวาดต้อนครอบครัวเมืองขุขันธ์ไปเมืองนครจำปาศักดิ์ ครั้งเสร็จศึกแล้วจึงโปรดเกล้าฯ ให้พระยาสังฆะ ไปเป็นพระยาไกรภักดีศรีนครลำดวน ครองเมืองขุขันธ์แทน ให้ท้าวหล้า (บุตรเชียงขัน) เป็นมหาดไทยสืบต่อมา

ส่วนเมืองศรีสะเกษมีประวัติคู่มากับเมืองขุขันธ์แทบจะแยกกันไม่ออก เพราะเหตุว่าสองเมืองนี้มีประวัติความเป็นมาแทบจะเป็นอย่างเดียวกัน ต่างแต่ว่าเมืองขุขันธ์ได้ตั้งมาก่อนเมืองศรีสะเกษราว 20 ปีเศษ

เมืองศรีสะเกษ ประวัติเดิมพื้นเมืองเล่าสืบต่อ ๆ กันมาว่าเมื่อครั้งพระยาศรีโคตรบองเพชรกับเมหิเดินทางมาจากกรุงล้านช้างจะไปยังกัมพูชา มาพักแรมอยู่เมืองเก่าของขอมแห่งหนึ่งที่ร้างไปแล้ว เมหิของพระยาศรีโคตรบองเพชรลงสรงน้ำสระเกษ (สระผม) ในสระที่อยู่ใกล้กำแพงเมืองเก่าขณะที่พักแรมอยู่นั้น ณ บ้านสระกำแพง (หรือสถานิรตไฟสระกำแพงเดิมนั้น) แต่จะพักอยู่นานเท่าใด ตามตำนานมิได้กล่าวไว้

เมื่อจุลศักราช 1144 ปีชวด จัตวาศก (พ.ศ. 2325) ตรงกับสมัยรัชกาลที่ 1 แห่งกรุงเทพมหานคร พระภักดีอุทรสงคราม (อุ่น) ปลัดเมืองขุขันธ์ลงมากรุงเทพฯ กราบบังคมทูลพระกรุณาไม่สมควรใจจะทำราชการอยู่กับเมืองขุขันธ์ โดยขอพระราชทานตั้งบ้านโนนสามขาสระกำแพง คือเมืองเดิมของขอมที่พระยาศรีโคตรบองเพชร กับเมหิ มาค้างพักแรมดังกล่าวขึ้นเป็นเมือง และตนขอเป็นเจ้าเมือง

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งบ้านโนนสามขาสระกำแพงขึ้นเป็นเมืองศรีสะเกษ และโปรดเกล้าฯ ตั้งให้พระภักดีอุทรสงคราม (อุ่น) เป็นพระยารัตนวงศา เจ้าเมืองศรีสะเกษคนแรก แต่ตั้งอยู่ได้ไม่นาน เพราะกันการน้ำ พระยารัตนวงศา (อุ่น) จึงไปเลือกที่ตั้งเมืองได้ใหม่ใกล้ลำน้ำแห่งหนึ่งน้ำเย็นใสสะอาดดี ชื่อลำห้วยสำราญ คือที่ตั้งเมืองศรีสะเกษ หรือจังหวัดศรีสะเกษในปัจจุบัน ส่วนบ้านสระกำแพงก็คงเรียกบ้านสระกำแพงอยู่จนทุกวันนี้

พระยารัตนวงศา (อุ่น) เป็นเจ้าเมืองศรีสะเกษอยู่ได้ 3 ปี ก็ถึงแก่อนิจกรรม เมื่อจุลศักราช 1147 (พ.ศ. 2328) โปรดเกล้าฯ ให้ตั้งท้าวชม บุตรพระยารัตนวงศา (อุ่น) เป็นพระยาวิเศษภักดี เจ้าเมืองศรีสะเกษแทน

ต่อจากนั้นจะโปรดเกล้าฯ ให้ผู้ใดเป็นเจ้าเมืองศรีสะเกษอีกก็ขึ้น พงสาวดารอีสานไม่ได้กล่าวไว้ มากกล่าว ตอนสิ้นรัชกาลที่ 2 และต้นรัชกาลที่ 3 ว่า

“เมื่อจุลศักราช 1186 (พ.ศ. 2367) จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ข้าหลวงแยกย้ายกันขึ้นไปสำรวจสามะโนคริวและตั้งกองสักเลกอยู่ตามหัวเมืองมณฑลอีสานบางเมือง มีเมืองกาฬสินธุ์ สุวรรณภูมิ ร้อยเอ็ด เป็นต้น แลให้เรียกส่วยผลเร็ว เป็นธรรมเนียมตั้งแต่นั้นมา ระหว่างนั้นพระยาวิเศษภักดีเจ้าเมืองศรีสะเกษถึงแก่อนิจกรรม”

พระยาวิเศษภักดี จะเป็นคนเดียวกับพระยาวิเศษภักดี (ชม) หรืออย่างไรมันไม่อาจทราบได้ แต่ถ้าเป็นคนเดียวกับพระยาวิเศษภักดี (ชม) ก็อยู่ในราชการนานถึง 39 ปี และในพงสาวดารอีสานยังกล่าวต่อไปอีกว่า

“ครั้งวันศุกร์ ขึ้น 10 ค่ำ เดือน 7 ปีระกา สัปตศกจุลศักราช 1187 จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งในพระภักดีปลัด เป็นพระยาวิเศษภักดี เจ้าเมือง ให้ข้าหลวงยกกระบัตร์เป็นที่พระปลัดให้ราชบุตรเป็นหลวงยกกระบัตร์ ให้ทิดอุ้นเป็นหลวงมหาดไทย ให้ขุนไชยณรงค์เป็นหลวงธิเบศร์”

พระยาวิเศษภักดี (พระภักดี) จะรับราชการอยู่นานเท่าใดไม่ปรากฏหลักฐาน แต่นับถือตอนต้นรัชกาลที่ 5 เป็นเวลา 50 ปีเศษแล้วว่า ดังนี้

“วันพุธ แรม 14 ค่ำ เดือน 10 จุลศักราช 1241 (พ.ศ. 2422) พระยาวิเศษภักดี (บุญจันทร์) ผู้ว่าราชการเมืองศรีสะเกษ ไปดูไร่ฟากห้วยสำราญ เวลาค่ำพระยาวิเศษลงอาบนํ้าที่ห้วยสำราญ เวลาค่ำพระยาวิเศษลงอาบนํ้าที่ห้วยสำราญดำนํ้าครู่หนึ่งเป็นลมจมนํ้าตาย บุตรภรรยาบ่าวไพร่ช่วยกันจุดลากหาขึ้นไม่ (พื้นเมืองเล่าว่าเจือกถก)”

ครั้งจุลศักราช 1242 (พ.ศ. 2423) พระพรหมภักดี (โท) ยกกระวิเศษ (บุญจันทร์) เจ้าเมืองศรีสะเกษลงมาเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ณ กรุงเทพฯ เพื่อแย่งกันขอเป็นเจ้าเมืองแต่ครั้งมาถึงกรุงเทพฯ ฝ่ายท้าวคำปานได้ถึงแก่กรรม ครั้นจุลศักราช 1243 จึงโปรดเกล้าฯ ตั้งให้พระพรหมภักดี (โท) ยกกระบัตร์เมืองศรีสะเกษเป็นพระยาวิเศษภักดีเจ้าเมือง ให้ท้าวเหง้า บุตรพระยาวิเศษภักดี (บุญจันทร์) เป็นพระภักดีโชธาปลัด ให้ราชวงศ์ (ปัญญา) บุตรหลวงไชย (สุก) เป็นพระพรหมภักดี ยกกระบัตร์ และโปรดเกล้าฯ ให้ท้าวเกษ บุตรพระยาวิเศษภักดี (โท) รับราชการตำแหน่งผู้ช่วยเมืองศรีสะเกษและเมืองศรีสะเกษได้มีใบบอกขอตั้งบ้านโนนหินกองซึ่งเมืองสุวรรณภูมิว่าเป็นแขวงเมืองสุวรรณภูมินั้นขึ้นเป็นเมือง ขอพระพล (จันศรี) บุตรหลวงอภัย กรมการเมืองศรีสะเกษเป็นเจ้าเมือง จึงโปรดเกล้าฯ ให้ยกบ้านโนนหินกองเป็นเมืองรายไสลให้พระพล (จันศรี) เป็นพระผจญปัจนิก เจ้าเมืองรายไสลคนแรก ขึ้นกับเมืองศรีสะเกษตั้งแต่นั้นมา แลมีตราพระราชสีห์โปรดเกล้าฯ ตั้งให้หลวงแสง (จัน) น้องชายพระผจญปัจนิกเป็นหลวงพิฆาตไพร่ยกกระบัตร์เมืองรายไสล ขึ้นกับเมืองศรีสะเกษแต่นั้นมา

กาลเวลาได้ล่วงเลยมาจนถึง ร.ศ. 108 (พ.ศ. 2432) กรมการเมืองสุวรรณภูมิมีใบบอกกล่าวโทษเมืองศรีสะเกษว่าแย่งชิงเขตแขวงเมืองสุวรรณภูมิขอตั้งเป็นเมืองรายไสลขึ้น ได้โปรดเกล้าฯ ให้ข้าหลวงเมืองนครจำปาศักดิ์และเมืองอุบลราชธานีไต่สวนว่ากล่าวในเรื่องนี้ ก็ขึ้นถอนไม่ไหวเพราะเหตุได้ตั้งขึ้นเป็นบ้านเมืองมาหลายปีแล้ว จึงโปรดเกล้าฯ ให้ตกลงเป็นเมืองขึ้นเมืองศรีสะเกษอยู่ตามเดิม

เรื่องราวของเมืองศรีสะเกษ มีปรากฏเจริญรุ่งเรืองคู่มากับเมืองขุขันธ์ มีการขยายเมืองบริวารเพิ่มเติม เช่น เมืองขุขันธ์ขอตั้งเมืองกันทรลักษ์ เมื่อ พ.ศ. 2410 และเมืองอุทุมพรพิสัย (ยกบ้านกันตวด หัวอุทุมพร) เป็นต้น

เมื่อจัดระบบการปกครองเทศาภิบาล เมืองขุขันธ์ เมืองศรีสะเกษ ก็จัดตั้งเป็น “จังหวัดขุขันธ์” จนกระทั่ง พ.ศ. 2481 ได้เปลี่ยนชื่อเป็น จังหวัดศรีสะเกษ

ที่ตั้ง

จังหวัดศรีสะเกษ เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ตรงกับพิกัดทางภูมิศาสตร์ ละติจูด 15 องศา 17 ลิปดา 05ฟิลิปดาเหนือ ลองจิจูด 104 องศา 19 ลิปดา 32.5ฟิลิปดาตะวันออก มีพื้นที่ทั้งสิ้น 8,839.976 ตารางกิโลเมตร หรือ 5,508,218.7 ไร่ มีประชากร 1,358,104 คน (สำรวจเมื่อปี พ.ศ. 2534) มีรายได้เฉลี่ยคนละ 6,483 บาทต่อปี (สำรวจเมื่อปี พ.ศ. 2528) มีผู้แทนราษฎรได้ 9 คน ประชากรจังหวัดศรีสะเกษมีหลายกลุ่มวัฒนธรรมคือ กลุ่มไทยลาว กลุ่มเขมร และกลุ่มส่วย (ญะ) บางตำบล บางหมู่บ้านมีทั้ง 3 กลุ่มภาษา มีโรงเรียนหลายโรงเรียนมีหลายภาษา คือ ภาษาลาว เขมร และส่วย (ญะ)

อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดยโสธร และจังหวัดร้อยเอ็ด

ทิศใต้ ติดต่อกับสาธารณรัฐกัมพูชาประชาธิปไตย

ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดอุบลราชธานี

ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดสุรินทร์

ภูมิประเทศ

โดยทั่ว ๆ ไปพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูง ลักษณะเป็นลูกคลื่นชันบันได มีดินปนทราย ทางตอนใต้ของจังหวัดในเขตอำเภอกันทรลักษ์ ขุนหาญ ขุขันธ์ พื้นที่เป็นป่าและมีเทือกเขาพนมดงรักเป็นเส้นกั้นอาณาเขตระหว่างไทย กัมพูชา ตามช่องเขานี้มีทางเข้าออกระหว่างประเทศ 26 แห่ง (พื้นที่ติดชายแดนกัมพูชา พื้นดินจะ

ค่อย ๆ ลาดเอียงไปสู่ทางทิศเหนือจนถึงลำน้ำมูล) ในบริเวณใกล้แม่น้ำพื้นที่จะเป็นที่ลุ่มน้ำขัง และแอ่งน้ำที่เกิดจากแม่น้ำมูลเปลี่ยนทางเดิน ป่าธรรมชาติเหลือน้อย มีป่าเต็ง รัง ป่าเล้ง แต่บริเวณตอนใต้แถบเชิงเขาพนมดงรักมีป่าสน (สนสองใบ และสนสามใบ) ส่วนพื้นที่ตอนกลาง และตอนเหนือของจังหวัดเป็นที่ราบ

สภาพลมฟ้าอากาศของจังหวัดศรีสะเกษ โดยปกติมีปริมาณฝนอยู่ในเกณฑ์สูงกว่าจังหวัดอื่นมาก คือมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบ 10 ปีที่ผ่านมาประมาณ 1,400 มิลลิเมตร ฝนจะเริ่มตกในเดือนเมษายนและจะตกหนักในเดือนกันยายน ปริมาณน้ำฝนของจังหวัดศรีสะเกษนับว่าสูงเป็นอันดับ 4 ของภาค

ในฤดูร้อนอากาศร้อนจัดมาก อุณหภูมิสูงสุดถึง 40.1 องศาเซลเซียส พอถึงฤดูหนาวก็หนาวมากเช่นกัน อุณหภูมิต่ำสุดเคยวัดได้ 14 องศาเซลเซียส อุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุด 21 องศาเซลเซียส อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดทั้งปี 25.7 องศาเซลเซียส

ลักษณะภูมิประเทศ

โดยทั่วไปของจังหวัดศรีสะเกษซึ่งมีแหล่งที่ตั้งอยู่ริมขอบกะทะใหญ่ทางด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ของภาคอีสาน เพราะพื้นที่ราบสูงเป็นคล้ายแอ่งกะทะขนาดใหญ่ โดยมีเทือกเขาเพชรบูรณ์ เทือกเขาพนมดงรัก เทือกเขาแดงพญาเย็นเป็นขอบกะทะ ทางด้านตะวันตกของภาคอีสาน เทือกเขาพนมดงรักเป็นขอบกะทะทางด้านใต้และตะวันออกเฉียงใต้ และขอบสันเขาริมแม่น้ำโขงเป็นขอบกะทะด้านตะวันออก ตลอดไปจนถึงขอบกะทะด้านเหนือก็คือ เทือกเขาภูพานล้อมรอบพื้นที่ราบของภาคอีสานไว้หมด

ศรีสะเกษจึงเป็นจังหวัดที่อยู่ติดชายแดนไทย - กัมพูชา โดยมีเทือกเขาพนมดงรักกั้นเอาไว้ ทำให้พื้นที่นับตั้งแต่จังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ จนถึงศรีสะเกษ เป็นพื้นที่สันเขาและสูงกว่าแผ่นดินของกัมพูชา นั้นหมายความว่าบริเวณทางด้านใต้ของจังหวัดศรีสะเกษแถบชายแดนเป็นพื้นที่ภูเขาสลับกับป่าเป็นหย่อมและมีพื้นที่เป็นทุ่งนาอีกด้วย

ส่วนทางด้านเหนือเป็นพื้นที่ราบลุ่มใกล้แม่น้ำมูล และแม่น้ำชีที่ไหลผ่านเป็นพื้นที่ค่อนข้างอุดมสมบูรณ์สามารถทำการเกษตรได้ตลอดปี เช่นเดียวกับพื้นที่ทางด้านตะวันออก ส่วนใหญ่จะเป็นที่ราบลอนคลื่น และเป็นพื้นที่ทางการเกษตร ปลูกปอ ไร่ข้าวโพด

ส่วนพื้นที่ทางด้านตะวันตกก็จะเป็นที่ราบใช้ในการทำนาทำการเกษตร แต่ไม่อุดมสมบูรณ์ เช่น พื้นที่ทางด้านเหนือ ซึ่งเป็นที่ราบลุ่มใกล้แหล่งน้ำมากกว่า

พื้นที่ของจังหวัดศรีสะเกษมีทั้งสิ้นประมาณ 8,839.976 ตารางกิโลเมตร ส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ดินร่วนและดินปนทราย ราษฎรเกือบทั้งหมดมีอาชีพทำนา รองลงไปคือ อาชีพทำไร่ เช่น ไร่ข้าวโพด ไร่ปอ คือ เกษตรกรชาวจังหวัดศรีสะเกษ จะมีอาชีพทำนาประมาณ 80 - 85 เปอร์เซ็นต์ และทำไร่ประมาณ 5 - 10 เปอร์เซ็นต์ นอกนั้นเป็นอาชีพค้าขาย และอาชีพอื่น ๆ เช่น การเลี้ยงสัตว์ ทำเครื่องปั้นดินเผา ขายเสือ ก่อสร้าง ทำป่าไม้ เฝ้าด่าน ปลูกหม่อน ปลูกหอม-กระเทียม เป็นต้น

ลักษณะภูมิอากาศ จังหวัดศรีสะเกษ เป็นจังหวัดหนึ่งในเขตอีสานใต้ เช่นเดียวกับจังหวัดอุบลราชธานี สุรินทร์ บุรีรัมย์ สภาพภูมิอากาศ จึงมีความคล้ายคลึงกับจังหวัดต่าง ๆ ในแถบนี้คือ จะมีฤดูร้อนตั้งแต่เดือนมีนาคมไปจนถึงเดือนพฤษภาคม ในช่วงนี้อากาศจะร้อนอบอ้าวและแห้งแล้งมาก ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่เกษตรกรจังหวัดศรีสะเกษปลูกพืชไม่ค่อยจะได้ผล การทำนา ทำไร่ ได้ผลผลิตที่ค่อนข้างต่ำ ประชาชนค่อนข้างยากจนเพราะมีรายได้น้อย อันเนื่องมาจากสภาพดินและภูมิอากาศ

ในฤดูฝนมักจะเริ่มตั้งแต่มิถุนายนเป็นต้นไป จนถึงเดือนกันยายนปลายเดือน จังหวัดศรีสะเกษจะมีฝนตกหนาแน่น แต่บางปีฝนก็อาจทิ้งช่วงไปนาน ทำให้เกิดความแห้งแล้ง ขาดแคลนน้ำทำการเกษตร

สำหรับช่วงเวลาดังแต่ตุลาคมลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือเริ่มพัดผ่านทำให้อากาศในเขตจังหวัดอีสานใต้ค่อนข้างจะหนาวเย็น ฤดูหนาวจะทำให้บริเวณเขตภูเขาทางด้านใต้ของจังหวัดจะมีอากาศหนาวเย็นมาก เช่น แถบอำเภอบุณฑลชุมรินทร์ ฯลฯ

แหล่งน้ำจังหวัดศรีสะเกษในเขตทางตอนเหนือจะมีแม่น้ำสายหลักของภาคอีสานไหลผ่าน คือ แม่น้ำมูล แม่น้ำชี ได้แก่ เขตอำเภอเมือง อำเภออุทุมพรพิสัย อำเภอรามันไพร อำเภอยางชุมน้อย อำเภอเบิ่งบุรี อำเภอกันทรารมย์ และอำเภอเมืองจันทร์

อาชีพประชากร

จังหวัดศรีสะเกษประชากรส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยค่อนข้างต่ำกว่าจังหวัดอื่นๆในประเทศไทย ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร ทำสวน ทำนา ทำไร่ เช่น ข้าวหอม กระเทียม ข้าวโพด ปอแก้ว มันสำปะหลัง แดงโม ฯลฯ แต่พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ เช่น ข้าวโพด ปอแก้ว พืชชนิดนี้มีปลูกกันมากแถบอำเภอกันทรลักษ์ อำเภอบุณฑลชุมรินทร์ ส่วนหอมแดง กระเทียม มีปลูกกันมากในแถบอำเภอยางชุมน้อย

ประชากรชาวจังหวัดศรีสะเกษกว่าร้อยละ 90 มีอาชีพเกษตรกรรม รองลงมาคือ การเลี้ยงสัตว์ และการประมง ซึ่งมีการจับสัตว์น้ำตามแหล่งน้ำธรรมชาติ ส่วนใหญ่เพื่อการบริโภคเท่านั้น อาชีพอื่น ๆ ที่มีชื่อเสียงรองลงมาคือ การทำเครื่องปั้นดินเผาที่ตำบลสัมปอ อำเภอรามันไพร มีการปั้นโอ่งน้ำ หม้อน้ำ แจกัน คนโท และของใช้เล็ก ๆ น้อย ๆ เท่านั้น นับเป็นการทำเครื่องปั้นดินเผาขนาดเล็กเรียกว่า เป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือนก็อาจเป็นได้ นอกจากนี้ยังมีการทำคุกกี้ที่บ้านสะอูง ทำเทียนน้อยที่บ้านใจดี และเครื่องจักสานทำกันมากในเขตอำเภอบุณฑลชุมรินทร์ เพื่อเป็นของขวัญของฝาก ส่วนการทอผ้าไหมทำกันมากในแถบอำเภออุทุมพรพิสัย อำเภอเมืองศรีสะเกษ อำเภอกันทรารมย์

การปกครอง

จังหวัดศรีสะเกษ แบ่งการปกครองออกเป็น 20 อำเภอ กับ 2 กิ่งอำเภอ ถือว่าเป็นจังหวัดใหญ่ และมีความสำคัญจังหวัดหนึ่งของประเทศเลยทีเดียว เพราะหากใครรู้จักปราสาทเขาพระวิหาร ก็จะต้องรู้จัก จังหวัดศรีสะเกษเช่นกัน

1. อำเภอเมืองศรีสะเกษ
2. อำเภอกันทรลักษณ์
3. อำเภออุทุมพรพิสัย
4. อำเภอกันทรารมย์
5. อำเภอขุขันธ์
6. อำเภอราษีไศล
7. อำเภอขุนหาญ
8. อำเภอปรางค์กู่
9. อำเภอไพรบึง
10. อำเภอขามเฒ่า
11. อำเภอห้วยทับทัน
12. อำเภอโนนคูณ

13. อำเภอศรีรัตนะ
14. อำเภอวังหิน
15. อำเภอน้ำเกลี้ยง
16. อำเภอขี้พริก
17. อำเภอภูสิงห์
18. อำเภอเมืองจันทร์
19. อำเภอเบญจลักษ์
20. อำเภอพยุห์

กิ่งอำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ และ กิ่งอำเภอศีลาจาด

ตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัด เป็นรูปปราสาทหินโบราณ ซึ่งหมายถึง ปราสาทสระกำแพงใหญ่ ที่สร้างขึ้นในสมัยของพระเจ้าสุริยวงศาที่ 1 ซึ่งครองราชย์อยู่ระหว่างพุทธศักราช 1545 - 1592 ปราสาทสระกำแพงใหญ่อยู่ที่อำเภออุทุมพรพิสัย เป็นโบราณสถานที่สำคัญของจังหวัด จึงนำมาเป็นสัญลักษณ์ โดยมีคำขวัญประจำจังหวัดว่า "ศรีสะเกษ แดนปราสาทขอม หอมกระเทียมดี มีสวนสมเด็จ เขตดงลำดวน หลากล้วนวัฒธรรม เอกลักษณ์วิถี" และถือเอาต้นลำดวนเป็นต้นไม้ประจำจังหวัด ในศรีสะเกษมีต้นลำดวนอยู่มากโดยเฉพาะที่สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ จังหวัดศรีสะเกษมีต้นลำดวนมากกว่า 50,000 ต้น

ผลิตภัณฑ์

อุตสาหกรรมชุมชน – ภูมิปัญญาท้องถิ่น

จังหวัด ศรีสะเกษ

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ตั้ง			
			หมู่ที่	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
เครื่องจักสาน/งานไม้ไผ่	กระเช้าเดาวัลย์	1	11	จาน	จาน	กันทรารมย์
	กระเช้าเดาวัลย์	2			พยุห์	พยุห์
	กระติบข้าว	3	8	เพ็กน้อย	หนองหัว	เบญจลักษ์
	กระติบข้าว	4			ดำน	ราษีไศล
	แข่งปลาทุ	5	6	วังชมภู	เวียงเหนือ	กันทรลักษ์
	แข่งปลาทุ	6	5	บัวเตย	หนองแก้ว	เมืองศรีสะเกษ
	เครื่องจักสานจากไม้ไผ่	7	3	ดำนเหนือ	อุทุมพร	กันทรลักษ์
	เครื่องเรือนไม้ไผ่	8	3	หนองปลาชี	เสียว	เบญจลักษ์
	จักสาน	9	4	บก	หนองแก้ว	พยุห์
	จักสานของที่ระลึก	10	9	โนนคูณ	โนนคูณ	ขามเฒ่า
	จักสานครุฑน้อย	11	12	สะอังก	หัวเหนือ	ขุขันธ์
	จักสานจากพลาสติก	12			บก	โนนคูณ
	จักสานจากไม้ไผ่	13			ไพรพัฒนา	ภูสิงห์
	จักสานจากไม้ไผ่	14	10	เหือง	เขม	อุทุมพรพิสัย
	จักสานจากไม้ไผ่	15	9	บอน	ดง	อุทุมพรพิสัย
	จักสานไม้ไผ่	16	8	โพธิ์สามัคคี	พินายเหนือ	ปรางค์กู่
	ตระกร้าขึ้นหมาก	17			หัวสำราญ	ขุขันธ์
	ตระกร้าไม้ไผ่	18			หนองไผ่	เมืองศรีสะเกษ
	คลับ	19			ดำน	ราษีไศล
	ตะกร้า	20	6	ดงนอก	โพนค้อ	เมืองศรีสะเกษ
	ตะกร้าจากผักตบชวา	21	4	แก้ง	ดงเมืองสาม	ขามเฒ่า
	ตะกร้าเดาวัลย์	22	7	โนนแดง	ทุ่งไชย	อุทุมพรพิสัย
	ตะกร้าเดาวัลย์เหลี่ยม	23			โคด	โพธิ์ศรีสุวรรณ
	ตะกร้าทรงบ้านดัดหมัก	24			โคด	โพธิ์ศรีสุวรรณ
	ตะกร้าไม้ไผ่	25			โคด	โพธิ์ศรีสุวรรณ
	ตะกร้าใส่ของขวัญ	26			หัวสำราญ	ขุขันธ์
	ตะกร้าใส่ไวน์	27			เมืองเหนือ	เมืองศรีสะเกษ
	เคียงนอน	28			หนองเขื่อง	ปรางค์กู่
	ผลิตภัณฑ์จากเครือเดาวัลย์	29	1	จานใหญ่	จานใหญ่	กันทรลักษ์
	ผลิตภัณฑ์จากเครือเดาวัลย์	30	19	หนองหงอกน้อย	โคด	โพธิ์ศรีสุวรรณ
	ผลิตภัณฑ์จากเดาวัลย์ดินหอม	31	5	กระบี่	หนองหญ้าลาด	กันทรลักษ์
	ผลิตภัณฑ์จากไม้	32	6	โคกหลัก	หัวดง	ภูสิงห์
	ผอบใบตาล	33	10	หนองก้อ	หัวสำราญ	ขุขันธ์

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ตั้ง			
			หมู่ที่	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
	เฟอร์นิเจอร์ไม้ไผ่	34	5	หนองเชียงทูน	หนองเชียงทูน	ปรางค์กู่
	สวิง	35	5	โคก	ยาง	กันทรารมย์
	สิ่งประดิษฐ์จากเครื่องแก้ว	36	5	อีเซ	อีเซ	โพธิ์ศรีสุวรรณ
	ตุ้มไก่อ	37	3	โนนเจริญ	ชำ	เมืองศรีสะเกษ
	ตุ้มไม้ไผ่	38			โคก	โพธิ์ศรีสุวรรณ
	หมวกใบลาน	39	1	หัวเสือ	หัวเสือ	ขุขันธ์
	เสื่อกก	40			ลมหักคี่	ขุขันธ์
	เสื่อกก	41	1	ไพร	ไพร	ขุนหาญ
	เสื่อกก	42			น้ำคำ	เมืองศรีสะเกษ
	เสื่อกก	43	2	นาแบะ	หนองอี้ง	ราษีไศล
	เสื่อใบเคย	44			โคกเพชร	ขุขันธ์
	เสื่อใบเคย	45	3	จันทรัง	ตาอุด	ขุขันธ์
	เสื่อใบเคย	46	3	สวนตะวันออก	ศรีตระกูล	ขุขันธ์
	เสื่อใบเคย	47	14	ศรีพระจันทร์	ตะเคาใหญ่	ขุขันธ์
	เสื่อใบเคย	48	2	โคกกระเวียง	ขุนหาญ	ขุนหาญ
	เสื่อผืน	49	4	นิคมชอ 6	นิคมพัฒนา	ขุขันธ์
	เสื่อพับ	50			คำน	ราษีไศล
ผลิตภัณฑ์จากผ้า	กระเป๋ายี่เป	1			กำแพง	อุทุมพรพิสัย
	กระเป๋ายี่เป	2			ศรีโนนงาม	ศรีรัตน
	กระเป๋ายี่เป	3			ดุม	ศรีรัตน
	กระเป๋ายี่เป	4			น้ำคำ	เมืองศรีสะเกษ
	กระเป๋ายี่เป	5			หัวสำราญ	ขุขันธ์
	โคมไฟผ้าไหม	6	6,6	นาทุ่งเรือง,หัวช้าง	ขุขันธ์	กันทรลักษ์
	ผ้าเย็บกระเป๋ายี่เป	7	2	หนองจอก	หนองบัวคง	สิลาลาด
	ผ้าเย็บเสื้อผ้า	8	4	ภูมิตาลา	โคกเพชร	ขุขันธ์
	พื้นนอน(นุ่น)	9	13	นาจะเวีย	ปรีอใหญ่	ขุขันธ์
	พื้นนอนปิกนิก	10	6	โคกเจริญ	ละลา	กันทรลักษ์
	พื้นนอนปิกนิก	11			จานใหญ่	กันทรลักษ์
	พื้นนอนพับ 3 พับ	12			ปรีอใหญ่	ขุขันธ์
	เมคไท	13	8	สร้างใหญ่	ดินแดง	ไพรบึง
	ประติมากรรมไหม	14	1	กันจาน	คองกำเม็ค	ขุขันธ์
	ผ้าขาวม้า	15	6	หนองสรวง	สร้างปี	ราษีไศล
	ผ้าขิด	16			ละเอาะ	น้ำเกลี้ยง
	ผ้าขิด	17	5	ทุ่งรวงทอง	โพธิ์	โนนคูณ
	ผ้าขาวม้าด้วยไหม	18			น้ำคำ	เมืองศรีสะเกษ
	ผ้าคลุมเตียง	19			คองกำเม็ค	ขุขันธ์
	ผ้าด้วยทอลายลูกแก้ว	20	10	หนองใหญ่	หนองใหญ่	เมืองจันทร์

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ตั้ง			
			หมู่ที่	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
	ผ้าทอ	21	14	ศรีแก้วกลาง	ศรีแก้ว	ศรีวิชัย
	ผ้าทอมือ	22	12	ป่าซาง	โพนยาง	วังหิน
	ผ้าโพก	23	8	ปะดุง	จะกง	เขวาสินรินทร์
	ผ้าธง	24			อุบล	น้ำเกลี้ยง
	ผ้าปูโต๊ะ	25			กำแพง	อุทุมพรพิสัย
	ผ้าฝ้าย	26	5	สระรูน	หัวนาค	เขวาสินรินทร์
	ผ้าฝ้าย	27	14	ตระกุกชัย	บักคอง	ขุนหาญ
	ผ้าฝ้าย	28	9	ละเหาะ	ละเหาะ	น้ำเกลี้ยง
	ผ้าฝ้ายลายซิด	29	3	หนองอุ	กล้วยกว้าง	ห้วยทับทัน
	ผ้าฝ้ายลายซิด	30	5	หนองสะเต็ง	กำแพง	อุทุมพรพิสัย
	ผ้ามัดหมี่	31	1	ท่าคล้อ	ท่าคล้อ	เบญจลักษ์
	ผ้ามัดหมี่สามกษัตริย์	32	2	หนองภูเหล็ก	หนองภูเหล็ก	เบญจลักษ์
	ผ้าลายซิด	33	16	หนองขุนศรี	เสียว	โพธิ์ศรีสุวรรณ
	ผ้าลายซิด	34			ควนใหญ่	วังหิน
	ผ้าลายดอกแก้ว	35			โพนเขวา	เมืองศรีสะเกษ
	ผ้าลายดอกแก้ว	36			ทุ่งไชย	อุทุมพรพิสัย
	ผ้าสไบ, ผ้าซิด, ผ้าไหม, ผ้าฝ้าย,	37			ธาตุ	วังหิน
	ผ้าสไบผืนใหญ่	38			กำแพง	อุทุมพรพิสัย
	ผ้าโสร่ง	39			แซะ	อุทุมพรพิสัย
	ผ้าโสร่งไหม	40			ท่าคล้อ	เบญจลักษ์
	ผ้าไหมจากเศษผ้า	41	1,5	หนองครก, หนองอุ	หนองครก	เมืองศรีสะเกษ
	ผ้าไหมทอด้วยไหมพรม	42			หนองฉลอง	เขวาสินรินทร์
	ผ้าไหมไหมพรม	43	9	เสวี	ปราสาท	เขวาสินรินทร์
	ผ้าไหม	44			โนนสำราญ	กันทรลักษ์
	ผ้าไหม	45	4	สวัสดิ์	กฤษณา	เขวาสินรินทร์
	ผ้าไหม	46	7	ดาบ	กันทรารมย์	เขวาสินรินทร์
	ผ้าไหม	47	7	โพน	ตะเคียน	เขวาสินรินทร์
	ผ้าไหม	48			ปราสาทเขย	เขวาสินรินทร์
	ผ้าไหม	49	1	ทุ่งศักดิ์	ลุมศักดิ์	เขวาสินรินทร์
	ผ้าไหม	50	6	นิคมขอยกลาง	หนองฉลอง	เขวาสินรินทร์
	ผ้าไหม	51	3	ระหาร	กระหวิน	ขุนหาญ
	ผ้าไหม	52	4	กระเบา	โนนสูง	ขุนหาญ
	ผ้าไหม	53			โนนสูง	ขุนหาญ
	ผ้าไหม	54	2	เขวา	โพธิ์วงค์	ขุนหาญ
	ผ้าไหม	55	18	โนนค้อไผ่	โนนค้อ	โนนสูง
	ผ้าไหม	56	5	หนองแวง	หนองกง	โนนสูง
	ผ้าไหม	57	4	หนองตลาด	เหล่ากว้าง	โนนสูง

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ตั้ง			
			หมู่ที่	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
	ผ้าไหม	58			บึงบูรพ์	บึงบูรพ์
	ผ้าไหม	59			บึงบูรพ์	บึงบูรพ์
	ผ้าไหม	60	7	หนองอุ	เปือ	บึงบูรพ์
	ผ้าไหม	61	13	โพธิ์ศรี	โพธิ์ศรี	ปรางค์กู่
	ผ้าไหม	62	1	สวาย	สวาย	ปรางค์กู่
	ผ้าไหม	63	11	หนองแคน	ตำโรงปราสาท	ปรางค์กู่
	ผ้าไหม	64	8	กระแจะ	คำแย	พยุห์
	ผ้าไหม	65	9	เคาเจ้าได้	โนนปูน	ไพรบึง
	ผ้าไหม	66	10	ระหาร	สุขสวัสดิ์	ไพรบึง
	ผ้าไหม	67			โพธิ์	เมืองศรีสะเกษ
	ผ้าไหม	68	3	วัด	คาโพน	เมืองจันทร์
	ผ้าไหม	69	3	ห้วย	บัวหุ้ง	ราษีไศล
	ผ้าไหม	70	2	ปลาขาว	หนองแค	ราษีไศล
	ผ้าไหม	71	4	ห้วย	ห้วยคำ	ราษีไศล
	ผ้าไหม	72	13	หนองหอย	ควนใหญ่	วังหิน
	ผ้าไหม	73	16	คาควด	บุสูง	วังหิน
	ผ้าไหม	74	7	พิงพวย	พิงพวย	ศรีรัตนะ
	ผ้าไหม	75			ศรีแก้ว	ศรีรัตนะ
	ผ้าไหม	76	1,7,11	คสิกลง	คสิกลง	ศิลาลาด
	ผ้าไหม	77	4,10	โจคม่วง	โจคม่วง	ศิลาลาด
	ผ้าไหม	78	5	หาด	ผักไหม	ห้วยทับทัน
	ผ้าไหม	79	4	โคกขาม	โคกจาน	อุทุมพรพิสัย
	ผ้าไหม,ผ้าฝ้าย	80	1	เสาราชัย	เสาราชชัย	กันทรลักษ์
	ผ้าไหมแพรวา	81			หนองฮาง	เบญจลักษ์
	ผ้าไหมมัดหมี่	82	6,6	นารุ่งเรือง,หัวช้าง	ขุ่น	กันทรลักษ์
	ผ้าไหมมัดหมี่	83			ทุ่งใหญ่	กันทรลักษ์
	ผ้าไหมมัดหมี่	84	12	หนองคาอุด	บึงมะลู	กันทรลักษ์
	ผ้าไหมมัดหมี่	85	4	จานเสียว	เมือง	กันทรลักษ์
	ผ้าไหมมัดหมี่	86			เมือง	กันทรลักษ์
	ผ้าไหมมัดหมี่	87	9	โนนคำแก้ว	สังเม็ก	กันทรลักษ์
	ผ้าไหมมัดหมี่	88			โสน	ขุขันธ์
	ผ้าไหมมัดหมี่	89			ขุนหาญ	ขุนหาญ
	ผ้าไหมมัดหมี่	90			ห้วยไค้	ขุนหาญ
	ผ้าไหมมัดหมี่	91	10	หนองแคน	หนองฮาง	เบญจลักษ์
	ผ้าไหมมัดหมี่	92	6	กระโดน	ตะเคียนราม	ภูสิงห์
	ผ้าไหมมัดหมี่	93			จาน	เมืองศรีสะเกษ
	ผ้าไหมมัดหมี่	94	2	โพนเขว	โพนเขว	เมืองศรีสะเกษ

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ตั้ง			
			หมู่ที่	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
	ผ้าไหมมัดหมี่	95	7	อุ่มแสง	จู่	ราษีไศล
	ผ้าไหมมัดหมี่	96	1	เสื่องข้าว	เสื่องข้าว	ศรีรัตน
	ผ้าไหมมัดหมี่	97			กุง	ศิลายาด
	ผ้าไหมมัดหมี่	98	15	หนองเหล็ก	ก้านเหลือง	อุทุมพรพิสัย
	ผ้าไหมมัดหมี่	99	10	กรคำ	ชะอุ่ม	อุทุมพรพิสัย
	ผ้าไหมมัดหมี่	100	4	โนนกลาง	แซ้	อุทุมพรพิสัย
	ผ้าไหมมัดหมี่	101	7	กระเจี๊ยะ	โคกหล่าม	อุทุมพรพิสัย
	ผ้าไหมมัดหมี่	102	1	แค้	แค้	อุทุมพรพิสัย
	ผ้าไหมมัดหมี่	103			ทุ่งไชย	อุทุมพรพิสัย
	ผ้าไหมมัดหมี่	104	3	โพธิ์	ปะอาว	อุทุมพรพิสัย
	ผ้าไหมมัดหมี่	105	10	เพ็กน้อย	รังเริง	อุทุมพรพิสัย
	ผ้าไหมมัดหมี่	106	6	ก่อ	สระกำแพง	อุทุมพรพิสัย
	ผ้าไหมมัดหมี่	107	9	โคกกลางใหญ่	อีหล่า	อุทุมพรพิสัย
	ผ้าไหมมัดหมี่ที่กระตุก	108			จู่	กันทรารมย์
	ผ้าไหมลายกลีบบัว	109			โคกจาน	อุทุมพรพิสัย
	ผ้าไหมลายเกล็ดเต่า	110			โคกจาน	อุทุมพรพิสัย
	ผ้าไหมลายขิด	111	2	ท่าสว่าง	โนนสำราญ	กันทรลักษ์
	ผ้าไหมลายลูกแก้ว	112			โคกจาน	อุทุมพรพิสัย
	ผ้าไหมสีพื้น	113			สำโรง	อุทุมพรพิสัย
	ผ้าเอนกประสงค์	114			โนนสัง	กันทรารมย์
	ผ้าเอนกประสงค์	115	4,12	หนองหวาย	โนนสัง	กันทรารมย์
	พรมเช็ดเท้า	116	14	นาทุ่งพัฒนา	สำโรงคาเงิน	ซุขันธ์
	พรมเช็ดเท้า	117			สำโรงคาเงิน	ซุขันธ์
	แพรรู้ง	118	17	หนองแมว	ผักแพว	กันทรารมย์
	เสื่อผ้าสำเร็จรูป	119	6	โนนแกด	ทุ่ง	เมืองศรีสะเกษ
	โสร่งผ้าไหม	120			จาน	เมืองศรีสะเกษ
	หมอนขิดปักทอง	121	12	คอนจันทร์	น้ำคำ	เมืองศรีสะเกษ
	หมอนขิด	122			หนองหัวช้าง	กันทรารมย์
	หมอนขิด	123	5	หนองแวง	อุบ	น้ำเกลี้ยง
	หมอนปักทอง	124	5	ภูทอง	ภูฝ้าย	ขุนหาญ
	หัตถกรรมจักสาน(กระเป๋าละ หมวก)	125	2	คล้อ	จู่	กันทรารมย์
ผลิตภัณฑ์เกษตรและ	กระเทียม	1	6,7,10	ยาง	เมืองแคน	ราษีไศล
เกษตรแปรรูป	กระเทียม	2	4	หนองไผ่	วังหิน	วังหิน
	กระเทียมแปรรูป	3			กระแซง	กันทรลักษ์
	กระเทียมทอดน้ำผึ้ง	4	4	เขวน้อย	ยางชุมน้อย	ยางชุมน้อย
	กล้วยฉาบ	5	8	หนองเก่า	พราณ	ขุนหาญ

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ตั้ง			
			หมู่ที่	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
	กล้วยฉาบ	6			พยุห์	พยุห์
	กล้วยทรงเครื่อง	7	1	เจิน	เจิน	น้ำเกลี้ยง
	การเกษตร ไร่สวนพืช	8	2,3	จิก, โนนยาง	อีหล้า	อุทุมพรพิสัย
	ไก่ย่าง	9	1	ห้วยทับทัน	ห้วยทับทัน	ห้วยทับทัน
	ขนม	10	10	ใหม่พัฒนา	สี	ขุนหาญ
	ขนม	11	5	สามขา	ปู่	ปรางค์กู๋
	ขนม	12	14	หนองเตา	สมอ	ปรางค์กู๋
	ขนม	13	1	หนองไฮ	หนองไฮ	เมืองศรีสะเกษ
	ขนมกรอบ	14	5	จิงเอน	เมืองหลวง	ห้วยทับทัน
	ขนมกระหรีปี่	15			ดองบิต	น้ำเกลี้ยง
	ขนมจีน	16			นิคมพัฒนา	บุรินทร์
	ขนมดอกกล้วย	17	12	ตะ	ลิ้นฟ้า	ยางชุมน้อย
	ขนมทองม้วน, ทองพับ	18			เมืองใต้	เมืองศรีสะเกษ
	ขนมทั่วไป	19	2	บอน	บึงบอน	ยางชุมน้อย
	ขนมนางเล็ด	20			หนองดลอง	บุรินทร์
	ขนมนางเล็ด	21			พยุห์	พยุห์
	ขนมมันฝรั่ง	22			พยุห์	พยุห์
	ขนมโมจิ	23			กระหวิน	ขุนหาญ
	ขนมหม้อแกง	24	5	หนองไผ่	หนองไผ่	เมืองศรีสะเกษ
	ขนมหวานกรอบร่อนอโศก	25			เมืองทอง	ราษีไศล
	ข้าวเกรียบใบหม่อน	26	12	มะเหล	ทุ่ง	ศิลาลาด
	ข้าวกล้อง/ข้าวหอมมะลิ	27	3,6	โนนจาน/โนนทอง	โพธิ์	เมืองศรีสะเกษ
	ข้าวเกรียบ	28	5	จำม่วง	จำ	กันทรลักษณ์
	ข้าวเกรียบ	29	10	ใหม่พัฒนา	สี	ขุนหาญ
	ข้าวเกรียบ	30	7	หนองอะเล	สะท่ง	ศรีรัตนะ
	ข้าวเกรียบ/ข้าวแต่นสมุนไพร	31	3	หนองเมฆ	ตำโง	อุทุมพรพิสัย
	ข้าวเกรียบเคียว/หมอนชิด สามเหลี่ยม	32	1	ธาตุ	ธาตุ	วังหิน
	ข้าวเกรียบฟักทอง	33			ดองบิต	น้ำเกลี้ยง
	ข้าวเม่านม	34	12	มะเหล	ทุ่ง	ศิลาลาด
	ข้าวสาร	35	17	โนนเตา	พรหมสวัสดิ์	พยุห์
	ข้าวหลาม	36	4	หนองหญ้าปล้อง	หนองห้าง	อุทุมพรพิสัย
	ข้าวหอมมะลิ	37			สาว	ปรางค์กู๋
	ข้าวหอมมะลิ	38	9	มะลิวัลย์	สวนกล้วย	กันทรลักษณ์
	ข้าวหอมมะลิ	39	4	บาก	ดองบิต	น้ำเกลี้ยง
	ข้าวหอมมะลิ	40	2	ละมไค้	ละม	ภูสิงห์
	ข้าวหอมมะลิ	41	9	มะพิก	จิงสังข์ทอง	ราษีไศล

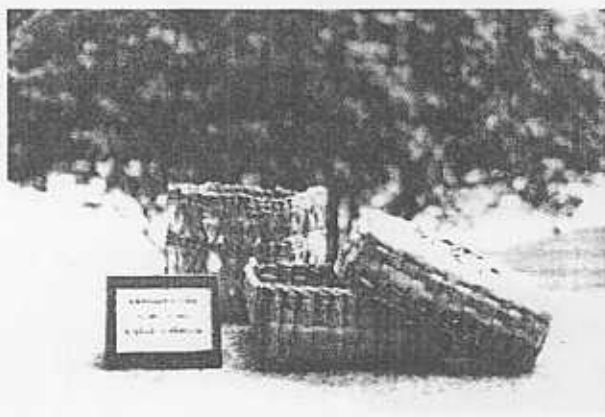
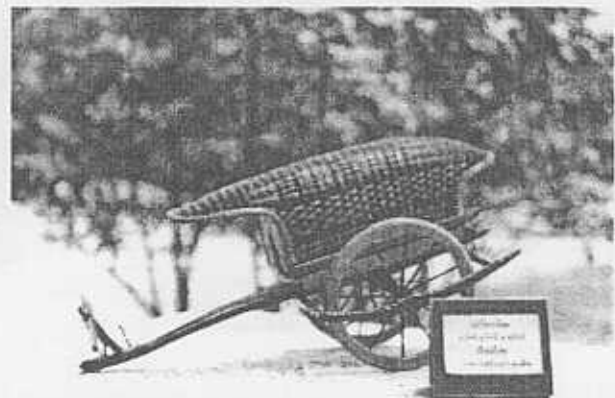
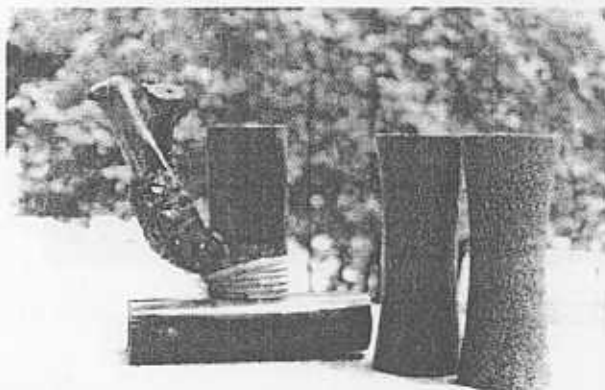
ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ตั้ง			
			หมู่ที่	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
	ไข่เค็ม	42	7	คลองทราย	รุ่ง	กันทรลักษ์
	ไข่เค็มใบเตย/ขนมกุ๊กกี้/ขนมเปียะ	43	1,2	เกาะ	บึงบูรพ์	บึงบูรพ์
	ไข่เค็มพอกดินจอมปลวก	44	8	ไทร	ต.โรงพั่น	ไทรบึง
	ไข่เค็มพอกดินจอมปลวก	45			สุขสวัสดิ์	ไทรบึง
	ไข่เค็มพอกดินเสริมเกลือไอโอดีน	46	20	โพธิ์ไทร	ไทรบึง	ไทรบึง
	ไข่เค็มสมุนไพรจากเกลือไอโอดีน	47			ดุน	กันทรารมย์
	ไข่สดเสริมไอโอดีน	48	1	คอนกาม	คอนกาม	ยางชุมน้อย
	ไข่สดเสริมไอโอดีน	49	6	โนนสังข์	คำน	ราษีไศล
	แกงบอน	50			กำแพง	อุทุมพรพิสัย
	แจ่วบอง	51			บึงบูรพ์	บึงบูรพ์
	แจ่วบอง, น้ำพริกปลาป่น	52			ตะลุง	ศรีรัตนะ
	ข้าวหอม	53			คู่	ปรางค์กู่
	ข้าวหอม	54	3	กลาง, ศูนย์วิจัย	หมากแข้ง	เมืองศรีสะเกษ
	แซ่บทุสระหม	55	2,1	เมืองคง	เมืองคง	ราษีไศล
	ดอกไม้จันทร์	56			หนองแก้ว	กันทรารมย์
	ดอกไม้จันทร์	57	3	กลาง, ศูนย์วิจัย	หมากแข้ง	เมืองศรีสะเกษ
	ดอกไม้จันทร์	58			ทุ่งไชย	อุทุมพรพิสัย
	ดอกไม้ใบยางพารา	59			พราณ	ขุนหาญ
	ดอกไม้ประดิษฐ์	60			ขย	กันทรลักษ์
	ดอกไม้ประดิษฐ์	61			พยุห์	พยุห์
	ดอกไม้ประดิษฐ์จากรังไหม	62	1	เขิน	เขิน	น้ำเกลี้ยง
	ดอกไม้ประดิษฐ์จากสบู่	63			รุ่งระวี	น้ำเกลี้ยง
	ตะเกียบ	64	6	สนามสามัคคี	โสน	ซุซัน
	ตะเกียบ	65	8	อวอย	คู่	ปรางค์กู่
	แจ่งกวนน้ำหยด	66			เสาชงชัย	กันทรลักษ์
	เห็มเปี้ออาหาร	67			กระแจะ	กันทรลักษ์
	รูปหอม	68	4	เคื่อ	ผือใหญ่	โพธิ์ศรีสุวรรณ
	นมสด	69			หนองไฮ	เมืองศรีสะเกษ
	น้ำฝรั่ง	70	3	นา	ภูเงิน	กันทรลักษ์
	น้ำพริก	71	4	ฝั่ง	ทาม	กันทรารมย์
	น้ำพริก	72	10	ใหม่พัฒนา	สี	ขุนหาญ
	น้ำพริกปลากรอบ	73	12	มะหลี่	กุง	ศิลาลาด
	น้ำพริกเผ	74	8	ละทาย	ละทาย	กันทรารมย์
	น้ำยาล้างจาน	75			โนนค้อ	โนนคูณ
	น้ำยาล้างจาน	76			โคด	โพธิ์ศรีสุวรรณ
	น้ำยาล้างจาน	77			ทุ่งไชย	อุทุมพรพิสัย
	น้ำยาสระผม	78			ทุ่งไชย	อุทุมพรพิสัย

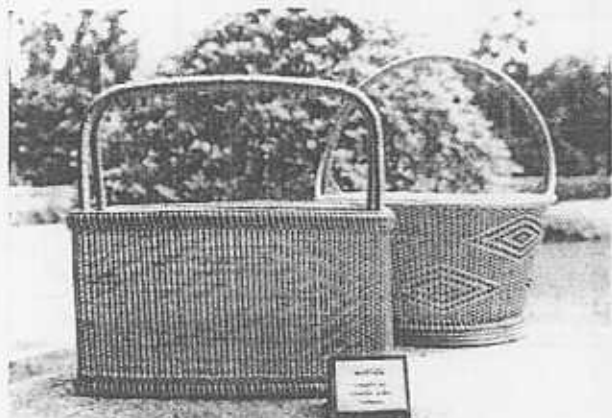
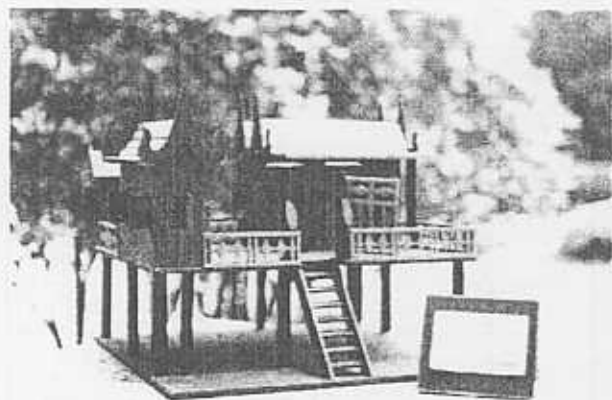
ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ตั้ง			
			หมู่ที่	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
	เนื้อแคคเคียว	79			โนนคูณ	ยางชุมน้อย
	ปลานิล,ปลาไน,ปลาพันทิ้ม,ปลาคูก	80			โพธิ์	โพธิ์
	ปลาร้า	81	1	หนองแขวง	หนองแขวง	กันทรารมย์
	ปลาร้า	82			บึงบูรพ์	บึงบูรพ์
	ปลาเส้น	83	12	หนองญาติ	เปือย	บึงบูรพ์
	ปลาเส้น	84			โพธิ์ศรี	ปรางค์กู่
	ปลาเส้น ปลาเส้นพริก	85			บึงบูรพ์	บึงบูรพ์
	ปลาเส้น,ปลาเส้นพริก	86			บึงบูรพ์	บึงบูรพ์
	แปรรูปผลิตภัณฑ์จากพริก	87	7	โคกเจริญ	ห้วยคู้	ภูสิงห์
	แปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร	88	3	ห้วย	โนนแท่น	พยุห์
	แปรรูปพริก	89	9	ป่าซาง	ศรีสำราญ	วังหิน
	ผลไม้	90	1	นาคนวน	จานแสนไชย	ห้วยทับทัน
	ผลไม้ดอง	91	10	สามสิบเอ็ดพัฒนา	ดุม	ศรีรัตน
	ผลิตภัณฑ์ข้าว	92	1	โคกตาล	โคกตาล	ภูสิงห์
	ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดจากสมุนไพร	93			บ้านน้อย	กันทรารมย์
	ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากพริก	94	3	ยางชุมน้อย	ยางชุมน้อย	ยางชุมน้อย
	ผลิตภัณฑ์แปรรูปอาหาร/สมุนไพร	95	15	ศรีณรงค์	กระแจะ	กันทรลักษ์
	ผลิตภัณฑ์สมุนไพร	96	2	เทิน	บ้านน้อย	กันทรารมย์
	ผัก(ถั่วฝักยาว,มะเขือ,ผักสด,พริก)	97	8	สันติสุข	คงรัก	ภูสิงห์
	ผักโรตส์	98	1	สระบัว	สระบัว	ศรีรัตน
	พริก	99	2	ภูมิลี	ศรีสะอาด	ขุนขันธ์
	พริก	100	10	ระแงง	ปราสาท	ห้วยทับทัน
	พริกใน	101			โพธิ์	เมืองศรีสะเกษ
	พริกสด	102	12	หนองสิม	บ่อแก้ว	วังหิน
	พริกแห้ง	103	2,4	ทุ่งมั่ง	อีปาด	กันทรารมย์
	พริกแห้ง	104	1	จาน	จาน	เมืองศรีสะเกษ
	โพธิ์	105	5	วนาสรรค์	โพธิ์พัฒนา	ภูสิงห์
	มะม่วงดอง	106	3	หนองผือ	ห้วยจันทร์	ขุนหาญ
	มะม่วงดอง	107	5	โนนแก	ศรีโนนงาม	ศรีรัตน
	มะม่วงหิมพาน	108	3	ภูคำ	น้ำกลิ้ง	น้ำกลิ้ง
	ไม้กวาดดอกหญ้า	109	9	ชะวาช	กุศเสถา	กันทรลักษ์
	ไม้กวาดดอกหญ้า	110	6	กลั่นเกษศิริ	น้ำอ้อม	กันทรลักษ์
	ไม้กวาดดอกหญ้า	111	4,6	เปือย	บ่อแก้ว	กันทรารมย์
	ไม้กวาดทางมะพร้าว	112	11	หัวเหล่านี	บก	โนนคูณ
	ยางพารา	113			ชำ	กันทรลักษ์

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ตั้ง			
			หมู่ที่	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
	ชาสมุนไพรประจำคีตวาช	114			โคด	โพธิ์ศรีสุวรรณ
	ชาสมุนไพร	115	10	เปือยใหม่	อุซอด	เมืองศรีสะเกษ
	ชาสมุนไพรสมุนไพร	116			โคด	โพธิ์ศรีสุวรรณ
	สมุนไพร	117			ทุ่งไชย	อุทุมพรพิสัย
	สุราแช่	118	5	กระบี่	หนองหญ้าลาด	กันทรลักษ์
	สุราแช่	119	14	ชนะภูชัย	บักคอง	ขุนหาญ
	สุราแช่พื้นเมือง(สาโทเรือนรัก)	120			ลิ	ขุนหาญ
	เส้นขนมจีน	121			เวียงเหนือ	กันทรลักษ์
	เส้นขนมจีน	122			ไพร	ขุนหาญ
	หมากคา,หมากเผ่งมุงหลังคา	123	4	กันทรอมใต้	กันทรอม	ขุนหาญ
	หมากเขียว,คานกแห้ง,มะม่วงหิมพาน	124	9	หนองแสง	รุ่งระวี	น้ำเกลี้ยง
	หมูปู	125	1,5	หนองครก,หนองคู	หนองครก	เมืองศรีสะเกษ
	หมูแผ่น	126	1,5	หนองครก,หนองคู	หนองครก	เมืองศรีสะเกษ
	หอม,กระเทียม	127	7	จำดามย์	ตระกาจ	กันทรลักษ์
	หอม,กระเทียม	128	7	เมืองน้อย	เมืองน้อย	กันทรามย์
	หอมแดง	129		ทุกหมู่บ้าน	ไผ่	ราษีไศล
	หอมแดง	130		หนองหมี่/ทุกหมู่บ้าน	หนองหมี่	ราษีไศล
	หอมแดง	131			บุตุ่ง	วังหิน
	เห็ด	132	3	บก	โพธิ์กระสัง	ขุนหาญ
	เห็ด	133	9	ห้วยจ้อง	ทิมาย	ปรางค์กู่
	เห็ด	134	3	คูเมือง	พยุห์	พยุห์
	เห็ดฟาง	135			ห้วยจันทร์	ขุนหาญ
	แหมหมู	136			หัวเสือ	ซุนธุ์
	อาหารแปรรูป	137	5	คำมข	ซุน	กันทรามย์
สถานที่ท่องเที่ยว	เขื่อนห้วยดาจู	1	3	คานวน	กันทรอม	ขุนหาญ
	ชมสวนเกษตร-ผลไม้	2	8	หนองเก่า	พรวน	ขุนหาญ
	น้ำตกข้าวไทร	3	2	จองกอย	กันทรอม	ขุนหาญ
	น้ำตกตำโรงเกียรติ	4	8	ตำโรงเกียรติ	บักคอง	ขุนหาญ
	น้ำตกห้วยจันทร์	5	5	น้ำตกห้วยจันทร์	ห้วยจันทร์	ขุนหาญ
	ประเพณี "บานเป็น"สารทเขมร	6	2	พรวน	พรวน	ขุนหาญ
	ประเพณีกลองคุ้ม	7	2	อิค้อม	คำเนียบ	กันทรามย์
	ปราสาทโบราณบ้านปราสาท	8	12	โนนคัง	ปราสาท	ห้วยทับทัน
	ป่าชุมชนป่าดงดิบ	9	5	โนนหนองสิม	เขิน	น้ำเกลี้ยง
	ป่าโนนทราย	10	9	ราศูน้อย	ก้านเหลือง	อุทุมพรพิสัย
	ป่าสนสองใบ	11	5	หนองทะนง	รุ่งระวี	น้ำเกลี้ยง
	ฝายราษีไศล	12	7	คอนงูเหลื่อม	หนองแก	ราษีไศล

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ตั้ง			
			หมู่ที่	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
	พระธาตุโนนแดง	13	7	โนนแดง	ห้วย	เมืองศรีสะเกษ
	พระธาตุเรืองรอง	14	3	สร้างเรือง	ห้วยป่าดง	เมืองศรีสะเกษ
	พระพุทธรูปกู่ฝ้าย	15	1	กู่ฝ้าย	กู่ฝ้าย	ขุนหาญ
	ภูมิปัญญาปืพาท	16	5	หนองอารี	ดินแดง	ไพรบึง
	ร้องใหญ่	17	6	กลาง	หัวช้าง	อุทุมพรพิสัย
	รำครูด	18	1	ลำโรงพลัน	ลำโรงพลัน	ไพรบึง
	รำแม่มด	19	1	ศรีแก้ว	พิงพวย	ศรีรัตนะ
	ถึงบ้านห้วย	20	4	ห้วย	ห้วยคำ	ราษีไศล
	วัดธาตุศักดิ์สิทธิ์	21	2	ทุ่งไชย	ทุ่งไชย	อุทุมพรพิสัย
	วัดบ้านโพธิ์น้อย (แหล่งฝึกจริยธรรม)	22	5	โพธิ์น้อย	กระหวิน	ขุนหาญ
	วัดป่าพุทธอุดม	23	10	กุศสมิง	หนองหว้า	เบญจลักษ์
	วัดป่ามหาเจดีย์แก้ว(วัดล้านขวด)	24	2	ดาม	โนนสูง	ขุนหาญ
	วัดเมืองคง, บึงไฟแสน	25	2	ท่าโพธิ์	เมืองคง	ราษีไศล
	วัดสระกำแพงน้อย	26	4	กลาง	ชะบุง	อุทุมพรพิสัย
	วัดสระกำแพงใหญ่	27	1	สระกำแพงใหญ่	สระกำแพงใหญ่	อุทุมพรพิสัย
	สวนสัตว์ห้วยกว้าง	28	13	โนนสวนป่า	น้ำคำ	เมืองศรีสะเกษ
	หนองกราม	29	1	ไพร	ไพร	ขุนหาญ
	หนองนกเป็ดน้ำ	30	2	สวาย	ไพรบึง	ไพรบึง
	หนองลี	31	12	สิริขุนหาญ	สี	ขุนหาญ
	หลวงพ่าคาจน	32	8	ลำโรงเกือดิ	บักคอง	ขุนหาญ
	หาดทรายผาเงิน	33	6	สะพุง	คูบ	น้ำเกลี้ยง
เครื่องปั้นดินเผา	เครื่องปั้นดินเผา	1	3	โก	สี่มป้อย	ราษีไศล
	ค้อนน้ำหม้อดิน	2	3	โพนทราย	หนองบัว	กันทรารมย์
	ผลิตภัณฑ์จากดินหม้อ	3			หนองไฮ	เมืองศรีสะเกษ
	หม้อดิน	4			หนองบัว	กันทรารมย์
งานโลหะ	ขวาน	1			ตะเคียน	ขุขันธ์
	เครื่องเงิน	2	7	หนองอุ	โพธิ์ชัย	อุทุมพรพิสัย
	เขี้ยวขลุ่ย	3	11	คูมไค้	คูม	ปรางค์กู่
	มีด	4			ห้วยป่าดง	เมืองศรีสะเกษ
	มีด, เสียม	5	1	ตะคอบ	ตะคอบ	เมืองศรีสะเกษ
	มีดขอ, มีดขนาบ, มีดตอก, มีดบาง	6			ตะเคียน	ขุขันธ์
	มีดไค้	7	6	โนนหล่อ	ห้วยป่าดง	เมืองศรีสะเกษ
	แม่กระดิ่ง	8	16	หนองแคน	เมืองจันทร์	เมืองจันทร์
ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก	กรอบรูปไม้ไผ่	1			ห้วยเหนือ	ขุขันธ์
	กรอบรูปวิทยาศาสตร์	2	12	หนองแก้ว	หนองไฮ	อุทุมพรพิสัย

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ตั้ง			
			หมู่ที่	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
	กระเป๋านาง	3	9	บก	โพนข่า	เมืองศรีสะเกษ
	เกวียนน้อย	4	1	ใจดี	ใจดี	ขุขันธ์
	ชั้นวางของ	5			หนองเขื่องขุน	ปรางค์กู่
	ดอกไม้จากกระดาษสา	6	3	ประทาย	ทุ่งใหญ่	กันทรลักษ์
	ตะเกียบ	7			ห้วยคามอญ	ภูสิงห์
	ตุ๊กตาลูกปัก/พะวงกุญแจ	8			ศรีโนนงาม	ศรีรัตนะ
	ปราสาทจำลอง	9			เมืองหลวง	ห้วยทับทัน
	มาลัยดอกมะลิสด	10	3	ป่าคู่	ทุ่งสว่าง	วังหิน
	มาลัยดินหอม	11	7	หนองแวง	หนองม้า	โพธิ์ศรีสุวรรณ
	มาลัยดินหอมมะลิ	12			หนองหญ้าลาด	กันทรลักษ์
	มาลัยดินหอมมะลิ, ข้าวกลิ้ง	13	2	ปราสาทเขย	ปราสาทเขย	ไพรบึง
	รองเท้า	14			หนองแวง	กันทรารมย์
	รองเท้าตะสกรี	15	3	ทุ่งพาย	หนองหัวช้าง	กันทรารมย์
	เรือนไทยโบราณ	16			เมืองหลวง	ห้วยทับทัน

การศึกษาเฉพาะรายกรณี

อุตสาหกรรมชุมชนภูมิปัญญาท้องถิ่น

จังหวัด ศรีสะเกษ

ประเภท เกษตร/เกษตรแปรรูป

ผลิตภัณฑ์ ไก่ย่างไม้มะดัน

ชื่อกลุ่ม ชมรมไก่ย่างไม้มะดัน

ที่ตั้ง หมู่ที่ 1 บ้านห้วยทับทัน ต.ห้วยทับทัน

อ.ห้วยทับทัน จ.ศรีสะเกษ

1. ความเป็นมา/ภูมิหลัง

ไก่ย่างไม้มะดันห้วยทับทัน มีมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2515 เดิมมีการย่างไก่ขายประมาณ 4 - 5 เจ้า ไม่เป็นที่แพร่หลาย โดยส่วนมากแล้วย่างเสร็จจะนำไปตะกร้าขึ้นไปขายบนรถไฟ เนื่องจากอำเภอมีสถานีรถไฟผ่าน ต่อมาได้มีการตัดถนนทางหลวงหมายเลข 226 ผ่าน ซึ่งเป็นเส้นทางสัญจรไปยังจังหวัดสุรินทร์ถึงกรุงเทพฯ จึงได้มีการขยับขยายมาขายริมถนนทางหลวงหมายเลข 226 โดยทำเป็นแผงลอยบ้าง เป็นร้านค้าเล็กๆ บ้าง จนปัจจุบันมีร้านไก่ย่างมากกว่า 40 ร้าน เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป เนื่องจากมีที่เดียวที่ใช้ไม้มะดันเป็นที่ปักไก่ ซึ่งไม้ชนิดนี้มีคุณสมบัติพิเศษ คือ มีกลิ่นหอม ออกรสเปรี้ยว เนื้อเหนียว ทนความร้อนได้ดี และเมื่อนำมาเป็นไม้ค้ำไก่จะเพิ่มรสชาติไก่ย่างให้มีความหอมอร่อยยิ่งขึ้น

2. ลักษณะของผลิตภัณฑ์

ความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของห้วยทับทัน ไม่อาจลอกเลียนแบบได้ มีรสชาติอร่อย แห้งพอดี ไม่แฉะ เ็นด้วยน้ำมัน ส่วนที่เหนือกว่านั้นก็คือ การนำไม้มะดัน ซึ่งเป็นไม้ขึ้นตามธรรมชาติบริเวณแนวริมห้วยทับทัน มาเหลาเป็นไม้ย่างไก่ ทำให้มีรสชาติเปรี้ยวพอเหมาะสคู่เครื่องปรุง ทำให้มีรสชาติอร่อยไม่เหมือนใคร

3. การผลิต/การตลาด

ใช้ไก่พันธุ์พื้นเมืองหรือไก่สามสายเลือด อายุ 70 - 72 วัน น้ำหนักเฉลี่ยตัวละ 1 - 1.3 กิโลกรัม ราคาเฉลี่ย 45 บาทต่อกิโลกรัม ทำเป็นไก่ย่างได้ 4 ไม้ แยกเป็นอก 2 ไม้ น่อง 2 ไม้ ขายไม้ละ 20 บาท การชำแหละไก่จะทำเป็นวัน เพื่อให้มีคุณภาพ (สดใหม่) หมักเครื่องปรุงตามสูตรดั้งเดิม จากนั้นนำไม้มะดันที่เตรียมไว้มาเสียบย่างโดยใช้ไฟแรงปานกลาง ก็จะได้ไก่ย่างไม้มะดันที่สุคอ่อย

การตลาดและการบริหารจัดการ

1. ช่องทางการจำหน่าย

- ตลาดในท้องถิ่น โดยวิธีการตั้งร้านค้าชุมชนริมทางซึ่งปัจจุบันมีจำนวน 40 ร้าน
- ตลาดเมือง โดยวิธีขยายสาขาสู่เมือง (Franchise)

-สู่ตลาดสากล โดยวิธีการประชาสัมพันธ์ทางสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์และเว็บไซต์

2. ความคาดหวังของการจำหน่ายผลิตภัณฑ์

- จำหน่ายให้ได้ปริมาณมากที่สุดและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม โดยเน้นส่งเสริมการผลิต
ไถ่อย่างครบวงจร รวมทั้งการรักษาเอกลักษณ์ของอำเภอห้วยทับทัน โดยใช้ไม้มะดันเป็นไม้โป้งอย่างเดียว

3. การเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์

- มีการบรรจุหีบห่อโดยใช้ถุงที่มีตราเครื่องหมายของชมรมไถ่อย่างห้วยทับทัน

4. การกำหนดราคา

- กำหนดราคาต่อหน่วยเท่ากันทุกร้านที่จำหน่ายไถ่อย่างไม้มะดันห้วยทับทัน

5. กลยุทธ์การตลาด

- มีการโฆษณา ประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องผ่านสื่อวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์เปิดเว็บไซต์จำหน่าย
สินค้าทางระบบอินเทอร์เน็ตที่ <http://WWW.thai.net/huaitapthan.com> Email Address : huai
thapthan@thaimail.com

การบริหารจัดการ

โดยชมรมไถ่อย่างห้วยทับทัน ได้จัดลิขสิทธิ์เครื่องหมายการค้าไถ่อย่างไม้มะดันห้วยทับทัน ผู้ที่
ประสงค์จะจำหน่ายต้องร่วมเป็น Franchise การบริหารโดยมีคณะกรรมการบริหารของชมรมฯ มีระเบียบข้อ
บังคับโดยสมาชิกมีข้อกำหนด มีการเปิดร้านค้าศูนย์สาธิตการตลาด หรือเปิดจำหน่ายวัตถุดิบให้แก่สมาชิกใน
ราคาถูก

ผลกับผู้เกี่ยวข้อง

เป็นการเพิ่มรายได้ และการมี
งานทำ ลดปัญหาทางสังคม ได้ฝึกการ
บริหารกลุ่มในทุกระดับ ตั้งแต่การเลี้ยง
ไถ่ การชำแหละไถ่ การบรรจุหีบห่อ
และการบริหารประจำร้าน

ความต้องการได้รับการสนับสนุน

ต้องการรับการสนับสนุน

ด้านวิชาการและงบประมาณ

ในการแปรรูปไถ่เป็นผลิตภัณฑ์ชนิดอื่น เช่น ไถ่บรรจุกระป๋อง ไถ่ทุบ ไถ่ข่อ ฯลฯ

การศึกษาเฉพาะรายกรณี
อุตสาหกรรมชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น
จังหวัดศรีสะเกษ

ประเภท เกษตร/เกษตรแปรรูป

ผลิตภัณฑ์ ไข่เค็มดินพอกเสริมไอโอดีน

ชื่อกลุ่ม กลุ่มไข่เค็มดินพอกเสริมไอโอดีน

ที่ตั้ง 20 บ้านโพธิ์ไทร ต.ไพรบึง อ.ไพรบึง

จ.ศรีสะเกษ

1. ความเป็นมา/ภูมิหลัง

เริ่มก่อตั้งกลุ่มเมื่อปี พ.ศ. 2543 โดยได้รับทุนสนับสนุนกลุ่มจำนวน 20,000 บาท จากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดศรีสะเกษ ส่งเสริมการผลิตไข่เค็มดินพอกเสริมเกลือไอโอดีน จำหน่ายหารายได้และแก้ไขโรคขาดสารไอโอดีนในชุมชน

2. ลักษณะของผลิตภัณฑ์

ไข่เค็มพอกดินจอมปลวก (ไข่ดิบ) หุ้มแถบดำฉีกพลาสติกบรรจุกล่องปลีก – ส่ง

3. การผลิต/การตลาด

วัตถุดิบที่ใช้ ไข่เป็ดสด เกลือไอโอดีน ดินจอมปลวก แกลบดำ

ขนาดบรรจุ กล่องใหญ่ บรรจุ 12 ฟอง , กล่องเล็ก บรรจุ 6 ฟอง

ราคาจำหน่าย กล่องใหญ่ ราคาส่ง 55 บาท ราคาปลีก 60 บาท

กล่องเล็ก ราคาส่ง 25 บาท ราคาปลีก 30 บาท

ปริมาณการผลิต จำนวน 200 กล่องต่อเดือน

มาตรฐานสินค้า

ได้รับประกาศรับรองมาตรฐานสินค้าคุณภาพ จากกรมส่งเสริมการเกษตร

การตลาดและการบริหารจัดการ

จำหน่ายตามสถานีรถทัวร์ ร้านขายของชำ มีลูกค้าสั่งทางโทรศัพท์ไปจำหน่ายในงาน ต่าง ๆ

ผลต่อผู้เกี่ยวข้อง

สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น จำนวน 10 คน รายได้เฉลี่ย 1,500 บาท/เดือน

ความต้องการได้รับการสนับสนุน

- ต้องการเงินทุนในการจัดซื้อวัตถุดิบบรรจุภัณฑ์

การศึกษาเฉพาะรายกรณี
อุตสาหกรรมชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น
จังหวัดศรีสะเกษ

ประเภท เกษตร/เกษตรแปรรูป

ผลิตภัณฑ์ ปลาสามฝัก, ปลาสาม

ชื่อกลุ่ม กลุ่มเกษตรกรหลักเมือง

ที่ตั้ง 30 หมู่ที่ 1 บ้านเปือย ต.บึงบูรพ์

อ.บึงบูรพ์ จ.ศรีสะเกษ

1. ความเป็นมา/ภูมิหลัง

เนื่องจากกลุ่มเกษตรกรหลักเมืองมีกิจกรรมกลุ่ม คือ การทำปลาสามอยู่แล้ว แต่ลูกค้าที่ซื้อปลาสามมักถามถึงปลาสามฝัก หรือปลาสามที่ไม่มีก้าง กลุ่มจึงได้มาขึ้นตามความต้องการของตลาด

2. ลักษณะผลิตภัณฑ์

เป็นปลาสามที่ไม่มีก้าง เนื้อละเอียด สามารถนำมาทอด นึ่ง ตุ่น และย่างรับประทานได้เลย

3. การผลิต/การตลาด

เนื่องจากกลุ่มผลิตปลาสาม ปลาสามอยู่แล้ว จึงทำปลาสามฝักด้วย เพราะปลาที่ได้หรือขั้นตอนการจัดทำมีลักษณะที่เหมือนกัน ปลาสามฝักเพียงแต่นำก้างออกออกเกล็ดให้ละเอียด ประุงรส โดยใช้เกลือ ข้าวเหนียวหนึ่งสุก นวดให้เข้ากันเป็นเนื้อละเอียดเก็บไว้ให้มีรสเปรี้ยวประมาณ 5 วัน ก็สามารถรับประทานได้

ปริมาณการผลิต (ต่อเดือน)

โดยเฉลี่ยประมาณเดือนละ 300 กิโลกรัม

การตลาดและการบริหารจัดการ

การผลิตปลาสามฝัก ทำในลักษณะของกลุ่ม สมาชิกกลุ่มจะรวมตัวกันทำแล้วนำมาจำหน่ายในตลาด

ผลต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง

สมาชิกกลุ่มจำนวน 24 คน มีรายได้จากอาชีพเสริม คือ การทำปลาสามรายได้เฉลี่ยประมาณ เดือนละ 3,500 บาท

ความต้องการได้รับการสนับสนุน

- ด้านการประชาสัมพันธ์
- ด้านการตลาด
- ด้านบรรจุภัณฑ์

การศึกษาเฉพาะรายกรณี
อุตสาหกรรมชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น
จังหวัดศรีสะเกษ

ประเภท เกษตร/เกษตรแปรรูป

ผลิตภัณฑ์ กระเทียมโทนดองน้ำผึ้ง

ชื่อกลุ่ม คณะกรรมการพัฒนาสตรีอำเภอขามเฒ่า ที่ตั้ง หมู่ที่ 4 ค.ขามเฒ่า

อ.ขามเฒ่า จ.ศรีสะเกษ

1. ความเป็นมา/ภูมิหลัง

เนื่องจากอำเภอขามเฒ่ามีการปลูกหอม กระเทียมเป็นจำนวนมาก ทำให้ผลผลิตที่ออกมาล้นตลาด จึงมีความคิดริเริ่มที่จะแปรรูปผลิตภัณฑ์ให้สามารถที่จะมีราคาดีขึ้น

2. การผลิต/การตลาด

วัตถุดิบ/ส่วนประกอบ ที่ใช้

1. กระเทียมโทน 1 กิโลกรัม

2. น้ำส้มสายชู 2 ถ้วยตวง

3. น้ำตาลทราย 1 ถ้วยตวง

4. น้ำสะอาด 1 ถ้วยตวง

5. เกลือป่น 1.5 ช้อนโต๊ะ

6. น้ำผึ้ง 2 ถ้วยตวง

ขั้นตอนในการทำ มีดังนี้

1. กระเทียมโทนปอกเปลือกล้างน้ำให้สะอาดแล้วนำไปผึ่งให้แห้ง บรรจุลงในขวดโหล

2. ผสมน้ำตาลทราย น้ำส้มสายชู เกลือป่น และน้ำสะอาด นำไปต้มให้เดือด แล้วผสมน้ำผึ้ง ยกลง กรองด้วยผ้าขาวสะอาด เทใส่ขวดโหลที่บรรจุกระเทียมให้ท่วมกระเทียม

3. ปิดฝาให้สนิท เก็บไว้ประมาณ 1 เดือน

ภูมิปัญญาและเทคโนโลยีชาวบ้าน

ในการผลิตใช้วัสดุอุปกรณ์ พร้อมผลผลิตในท้องถิ่นโดยไม่ใช้เครื่องจักร ใช้วัตถุดิบจากอำเภอขามเฒ่าทั้งหมด มีการรักษาความสะอาดทุกขั้นตอนในการผลิต เริ่มตั้งแต่นำผลผลิตมาแปรรูปโดยใช้ความร้อน อุณหภูมิ 10 C

การบริหารการผลิตและกำหนดจำนวนการผลิต

กลุ่มการกำหนดการผลิตตามความต้องการของลูกค้าที่สั่งซื้อและสำรองเฉลี่ยเดือน ละ 200 กระป๋อง

การตลาด การบริหารจัดการ

1. ช่องทางการจำหน่ายในอำเภอและจังหวัดใกล้เคียงโดยวิธีนำผลผลิตไปแสดง
2. ความคาดหวังของการจำหน่ายผลิตภัณฑ์หวังว่าจะได้รับการทำยอดขายให้มากที่สุดขึ้นเรื่อย ๆ โดยมีการกำหนดเป้าหมายไว้
3. การเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์มีการบรรจุในขวดแก้วที่สวยงามและในอนาคตจะดำเนินการจัดทำบรรจุภัณฑ์ที่มีความสวยงามตรงตามความต้องการของตลาดผู้บริโภค
4. กำลังดำเนินการเสนอขอรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ ออ.

กำหนดราคา

ราคาดังแต่ 50 บาทขึ้นไป

กลยุทธ์การตลาด

1. จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์
2. ลงข้อมูลใน IT ของตำบล
3. ประสานหน่วยงานจากภาครัฐและเอกชนสนับสนุนด้านการผลิต การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ พร้อมมีสถานที่จำหน่ายเป็นของกลุ่ม

ผลกับผู้เกี่ยวข้อง

เป็นการเพิ่มรายได้ในครอบครัวและทำให้มีงานทำลดปัญหาด้านสังคม

ปัญหาความต้องการในการดำเนินงาน

1. การตลาด ประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์
2. ขอรับการสนับสนุนด้านเงินทุน

การศึกษาเฉพาะรายกรณี
อุตสาหกรรมชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น
จังหวัดศรีสะเกษ

ประเภท เกษตร/เกษตรแปรรูป

ชื่อกลุ่ม -

ผลิตภัณฑ์ หมูทุบ

ที่ตั้ง 334 ถนนสุขุมวิท หมู่ที่ 5 ต.หนองครก

อ.เมืองศรีสะเกษ จ.ศรีสะเกษ

1. ความเป็นมา/ภูมิหลัง

ครอบครัวของนางจันทร์รัตน์ คงเกียรติจิรา มีการจำหน่ายเนื้อหมูในตลาดเทศบาลเมืองศรีสะเกษและได้นำเนื้อหมูที่เหลือจากการจำหน่ายทำเป็นหมูทุบรับประทานในครอบครัวและแบ่งให้เพื่อนบ้านรับประทานด้วยพร้อมทั้งจำหน่าย เมื่อเห็นว่ามีคนสนใจและชอบรับประทานจึงทำเป็นอาชีพ

2. ลักษณะผลิตภัณฑ์

เป็นภูมิปัญญาไทย การผลิตมีคุณภาพและเป็นของแปลกที่ไม่มีผู้ผลิตในเขตพื้นที่

3. การผลิต/การตลาด

ขั้นตอนการผลิต มีดังนี้

1. คัดเลือกเนื้อหมูที่ใหม่สดเนื้อดีและสะอาด
2. หั่นเนื้อเป็นเส้น ๆ ขนาดพอประมาณ
3. หมักเครื่องปรุงรส เช่น ซีอิ๊ว เกลือ น้ำตาล
4. ตากแดดให้แห้ง
5. อบให้สุก โดยใช้สังกะสีทำเป็นกล่องสี่เหลี่ยม ใช้ความร้อนจากไฟถ่านในระยะเวลาที่พอเหมาะ
6. บรรจุถุง

การบริหารการผลิตและจำนวนการผลิต

1. ผลิตและจำหน่ายตามความต้องการของตลาด
2. ผลิตอย่างสม่ำเสมอ
3. รับผลิตตาม ORDER

การควบคุมการผลิต

1. ควบคุมการผลิตโดยใช้วัสดุที่สะอาด วัตถุดิบที่ใหม่สด สะอาด ควบคุมความร้อนและระยะเวลาในการอบที่พอเหมาะ

2. ได้รับรองมาตรฐาน อย. จากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดศรีสะเกษ

การตลาดและการบริหารจัดการ

1. ช่องทางการจำหน่าย

1.1 จำหน่ายที่บ้าน

1.2 จำหน่ายในตลาดเทศบาลเมืองศรีสะเกษ

2. ความคาดหวังของการจำหน่ายผลิตภัณฑ์

2.1 จำหน่ายให้ได้มากที่สุด

2.2 จำหน่ายให้มีกำไรมากที่สุด

3. การเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์

3.1 การบรรจุหีบห่อ

3.2 การใช้ประกอบกับผลิตภัณฑ์อื่น เช่น กุนเชียง แหนบ หมูแผ่น

4. การกำหนดราคา

4.1 ราคาต่อหน่วย 270 กรัม/ถุง ราคา 130 บาท

4.2 นโยบายด้านราคาเปลี่ยนแปลงตามเศรษฐกิจและราคาวัตถุดิบ

การพัฒนาผลิตภัณฑ์/การประชาสัมพันธ์

1. พัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์

2. วางแผนทำสติกเกอร์ประชาสัมพันธ์

การศึกษาเฉพาะรายกรณี
อุตสาหกรรมชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น
จังหวัดศรีสะเกษ

ประเภท เกษตร/เกษตรแปรรูป

ผลิตภัณฑ์ กระเทียมแคปซูล

ชื่อกลุ่ม -

ที่ตั้ง สหกรณ์สวนพืชนานูญศรีสะเกษ จำกัด

ด.กระแจะ อ.กันทรลักษณ์ จ.ศรีสะเกษ

1. ความเป็นมา/ภูมิหลัง

สหกรณ์สวนพืชนานูญศรีสะเกษ ในเขตอำเภอกันทรลักษณ์ จำนวน 68 ครัวเรือน ได้ร่วมกันจัดตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยวิธีช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ของจดทะเบียนจัดตั้งเป็นสหกรณ์

เนื่องจากในจังหวัดศรีสะเกษ โดยเฉพาะอำเภอกันทรลักษณ์ เกษตรกรซึ่งเป็นสมาชิกสหกรณ์ปลูกกระเทียมกันมาก แต่ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้ไม่สามารถเก็บไว้ได้นานและกระเทียมเป็นสมุนไพรที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพของมนุษย์มาก คณะกรรมการของสหกรณ์ จึงได้รวบรวม และรับซื้อกระเทียมจากสมาชิกและเกษตรกรทั่วไป เพื่อทำการแปรรูปเสร็จแล้วบรรจุแคปซูล เพื่อให้เก็บไว้ได้นาน และปลอดภัยต่อสุขภาพของผู้บริโภค

หน่วยงานที่ให้การสนับสนุน

- สำนักงานสหกรณ์จังหวัดศรีสะเกษ
- กรมส่งเสริมสหกรณ์
- สถาบันแพทย์แผนไทย
- กระทรวงสาธารณสุข

2. ลักษณะผลิตภัณฑ์

นำผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ในพื้นที่ มาทำการแปรรูปและบรรจุแคปซูลแล้วใส่ขวด เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าและเก็บไว้ได้นานและเป็นประโยชน์ต่อสุขภาพ เพราะเป็นสมุนไพร

3. การผลิต/การตลาด

โดยคณะกรรมการและสมาชิกสหกรณ์ แบ่งกลุ่มกันทำตามความถนัด ตามขั้นตอนของกิจกรรม โดยนำกระเทียมที่ซื้อมาแกะกลีบ แล้วนำไปบดหยาบ นำเข้าเครื่องอบให้แห้ง นำไปบดละเอียดอีกครั้ง จากนั้นนำมาบรรจุโดยเครื่องอัดแคปซูล และใส่ขวด ๆ ละ 70 เม็ด ซึ่งเป็นการใช้ภูมิปัญญาและเทคโนโลยีพื้นบ้าน มีการควบคุมการผลิต โดยคณะกรรมการ จำนวน 15 คน ในรอบระยะเวลา 1 ปี กำหนดผลิตได้ ไม่ต่ำกว่า 1,000 ขวด มีการควบคุมคุณภาพ โดยสถาบันแพทย์แผนไทย และขณะนี้อยู่ในระหว่างขอรับรองมาตรฐานสินค้าจาก อ.ย.

การตลาดและการบริหารจัดการ

ขณะนี้สหกรณ์ส่งจำหน่าย ภายในจังหวัด ตามโรงพยาบาล และต่างจังหวัด คือ โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดสุพรรณบุรี สหกรณ์เลมอนฟาร์มพัฒนา จำกัด กรุงเทพฯ ฯ โดยจัดส่งทางพัสดุไปรษณีย์

ความคาดหวังของการจำหน่ายผลิตภัณฑ์

จำหน่ายเพิ่มขึ้น ปลอดภัยต่อสุขภาพและเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป

การเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์

โดยการนำกระเทียมมาแปรรูปและบรรจุแคปซูล กำหนดราคาล่องละ 50-60 ขณะนี้นำเผยแพร่ในเว็บบไซต์ WWW.Thaitambon.com (ไทยตำบลอหะหมะ)

การบริหารจัดการ

โดยสหกรณ์ส่วนฟ้านาบุญศรีระอโศก จำกัด โดยคณะกรรมการของสหกรณ์แบ่งกลุ่มกันรับผิดชอบ เช่น ด้านการผลิต การตลาด และเงินทุน

ผลกับผู้เกี่ยวข้อง

ทำให้เกษตรกรซึ่งเป็นสมาชิกสหกรณ์ ในชุมชนและเครือข่ายมีงานทำ ได้จำหน่ายกระเทียมที่ผลิตได้ให้กับสหกรณ์ในราคาที่ยุติธรรมไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง และสหกรณ์ได้ส่งเสริมให้สมาชิกปลูกกระเทียมปลอดสารพิษ โดยใช้ปุ๋ยชีวภาพ เพื่อเป็นการปรับปรุงสภาพดินและสิ่งแวดล้อมให้คืนสภาพเดิมจะเป็นการทำการเกษตรแบบยั่งยืน ยังผลไม่ให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภค เมื่อนำมาแปรรูปทำให้เพิ่มมูลค่าของสินค้าตลอดจนขบวนการแปรรูป บริหารงาน โดยคณะกรรมการของสหกรณ์ ซึ่งเป็นการฝึกการบริหารงานองค์กรของเกษตรกรเอง

ปัญหาและความต้องการในการดำเนินงาน

1. สหกรณ์ยังมีเงินทุนไม่เพียงพอ เพื่อใช้เป็นทุนทำการแปรรูปและรวบรวมผลผลิตจากสมาชิก
2. ด้านการตลาด ตลาดที่รองรับยังไม่มากนัก

ความต้องการได้รับการสนับสนุน

1. ด้านวิชาการ ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์และการหาตลาด เพื่อพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์การบรรจุหีบห่อที่สวยงามและผลผลิตได้มาตรฐานที่กำหนด จะเป็นที่ต้องการของตลาด สามารถแข่งขันกับคู่แข่งได้
2. ด้านงบประมาณ ต้องการเงินทุน เพื่อสร้างโรงเรือนกระเทียม จากกรมส่งเสริมสหกรณ์และหน่วยงานอื่น ๆ

การศึกษาเฉพาะรายกรณี
อุตสาหกรรมชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น
จังหวัดศรีสะเกษ

ประเภท จักสาน

ผลิตภัณฑ์ ตะกร้าเดาวัลย์

ชื่อกลุ่ม กลุ่มหัตถกรรมเดาวัลย์

ที่ตั้ง หมู่ที่ 19 ตำบลโคก กิ่งอำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ

จังหวัดศรีสะเกษ

1. ความเป็นมา/ภูมิหลัง

หัตถกรรมเดาวัลย์ ได้เริ่มเข้ามามีบทบาทใน กิ่งอำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ ประมาณ ปี พ.ศ 2527 โดยกลุ่มอาชีพสตรีบ้านหนองหงอก หมู่ที่ 4 ปัจจุบันแยกเป็นหมู่ที่ 19 ตำบลโคก โดยใช้ฟางข้าวทำเป็นผลิตภัณฑ์ ตะกร้า ต่อมาได้ใช้เดาวัลย์แทน เนื่องจากมีมากและหาง่ายในพื้นที่ เป็นที่นิยมจากตลาด ผู้ที่ได้ทำเป็นแบบ ได้แก่ นางสำเนียง ยอดไม้ ประธานกลุ่ม โดยมีสำนักงานเกษตรกิ่งอำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ ให้การสนับสนุนด้านการผลิต รูปแบบ และสำนักงานพัฒนาชุมชนกิ่งอำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณสนับสนุนในด้านการบริหารจัดการกลุ่ม ต่อมาได้ขยายเครือข่าย 1 กลุ่ม ในปี 2543 ที่บ้านอิเซ หมู่ที่ 5 ตำบลอิเซ เพราะความต้องการของตลาดเพิ่มมากขึ้น เป็นอาชีพเสริมที่สร้างรายได้ให้กับสมาชิกและเป็นที่ยอมรับของเวทีประชาคมระดับตำบล / อำเภอ ให้เป็น “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” ของกิ่งอำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ

2. การผลิต/การตลาด

ใช้วัตถุดิบเดาวัลย์ที่ขึ้นอยู่ตามหัวไร่ปลายนานา และส่วนหนึ่งที่ขึ้นอยู่ริม 2 ฝั่ง ลำห้วยทับทัน ซึ่งมีระยะทางกว่า 40 กม. โดยนำวัสดุดังกล่าวมาทำให้ได้ขนาดตามต้องการ ตามรูปแบบที่ต้องการโดยใช้ความคิดและความสามารถของสมาชิก เพื่อให้เป็นที่สนใจของตลาด และอีกส่วนหนึ่งประธานกลุ่มจะเป็นผู้รับงานมาจากลูกค้าภายในจังหวัด ต่างจังหวัด และต่างประเทศ แล้วจะมอบงานให้สมาชิกแต่ละรายรับไปตามจำนวนที่ต้องการ

การบริหารการผลิตและกำหนดจำนวนการผลิต

ด้านการบริหารการผลิต ประธานกลุ่มเป็นผู้ติดต่อประสานงานด้านการตลาดและรับ ORDER การผลิตจากลูกค้าและจะมอบงานให้สมาชิก เมื่อแล้วเสร็จกรรมการจะเป็นผู้ตรวจคุณภาพ กำลังการผลิตจะอยู่ระหว่าง 5,000 – 10,000 ชิ้น / เดือน

การตลาดและการบริหารจัดการ

1. จำหน่ายในท้องถิ่นลูกค้ามาสั่งเอง ณ ที่ทำการกลุ่ม และอีกส่วนหนึ่งออกจำหน่ายตามนิทรรศการร้านค้าสหกรณ์
2. จำหน่ายโดยนำไปส่งตามร้านค้าที่สั่งมาพร้อมทั้งมีการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่ยอมรับแพร่หลาย
3. การพัฒนารูปแบบให้ทันสมัยและปรับปรุงคุณภาพสินค้าที่รับ ORDER ให้เป็นที่นิยมต่อไป

ความคาดหวังของการจำหน่ายผลิตภัณฑ์

ไม่มีการกำหนดเป้าหมายขึ้นอยู่กับการต้องการของตลาด

การเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์

มีการพัฒนารูปแบบที่แปลกใหม่และใช้ประกอบกับผลิตภัณฑ์อื่น เช่น จัดเป็นกระเช้าดอกไม้

การกำหนดราคา

ราคาต่อหน่วย มีตั้งแต่ราคา 5 บาท ถึง 500 บาท ขึ้นอยู่กับขนาดและความยากง่ายในการผลิต

กลยุทธ์การตลาด

มีการประชาสัมพันธ์และช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการภายนอก

ด้านการบริหารจัดการ

สมาชิกจะแยกกันผลิตและรวมกันจำหน่าย โดยกรรมการเป็นผู้บริหารจัดการ

ผลกับผู้เกี่ยวข้อง

ผลดี เพิ่มรายได้ช่วยให้ราษฎรมีงานทำ พัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

ผลเสีย ถ้าสมาชิกขาดการบริหารจัดการเกี่ยวกับวัตถุดิบที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ คือเถาวัลย์ได้ผ่านการตัดที่ไม่ถูกวิธีจะทำให้การงอกขึ้น หรือการแตกแขนงไม่ดี อาจทำให้ไม่ทันกับความต้องการสมาชิกต้องเรียนรู้วิธีการ

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ / การประชาสัมพันธ์

1. พัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์
2. วางแผนทำสติ๊กเกอร์ประชาสัมพันธ์

การศึกษาเฉพาะรายกรณี
อุตสาหกรรมชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น
จังหวัดศรีสะเกษ

ประเภท ผ้าไหม

ผลิตภัณฑ์ ผ้าไหม

ชื่อกลุ่ม กลุ่มแม่บ้านทอผ้าไหม

ที่ตั้ง หมู่ที่ 2 ตำบลบึงบูรพ์ จังหวัดศรีสะเกษ

1. ความเป็นมา/ภูมิหลัง

อำเภอบึงบูรพ์ทอผ้าไหมมาแต่ครั้งโบราณดั้งเดิม ชาวบ้านมีอาชีพทำนา แต่ตามหัวไร่ปลายนาของแต่ละครัวเรือนจะปลูกหม่อนเอาไว้ และเลี้ยงไหมเพื่อที่จะนำเส้นไหมที่ผลิตได้มาทอเป็นผ้าไหมเพื่อใช้ในครัวเรือน

2. ลักษณะผลิตภัณฑ์

การทอผ้าไหมเป็นภูมิปัญญาไทย

3. การผลิต/การตลาด

1. การผลิตผ้าไหมบึงบูรพ์ เริ่มต้นจากการคัดเส้นไหม ปั้น ลวดลาย สี ขนาดและความต้องการของตลาด เมื่อคัดเส้นไหมได้แล้วต้องนำมาฟอกให้เส้นไหมนุ่ม อ่อนตัว และสามารถย้อมสีตามต้องการหลังจากนั้นถ้าต้องการทอให้เป็นผ้าพื้นธรรมดาสามารถทอได้เลย แต่ถ้าต้องการให้เป็นผ้ามัดหมี่ ต้องมัดหมี่ใส่ให้เป็นไปตามที่ก่อน

2. ผ้าไหม เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นไม่ว่าเป็นการย้อมสีซึ่งสามารถใช้ได้ทั้งสีธรรมชาติ และสีเคมี สีธรรมชาติที่ใช้ส่วนมากได้มาจากเปลือกไม้ และจากใบไม้ต่าง ๆ ในท้องถิ่นซึ่งสามารถนำมาย้อมได้ทุกชนิด

3. วัตถุดิบที่ใช้ส่วนมากสั่งมาจากที่อื่น เนื่องจากความต้องการของตลาด ซึ่งถ้าผลิตเส้นไหมเองไม่สามารถทอได้ทันตามความต้องการของตลาด และเส้นไหมที่ผลิตได้จะไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร วัตถุดิบประมาณร้อยละ 80 สั่งมาจากที่อื่น

4. การควบคุมการผลิต จะทอผ้าไหมตามความต้องการของตลาดเท่านั้น หรือตามที่สั่งจอง หรือตามที่ตลาดต้องการ ส่วนมากจะผลิตไม่พอกับที่ตลาดต้องการ ซึ่งส่วนหนึ่งอยู่ที่ฝีมือในการทอผ้าไหม ถ้าฝีมือไม่ดีก็ไม่มีผู้ซื้อ ซึ่งก็เป็นการควบคุมคุณภาพอีกทางหนึ่งด้วย

5. การผลิตผ้าไหม เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีต้นทุนสูงพอสมควร เมื่อผลิตออกไปแล้วต้องสามารถจำหน่ายได้ ดังนั้น กลุ่มฯ จึงต้องเน้นไปที่คุณภาพของคนเองที่จะผลิตสินค้าให้มีคุณภาพและผลิตในปริมาณที่สม่ำเสมอ

ปริมาณการผลิต

•ประมาณ 800 เมตรต่อเดือน

ผลกับผู้เกี่ยวข้อง

สามารถเพิ่มรายได้ให้แก่สตรี และทำให้สตรีมีงานทำ อีกทั้งส่วนหนึ่งมีความรู้ในเรื่องการบริหารจัดการมากขึ้น

ปัญหาและความต้องการในการดำเนินงาน

1. ด้านการบริหารจัดการ
2. ด้านการตลาด
3. การบรรจุภัณฑ์

การศึกษาเฉพาะรายกรณี
อุตสาหกรรมชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น
จังหวัดศรีสะเกษ

ประเภท เกษตรและเกษตรแปรรูป

ผลิตภัณฑ์ ไม้กวาดทางมะพร้าว

ชื่อกลุ่ม กลุ่มอาชีพทำไม้กวาดทางมะพร้าว

ที่ตั้ง หมู่ที่ 11 ตำบลบก อำเภอโนนคูณ

จังหวัดศรีสะเกษ

1. ความเป็นมา/ภูมิหลัง

บ้านหัวเหล่าเหนือ หมู่ที่ 11 ต.บก อ.โนนคูณ จ.ศรีสะเกษ มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 123 ครัวเรือน เริ่มมีการทำไม้กวาดเมื่อปี พ.ศ. 2538 โดยเริ่มจากนายประยงค์ มาตรชัยเคน กับภรรยา ชื่อนางคำโพ มาตรชัยเคน ไปเยี่ยมบุตรชายที่แต่งงานอยู่บ้านโนนเกษม ตำบลโนนโพน อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ได้เห็นหมู่บ้านเขาทำไม้กวาดทางมะพร้าว ก็ลองขอฝึกทำกับเขาฝึกอยู่ 2 วัน พอทำเป็นก็นำมาทดลองทำขายเองที่บ้านหัวเหล่า โดยชวนเพื่อนบ้านข้างเคียงทำเป็นอาชีพเสริม

ระยะแรกทำเองกับภรรยา ได้คนละ 50 ค้ำต่อวัน ต่อมาขยายสู่ครอบครัวอื่น โดยได้ฝึกหัดให้บุตรหลานได้ทดลองทำโดยมีวัสดุให้ทำ และได้ให้ค่าจ้างค้ำละ 50 สต. พอทำเป็นก็เริ่มกลับไปทำเองเป็นอาชีพเสริม จนปัจจุบันทำให้มีครัวเรือนทำไม้กวาดทางมะพร้าว จำนวน 100 ครัวเรือน และได้ขยายไปสู่หมู่บ้านใกล้เคียงในเขตอำเภอ เช่น บ้านปลาข่อ ต.โพธิ์ บ้านผักขะย่าน้อย ต.บก บ้านเหล่าเสน ต.บก เป็นต้น

2. การผลิต/การตลาด

วัตถุดิบ / ส่วนประกอบ ที่ใช้

1. ทางมะพร้าว 1 กก. ราคา 6.50 บาท ทำได้จำนวน 3 ค้ำ
2. ค้ำไม้ไผ่ (ไผ่ลวก, ไผ่น้อย) ยาวประมาณ 90 ซม. ทุ่นละ 80 สต.
3. ฟางพลาสติก 1 ม้วน (2 กก.) ราคา 60 บาท ทำได้ 2,000 ค้ำ
4. ลวด 5 กก. ราคา 110 บาท ทำได้ 1,500 ค้ำ
5. ตะปู 1" 1 กก. ราคา 40 บาท ทำได้ 1,500 ค้ำ
6. ขางมะตอยผสมน้ำมันเบนซิน (ลิตร) 1.2 ราคา 42 บาท ทำได้ 400 ค้ำ

ต้นทุนการผลิตต่อหน่วย

ไม้กวาดทางมะพร้าว 1 ค้ำ ราคาต้นทุน ค้ำละ 3.50 บาท

การบริหารจัดการ

จำนวนสมาชิก 27 คน รายได้เฉลี่ยต่อคน 4,000 – 5,000 บาท/เดือน เริ่มจัดตั้งกลุ่มเมื่อ ปี พ.ศ. 2538 สมาชิกก่อตั้ง 20 คน เงินทุนกลุ่ม 68,100 บาท

การจำหน่าย แหล่งจำหน่ายและข้อมูลการตลาดเบื้องต้น

1. มีพ่อค้าเข้ามารับซื้อเอง ขายส่งด้ามละ 6 บาท
2. สมาชิกในหมู่บ้านรวมกันไปขายเอง (ขายปลีก) ด้ามละ 11 – 20 บาท โดย รถ 1 คัน จะมีสมาชิกรวมกันไปขาย จำนวน 15 - 20 คน เจ้าของรถคิดราคาขายด้ามละ 11 บาท ส่วนสมาชิกผู้ขายบวกเพิ่มอีกด้ามละ 5 - 10 บาท การไปจำหน่าย 1 เที่ยว /20 วัน / 5,000 บาท
 - เจ้าของรถได้กำไรเฉลี่ย/เที่ยว 15,000-18,000 บาท
 - สมาชิกผู้ขาย ได้กำไรเฉลี่ย/เที่ยว 5,000-10,000 บาท
3. พ่อค้ามารับซื้อเองที่หมู่บ้าน มาจาก
 - ในเขตอำเภอโนนสูง จากบ้านปลาบ่อ ต.โพธิ์ บ้านผักชะย่าน้อย ต.บก บ้านเหล่าแสน ต.บก
 - นอกเขตอำเภอฯ จังหวัดขอนแก่น บ้านเหล่าเขมร อำเภอสำโรง จ.อุบลราชธานี
4. สถานที่ไปจำหน่าย เขตอีสานใต้ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ แหล่งสถานที่ที่รับซื้อ เช่น โรงเรียน วัด ร้านค้า หมู่บ้าน โรงสี เทศบาล กรมทาง เป็นต้น

การกำหนดราคา

ราคาขายส่ง ด้ามละ 6 บาท

ราคาขายปลีก ด้ามละ 10 – 15 บาท

ช่วงเวลาในการผลิต และจำหน่าย

- ครั้วเรือนที่ทำเป็นประจำตลอดปี จำนวน 20 ครั้วเรือน จำหน่ายตลอดปี
- ครั้วเรือนที่เหลืออกเฉพาะช่วงหลังฤดูการทำนา (คานาเสร็จ) จำหน่ายตลอดปี

การสนับสนุนงบประมาณจากทางราชการ

- 1.งบจากสภาตำบล จัดซื้ออุปกรณ์การทำไม้กวาด เป็นเงิน 50,000 บาท
- 2.ขยโอนโครงการส่งเสริมอาชีพ จากกรมการพัฒนาชุมชน เป็นเงิน 60,000 บาท

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ / การประชาสัมพันธ์

- 1.พัฒนาทำไม้กวาดหยากไย่ ไม้กวาดอ่อน
- 2.ทำไม้กวาดให้หนาขึ้น และมีความทนทาน
- 3.วางแผนจัดทำสติกเกอร์ประชาสัมพันธ์

การศึกษาเฉพาะรายกรณี
อุตสาหกรรมชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น
จังหวัดศรีสะเกษ

ประเภท เกษตร/เกษตรแปรรูป

ผลิตภัณฑ์ ข้าวกล้อง, ข้าวขาว

ชื่อกลุ่ม -

ที่ตั้ง สหกรณ์การเกษตรเมืองศรีสะเกษ จำกัด 97 ถ.ทองมาก
ต.เมืองใต้ อ.เมืองศรีสะเกษ จ.ศรีสะเกษ

1.ความเป็นมา/ภูมิหลัง

สหกรณ์การเกษตรเมืองศรีสะเกษ จำกัด จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2519 โดยเกษตรกรได้รวมกันจัดตั้งจะทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 เมื่อ 1 เมษายน 2519 มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ในจังหวัดศรีสะเกษเกษตรกรซึ่งเป็นสมาชิกสหกรณ์ปลูกข้าวหอมมะลิเป็นส่วนมาก ซึ่งสหกรณ์ได้รับซื้อข้าวเปลือกจากสมาชิกเพื่อมาแปรรูปเป็นข้าวสาร (ข้าวกล้อง, ข้าวขาว) เป็นข้าวที่มีคุณภาพ กลิ่นหอม เสร็จแล้วบรรจุถุงขนาด 5 ก.ก. อัดสูญอากาศ ดุงธรรมดา

หน่วยงานที่ให้การสนับสนุน

สหกรณ์ได้รับการสนับสนุนเงินกู้จากกรมส่งเสริมสหกรณ์เพื่อปลูกและปรับปรุงพันธุ์ข้าวโดยให้สมาชิกเป็นผู้ปลูกแล้วจำหน่ายข้าวเปลือกให้สหกรณ์เพื่อแปรรูปเป็นข้าวสารจำหน่ายให้สมาชิกและบุคคลภายนอกเพื่อบริโภคต่อไป

2. ลักษณะผลิตภัณฑ์

ในส่วนของสหกรณ์ลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์ที่มองเห็นได้ชัดคือ เรื่องคุณภาพ มีลักษณะนุ่มและกลิ่นหอมซึ่งเป็นสัญลักษณ์ข้าวหอมมะลิแท้

3. การผลิต/การตลาด

กำกับดูแลโดยคณะกรรมการดำเนินการและผู้จัดการมีการตรวจสอบการแปรรูปทุกขั้นตอนเพื่อให้ได้สินค้าที่มาตรฐานและมีคุณภาพเพื่อส่งออกสู่ตลาดสากล

การตลาดและการบริหารจัดการ

สหกรณ์จำหน่ายข้าวสารในตลาดท้องถิ่นโดยประชาสัมพันธ์ผ่านประธานกลุ่มสหกรณ์ทุกกลุ่มการจำหน่ายตลาดเมืองโดยการหาลูกค้า ประชาสัมพันธ์ผ่านสหกรณ์ในต่างจังหวัดและผู้ตลาดสากลโดยวิธีประชาสัมพันธ์และได้รับการสนับสนุนจากบริษัทเอเชีย - คราก่อนฯผ่านไปยังประเทศจีน

ความคาดหวังของการจำหน่ายผลิตภัณฑ์

สหกรณ์มีความคาดหวังที่จะจำหน่ายผลิตภัณฑ์ให้ได้มากที่สุดเพื่อเป็นการ โฆษณาสินค้าของสหกรณ์ ให้คนรู้จักให้มากรวมถึงคุณภาพสินค้าที่มีสหกรณ์ผลิตออกสู่ตลาด

การเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์

สหกรณ์ได้กำหนดการแปรรูปผลิตภัณฑ์และการบรรจุหีบห่อไว้เป็นอย่างดี โดยมีการบรรจุผลิตภัณฑ์ แบบธรรมดาและแบบอัดสุญญากาศ ส่วนราคาจะแตกต่างกันเล็กน้อย

การบริหารจัดการ

การบริหารจัดการโดยคณะกรรมการดำเนินการเป็นผู้กำหนดนโยบายโดยมีคณะกรรมการรับผิดชอบ แต่ละด้าน ส่วนฝ่ายจัดการบริหารโดยผู้จัดการและผู้ช่วยผู้จัดการแต่ละฝ่าย

ผลต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง

ผลดี ก่อนจะมาเป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถจำหน่ายสู่ตลาดสากล สืบเนื่องมาจากการรับซื้อข้าวเปลือกจาก สมาชิกหรือบุคคลทั่วไปถ้าราคาข้าวเปลือกมีราคาสูงก็ทำให้สมาชิกหรือบุคคลทั่วไปมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการ จำหน่ายข้าวเปลือกและผลิตภัณฑ์ตามลำดับ

ผลเสีย ถ้าภาวะตลาดราคาข้าวเปลือกและข้าวสารตกต่ำก็จะมีผลกระทบกันทั้งระบบ ทำให้เกิดปัญหา เรื่องราคาจำหน่ายผลิตภัณฑ์ โดยเฉพาะทุกวันนี้ราคาข้าวเปลือกและข้าวสารตกต่ำมาก

ปัญหาและความต้องการในการดำเนินงาน

1. มีการแข่งขันราคากันมากโดยเฉพาะกับพ่อค้าแต่ละท้องถิ่น ซึ่งการดำเนินงานสหกรณ์บางครั้งการตัดสินใจล่าช้า เพราะต้องนำเสนอที่ประชุมคณะกรรมการ
2. สหกรณ์ดำเนินงานโดยได้รับการสนับสนุนเงินกู้ยืมส่งเสริมสหกรณ์ บางครั้งเงินทุนไม่เพียงพอที่จะมารวบรวมข้าวเปลือกจากสมาชิกและบุคคลทั่วไป

ความต้องการได้รับการสนับสนุน

สหกรณ์มีความต้องการที่จะขอรับการสนับสนุนเรื่องเงินทุนเพื่อมารวบรวมข้าวเปลือกแปรรูปเป็น ผลิตภัณฑ์ (ข้าวสาร) อีกส่วนหนึ่งมาปรับปรุงอุปกรณ์เครื่องจักรภายในโรงสีเพื่อจะได้มีเครื่องจักรที่ทันสมัย

อื่นๆ

สหกรณ์ขอความอนุเคราะห์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้โดยตรงช่วงผลักดันราคาข้าวเปลือกและ ข้าวสารที่ส่งออกสู่ตลาดมีราคาที่ดีกว่าทุกวันนี้ เพราะเกษตรกรคือกระดูกสันหลังของชาติที่ต้องผลิตข้าวเลี้ยง คนทั้งประเทศ

การศึกษาเฉพาะรายกรณี

อุตสาหกรรมชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น

จังหวัดศรีสะเกษ

ประเภท ขอที่ระลึก

ผลิตภัณฑ์ ครุภัณฑ์

ชื่อกลุ่ม กลุ่มจักสานครุภัณฑ์

ที่ตั้ง หมู่ที่ 12 ต.ห้วยเหนือ อ.ขุขันธ์ จ.ศรีสะเกษ

1. ความเป็นมา/ภูมิหลัง

เกิดจากชาวบ้านในท้องถิ่นจักสานครุไว้ใช้ตักน้ำมาแต่ดั้งเดิม ต่อมาเมื่อครั้งสงครามที่ นายบุญพิศ ดวงจันทร์ จึงได้เริ่มสานครุภัณฑ์เป็นครั้งแรกและนำไปขายที่อำเภอขุขันธ์ มีรายได้ดี เพื่อนบ้านจึงทำตามและเกิดการรวมกลุ่มกันขึ้นเมื่อ ปี 2527 ผลัดเพื่อขาย และเพื่ออนุรักษ์ครุไว้ให้เป็นมรดกแก่รุ่นลูกหลานได้รู้จัก โดยได้ดำเนินการแปรรูปให้มีหลายขนาดและประดิษฐ์เป็นของที่ระลึก ของชำร่วย เช่น พวงองุ่น ดอกไม้ประดิษฐ์ กรอบรูป เข็มกลัด ต่างหู ที่ติดผม เป็นต้น

2. ลักษณะผลิตภัณฑ์

ครุภัณฑ์เป็นงานจักสานที่มีความสวยงามเป็นเอกลักษณ์เฉพาะจังหวัดศรีสะเกษ และเป็นความสามารถเฉพาะตัวของผู้จักสานที่ต้องใช้ความอดทน พยายามและเป็นงานฝีมือประณีตมีหลายขนาด หลายรูปแบบ อีกทั้งเป็นการอนุรักษ์ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ให้ลูกหลานต่อไป

3. การผลิต/การตลาด

วัตถุดิบ / ส่วนประกอบที่ใช้

1. ไม้ไผ่

2. น้ำมันสน

3. ชัน

อุปกรณ์ ที่ใช้

1. มีดจักดอก

2. มีดโกน

3. เข็มเย็บผ้า

ต้นทุนการผลิตต่อหน่วย

แล้วแต่ขนาดของผลิตภัณฑ์ ต้นทุนต่ำสุด 1 บาทถึง 400 บาท

การบริหารจัดการ

จำนวนสมาชิก 52 คน รายได้เฉลี่ยต่อคน 2,000 – 3,000 บาท/เดือน เริ่มจัดตั้งกลุ่มเมื่อ ปี พ.ศ. 2527 สมาชิกก่อตั้ง 10 คน ทุนดำเนินการ 2,000 บาท ปัจจุบันมีสมาชิก 52 คน เงินทุนกลุ่ม 270,000 บาท

ช่วงเวลาในการผลิต และจำหน่าย

สมาชิกกลุ่มสามารถผลิตได้ตลอดทั้งปี โดยในระยะเวลา 1 ปี มีมูลค่าการผลิต 1,872,000 บาท การจำหน่าย แหล่งจำหน่ายและข้อมูลการตลาดเบื้องต้น

1. มีคนมารับซื้อที่กลุ่มเอง
2. ส่งสินค้าทางไปรษณีย์
3. จำหน่ายในตลาดภายในจังหวัด เช่น ร้านจักริน ร้านสอ.ขอ. ร้านเซ่งหลีและงานเทศกาล / การแสดง และจำหน่ายสินค้าของส่วนราชการต่าง ๆ
4. จำหน่ายในตลาดต่างจังหวัด เช่น อุบลราชธานี นครราชสีมา สุรินทร์ ขอนแก่นและกรุงเทพมหานคร
5. จำหน่ายในตลาดต่างประเทศ เช่น อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น แคนาดาและสหรัฐอเมริกา

การกำหนดราคา

1. ครุเนื้อ	ราคา 5-250 บาท
2. เข็มกลัด	ราคา 20-50 บาท
3. พวงอุ้งน	ราคา 180-250 บาท
4. พวงกุญแจ	ราคา 10 บาท
5. กรอบรูป	ราคา 450-800 บาท
6. ต่างหู	๓ 15-30 บาท

การสนับสนุนงบประมาณจากทางราชการ

1. งบจากพัฒนาชุมชน จัดซื้อวัสดุ – อุปกรณ์และฝึกอบรม เป็นเงิน 50,000 บาท
2. งบจากกองทุนทางสังคม จัดซื้อวัสดุ – อุปกรณ์ เป็นเงิน 170,000 บาท

การพัฒนาผลิตภัณฑ์/การประชาสัมพันธ์

1. ขยายเครือข่ายการผลิตไปสู่ชุมชนใกล้เคียง
2. พัฒนารูปแบบของผลิตภัณฑ์ให้หลากหลาย
3. หาดตลาดรองรับผลิตภัณฑ์
4. วางแผนการประชาสัมพันธ์
5. จัดตั้งศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม
6. ขยายผลไปสู่การเป็นธุรกิจชุมชนแบบครบวงจร

การศึกษาเฉพาะรายกรณี
อุตสาหกรรมชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น
จังหวัดศรีสะเกษ

ประเภท ขอที่ระลึก

ชื่อผลิตภัณฑ์ โคมไฟ

ชื่อกลุ่ม กลุ่มสตรีทอผ้าไหม

ที่ตั้ง หมู่ที่ 6 ต.ขุขันธ์ อ.กันทรลักษ์ จ.ศรีสะเกษ

1. ความเป็นมา/ภูมิหลัง

ขณะนี้ได้เข้าร่วมโครงการนำร่องผลิตภัณฑ์ หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ซึ่งกระทรวงพาณิชย์ได้ดำเนินการเพื่อพัฒนาสินค้าเกษตรกรรมของแต่ละจังหวัด ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยใช้ชื่อ “ภูมิไทย” เป็นเครื่องหมายการค้าเดียวกันทั้ง 75 จังหวัด ทั้งประเทศไทย

โดยกลุ่มสตรีทอผ้าไหมบ้านหนองหัวช้าง จะทำการผลิตโคมไฟ ซึ่งออกแบบโดยนักออกแบบมืออาชีพ โดยได้ประยุกต์นำผ้าไหมมัดหมี่ ที่ทออยู่แล้ว มาตกแต่งโคมไฟอีกทีหนึ่ง

โคมไฟ ที่ผลิตได้นี้ จะนำไปทดสอบตลาดครั้งแรกในงาน MADE IN THAILAN ซึ่งทรงส่งเสริมการส่งออก กระทรวงพาณิชย์ จัดขึ้น และจะได้รับการส่งเสริมในตลาดต่างประเทศ ค่อยไป

2. ลักษณะผลิตภัณฑ์

ประทีปอีสาน อารยธรรม นมมาน ความแข็งแรงของแผ่นดินอีสาน บ่มกลั่น ให้ชาวบ้านมีความเข้มแข็งที่แผ่ไปด้วยความอ่อนโยน ผ้าไหมสีทองผืนงามที่แผ่เร้นด้วยลายจินตนาการมัดหมี่ผืนแล้วผืนเล่าที่ชาวบ้าน ณ เมืองศรีสะเกษ บรรจงมัด ช้อม ทอด้วยลมหายใจเป็นผ้าพื้นเมืองที่ทรงคุณค่ายิ่งเปรียบประดุจราชินีแห่งผ้าไหมอีสาน

ปริมาณการผลิต 200 ชิ้น / เดือน

มุกดาหาร

ประวัติเมืองมุกดาหาร

จังหวัดมุกดาหารไม่ค่อยมีหลักฐานเกี่ยวข้องกับประวัติควบคู่มากับเมืองหนึ่งของเมืองนครพนม แต่ก็มีประวัติควบคู่มากับเมืองนครพนมและเมืองธาตุพนม จากศิลาจารึกวัดธาตุพนม 3 ลงศักราช พ.ศ. 2349 (สมัยรัชกาลที่ 1 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์) แสดงว่า มุกดาหารเป็นชุมชนใหญ่ มีฐานะเป็นเมืองแล้ว เจ้าเมืองชื่อ เจ้าพระยาจันทสุริยวงศา ได้สั่งให้เสนาบดี เมืองมุกดาหารชื่อ พระยาหลวงเมืองจันทร์ นำไพร่พลไปบูรณะพระธาตุพนม เมื่อครั้งเกิดกบฏเจ้าอนุวงศ์ พ.ศ. 2369 – 2370 ก็ไม่ปรากฏหลักฐานว่า เมืองมุกดาหารได้รับผลกระทบอะไร แต่ภายหลังกบฏเจ้าอนุวงศ์แล้ว ราว 2387 มีการอพยพหัวเมืองจากปากโขงตะวันออก มีถิ่นฐานในแอ่งสกลนครเป็นจำนวนมาก มีชาวผู้ไทยอพยพตั้งภูมิลำเนาที่อำเภอนาแก จังนครพนม บางกลุ่มได้ไปตั้งถิ่นฐานที่บ้านหนองสูง (อำเภอหนองสูง) แดบคง (อำเภอกำชะอี) และพวกกะโซ่ได้เลยเข้าไปตั้งบ้านเรือนคงบังอี (อำเภอกำชะอี) และอำเภอดงหลวงด้วย

ในปีพ.ศ. 2450 ได้มีการจัดการปกครองในระบบเทศาภิบาล ครั้งเมื่อมีการปกครองระบบจังหวัด มุกดาหารถูกลดฐานะเป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดนครพนม ต่อมาเมื่อ 27 กันยายน พ.ศ. 2525 รัฐบาลได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติจัดตั้งจังหวัดมุกดาหาร ยกฐานะอำเภอมุกดาหารขึ้นเป็นจังหวัดมุกดาหาร โดยแยกอำเภอ มุกดาหาร อำเภอกำชะอี อำเภอดอนตาล อำเภอนิคมน้ำสร้อย กิ่งอำเภอดงหลวง และกิ่งอำเภอดอนตาล อำเภอ นิคมน้ำสร้อย กิ่งอำเภอดงหลวง และกิ่งอำเภอห้วยใหญ่ ออกจากการปกครองของจังหวัดนครพนม รวมตั้งขึ้นเป็นจังหวัดมุกดาหาร ต่อมาถึงอำเภอดงหลวงได้รับการยกฐานะเป็นอำเภอดงหลวง เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ. 2527 และท้องที่อำเภอกำชะอี ก็มีการแยกส่วนการปกครอง ออกเป็น กิ่งอำเภอหนองสูง เมื่อวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2528

ที่ตั้งและอาณาเขต

มุกดาหารได้รับการยกฐานะจากอำเภอมุกดาหาร จังหวัดนครพนม เป็นจังหวัดมุกดาหารเมื่อวันที่ 27 กันยายน พ.ศ. 2525 ตั้งอยู่ติดชายฝั่งแม่น้ำโขง ทางตอนใต้ของจังหวัด นครพนมประมาณ 100 กิโลเมตร อยู่ตรงข้ามกับเมืองสุวรรณเขต หัวเมืองสำคัญทางใต้ของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวหรือตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 16-17 องศาเหนือและระหว่าง เส้นแวงที่ 104 – 105 องศาตะวันออก อยู่ห่างจาก กรุงเทพมหานคร โดยทางรถยนต์เป็นระยะทางประมาณ 642

กิโลเมตร จังหวัดมุกดาหารมีขนาดพื้นที่ประมาณ 4,339.8 ตารางกิโลเมตร หรือ 2,712,394 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดต่าง ๆ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอรอดุพนม และอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม และอำเภอเต่างอย จังหวัดสกลนคร

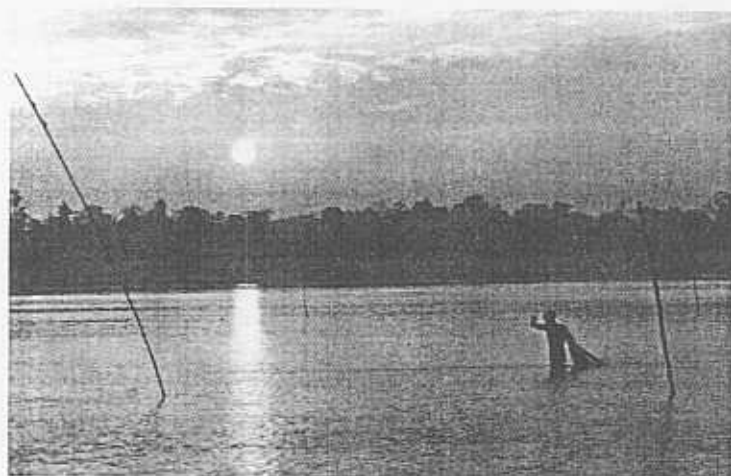
ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอขามุนาม จังหวัดอำนาจเจริญ และอำเภอลือเม็ก จังหวัดยโสธร

ทิศตะวันออก ติดต่อกับแม่น้ำโขง แขวงสุวรรณเขต ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอเขาวง อำเภอภินิหารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ และอำเภอเมยวดี อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด

ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศ

พื้นที่ราบส่วนใหญ่ของจังหวัดมุกดาหารจะยาวขนานไปกับลำน้ำโขงมีความยาวประมาณ 72 กิโลเมตร

ในเขตท้องที่อำเภอห้วยน้ำใหญ่ อำเภอเมืองมุกดาหาร พื้นที่ทางตะวันตก เป็นเทือกเขาภูพาน ซึ่งเป็นแนวต่อเนื่องมาจากจังหวัดสกลนคร เป็นแหล่งกำเนิดของลำน้ำสำคัญของจังหวัดมุกดาหาร ไหลลงสู่แม่น้ำโขง ลำน้ำเหล่านั้น คือ ห้วยมุก ห้วยบังทราย ห้วยบังอี่ ห้วยชะโนด ห้วยทราย ห้วยกะลิม และห้วยใหญ่ ความยาวของลำห้วยแต่ละสายประมาณ 18-40 กิโลเมตร

พื้นที่ภูเขาและเนินเขาเตี้ย ๆ อยู่ในพื้นที่อำเภอคงหลวงอำเภอกำชะอี และกิ่งอำเภอหนองสูง และกระจัดกระจายอยู่ในอำเภอนิคมน้ำลำร้อย อำเภอคอนตาล มีที่ราบเชิงเขาภูพานป่าไม้คงคิบ้าง เนื้อที่ป่าไม้ทั้งจังหวัด จากภาพถ่ายดาวเทียมปี พ.ศ.2534 จำนวน 1,353 ตารางกิโลเมตร

ภูมิอากาศ จังหวัดมุกดาหารมีลักษณะอากาศแบบมรสุม มีอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 27 องศาเซลเซียส สภาพดินฟ้าอากาศแบ่งออกเป็น 3 ฤดู เหมือนภูมิภาคอีสานโดยทั่วไป ปริมาณน้ำฝนระหว่างปี พ.ศ. 2523-2532 เฉลี่ย 1,503.6 มิลลิเมตร/ปี

ประชากรและการแบ่งเขตการปกครอง

จังหวัดมุกดาหารมีประชากร ยอด ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.2535 จำนวน 299,280 คน

ชาย 150,674 คน

หญิง 148,606 คน

แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 6 อำเภอ และ 1 กิ่งอำเภอ

1. อำเภอเมืองมุกดาหาร
2. อำเภอกำชะอี
3. อำเภอดอนตาล
4. อำเภอนิคมคำสร้อย
5. อำเภอดงหลวง
6. อำเภอหว้านใหญ่
7. กิ่งอำเภอหนองสูง

มีเทศบาล 1 แห่ง คือ เทศบาลเมืองมุกดาหาร สุขาภิบาล 3 แห่ง มี 52 ตำบล 449 หมู่บ้าน
องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร

สภาพทางเศรษฐกิจ

ประชาชนชาวมุกดาหารร้อยละ 90 ทำอาชีพเกษตรปลูกพืชไร่ และทำนาตามที่ราบเชิงเขา และราบ
ลุ่มปลูกพืชที่สำคัญได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง อ้อย ปอ ถั่วลิสง งาม ตามสถิติปี พ.ศ.2531 จังหวัดมุกดาหารมี
พื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตรประมาณ 800,759 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 29.52 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด ในจำนวน
นี้เป็นพื้นที่ทำนา ประมาณ 357,817 ไร่ ผลผลิตข้าว (ปี 2533/34) รวม 100,000 ตัน หรือเฉลี่ยผลผลิตต่อ
ไร่ 306 กิโลกรัม พื้นที่ปลูกพืชไร่ 138,634 ไร่ พืชไร่ที่ปลูกมี ข้าวโพด มันสำปะหลัง ถั่วลิสง ปอ ฝ้าย
ที่ดินปลูกไม้ผลและไม้ต้น 38,394 ไร่ ส่วนผลไม้ที่สำคัญคือ มะม่วง ลำไย มะขามหวาน

การปลูกหม่อน เลี้ยงไหม (พันธุ์ญี่ปุ่น) และทอผ้าโดยการส่งเสริมของกรมประชาสัมพันธ์ นิยมทำ
กันมากในอำเภอนิคมคำสร้อย อำเภอกำชะอี และกิ่งอำเภอหนองสูง

การเลี้ยงสัตว์ เดิมเลี้ยงไว้ใช้งานและเป็นอาหารภายในครัวเรือน ต่อมามีการเลี้ยงเพื่อขาย สัตว์ที่เลี้ยง
ส่วนใหญ่ได้แก่ เป็ด สุกร โค กระบือ

การประมง มีการจับปลาน้ำจืดตามแหล่งน้ำจืดธรรมชาติ เช่น แม่น้ำโขง และลำห้วยต่าง ๆ มีการ
เพาะเลี้ยงปลาควก ปลาช่อน ปลาหมอ ปลาตะเพียน และเลี้ยงกุ้ง เพื่อขายอีกด้วย

การค้าขาย ส่วนใหญ่จะเป็นประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตตัวเมือง ชาวเมืองมุกดาหารมีการติดต่อค้าขาย
กับแขวงสุวรรณเขต ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวทำให้ภาวะเศรษฐกิจกระแสหมุนเวียน
ของเงินตราคล่องตัวดี

การอุตสาหกรรม ส่วนใหญ่จะเป็นอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าการเกษตรขนาดเล็ก มีการจ้างแรงงาน
ไม่มาก โรงงานอุตสาหกรรม เช่น โรงสีข้าว โรงงานอัดเม็ดมันสำปะหลัง โรงงานอัดปอ โรงงานน้ำตาล (ตั้ง
ที่อำเภอนิคมคำสร้อย) จากสถิติปี พ.ศ. 2533 จังหวัดมุกดาหารมีสถานประกอบการอุตสาหกรรม 542 แห่ง
จำนวนลูกจ้างมีเพียง 3,496 คน

ผลิตภัณฑ์
อุตสาหกรรมชุมชน - ภูมิปัญญาท้องถิ่น
จังหวัดมุกดาหาร

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่ที่	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
ผลิตภัณฑ์เครื่องจักรสาน/	กระเช้าเดววัลย์/เปลือยไม้	1		นาดี	ดงมอน	เมืองมุกดาหาร
งานไม้ไผ่	กระเช้าเดววัลย์/เปลือยไม้	2		ห้วยยาง	ดงมอน	เมืองมุกดาหาร
	กระเช้าผลิตจากเดววัลย์	3	8	หนองไผ่	ดงมอน	เมืองมุกดาหาร
	กระติบข้าว	4			บ้านเหล่า	คำชะอี
	กระติบข้าว	5	5	นาบึง	ป่าไร่	ดอนตาล
	กระเป๋จากคันทก	6			บ้านค้อ	คำชะอี
	กลุ่มจักสานเครื่องหาว	7		หนองแวง	หนองแวง	นิคมคำสร้อย
	เครื่องจักสาน	8	2		บ้านบาก	คำชะอี
	เครื่องจักสาน	9	1		ป่าไร่	คำชะอี
	เครื่องจักสานจากผักคตขาว	10			ทรายใหญ่	เมือง
	เครื่องจักสานจากผักคตขาว	11		หนองแอก	บางทรายใหญ่	เมืองมุกดาหาร
	เครื่องจักสานหาว, ไม้ไผ่, ตะกร้า	12		โนนสว่าง	บางทรายใหญ่	เมืองมุกดาหาร
	จักสานตะกร้าเดววัลย์	13	6	โนนสว่าง	พังแดง	ดงหลวง
	จักสานไม้ไผ่	14			บ้านเหล่า	คำชะอี
	ตระกร้าพลาสติก	15		ชัยมงคล	โชคชัย	นิคมคำสร้อย
	ตระกร้าพลาสติก	16			ห้วยใหญ่	ห้วยใหญ่
	ตระกร้าไม้ไผ่	17			บ้านเหล่า	คำชะอี
	ตระกร้าไม้ไผ่	18	10	โนนสว่าง	บางทรายใหญ่	เมืองมุกดาหาร
	ตะกร้าจากคันทก	19			บ้านค้อ	คำชะอี
	ตะกร้าเดววัลย์	20	2	สองคอน	ปิงขาม	ห้วยใหญ่
	ตะกร้าทำจากคันทกเหลี่ยม	21	10	โนนสว่าง	บางทรายใหญ่	เมืองมุกดาหาร
	ตู้เฟอร์นิเจอร์	22			บ้านแก้ง	คำชะอี
	ผลิตภัณฑ์จากก้านตาล	23	3		นาสะเม้ง	คำชะอี
	ผลิตภัณฑ์จากผักคตขาว	24	5	หนองแอก	บางทรายใหญ่	เมืองมุกดาหาร
	เฟอร์นิเจอร์จากก้านใบตาล	25	3	นาสะโน	นาสะเม้ง	ดอนตาล
	แป้นเก็บเอกสารจากคันทก	26			บ้านค้อ	คำชะอี
	ตุ้งติ้งไก่	27	2	หนองเอี่ยน	หนองเอี่ยน	คำชะอี
	เสื่อกก	28			บ้านค้อ	คำชะอี
	เสื่อผือ	29			ดอนตาล	ดอนตาล
	เสื่อเข้บมือ	30	10		โนนยาง	หนองสูง
	เสื่อเข้บมือ	31	3		บ้านเป้า	หนองสูง
	เสื่อสำเร็จรูป	32		กุดแซ่	กุดแซ่	เมืองมุกดาหาร

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่บ้าน	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
	เสื้อสำเร็จรูป	33		นาโก	กุศแซ้	เมืองมุกดาหาร
	เสื้อสำเร็จรูป	34		แก้ง	คำป่าหลาย	เมืองมุกดาหาร
	เสื้อสำเร็จรูป	35		โนนคำ	คำป่าหลาย	เมืองมุกดาหาร
	เสื้อสำเร็จรูป	36		โคกสูง	คำอาฮวน	เมืองมุกดาหาร
	เสื้อสำเร็จรูป	37		เหล่าคราม	คำอาฮวน	เมืองมุกดาหาร
	เสื้อสำเร็จรูป	38		นาทอง	คงเย็น	เมืองมุกดาหาร
	เสื้อสำเร็จรูป	39		คงเย็น	คงเย็น	เมืองมุกดาหาร
	เสื้อสำเร็จรูป	40		ท่าไคร้	นาสินวน	เมืองมุกดาหาร
	เสื้อสำเร็จรูป	41		คำคูนาง	มุกดาหาร	เมืองมุกดาหาร
	หมวกจากต้นกก	42			บ้านค้อ	คำชะอี
ผลิตภัณฑ์จากผ้า	กระเป๋াপากุด	1			บ้านเหล่า	คำชะอี
	กระเป๋าคำไหม	2	5	ป่าเม็ก	หนองสูง	หนองสูง
	กระเป๋าลายขีด	3	2	ป่งเป้า	โพนทราย	เมืองมุกดาหาร
	กระเป๋าสีโทรทัศน์, ปากกา	4			บ้านเหล่า	คำชะอี
	การแปรรูปจากผ้าฝ้าย	5		นาบอน	นาโสก	เมือง
	ดอกไม้ประดิษฐ์	6		นันทวัน	กุศแซ้	เมืองมุกดาหาร
	ตัดเย็บเสื้อผ้า	7	5	นาคำ	ฝั่งแดด	เมืองมุกดาหาร
	ตุ๊กตาผ้าเช็ดมือ	8			บ้านโคก	เมือง
	ตุ๊กตาผ้าเช็ดมือ	9	3,5		บ้านเป้า	หนองสูง
	ทอผ้า	10		หนองแคน	คงเย็น	เมืองมุกดาหาร
	ทอผ้า	11		โนนสวรรค์	คงเย็น	เมืองมุกดาหาร
	ทอผ้ามัดหมี่	12		โคกปงเปือย	นาโสก	เมืองมุกดาหาร
	พื้นนอนใส่ปูนขนาดต่าง ๆ	13	3,4		คงหมู	เขื่อนใหญ่
	ผลิตภัณฑ์แปรรูปผ้าฝ้าย	14	3	เป้า	บ้านเป้า	หนองสูง
	ผ้าขาวม้า	15		จอมมณีเหนือ	คงมอ	เมืองมุกดาหาร
	ผ้าขาวม้า	16		คงมอ	คงเย็น	เมืองมุกดาหาร
	ผ้าขาวม้า	17	4,11	เหล่าป่าเป็ด	นาโสก	เมืองมุกดาหาร
	ผ้าขาวม้า, ผ้าปูโต๊ะ, ผ้าตัดเสื้อ	18			ป่าไร่	คอนดาด
	ผ้าขาวม้าลายช้าง	19			บ้านเหล่า	คำชะอี
	ผ้าขาวม้าลายช้าง	20			บ้านเป้า	หนองสูง
	ผ้าขาวม้าลายเขื่อน	21			บ้านเหล่า	คำชะอี
	ผ้าถุง, ผ้าขาวม้า, ไหม, ฝ้าย, โทเร	22	1	คำชะอี	คำชะอี	
	ผ้าถุงหิ้ว	23	7	คาลรุ่ง	คอนดาด	คอนดาด
	ผ้าปูโต๊ะ	24			บ้านเหล่า	คำชะอี
	ผ้าปูโต๊ะ	25		โนนบุปผา	นาโสก	เมืองมุกดาหาร
	ผ้าปูโต๊ะ, ผ้ารองจาน	26			คงหมู	เขื่อนใหญ่
	ผ้าปูโต๊ะอ้อมสิริธรรมชาติ	27	9	โนนก่อ	บ้านซ่ง	คำชะอี

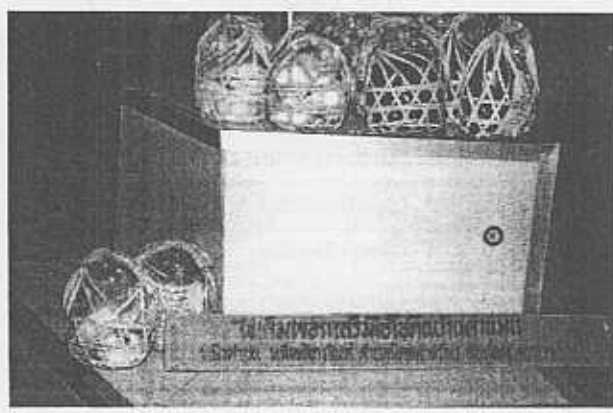
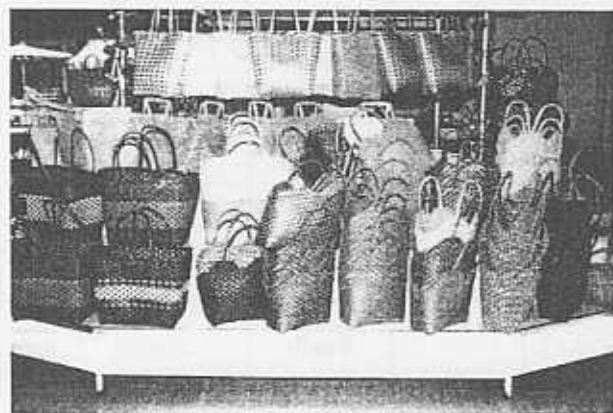
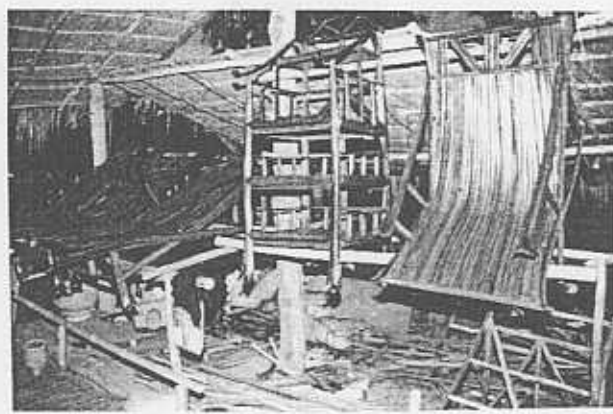
ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่ที่	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
	ผ้าปูโต๊ะลายมัดหมี่	28			บ้านเป้า	หนองสูง
	ผ้าฝ้าย	29	1,5,7		คอนคาต	คำชะอี
	ผ้าฝ้าย	30	1,2,5,7		พมึง	คำชะอี
	ผ้าฝ้าย	31	1,2,3		บ้านแก้ง	คำชะอี
	ผ้าฝ้าย	32	1,2,3,4		โพธิ์ไทร	คำชะอี
	ผ้าฝ้าย	33	4,8		เหล่าหมี	คำชะอี
	ผ้าฝ้าย	34	5		หนองสูง เหนือ	หนองสูง
	ผ้าฝ้าย/แปรรูป	35	2	กกไฮ	คำชะอี	คำชะอี
	ผ้าฝ้าย/แปรรูป	36	5	โนนก่อ	บ้านข่ง	คำชะอี
	ผ้าฝ้าย/แปรรูป	37		เหล่าสร้างถ่อ	เหล่าสร้างถ่อ	คำชะอี
	ผ้าฝ้าย/เสื้อเชิ้ตมือ	38	10	คำพอก	โนนยาง	หนองสูง
	ผ้าฝ้าย/ไหม แปรรูป	39	1	บาก	คำบก	คำชะอี
	ผ้าฝ้าย/ไหม แปรรูป	40	2,3	ค้อ	บ้านค้อ	คำชะอี
	ผ้าฝ้าย/ไหม แปรรูป	41	2,4,5,8	บ้านม่วง	บ้านเหล่า	คำชะอี
	ผ้าฝ้ายทอมือย้อมสีธรรมชาติ	42	12	นาทอง	คงเย็น	เมืองมุกดาหาร
	ผ้าฝ้ายพื้นเรียบ	43			บ้านค้อ	คำชะอี
	ผ้าฝ้ายมัดหมี่	44			บ้านค้อ	คำชะอี
	ผ้าฝ้ายมัดหมี่	45	1	แก้ง	บ้านแก้ง	คอนคาต
	ผ้าฝ้ายมัดหมี่	46	4	โคก	โพธิ์ไทร	คอนคาต
	ผ้าฝ้ายมัดหมี่	47		คงหลวง	คงหลวง	นิคมคำสร้อย
	ผ้าฝ้ายมัดหมี่ย้อมสีธรรมชาติ	48	3	ห้อยลำไย	คำบก	คำชะอี
	ผ้าฝ้ายมัดหมี่ย้อมสีธรรมชาติ	49	8	บ้านม่วง	บ้านเหล่า	คำชะอี
	ผ้าฝ้ายมัดหมี่ย้อมสีธรรมชาติ	50			คำป่าหลาย	เมือง
	ผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ	51			คอนคาต	คอนคาต
1	ผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ	52	5	นาขาง	บ้านบาก	คอนคาต
	ผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ	53	3	หนองเม็ก	ป่าไร่	คอนคาต
	ผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ	54	1	กกแดง	กกแดง	นิคมคำสร้อย
	ผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ	55			นาโสก	เมือง
	ผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ	56		นาไค้	นาโสก	เมือง
	ผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ	57	1	คำตุนาง	มุกดาหาร	เมืองมุกดาหาร
	ผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ	58	5	นุ่ง	ภูวง	หนองสูง
	ผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ	59	5	บ้านนุ่ง	ภูวง	หนองสูง
	ผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ	60	2	นาหนองแคน	หนองสูง	หนองสูง
	ผ้าฝ้ายลายเกล็ดเต่า	61	2	หนองเขียนคง	น้ำเที่ยง	คำชะอี
	ผ้าฝ้ายลายขิดย้อมสีธรรมชาติ	62		กกแดง	กกแดง	นิคมคำสร้อย
-	ผ้าฝ้ายลายลูกแก้ว	63	2	นาหนองแคน	หนองสูง	หนองสูง

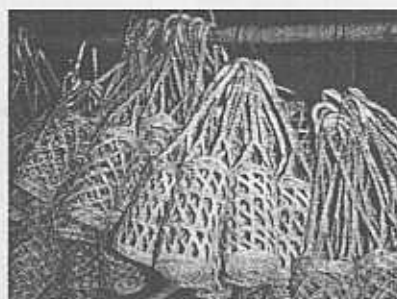
ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่ที่	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
	ผ้าฝ้ายหางกระรอก	64	2	หนองน้ำเค็ม	นาโสก	เมืองมุกดาหาร
	ผ้าฝ้ายหางกระรอก	65	2	เหล่าสร้างถ่อ	เหล่าสร้างถ่อ	คำชะอี
	ผ้าพันคอ	66			บ้านเป้า	หนองสูง
	ผ้าพันคอลายปลาตะเพียน	67	5	กุดแซ่	กุดแซ่	เมืองมุกดาหาร
	ผ้าลายเกล็ดเต่า	68			บ้านเหล่า	คำชะอี
	ผ้าลายขิด	69			บ้านเหล่า	คำชะอี
	ผ้าลายขิด	70			นาโสก	เมือง
	ผ้าสไบ	71			บ้านเหล่า	คำชะอี
	ผ้าห่มสีเข้	72	7	โนนสะอาด	นาสะเม้ง	คอนสาร
	ผ้าไหม	73	10	ป่าไม้พัฒนา	กกตูม	คงหลวง
	ผ้าไหม	74	2	หนองแคน	หนองแคน	คงหลวง
	ผ้าไหม	75	1	ร่มเกล้า	ร่มเกล้า	นิคมคำสร้อย
	ผ้าไหม	76		ร่มเกล้า	ร่มเกล้า	นิคมคำสร้อย
	ผ้าไหม	77	2		บ้านเป้า	หนองสูง
	ผ้าไหม	78	6	หนองแขวง	หนองสูงใต้	หนองสูง
	ผ้าไหม	79	3	หนองสูง	หนองสูงเหนือ	หนองสูง
	ผ้าไหม	80	หมู่ 1-8		หนองสูงเหนือ	หนองสูง
	ผ้าไหม,ผ้ามัดหมี่	81	2	ภู	บ้านเป้า	หนองสูง
	ผ้าไหม/ผ้าฝ้ายลายขิด	82	3	คงหลวง	คงหลวง	คงหลวง
	ผ้าไหมมัดหมี่	83	2	บ้านค้อ	บ้านค้อ	คำชะอี
	ผ้าไหมมัดหมี่,ผ้าไหมมัดหมี่	84			คงหมู	ห้วยใหญ่
	ผ้าไหมมัดหมี่,พื้นเรียบ	85			คำป่าหลาย	เมือง
	ผ้าไหมและแปรรูป	86		โคกตะแบง	คงเย็น	เมืองมุกดาหาร
	สิ่งประดิษฐ์จากผ้าไหม	89	5	เกษตรสมบูรณ์	นากอก	นิคมคำสร้อย
	ผ้าไหมหางกระรอก	87			บ้านค้อ	คำชะอี
	ศิลปประดิษฐ์จักรเซ	88			ห้วยใหญ่	ห้วยใหญ่
	หมอนปักโครเชต์	90	5	นาหนองบก	ห้วยใหญ่	ห้วยใหญ่
ผลิตภัณฑ์เกษตรและ	กล้วยฉาบ,กล้วยอบเนย	1			ป่งขาม	โพนใหญ่
เกษตรแปรรูป	การบูรหอม	2	11	บางทรายน้อย	บางทรายน้อย	ห้วยใหญ่
	กาดะแน	3		ชุมชนตลาด	มุกดาหาร	เมืองมุกดาหาร
	ไก่พื้นเมือง	4			คอนสาร	คำชะอี
	ไก่พื้นเมือง	5			นาสะเม้ง	คำชะอี
	ไก่พื้นเมือง	6			บ้านแก้ง	คำชะอี
	ไก่พื้นเมือง	7			บ้านบาก	คำชะอี
	ไก่พื้นเมือง	8			ป่าไร่	คำชะอี

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่บ้าน	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
	ขนมกระหึ่มบี้	9		จอมมณีใต้	ฝั่งแดง	เมืองมุกดาหาร
	ขนมกล้วยฉาบ	10	5	นิคมทหารผ่านศึก	ดงหมู	หัวพันใหญ่
	ขนมกระหึ่มบี้	11	7	จอมมณีใต้	ฝั่งแดง	เมืองมุกดาหาร
	ข้าว กข.6, ข้าวหอมมะลิ 105	12		จอมมณีใต้	ฝั่งแดง	เมืองมุกดาหาร
	ข้าว กข.6, ข้าวหอมมะลิ 105	13		ป่งเปี้ยว	โพนทราย	เมืองมุกดาหาร
	ข้าวกล้อง	14	1	นาอุดม	นาอุดม	นิคมคำสร้อย
	ข้าวเกรียบกุ้ง	15		เกษตรสมบูรณ์	นาออก	นิคมคำสร้อย
	ข้าวเกรียบผลไม้	16	6	หนองบัวน้อย	หนองบัว	ดงหลวง
	ข้าวเกรียบผลไม้	17		หนองบัว	หนองบัว	นิคมคำสร้อย
	ข้าวเกรียบผลไม้	18	3	หนองไฮใหญ่	โนนยาง	หนองสูง
	ข้าวหอมมะลิ	19			คอนตาล	คอนตาล
	ข้าวหอมมะลิ 105	20		ดงมอน	ดงมอน	เมืองมุกดาหาร
	จี๊ผิงฟ้าหลายใจ	21			บางทรายน้อย	หัวพันใหญ่
	ไข่เค็ม	22	1	บ้านโคก	บ้านโคก	เมืองมุกดาหาร
	ไข่เค็ม	23		ป่าไร่	บ้านโคก	เมืองมุกดาหาร
	ไข่เค็มเสริมไอโอดีน	24	4	ค่านมน	นิคมคำสร้อย	นิคมคำสร้อย
	ขนมทุสมุนไพรมะพร้าว	25	1,2		เหล่าหมี	คำชะอี
	ขนมทุสมุนไพรมะพร้าว	26	1	เหล่าหมี	เหล่าหมี	คอนตาล
	เตาประสิทธิ์ภาพ	27	5	หนองแอก	บางทรายใหญ่	เมืองมุกดาหาร
	น้ำพริกพริกขี้หนูสวนเข้มข้น	28			หัวพันใหญ่	หัวพันใหญ่
	ปลานิลสด	29			คอนตาล	คอนตาล
	ปลาร้าอ่อนนุ่มจากปลานิล	30			คอนตาล	คอนตาล
	ผักปลอดสารพิษ	31		ภูเงิน	นาสีนวน	เมืองมุกดาหาร
	ผักปลอดสารพิษ	32		สูงเปลือย	บางทรายใหญ่	เมืองมุกดาหาร
	เพาะเห็ด	33		ภูคังใหญ่	มุกดาหาร	เมืองมุกดาหาร
	เพาะเห็ด, ทำเชื้อเห็ด	34		คำผิง	ฝั่งแดง	เมืองมุกดาหาร
	มะม่วงแช่อิ่ม	35		ชุมชนเมือง	มุกดาหาร	เมืองมุกดาหาร
	มะม่วงแช่อิ่ม, มะขามแช่อิ่ม, กระเทียมแช่อิ่ม	36			ป่งขาม	หัวพันใหญ่
	ไม้กวาด	37	12	โค้งสำราญ	คำอาฮวน	เมืองมุกดาหาร
	ไม้กวาด	38		โค้งสำราญ	คำอาฮวน	เมืองมุกดาหาร
	ไม้กวาดดอกแสม	39	6	หนองกะปาด	หนองกะปาด	คำชะอี
	ไม้กวาดดอกหญ้า	40	6	หนองกะปาด	คำชะอี	
	เลี้ยงปลาในกระชัง	41			คอนตาล	คำชะอี
	เลี้ยงปลาในกระชัง	42			โพธิ์โพ	คำชะอี

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	
	หม้อไม้อัดบีบ	43		บ้านแก่ง	คำชะอี	
	หม้อไม้อัดบีบ	44		ป่าไร่	คำชะอี	
	หม้อน ไหม	45		โพธิ์ไทร	คำชะอี	
	เหล็กชอนขาว,เหล็กคด	46		ป่งขาม	ห้วยน้ำใหญ่	
	เหล็กนางฟ้า,นางรม	47		ป่งขาม	ห้วยน้ำใหญ่	
	เหล็กในโรงเรือน	48	11	เหล่าหลวง	นิคมคำสร้อย	
	เหล็กฟางเหล็กนางฟ้า	49		พังคอง	บ้านโคก	เมืองมุกดาหาร
	เหล็กฟางเหล็กนางฟ้า	50		หนองแวง	บ้านโคก	เมืองมุกดาหาร
	แหนมหนู	51	3	ชะโนด	ชะโนดน้อย	คงหลวง
	แหนมหนูเลิศรส	52		ชะโนดน้อย	ชะโนดน้อย	นิคมคำสร้อย
สถานที่ท่องเที่ยว	การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	1		บ้านหนอง หล่ม	โพธิ์ไทร	คำชะอี
	แก่งกะเบา	2	10		ป่งขาม	ห้วยน้ำใหญ่
	ตลาดอินโดจีน	3			มุกดาหาร	เมืองมุกดาหาร
	น้ำตกแก่งโพธิ์	4		นาหินกอง	กกชุม	นิคมคำสร้อย
	น้ำตกคาดโตน	5	2		โนนยาง	หนองสูง
	น้ำตกห้วยเลา	6		ห้วยเลา	พังแดง	นิคมคำสร้อย
	ผานางนอนเปลือย	7				นิคมคำสร้อย
	ภูเขา	8			บ้านเป่า	หนองสูง
	ภูจ้อก้อ	9	6		หนองสูงใต้	หนองสูง
	ภูคานยาว	10		บ้านบาก	บ้านบาก	คำชะอี
	ภูจำเริญ	11		ภูผาหอม	บ้านบาก	คำชะอี
	ภูผาขาว	12			บ้านเป่า	หนองสูง
	ภูผาแดง	13			บ้านเป่า	หนองสูง
	ภูสระดอกบัว	14		ภูลือ	บ้านบาก	คำชะอี
	ล่องแก่งห้วยบางทราย	15		ห้วยเลา	พังแดง	นิคมคำสร้อย
	ลำหญา	16		ภูวง	บ้านแก่ง	คำชะอี
	วัดสองคอน	17	1,2		ป่งขาม	ห้วยน้ำใหญ่
	หอแก้วมุกดาหาร	18			มุกดาหาร	เมืองมุกดาหาร
	แหล่งท่องเที่ยว	19	1	นาสีนวน	นาสีนวน	เมืองมุกดาหาร
	แหล่งท่องเที่ยว	20	2	ชะโนด	ชะโนด	ห้วยน้ำใหญ่
	แหล่งท่องเที่ยว	21	10	นาแกน้อย	ป่งขาม	ห้วยน้ำใหญ่
	อนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมผู้ไทย	22	1,2,3,5		บ้านเป่า	หนองสูง
	อ่างเก็บน้ำห้วยไร่	23				นิคมคำสร้อย
	อุทยานแห่งชาติภูผาเทิบ	24		ท่าไคร้	นาสีนวน	เมืองมุกดาหาร
เครื่องปั้นดินเผา	หม้อน้ำดินเผา	1	6	นาหลวง	หนองเอี่ยน	คำชะอี
โลหะ	ผลิตภัณฑ์มีชนิดต่างๆ	1	6	นาคะแบง	ภูวง	หนองสูง

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่ที่	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก	กระถางยางรถยนต์	1	7	แฝก	โพธาราม	กำแพงเพชร
	กลอง	2			คำป่าหลาย	เมือง
	กลองจากหนังสัตว์	3	10	คำน้ำเที่ยง	คำป่าหลาย	เมืองนุกดาหาร
	ฉิ่งเมือง	4	11	บางทรายใต้	บางทรายน้อย	ห้วยใหญ่
	ผลิตภัณฑ์จากสานแผ่นพลาสติก	5	1	ชัยมงคล	โชคชัย	นิคมคำสร้อย

การศึกษาเฉพาะรายกรณี
อุตสาหกรรมชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น
จังหวัดมุกดาหาร

ประเภท เครื่องจักสาน

ชื่อผลิตภัณฑ์ จักสานเส้นพลาสติก

ชื่อกลุ่ม จักสานบ้านชัยมงคล

ที่ตั้ง บ้านชัยมงคล หมู่ 1 ต.โซกชัย อ.นิคมคำสร้อย
จังหวัดมุกดาหาร

1. ความเป็นมา/ภูมิหลัง

เดิมบ้านชัยมงคลอยู่ในเขตการปกครองการพัฒนาของบ้านม่วงไข่ หมู่ 2 ตำบลนาออก อำเภอ มุกดาหาร จังหวัดนครพนม เรียกว่า คุ่ม ก.ม. 133 (ตั้งอยู่ตรงกิโลเมตรที่ 133 ถนนยางกูร) ต่อมาเมื่อ ประมาณปี พ.ศ. 2518 ได้ยกฐานะขึ้นเป็นหมู่บ้านโดยใช้ชื่อ บ้านชัยมงคล หมู่ 1 ตำบลโซกชัย อำเภอนิคม คำสร้อย จังหวัดมุกดาหาร

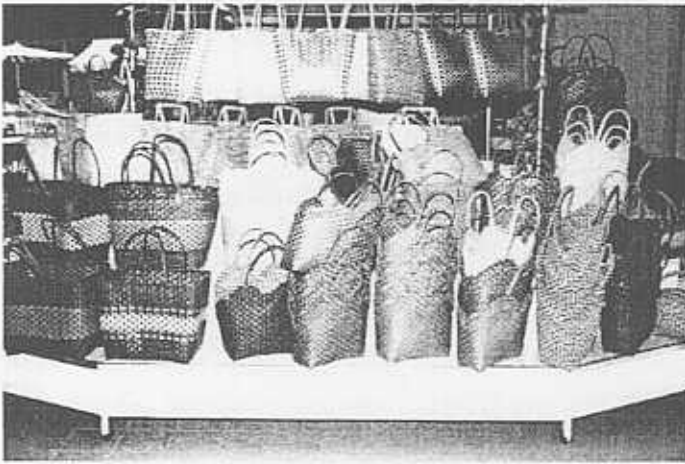
ชื่อ “บ้านชัยมงคล” มีที่มาจากหมู่บ้านมีศาลเจ้าปู่พระชัยมงคล ซึ่งเป็นที่เคารพสักการะบูชาของราษฎร พระราชธรรมวราจารย์ สมพงษ์ ขันดีโก (หลวงพ่อ สมพงษ์ วัดภูด่านแต่) เจ้าคณะจังหวัดมุกดาหาร จึงได้นำชื่อ มาตั้งเป็นชื่อหมู่บ้านเพื่อความเป็นสิริมงคล

ด้วยสภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบสูง ดินปนทราย น้ำใต้ดินลึก ขาดแคลนน้ำ จึงมีการสร้างโอ่งขึ้นเพื่อใช้ กักเก็บน้ำ (พิธีเปิดโอ่งใหญ่ของหมู่บ้านได้รับเกียรติจาก ฯพณ ฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ องคมนตรี มาเป็น

ประธานในพิธี) ที่นี้ยังมีลำ ห้วยไหลผ่าน 3 สาย ได้แก่ ห้วยคำเบือ ห้วย โสกสาร และ ห้วยคานแต่ ซึ่งราษฎรใน หมู่บ้านได้นำน้ำจากลำห้วย คานแต่ ซึ่งราษฎรในหมู่บ้าน ได้นำน้ำจาก ลำห้วยเหล่านี้ มาอุปโภคบริโภคโดยผ่าน ระบบประปาหมู่บ้าน และใช้ ในการทำเกษตรกรรม หลังจากประกอบอาชีพเสริม

โดยการจักสานเส้นพลาสติก มีรายได้โดยเฉลี่ยทุกอาชีพประมาณ 1,000 – 2,000 บาท/เดือน

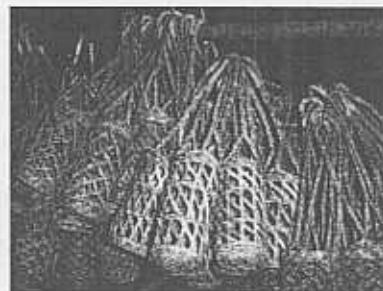
“การจักสานเส้นพลาสติกของบ้านชัยมงคล เริ่มมาจากกลุ่มแม่บ้านตำรวจนิคมคำสร้อย นำมาสอนเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2520 ต่อมาในปี พ.ศ. 2534 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดมุกดาหาร ได้เข้ามาฝึกอบรม การจักสานเส้นพลาสติก ตะกร้าขายตลาดทรงสี่เหลี่ยม ตะกร้าใส่ขยะ เริ่มผลิตออกจำหน่าย เป็นที่สนใจของท้องตลาด มีการสั่งซื้อเพิ่มขึ้น ในระดับหนึ่งและด้วยความช่วยเหลือจาก

หน่วยงานราชการของจังหวัดในการจัดหาตลาด ทำให้สามารถจัดตั้งกลุ่มได้สำเร็จ มีสมาชิกเริ่มแรก 15 คน”

ปี พ.ศ. 2541 กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมได้รับเข้าร่วมโครงการหมู่บ้านอุตสาหกรรม ให้การสนับสนุน ส่งเสริมพัฒนาและช่วยเหลือด้านการผลิต การฝึกอบรมสนับสนุนส่งเสริมพัฒนาช่วยเหลือด้านการตลาด เงินทุนหมุนเวียนในการประกอบอาชีพอื่น ๆ จนปัจจุบันสมาชิกกลุ่มจักสานเส้นพลาสติกประมาณ 2,000 – 3,000 บาท / เดือน มีสมาชิก 50 คน

บ้านชัยมงคลนอกจากจะมีชื่อในเรื่องจักสานเส้นพลาสติกแล้วยังมีชื่อเสียงในเรื่องโถงรองรับน้ำฝน ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย มีหลวงพ่อพระธรรมจักร วัดภูคานแด่ ตั้งตระหง่านเป็นที่เคารพนับถือของราษฎรและ เป็นวัดใหญ่ที่สุดในจังหวัดมุกดาหาร ซึ่งมีพื้นที่มากถึง 500 ไร่อีกด้วย

ดอกไม้ประจำหมู่บ้าน ดอกเฟื่องฟ้า
คำขวัญ
ชัยมงคลขนุนใหญ่มากมี
ชื่นชว้น้อยหน้าหวาน
ตะกร้าสานเลื่องลือ
จีนชื่อโถ่งใหญ่
ศูนย์รวมน้ำใจ
หลวงพ่อพระธรรมจักร

อำนาจเจริญ

จังหวัดอำนาจเจริญ เป็นจังหวัดที่ 75 ของประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งจังหวัดอำนาจเจริญ ซึ่งได้ผ่านคณะรัฐมนตรีและได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาฉบับพิเศษหน้า 4 - 5 เล่มที่ 110 ตอนที่ 125 ลงวันที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2536 เป็นต้นไป

ประวัติ

ตามประวัติเมืองอุบลราชธานี ตอนตั้งเจ้าเมืองอุบลราชธานีคนหนึ่งกล่าวว่า “ด้วยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวผู้ผ่านพิภพ กรุงเทพมหานครศรีอยุธยา มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ตั้งให้ พระประทุม เป็นพระประทุมวรราชสุริยวงศ์ ครองเมืองอุบลราชธานีศรีวนาลัย ประเทศราชเสกให้ ณ วันจันทร์ เดือน 8 แรม 13 ค่ำ จุลศักราช 1154 ปีชวด 1 จัตวาศก”

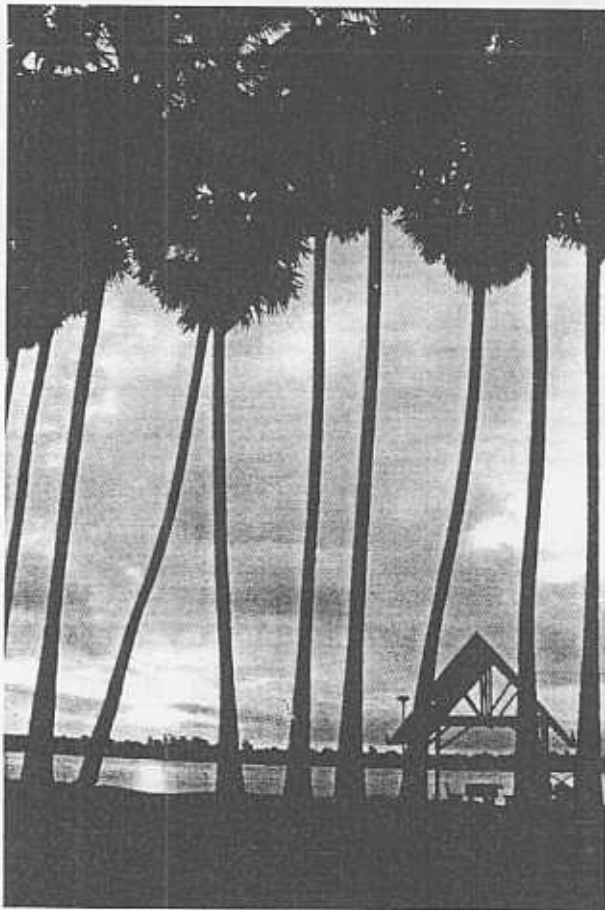
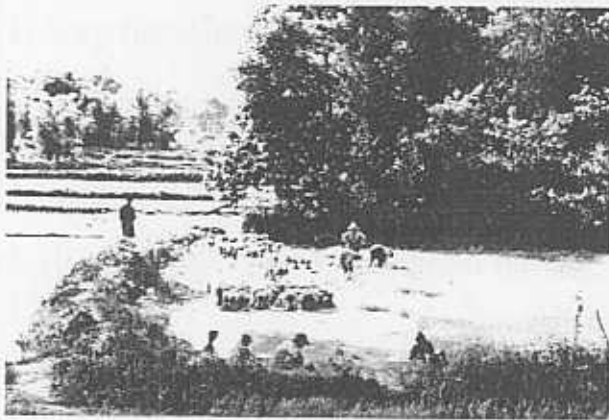
กาลเวลาล่วงไปเป็นเวลาช้านาน จนกระทั่งถึงสมัย พระเทพวงศา (บุญเฮ้า) พระเทพวงศา (บุญเฮ้า) มีบุตรธิดาเท่าที่ทราบ 2 คน คือ ท้าวบุญสิงห์ และท้าวบุญชัย เมื่อพระเทพวงศา (บุญเฮ้า) ผู้เป็นบิดาถึงแก่อนิจกรรม จึงโปรดฯ ให้ท้าวบุญสิงห์เป็นพระเทพวงศา เป็นเจ้าเมืองเขมราฐ แทนบิดา

พระเทพวงศา (บุญสิงห์) มีบุตร 2 คน คือ ท้าวพวย และ ท้าวจันทรม (เสือ) ในในสมัยที่พระเทพวงศา (บุญสิงห์) เป็นเจ้าเมืองเขมราฐนี้ ได้มีใบบอกกราบบังคมทูลพระกรุณาขอตั้งบ้านคือใหญ่ขึ้นเป็นเมืองขอพระราชทานตั้งท้าวจันทรม (เสือ) ผู้บุตรเป็นพระอมรอำนาจ (คือ ดันตะภูมิล อมรสิน ปัจจุบัน) เจ้าเมือง ขอตั้งท้าวบุญเป็นอุปฮาด ท้าวสีหราชเป็นราชวงศ์ และท้าวสุริโยเป็นราชบุตร

จึงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ พระราชทานอนุญาตตามที่ขอและพระราชทานนามเมืองที่ตั้งใหม่ตามนามของพระอมรอำนาจว่า เมืองอำนาจเจริญ ตั้งแต่ พ.ศ. 2410 เป็นต้นมา

ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของเมืองอำนาจเจริญโดยทั่วไป เป็นที่ราบลุ่ม มีเนินเขาเตี้ย ๆ มีลำน้ำสำคัญไหลผ่าน 3 สายคือ แม่น้ำโขงที่เขตอำเภอขานุมาน ลำน้ำเซบก และลำน้ำเซบาย

จังหวัดอำนาจเจริญเป็นจังหวัดที่อยู่ในภาคอีสานหรือภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีลักษณะภูมิอากาศที่แห้งแล้ง มี 3 ฤดู คือ ฤดูฝนจะเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมไปจนถึงเดือนมกราคมหรือกุมภาพันธ์ ส่วนฤดูร้อนจะเริ่มตั้งแต่ปลายเดือนกุมภาพันธ์ไปจนถึงเดือนเมษายน แต่ละฤดูจะมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจนอย่างเช่นในฤดูร้อนจะมีอากาศร้อนและแห้งแล้งกันดารพอสมควร ทำให้ประชาชนในภูมิภาคส่วนนี้มีวิถีชีวิตที่อดทนต่อสภาพภูมิอากาศเป็นอย่างดี

อำนาจเจริญมีสภาพพื้นที่ดินที่เหมาะสมแก่การเกษตรกรรม รวมทั้งสิ้นประมาณร้อยละ 55 ของเนื้อที่ทั้งหมด ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพทำนาปลูกข้าว ส่วนอาชีพรองลงมาคือ การทำไร่ ปลูกมันสำปะหลัง ปอแก้ว ไร่อ้อย ถั่วลิสง และแตงโม เป็นต้น

ส่วนการอุตสาหกรรมของจังหวัดอำนาจเจริญ เป็นอุตสาหกรรมขนาดย่อม และอุตสาหกรรมในครัวเรือน เช่น การทำโรงสีข้าว การทอผ้าลายขิด ซึ่งจังหวัดอำนาจเจริญมีกลุ่มสตรีทอผ้าลายขิดที่มีชื่อเสียงได้รับรางวัลในงาน

ศิลปาชีพบางไทรอยู่บ่อยครั้ง

สินค้าที่กลุ่มสตรีผลิตขึ้นคือ ผ้าลายขิด หมอนขิด ผ้ารองจาน รองแก้ว ผ้าขาวม้า ผ้าสไบ ผ้าคลุมไหล่ และอื่น ๆ อีกมากมาย โดยจะผลิตขึ้นในช่วงการเก็บเกี่ยวเสร็จแล้ว เช่น ที่อำเภอหัวตะพาน เป็นต้น

การแบ่งเขตการปกครอง

จังหวัดอำนาจเจริญ แบ่งการปกครองออกเป็น 6 อำเภอ และ 1 กิ่งอำเภอ คือ

1. อำเภอชานุมาน
2. อำเภอปทุมราชวงศา
3. อำเภอพนา
4. อำเภอเสนางนิคม
5. อำเภอห้วยตะพาน
6. กิ่งอำเภอลืออำนาจ

มี 52 ตำบล 560 หมู่บ้าน การปกครองท้องถิ่นมีสุขาภิบาล 8 แห่ง นายชาติสง่า โมฬีชาติ รองผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี เป็นผู้ว่าราชการจังหวัดคนแรก และนายมนไทย ประมูลจักโก ปลัดจังหวัดอุบลราชธานี เป็นรองผู้ว่าราชการจังหวัดอำนาจเจริญ ตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2536

ประชากร

จากการสำรวจเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2536 จังหวัดอำนาจเจริญมีจำนวนประชากร 335,843 คน

ชาย 169,444 คน

หญิง 166,399 คน

มีความหนาแน่นเฉลี่ย
112.48 คน ต่อ ตาราง
กิโลเมตร และอยู่กันหนา
แน่นในเขตสุขาภิบาล

ประชากรส่วนใหญ่
เป็นชาวนานับถือศาสนาไทย
- ลาว ในเขตเมืองจะมีชาว
ไทยเชื้อสายจีนและญวน
ปะปนอยู่มาก และเป็นชาว

ไทยที่มีอิทธิพลทางด้านเศรษฐกิจของจังหวัด แม้ว่าจังหวัดอำนาจเจริญจะมีชาวไทยหลายเชื้อสาย ประชากรของจังหวัดอำนาจเจริญก็อยู่ร่วมกันโดยสันติ เพราะถูกหล่อหลอมโดย “พระพุทธศาสนา”

ขนบธรรมเนียมประเพณี

ชาวอำเภोजेरญ มีวิถีชีวิตอยู่บนพื้นฐานของความเชื่อทางพุทธศาสนา ศาสนาพราหมณ์ (ฮินดู) ผิสีนางไม้ และธรรมชาติอย่างผสมผสานกลมกลืน ประเพณีวัฒนธรรมที่ปรากฏทั้งทางด้านจิตใจ วัตถุและพิธีกรรม ยังเป็นไปตามประเพณีวัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวอีสานทั่วไป คือ “ฮิดสิบสองกองสิบสี่” ซึ่งยึดถือกันมาจนถึงปัจจุบัน

ศิลปวัฒนธรรม

ศิลปวัฒนธรรมของชาวอำเภोजेरญที่ควรกล่าวถึงคือ การทอผ้าไหมที่มีชื่อเสียงที่บ้านจานลาน บ้านสร้อย ซึ่งอยู่ในท้องที่ของอำเภอพนม ผ้าไหมบ้านเปือยหัวดง และบ้านน้ำท่วมซึ่งอยู่ในท้องที่ของกิ่งอำเภอ ลืออำนาจ ผ้าไหมของท้องที่สองอำเภอนี้มีเอกลักษณ์เป็นของตนเองมาก

ส่วนที่อำเภอขามุนาม ซึ่งประชากรส่วนใหญ่สืบเชื้อสายมาจากชาวญไทยหรือผู้ไทยที่อพยพมาจากเมืองเซโปน ประเทศลาว มีความสามารถในการทอผ้าชนิดพิเศษ การให้สีและลวดลายของผ้าจะเป็นเอกลักษณ์ของชาวผู้ไทยโดยเฉพาะ

นอกจากนี้ยังมีดนตรีและนาฏศิลป์พื้นบ้านได้แก่หมอลำที่มีเนื้อหาในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

ผลิตภัณฑ์
อุตสาหกรรมชุมชน - ภูมิปัญญาท้องถิ่น
จังหวัด อำนาจเจริญ

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่ที่	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
เครื่องจักสาน/งานไม้ไผ่	กระติบข้าว	1	2	โคกเจริญ	โคกสาร	ชานุมาน
	กระติบข้าว	2			รัตนาวรี	ห้วยตะพาน
	กระติบข้าว	3			หนองแก้ว	ห้วยตะพาน
	กระติบข้าว, หมวก	4	3	ป่าหวาย	ไร่สีสุก	เสนางคนิคม
	กระเป๋าดักจากเชือกรม เชือกฝ้าย	5			เสนางคนิคม	เสนางคนิคม
	แกะสลัก ไม้	6	2	ปลาข้าว	ปลาข้าว	เมือง
	ข้องใส่ปลา	7	9	หนองหิ้ง	อำนาจ	ลืออำนาจ
	เครื่องจักสานพลาสติก	8			นาหว้า	ปทุมราชวงศา
	เครื่องจักสานไม้ไผ่	9	8	คูโน	จิกอู่	ห้วยตะพาน
	เครื่องจักสานไม้ไผ่	10	7	นิคมแปลง3	ชานุมาน	ชานุมาน
	เครื่องจักสานไม้ไผ่	11	6	เข	คงมะยาง	ลืออำนาจ
	เครื่องจักสานไม้ไผ่	12	2	เหล่าเลิง	ไร่ชี	ลืออำนาจ
	จักสาน ไม้ไผ่	13	9	พนา	พนา	พนา
	ชุดรับแขก ไม้ไผ่	14			โนนหนาม	เมือง
	ตระกร้าพลาสติก	15	4	สหกรณ์นิคม	นาหว้า	ปทุมราชวงศา
	ตระกร้าพลาสติก	16	8	โพธิ์ศิลา	โนนโพธิ์	เมือง
	เตียงนอน (แครงไม้ไผ่)	17			โนนหนาม	เมือง
	ผลิตภัณฑ์จากกก	18	7	รัตนาวรี	รัตนาวรี	ห้วยตะพาน
	ผลิตภัณฑ์จากกก	19	10	แสนสุข	หนองแก้ว	ห้วยตะพาน
	เฟอร์นิเจอร์ไม้ไผ่	20			น้ำปลีก	เมือง
	มวยนั่งข้าว	21	5	หนองนาเทิง	นาจิก	เมือง
	ตุ้ม, ข้อง, ไซ, ตะกร้า, ตะลอม	22			คงมะยาง	ลืออำนาจ
	ตุ้มไม้, เปลไม้ไผ่	23	7	โคกป่ากุง	เหล่าพราน	เมือง
	เสื่อกก	24	4	คงแสนแก้ว	คำเขื่อนแก้ว	ชานุมาน
	เสื่อกก	25	2	หนองนกหอ	คงมะยาง	ลืออำนาจ
	เสื่อกก	26	7	ห้วยกระแสน	ปากอ	ชานุมาน
	เสื่อกก, เสื่อพับ	27	1	นาหมอนน้ำ	นาหมอนน้ำ	เมือง
	เสื่อกก, เสื่อพับ	28	2	ชุมเหล็ก	โพธิ์เมืองน้อย	ห้วยตะพาน
	เสื่อกลายจิด	29	6	คอนม่วง	ไม้กลอน	พนา
	เสื่อทอลายจิด	30			ไม้กลอน	พนา
	หมวกดักจากค้าย	31			เสนางคนิคม	เสนางคนิคม
	หมวกไม้ไผ่	32	7	โคกสะอาด	ไร่สีสุก	เสนางคนิคม

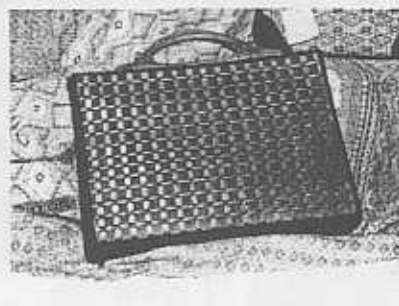
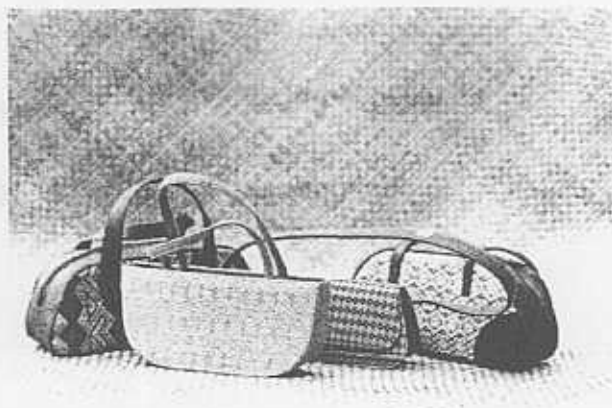
ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	อำเภอ
ผลิตภัณฑ์จากผ้า	กระเป๋าล้างมือ	1		คำพระ	หัวตะพาน	
	กระเป๋าล้างมือ	2		หัวตะพาน	หัวตะพาน	
	กระเป๋าล้างมือใหม่	3		บุ่ง	เมือง	
	กระเป๋าล้างมือ	4	12	น้ำท่วม	เปือย	ลืออำนาจ
	กระเป๋าล้างมือ	5		คำพระ	หัวตะพาน	
	กระเป๋าล้างมือ	6		คำพระ	หัวตะพาน	
	กระเป๋าล้างมือ	7		คำพระ	หัวตะพาน	
	กระเป๋าล้างมือ/ซิด	8		พนา	พนา	
	กระเป๋าล้างมือ	9		หนองบัว	เมือง	
	กระเป๋าล้างมือ	10		คำพระ	หัวตะพาน	
	กระเป๋าล้างมือ	11		คำพระ	หัวตะพาน	
	กระเป๋าล้างมือ	12		คำพระ	หัวตะพาน	
	กางเกงกีฬา	13		เทิงใหญ่	หัวตะพาน	
	กางเกงขายาว	14	8	กุดพิม	โคกกลาง	ลืออำนาจ
	กางเกงวอร์ม	15	1	เปือย	เปือย	ลืออำนาจ
	กางเกงวอร์ม	16	7	ขางซ้าย	อำนาจ	ลืออำนาจ
	กางเกงวอร์มขายาว	17		เทิงใหญ่	หัวตะพาน	
	กางเกงสีกัด	18		เทิงใหญ่	หัวตะพาน	
	กางเกงสีส่วน	19		เทิงใหญ่	หัวตะพาน	
	ชุดเด็กเล็ก	20		เทิงใหญ่	หัวตะพาน	
	ชุดนักเรียน/ชุดวอร์ม	21	2	เทิงใหญ่	เทิงใหญ่	หัวตะพาน
	ชุดลายทหาร	22		เทิงใหญ่	หัวตะพาน	
	ชุดวอร์มเด็ก	23		เทิงใหญ่	หัวตะพาน	
	ชุดวอร์มผู้ใหญ่	24		เทิงใหญ่	หัวตะพาน	
	ที่นอน(เล็ก)	25	9	หนองกะเลา	โคกกลาง	ลืออำนาจ
	ปลอกผ้าห่มนอน	26		คอนเมย	เมือง	
	ปลอกหมอน	27		คอนเมย	เมือง	
	ผลิตภัณฑ์จากเศษผ้า	28	5	หนองหมาว้อ	คอนเมย	เมือง
	ผลิตภัณฑ์จากผ้า/ผ้า	29	5	นาไร่ใหญ่	เสนางคนิคม	เสนางคนิคม
	ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากผ้า	30		คำพระ	หัวตะพาน	
	ผลิตภัณฑ์ผ้าไหมมัดหมี่ ผ้า	31		บุ่ง	เมือง	
	ผ้าขาวม้า	32		กุดปลาตุก	เมือง	
	ผ้าขาวม้า	33		นาแค	เมือง	
	ผ้าขาวม้า	34		เหล่าพรวน	เมือง	
	ผ้าขาวม้า (ผ้าฝ้าย)	35		คอนเมย	เมือง	
	ผ้าขาวม้า	36	7	นิคมแปลง3	ขานูมาน	ขานูมาน
	ผ้าขาวม้า	37	11	นิคมแปลง4	ขานูมาน	ขานูมาน

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่ที่	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
	ผ้าขาวม้าย้อมสีธรรมชาติ	38			ไก่อคำ	เมือง
	ผ้าซิด	39	2	กุคปลาตุก	กุคปลาตุก	เมือง
	ผ้าซิด	40	13	นิคมแปลง6	ชานุมาน	ชานุมาน
	ผ้าซิด	41	3	หัวภู	นาแด้	เมือง
	ผ้าซิด	42	4	นาเยีย	นาชน	เมือง
	ผ้าซิด	43	2	เหล่าเลิง	ไร่ขี	ลืออำนาจ
	ผ้าซิด	44	8	คงสุวรรณ	หนองมะแซว	เมือง
	ผ้าซิด	45	2	หนองซอน	หัวตะพาน	หัวตะพาน
	ผ้าซิดแพรวา	46	6,7	หนองยาง/จอก	ดงบัง	ลืออำนาจ
	ผ้าซิดมัดหมี่	47			คำโพน	ปทุมราชวงศา
	ผ้าซิดมัดหมี่	48			ชานุมาน	ชานุมาน
	ผ้าซิดสีธรรมชาติ	49	2	โคกกลาง	นาเวียง	เสนางคนิคม
	ผ้าซิดสีธรรมชาติ	50	2	หนองสามสี	หนองสามสี	เสนางคนิคม
	ผ้าคลุมไหล่	51			คำพระ	หัวตะพาน
	ผ้าถุง,ผ้าโสร่ง	52			คำโพน	ปทุมราชวงศา
	ผ้าถุงฝ้าย	53			นาผือ	เมือง
	ผ้าถุงฝ้ายมัดหมี่	54			นาป่าแวง	ปทุมราชวงศา
	ผ้าถุงมัดหมี่	55			หนองข่า	ปทุมราชวงศา
	ผ้าถุงลายมัดหมี่	56			นาชน	เมือง
	ผ้าถุงไหม	57			เหล่าพราน	เมือง
	ผ้าถุงไหมมัดหมี่	58			กุคปลาตุก	เมือง
	ผ้าทอพื้นเรียบ	59			คอนเมย	เมือง
	ผ้าทอมัดหมี่	60			พระเหลา	พนา
	ผ้าทอสี่พื้น	61			กุคปลาตุก	เมือง
	ผ้าปูโต๊ะ	62			คำพระ	หัวตะพาน
	ผ้าปูโต๊ะ	63			นาแด้	เมือง
	ผ้าฝ้าย	64	4	ปทุมแก้ว	พระเหลา	พนา
	ผ้าฝ้าย	65			หัวข	ปทุมราชวงศา
	ผ้าฝ้าย,ผ้าขาวม้า,ผ้าห่ม	66			นาวัง	เมือง
	ผ้าฝ้ายซิด/ผลิตภัณฑ์ลายซิด	67	3	คำพระ	คำพระ	หัวตะพาน
	ผ้าฝ้ายพื้นเมือง	68			คึมใหญ่	เมือง
	ผ้าฝ้ายลายซิด	69			หนองมะแซว	เมือง
	ผ้าฝ้ายสีธรรมชาติ	70	4	โนนงาม	โนนงาม	ปทุมราชวงศา
	ผ้าสไบ	71			คำพระ	หัวตะพาน
	ผ้าสไบ	72			นาแด้	เมือง
	ผ้าสไบ/ถุงฝ้าย	73	4	ภูเขาม	คำโพน	ปทุมราชวงศา
	ผ้าโสร่ง	74			นาผือ	เมือง

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่บ้าน	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
	ผ้าไหม	75			โคกก่ง	ชานุมาน
	ผ้าไหมจากเศษผ้า	76	1,2	โคกก่ง/พุทธรักษา	โคกก่ง	ชานุมาน
	ผ้าไหม	77	1	สามแยก	คำโพน	ปทุมราชวงศา
	ผ้าไหม	78	4	ปทุมแก้ว	พระเหลา	พนา
	ผ้าไหมพื้นเรียบ	79			เบือย	ลืออำนาจ
	ผ้าไหมมัดหมี่	80			จานลาน	พนา
	ผ้าไหมมัดหมี่	81	1	นาฝือ	นาฝือ	เมือง
	ผ้าไหมมัดหมี่	82	9	พนา	พนา	พนา
	ผ้าไหมมัดหมี่	83	11	ศาลา	แมค	ลืออำนาจ
	ผ้าไหมมัดหมี่	84			แมค	ลืออำนาจ
	ผ้าไหมมัดหมี่	85	13	สร้างถ่อน้อย	สร้างถ่อน้อย	ห้วยตะพาน
	ผ้าไหมมัดหมี่	86	5	สมสะอาด	หนองสามสี	เสนางคนิคม
	พรมเช็ดเท้า	87	3	ยางช้า	อำนาจ	ลืออำนาจ
	เสื้อผ้าสำหรับบุรุษและสตรี	88			บุง	เมือง
	โสร่งไหม	89			เหล่าพราน	เมือง
	หมอนซิด	90			ชานุมาน	ชานุมาน
ผลิตภัณฑ์เกษตรและ	กล้วยตาก	1	4	หินขิน	โคกสาร	ชานุมาน
เกษตรแปรรูป	ขนมไทย	2	7	บ่วง	โคกกลาง	ลืออำนาจ
	ข้าวกลึง	3			หนองไฮ	เสนางคนิคม
	ข้าวกลึงหอมมะลิ	4			นาเวียง	เสนางคนิคม
	ข้าวกลึงหอมมะลิ 105	5	1	หนองมะแขว	หนองมะแขว	เมือง
	ข้าวเกรียบ	6	2	หนองนกหอ	ดงมะยาง	ลืออำนาจ
	ข้าวเกรียบ	7	9	โคกสวาสดี	นาฝือ	เมือง
	ข้าวโพดคั่ว	8	10	โคกเจริญ	อำนาจ	ลืออำนาจ
	ข้าวหอมมะลิ	9	9	คำโพน	คำโพน	ปทุมราชวงศา
	ข้าวหอมมะลิ	10	หมู่ 1-10	ทุกตำบล	เค็งใหญ่	ห้วยตะพาน
	ข้าวหอมมะลิ	11	10	โคกพระ	นาป่าแวง	ปทุมราชวงศา
	ข้าวหอมมะลิ	12	5	หนองมะแขว	นาวัง	เมือง
	ข้าวหอมมะลิ	13	3	แก้มงค	นาหว่า	ปทุมราชวงศา
	ข้าวหอมมะลิ	14	4	โนนงาม	โนนงาม	ปทุมราชวงศา
	ข้าวหอมมะลิ	15	หมู่ 1-12	ทุกตำบล	โพนเมืองน้อย	ห้วยตะพาน
	ข้าวหอมมะลิ	16	หมู่ 1-7	ทุกตำบล	รัตนาวรี	ห้วยตะพาน
	ข้าวหอมมะลิ	17	7	ดงอู่ม	ลือ	ปทุมราชวงศา
	ข้าวหอมมะลิ	18	หมู่ 1-10	ทุกตำบล	หนองแก้ว	ห้วยตะพาน
	ข้าวหอมมะลิ	19	6	หนองไฮน้อย	หนองข่า	ปทุมราชวงศา
	ข้าวหอมมะลิ	20	6	นาผาง	ห้วย	ปทุมราชวงศา
	ข้าวหอมมะลิ	21	หมู่ 1-9	ทุกตำบล	ห้วยตะพาน	ห้วยตะพาน

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่ที่	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
	เครื่องจักสาน	22	4	นาเขีย	นาขม	เมือง
	โคพันธุ์	23	3	โคกพระ	นาป่าแวง	ปทุมราชวงศา
	แจ่วบอง	24			โคกกลาง	ลืออำนาจ
	แจ่วบอง(น้ำพริก)	25	1	สร้างนกทา	สร้างนกทา	เมือง
	แจ่วบอง/แจ่วปลาไร่	26	3	โคกค่าย	ไก่อ้า	เมือง
	ชาใบหม่อน	27	6	นาโพธิ์	นาวัง	เมือง
	แชมพูสมุนไพร	28	13	สร้างนกทา	สร้างนกทา	เมือง
	คอกไม้จันทร์	29	4	โพนทอง	โพนทอง	เสนางคนิคม
	คอกไม้จันทร์	30	7	ยางช้า	อำนาจ	ลืออำนาจ
	ตาลโตนด	31	4	โพนขาว	จิกคู่	ห้วยตะพาน
	น้ำปลาจากปลาไร่	32	9	คอนสี	คงบัง	ลืออำนาจ
	น้ำปลาจากปลาหมัก	33			โนนโพธิ์	เมือง
	น้ำผึ้งบริสุทธิ์	34	4	หนองมะเส็ง	หนองไฮ	เสนางคนิคม
	เนื้อแผ่น/หมูแผ่น	35	13	ร้านสำราญ	บุง	เมือง
	ปลาในกระชัง	36	9	หินกอง	นาหว้า	ปทุมราชวงศา
	ปลาไร่,ปลาไร่ส้ม	37	6	ฟ้าห่วน	ไร่ชี	ลืออำนาจ
	ปุ๋ยชีวภาพ	38			ไก่อ้า	เมือง
	แปรรูปอาหาร	39	2	เหล่าน้อย	โคกกลาง	ลืออำนาจ
	ผลิตภัณฑ์จากไข่พืช	40	5	คีม้อย	สร้างถ่อน้อย	ห้วยตะพาน
	ผักปลอดสารพิษ	41	7	ถุกษ์อุดม	ลือ	ปทุมราชวงศา
	ผักปลอดสารพิษ	42	9	นาตุ	สร้างถ่อน้อย	ห้วยตะพาน
	ผักปลอดสารพิษ	43	3	หนองคาไก่อ้า	ห้วยไร่	เมือง
	ไม้กวาด	44			น้ำปลีก	เมือง
	ไม้กวาดทางมะพร้าว	45			ไก่อ้า	เมือง
	ไม้กวาดทางมะพร้าว	46	10	เครือซูด	โคกกลาง	ลืออำนาจ
	เลี้ยงปลาในกระชัง	47	1	โนนหนามแท่ง	โนนหนามแท่ง	เมือง
	เลี้ยงปลาในกระชัง	48	1	อ่างใหญ่	บุง	เมือง
	หน่อไม้ดองอัดปืบ	49	7	สวนโคก	โพนทอง	เสนางคนิคม
	เห็ดนางฟ้า	50	7	คำกลาง	โนนหนามแท่ง	เมือง
	เห็ดศค	51	2	โคกกลาง	นาเวียง	เสนางคนิคม
	แหนมใบมะขม	52	13		บุง	เมือง
	แหนมหมู	53			โนนงาม	ปทุมราชวงศา
	แก่งค้ำหลวง	54	8	ศรีสมบูรณ์	จานุมาน	จานุมาน
	แก่งหินชัน	55	4	หินชัน	โคกสาร	จานุมาน
	น้ำตาลโตนด	56			จิกคู่	ห้วยตะพาน
	ป่าดงใหญ่	57	1	สร้างถ่อน้อย	สร้างถ่อน้อย	ห้วยตะพาน

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่บ้าน	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
สถานที่ท่องเที่ยว	พระเจ้าใหญ่อู่ชัย	58	2	อำนาจ	อำนาจ	ลืออำนาจ
	พระพุทธอุทยานและพระมงคลมิ่งเมือง	59				เมือง
	พระมงคลมิ่งเมือง	60	8	พุทธอุทยาน	ปุง	เมือง
	พระศรีเจริญ	61	7	หัวตะพาน	หัวตะพาน	หัวตะพาน
	พระเหลาเทพนิมิต	62	9	พนา	พนา	พนา
	ภูโพนทอง	63	4	โพนทอง	โพนทอง	เสนาณรงค์
	ภูสระดอกบัว	64	2	คำเคือ	คำเคือ	ขามเฒ่า
	วัดคงเค่า	65				เมือง
	วัดถ้ำแสงเพชร	66	5	ห้วยไร่	หนองมะแซว	เมือง
	วัดถ้ำแสงเพชร	67	5	คำป้อ	เหล่าพนา	เมือง
	วัดถ้ำแสงเพชร	68				เมือง
	วัดป่าศรีวิชัย	69	7	คอนนากุง	คำโพน	ปทุมราชวงศา
	วัดพระเหลาเทพนิมิต	70				พนา
	วัดโพธิ์สีลา	71				เมือง
	ศิลปพื้นบ้าน	72	3	ปลาข้าว	ปลาข้าว	เมือง
	สวนมงคลมิ่งเมือง	73	13	สุขสำราญ	ปุง	เมือง
	อ่างเก็บน้ำพุทธอุทยาน	74				เมือง
	อุทยานแห่งชาติภูสระดอกบัว	75				เสนาณรงค์
เครื่องปั้นดินเผา	เครื่องปั้นดินเผา	1	2	หนองนกหอ	ดงมะยาง	ลืออำนาจ
งานโลหะ	เจียรในพลอย	1	9	นาญ	สร้างถ่อน้อย	หัวตะพาน
	พลอยประดับ	2			สร้างถ่อน้อย	หัวตะพาน
	ลวดหนาม	3	5	คำสร้างบ่อ	น้ำปลัก	เมือง
	ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก	1			คำพระ	หัวตะพาน
ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก	กล่องใส่กระดามทิชชู	1			คำพระ	หัวตะพาน
	กล่องเอนกประสงค์	2			หนองแก้ว	หัวตะพาน
	ชุดรองจานและแก้ว	3			โพนเมืองน้อย	หัวตะพาน
	ที่รองแก้ว	4			นาหมอน้ำ	เมือง
	ที่รองแก้ว	5			หนองแก้ว	หัวตะพาน
	เป้ใส่เหล้าลายผ้าขิด	6			คำพระ	หัวตะพาน
	ผ้าแขวนผนัง	7			คำพระ	หัวตะพาน
	ย่าม ลายผ้าขิด	8			คำพระ	หัวตะพาน
	รองเท้ายางรถยนต์	9	7	ห้วยกระแสน	ปากอ	ขามเฒ่า
	เสื้อกันฝน	10			เค็งใหญ่	หัวตะพาน
	หมอนสามเหลี่ยม	11			คำพระ	หัวตะพาน

การศึกษาเฉพาะรายกรณี

อุตสาหกรรมชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น

บ้านคำพระ จ.อำนาจเจริญ

ประเภท ผ้าฝ้ายทอมือ

ผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้าย

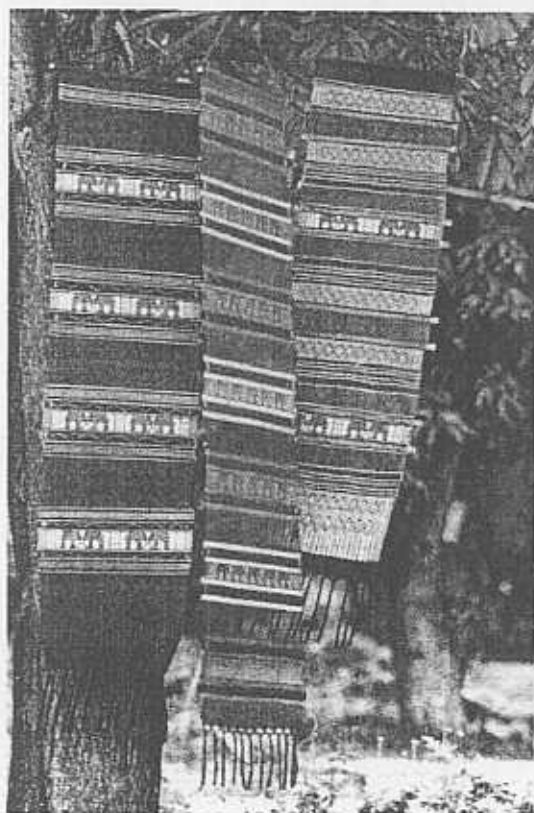
ชื่อกลุ่ม บ้านคำพระ

ที่ตั้ง หมู่ 1,2 ต.คำพระ

อ.ห้วยตะพาน จ.อำนาจเจริญ

1. ความเป็นมา/ภูมิหลัง

บ้านคำพระ หมู่ที่ 1,2 ต.คำพระ อ.ห้วยตะพาน จ.อำนาจเจริญ เป็นหมู่บ้านดั้งเดิมที่ตั้งอยู่นอกเขตสุขาภิบาล อยู่ห่างจากอำเภอเป็นระยะทาง 7 กิโลเมตร ทางเข้าเป็นถนนลาดยาง บ้านคำพระจัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2525 แต่เดิมมีชื่อว่า บ้านกัมมะแวง ขึ้นอยู่กับเขตการปกครองอำเภออำนาจน้อย จ. อุบลราชธานี ต่อมาได้ขยายเขตการปกครองออกเป็น 3 หมู่บ้าน จนถึงปัจจุบันมีจำนวนราษฎรที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านจำนวน 159 ครัวเรือน (733 คน)

สภาพแวดล้อมทั่วไปของหมู่บ้านคำพระ เป็นหมู่บ้านเล็ก ๆ แห่งหนึ่งใน จ. อำนาจเจริญ ที่ราษฎรมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายและแม้ว่าจะมีคนอาศัยไม่ถึง 1,000 คนก็ตาม แต่หมู่บ้านคำพระแห่งนี้ก็ไม่ถือว่าห่างไกลความเจริญมากนัก เพราะปัจจุบันสิ่งสาธารณูปโภค อันได้แก่ โทรศัพท์ และไฟฟ้า ได้เข้าไปถึงใน หมู่บ้านแล้ว

โดยทั่วไปราษฎรบ้านคำพระส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพการเกษตรเป็นหลักคือ ทำนา ทำไร่ หลังจากที่ทำหมดฤดูฝนไปเรียบร้อยแล้ว ราษฎรจะมีเวลามากขึ้น ราษฎรหลายครอบครัวจะหันมาทำอาชีพเสริมกัน หนึ่งในอาชีพเสริมที่ราษฎรร่วมใจกันทำแทบจะทุกครัวเรือนก็คือ การทอผ้าติดสิริธรรมชาติ เป็นอาชีพเสริมซึ่งสร้างรายได้ในแต่ละเดือนเป็นจำนวนเงิน 1,000 - 1,500 บาท

ลักษณะการผลิตผ้าฝ้ายทอมือส่วนใหญ่ราษฎรบ้านคำพระจะทำการเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน โดยสืบ

ทอดการทอผ้ามาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ ส่วนอุปกรณ์ที่ใช้จะเป็นเครื่องมือแบบพื้นบ้านง่าย ๆ และใช้ก็กระตุกในการทอผ้า

2. รูปแบบผลิตภัณฑ์

สำหรับรูปแบบของผลิตภัณฑ์ทอผ้าซิดีธรรมชาติบ้านคำพระที่ท่าจะมีหลายแบบด้วยกัน ได้แก่ ผ้าพันคอ ผ้าตัดเสื้อ ผ้าคลุมเตียง ผ้าคลุมไหล่ หมอนอิง หมอนสามเหลี่ยม หมอนสี่เหลี่ยม ผ้าขาวม้า กระเป๋าลือ เป้ ยาม เป็นต้น โดยจะเน้นธรรมชาติที่ได้จากสีของเปลือกต้นไม้ต่าง ๆ เช่น เปลือกมะกอก ลูกหว้า จะให้สีเทา เปลือกมะม่วง ให้สีเขียว เปลือกไม้ประดู่ ให้สีน้ำตาล ขมิ้น แก่นขนุน และมะม่วง ให้สีเหลือง คั้นมะขมและมังคุด ให้สีม่วง เปลือกมะพร้าว ให้สีครีมและมะเกลือ ให้สีดำ เป็นต้น ตลาดจำหน่าย ได้แก่ ศูนย์ที่ทำการของกลุ่ม และนำสินค้าไปออกร้านตามงานนิทรรศการต่าง ๆ และในจังหวัดใกล้เคียง

ความเป็นมาของกลุ่มผลิตภัณฑ์ทอผ้าซิดี บ้านคำพระ เล่ากันว่า เริ่มแรกนั้นราษฎรยังไม่มีทอผ้าซิดี ย้อมสีธรรมชาติ ต่อมาในปี 2516 อาจารย์อุไร สุขกุล ได้เข้ามาช่วยเหลือราษฎรบ้านคำพระ ด้วยการให้ความรู้ และสอนเรื่องการตัดเย็บหมอนสามเหลี่ยมและหมอนสี่เหลี่ยม รวมทั้งสอนการทอผ้าด้วยตะกอยาวให้กับราษฎร บ้านคำพระ หมู่ที่ 1, 2, 3 และหมู่บ้านอื่น ๆ ในอำเภอหัวตะพาน จนกระทั่งในปี 2526 จึงได้มีการจัดตั้งกลุ่ม ผลิตภัณฑ์ทอผ้าซิดีขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละ 15 คน แต่ละกลุ่มจะมีประธานรองประธาน เற்றுญิก และปฏิคม ทำหน้าที่บริหารงานภายในกลุ่ม

ต่อมาได้มีหน่วยงานจากภาครัฐและเอกชนได้มองเห็นถึงความตั้งใจของกลุ่มผลิตภัณฑ์ทอผ้าซิดี จึงได้ให้การช่วยเหลือและสนับสนุนในเรื่องของการย้อมผ้าด้วยสีธรรมชาติ เงินทุนวัสดุอุปกรณ์ในการผลิต ตลอดจนจัดหาแหล่งจำหน่าย ทำให้กลุ่มผลิตภัณฑ์ทอผ้าซิดีมีการพัฒนาขึ้นเป็นลำดับ

3. การตลาด

แม้ว่าจะได้รับการช่วยเหลือและสนับสนุนในด้านเงินทุนจากหน่วยงานต่าง ๆ มาโดยตลอดก็ตาม แต่ทางกลุ่มผลิตภัณฑ์ทอผ้าซิดีธรรมชาติก็ยังประสบปัญหาในเรื่องของวัตถุดิบที่มีราคาสูงขึ้นและปัญหาด้านด้านการตลาดได้แก่ สินค้าที่จำหน่ายมีราคาไม่ดีเท่าที่ควร ตลาดที่จำหน่ายมีน้อย ไม่แน่นอน รวมทั้งปัญหาการบริการของรัฐที่ไม่ต่อเนื่องอีกด้วย

จากการช่วยเหลือของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านเงินทุน การผลิตการฝึกอบรมการทอผ้า การย้อมสีธรรมชาติ การตลาด การจัดการ เป็นต้น ทำให้ผลิตภัณฑ์ผ้าซิดีธรรมชาติของบ้านคำพระมีการพัฒนาฝีมือและรูปแบบการผลิตที่ดีขึ้น มีสีสันที่เป็นธรรมชาติ สิ่งนี้ถือได้ว่าเป็นจุดเด่นของผลิตภัณฑ์ผ้าซิดีบ้านคำพระ ซึ่งเป็นที่นิยมของตลาดปัจจุบัน

ด้วยรูปแบบและฝีมือการทอตลาดภายในโคกเค่น มีความละเอียด ประณีต และสวยงาม ตลอดจนสีสันที่เป็นธรรมชาติ เหล่านี้เอง ทำให้กลุ่มผลิตภัณฑ์ทอผ้าซิดีบ้านคำพระได้รับรางวัลชนะเลิศ “การประกวดผ้าฝ้ายลายซิดี” ที่ศูนย์ศิลปาชีพบางไทร ประจำปี 2537

ปัจจุบันกลุ่มผลิตภัณฑ์ทอผ้าซิดีธรรมชาติมีสมาชิกทั้งสิ้น 113 คน แต่ละคนมีรายได้เฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3,000 บาทต่อเดือน นับว่าเป็นอาชีพเสริมที่สร้างรายได้ให้กับคนในหมู่บ้านไม่น้อยเลยทีเดียว

สุรินทร์

ประวัติความเป็นมา

ดินแดนบริเวณจังหวัดสุรินทร์ มีชุมชนโบราณตั้งอยู่หลายแห่ง แหล่งที่สำคัญคือ บริเวณลุ่มแม่น้ำมูล ได้มีการขุดค้นทางโบราณคดี และพบเศษเครื่องปั้นดินเผาสีขาว ซึ่งใช้ดินทรายเผาในพื้นที่หลายแห่ง เช่น ในเขตอำเภอชุมพลบุรี ภาชนะที่พบเป็นภาชนะสีดำหรือสีแดง เครื่องปั้นดินเผาประเภทนี้ยังพบทั่วไปในเขตจังหวัดสุรินทร์ มหาสารคาม บุรีรัมย์ และร้อยเอ็ด นอกจากนี้ยังพบแหล่งถลุงโลหะบริเวณชุมชนโบราณทั่วไป ชุมชนเหล่านี้มีอายุระหว่าง 3,000 ปีลงมา หลักฐานทางโบราณคดีในเขตจังหวัดสุรินทร์ตอนบน รวมทั้งแอ่งโคราชแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของชุมชนที่มีมาอย่างต่อเนื่อง และได้พัฒนาเป็นบ้านเมืองหรือรัฐเล็ก ๆ ตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 9-10 เป็นต้นมา

หลักฐานสำคัญคือ สิ่งก่อสร้างและผังเมืองโบราณ เช่น ในเขตอำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ มีปราสาทที่เก่าแก่ คือปราสาทภูมิโพน เป็นศิลปะแบบไพรกเมง พุทธศตวรรษที่ 13 ซึ่งตรงกับสมัยที่อำนาจทางการเมืองการปกครองของเจนละได้ขยายขึ้นมาถึงแถบนี้ สำหรับเมืองสุรินทร์เก่ามีผังเมืองเป็นรูปวงรีไม่

สม่ำเสมอและรูปสี่เหลี่ยมซ้อนกันอยู่ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของเมืองนี้ตั้งแต่สมัยทราวดี (พุทธศตวรรษที่ 12 - 16) และสมัยลพบุรี (พุทธศตวรรษที่ 16 - 18) เป็นต้นมา โดยเฉพาะในสมัยลพบุรี เมืองสุรินทร์เก่ามีกำแพงดินและคูเมืองล้อมรอบ 2 ชั้น และมีเมืองหน้าด่านรอบนอกปรากฏอยู่หลายแห่ง เช่น บ้านเมืองสิงห์ในเขตอำเภอจอมพระ บ้านพระปืด (พระใหญ่) ในเขตตำบลเขวาสินรินทร์ บ้านแสงพัน ตำบลแกใหญ่ บ้านสลักไค อำเภอเมืองสุรินทร์ เป็นต้น

ระหว่างพุทธศตวรรษที่ 16 - 18 อำนาจการปกครองของขอม (เขมร) เจริญรุ่งเรืองและขยายขึ้นมาถึงบริเวณภาคอีสาน โดยเฉพาะในเขตอีสานใต้ มีประจักษ์พยานที่เห็นได้ชัดเจนในปัจจุบันคือ การสร้างปราสาทหินที่ก่อด้วยอิฐหรือศิลาแลง ซึ่งมีอยู่แทบทุกอำเภอของจังหวัดสุรินทร์ เช่น ปราสาทตาเมื่องธรม อำเภอกาบเชิง ปราสาทศีขรภูมิ อำเภอศีขรภูมิ ปราสาทบ้านพลวง อำเภอปราสาท เป็นต้น เมื่ออำนาจการปกครองของเขมรเสื่อมลง ชาวทวาย (กูย) ซึ่งเป็นชาวพื้นเมืองเดิมก็คงอาศัยอยู่ในบริเวณนี้ปะปนกับชาวเขมรที่มีอยู่ดั้งเดิม และ

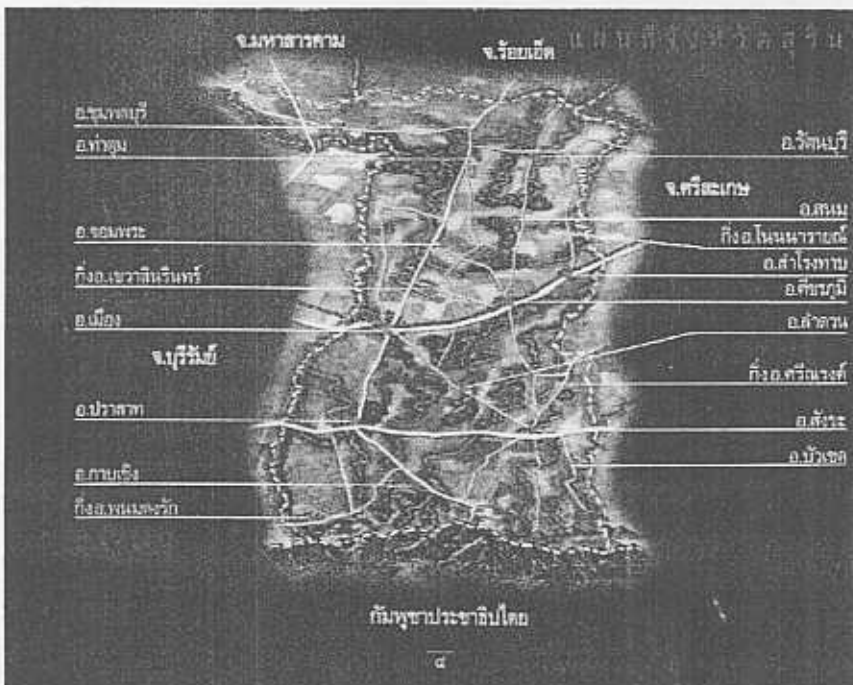
บางส่วนได้อพยพขึ้นมาสมัยเขมรมีอำนาจในการปกครอง ดินแดนแถบอีสานได้ตั้งอยู่เป็นอิสระเรื่อยมาจนถึงสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย

พ.ศ. 2302 ตรงกับรัชกาลสมเด็จพระที่นั่งสุริยาศน์อมรินทร์ (พระเจ้าเอกทัศ พ.ศ. 2301 – 2310) กษัตริย์องค์สุดท้ายของกรุงศรีอยุธยา ช้างเผือกได้แตกโรงมาทางทิศตะวันออก สมเด็จพระที่นั่งสุริยาศน์อมรินทร์ได้โปรดเกล้าฯ ให้ขุนนางสองพี่น้องพร้อมด้วยไพร่พลออกติดตามช้างเผือกมาทางเมืองพิมายและเดินทางตามริมฝั่งแม่น้ำมูล จนถึงเขตอำเภอรตนบุรีในปัจจุบัน จึงได้พบเชียงสีหัวหน้าหมู่บ้านชาวกว๋างแห่งบ้านกุดหวาย เชียงสีได้พาคณะที่ติดตามช้างเผือกไปหาเชียงสงที่บ้านเมืองถึงเชียงปุมที่บ้านเมืองที่ เชียงไชยที่บ้านจารพัด (บ้านกุดปะไท) ดากะจะและเชียงขันที่บ้านโคกลำดวน และเชียงมะที่บ้านอจจะปะนึ่ง หัวหน้าหมู่บ้านชาวกว๋างเหล่านี้มีความชำนาญในการคล้องช้างป่า และล่าสัตว์ มีการเดินทางไปมาหาสู่กันเสมอในฐานะเพื่อนบ้านและเครือญาติ คณะผู้ติดตามได้ออกติดตามช้างเผือกไปจนถึงเขตแดนเมืองนครจำปาศักดิ์ (ปัจจุบันอยู่ในเขตอำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ บางท่านว่าอยู่ในเขตอำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์) จึงพบช้างเผือก และจับได้แล้วนำ

กลับไปพร้อมกับหัวหน้าชาวกว๋างด้วย คือ เชียงปุม ดากะจะ เชียงขัน เชียงมะ เชียงสี และเชียงไชย

สมเด็จพระเจ้าเอกทัศ ทรงพอพระทัยที่ได้พระยาช้างเผือกกลับมา จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้หัวหน้าหมู่บ้านมีบรรดาศักดิ์ทุกคนดังนี้

1. เชียงปุม บ้านเมืองที่ เป็น หลวงสุริทรรักดี ต่อมาหลวงสุรินทรภักดีได้ย้ายไปอยู่ที่บ้านกุดปะทายซึ่งเป็นเมืองเก่าแต่ร้างไปแล้ว
2. ดากะจะ แห่งบ้านโคกลำดวน

เป็น หลวงสุวรรณ

3. เชียงมะ แห่งบ้านอจจะปะนึ่ง เป็น หลวงเพชร
4. เชียงขัน แห่งบ้านโคกลำดวน เป็น หลวงปราบ
5. เชียงสี แห่งบ้านกุดหวาย เป็น หลวงศรีนครเดา
6. เชียงไชย แห่งบ้านกุดปะไท เป็น ขุนไชยสุริยงค์

หัวหน้าหมู่บ้านเหล่านี้ได้ปกครองลูกบ้านของตนขึ้นกับเมืองพิมาย ในปีต่อมาหัวหน้าหมู่บ้านดังกล่าวได้นำช้าง ม้า แก่นสน ขางสน ปีกนก นอระมด งาช้าง และขี้ผึ้ง เป็นของส่วยบรรณาการไปส่ง ณ กรุงศรีอยุธยา จึงได้ยกหมู่บ้านเหล่านี้เป็นเมือง พร้อมกับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเจ้าเมืองด้วย คือ

หลวงสุวรรณ (ตากะจะ) เป็น พระไกรภักดีศรีนครลำดวน เจ้าเมืองขุขันธ์
หลวงเพชร (เจียงมะ) เป็น พระสังฆะบุรีศรีนครธวัชเจ้าเมืองสังฆะ (ต่อมาเป็นสังฆะ)
หลวงสุรินทรภักดี (เจียงปุม) เป็น พระสุรินทรภักดีศรีนครรงค์จางวาง เจ้าเมืองสุรินทร์
หลวงศรีนครเตา (เจียงลี) เป็นพระศรีนครเตา เจ้าเมืองรัตนบุรี

เมืองเหล่านี้ขึ้นอยู่กับเมืองพิมายในระยะแรก ต่อมาได้ขึ้นกับเมืองนครราชสีมาแล้วขึ้นตรงต่อ
กรุงเทพ ฯ ตั้งแต่ พ.ศ. 2350 เป็นต้นมา ส่วนเจ้าเมืองสุรินทร์ สังฆะ และขุขันธ์ได้เลื่อนบรรดาศักดิ์เป็นพระยา
ในราชทินนามเดิมในปี พ.ศ. 2321 เพราะมีความดีความชอบครั้งสงครามกับลาวในสมัยกรุงธนบุรี ส่วนเจ้าเมือง
รัตนบุรียังคงมีบรรดาศักดิ์ที่ “พระ” เหมือนเดิม

เมืองสุรินทร์มีผู้ปกครองสืบทอดกันมาจนกระทั่งถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อมี
การปฏิรูปการปกครองตามระบบเทศบาลแล้ว ทางราชการจึงแต่งตั้งข้าราชการมาดำรงตำแหน่งข้าหลวง
กำกับราชการเมืองสุรินทร์ และได้แต่งตั้งข้าหลวงประจำจังหวัดสุรินทร์คนแรกแทนผู้ว่าราชการเมืองสุรินทร์
คือ พระกรุงศรีบริรักษ์ (สุข สุมานันท์ : พ.ศ. 2451 – 2453) และมีการแต่งตั้งข้าราชการจากกระทรวงมหาดไทย
มาเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดจนกระทั่งปัจจุบัน

สภาพภูมิศาสตร์

จังหวัดสุรินทร์ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของภาค
อีสาน ห่างจากกรุงเทพมหานครโดยทางรถไฟ
420 กิโลเมตร และทางรถยนต์ประมาณ 450
กิโลเมตร มีอาณาเขต ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดร้อยเอ็ด และ
มหาสารคาม

ทิศใต้ ติดต่อกับประเทศกัมพูชา
ประชาธิปไตย

ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดศรีสะเกษ

ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดบุรีรัมย์

จังหวัดสุรินทร์มีพื้นที่ประมาณ 8,785
ตารางกิโลเมตร (หรือ 5,490,625 ไร่) คิดเป็น
ร้อยละ 10.5 ของพื้นที่ภาคอีสาน

ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดสุรินทร์ ตั้งอยู่บนขอบของที่ราบสูงโคราช มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศกัมพูชา มีเทือกเขาพนมดงรักเป็นพรมแดนธรรมชาติ ขอบของที่ราบสูงเหมือนลาดเนินขึ้นยอดเขาจนถึงจุดสูงสุดและหักลงเป็นหุบ เขตจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ ในสมัยโบราณเรียก “เขมรสูง” ส่วนพื้นที่ราบต่ำในแดนเขมรเรียก “เขมรต่ำ” ผู้คนสองดินแดนเดินทางถึงกันผ่านช่องเขาต่าง ๆ ที่มีอยู่ถึง 35 แห่ง เช่น ช่องปราสาทคามือ่น ช่องปราสาทคากวย ช่องพริก

และช่องจอม ผืนป่าในเขตจังหวัดอุดรธานีของกัมพูชาซึ่งติดกับจังหวัดสุรินทร์เคยเป็นแหล่งที่หมอช้างชาวญ้อคล้องช้างป่าและในสมัยที่ขอมเรืองอำนาจสุรินทร์เป็นทางผ่านสำคัญในเส้นทางจาริกแสวงบุญเชื่อมระหว่างเขมร - ไทย - ลาว พื้นที่สูงทางทิศใต้ของจังหวัดค่อย ๆ ลาดต่ำไปทางทิศเหนือซึ่งเป็นที่ราบลุ่มและป่าโปร่ง มีแม่น้ำมูลและลำห้วยหลาย

สายไหลผ่าน เป็นแหล่งประมง และเขตปลูกข้าวหอมมะลิพันธุ์ดีที่สุดในประเทศไทย บริเวณริมแม่น้ำป่าสัก ป่าทาม ป่าละเมาะเล็ก ๆ ซึ่งเป็นที่เก็บเห็ด เก็บผักป่ามาเป็นอาหาร เก็บหวายหางหนูมาจักสาน ในอดีตแม่น้ำมูลเป็นเส้นทางคมนาคมไปนครราชสีมาเชื่อมต่อกับแม่น้ำโขงข้ามไปประเทศลาว แม่น้ำมูลสบกับแม่น้ำชีที่ตากกลางอำเภอท่าตูม ซึ่งเดิมเป็นแหล่งเลี้ยงช้างของชาวญ้อ เพื่อส่งเป็นของขวัญสุโขทัยและอาณาจักรต่าง ๆ เช่น จัปาคคีของลาว อาณาจักรขอมรวมถึงชาวญ้อที่เลือกลงมาตั้งหลักปักฐานอยู่ในบ้านเมืองนี้จนหล่อหลอมกลายเป็นความงดงามของปราสาทขอม วัฒนธรรมเฉพาะของชาวไทยเชื้อสายเขมร หรือปริมาณช้างบ้านจำนวนมหาศาล จนกระทั่งกลายเป็นเมืองสุรินทร์ถิ่นช้างใหญ่อันมีเสน่ห์ในปัจจุบัน

สภาพทางการเมืองการปกครอง

จังหวัดสุรินทร์ แบ่งการปกครองออกเป็น 13 อำเภอ และ 167 ตำบล 1,899 หมู่บ้าน

จำนวนประชากรเมื่อวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2538 มีจำนวน 1,355,579 คน แบ่งเขตเลือกตั้งเป็น 3 เขต มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 9 คน คือ มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตละ 3 คน

อำเภอต่าง ๆ มีดังนี้

1. อำเภอเมืองสุรินทร์ มีพื้นที่ 1,302.1 ตารางกิโลเมตร แบ่งเป็น 24 ตำบล 306 หมู่บ้าน
2. อำเภอปราสาท มีพื้นที่ 909 ตารางกิโลเมตร แบ่งเป็น 17 ตำบล 222 หมู่บ้าน อยู่ห่างจากตัวจังหวัด 28 กิโลเมตร
3. อำเภอสังขะ มีพื้นที่ 1,310.5 ตารางกิโลเมตร แบ่งเป็น 17 ตำบล 194 หมู่บ้าน อยู่ห่างจากจังหวัด 49 กิโลเมตร เมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2538 ทางราชการได้ตั้งกิ่งอำเภอสรีณรงค์ มี 5 ตำบล อำเภอสังขะจัดแบ่งเป็น 12 ตำบล
4. อำเภอสีขอม มีพื้นที่ 544.9 ตารางกิโลเมตร แบ่งเป็น 15 ตำบล 212 หมู่บ้าน อยู่ห่างจากตัวจังหวัด 34 กิโลเมตร
5. อำเภอสำโรงทาบ มีพื้นที่ 343 ตารางกิโลเมตร แบ่งเป็น 10 ตำบล 100 หมู่บ้าน อยู่ห่างจากตัวจังหวัด 54 กิโลเมตร
6. อำเภอจอมพระ มีพื้นที่ 429 ตารางกิโลเมตร แบ่งเป็น 9 ตำบล 100 หมู่บ้าน อยู่ห่างจากตัวจังหวัด 26 กิโลเมตร
7. อำเภอท่าตูม มีพื้นที่ 644 ตารางกิโลเมตร แบ่งเป็น 10 ตำบล 159 หมู่บ้าน อยู่ห่างจากตัวจังหวัด 51 กิโลเมตร
8. อำเภอชุมพลบุรี มีพื้นที่ 664.6 ตารางกิโลเมตร แบ่งเป็น 9 ตำบล 110 หมู่บ้าน อยู่ห่างจากตัวจังหวัดสุรินทร์ 91 กิโลเมตร
9. อำเภอรัตนบุรี มีพื้นที่ 664.6 ตารางกิโลเมตร แบ่งเป็น 9 ตำบล 110 หมู่บ้าน อยู่ห่างจากตัวจังหวัด 70 กิโลเมตร
10. อำเภอสนม มีพื้นที่ 459 ตารางกิโลเมตร แบ่งเป็น 7 ตำบล 71 หมู่บ้าน อยู่ห่างจากตัวจังหวัด 49 กิโลเมตร
11. อำเภอกาบเชิง มีพื้นที่ 788 ตารางกิโลเมตร แบ่งเป็น 10 ตำบล 108 หมู่บ้าน อยู่ห่างจากตัวจังหวัด 58 กิโลเมตร เนื่องจากเป็นอำเภอชายแดนติดกับกัมพูชาประชาธิปไตย ทางราชการจึงแบ่งการปกครองออกเป็นกิ่งอำเภอพนมดงรักเมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2538 มี 4 ตำบล 50 หมู่บ้าน
12. อำเภอบัวเชด มีพื้นที่ 479 ตารางกิโลเมตร แบ่งเป็น 6 ตำบล 59 หมู่บ้าน อยู่ห่างจากตัวจังหวัด 70 กิโลเมตร

13. อำเภอลำควน มีพื้นที่ 420 ตารางกิโลเมตร แบ่งเป็น 5 ตำบล 51 หมู่บ้าน อยู่ห่างจากตัวจังหวัด 26 กิโลเมตร
 14. กิ่งอำเภอศรีณรงค์ แยกออกจากอำเภอสังขะเมื่อ วันที่ 1 เมษายน พ.ศ.2538 ประกอบด้วย ตำบลณรงค์ ตำบลตรวจ ตำบลแจนแวน และตำบลทับทัน
 15. กิ่งอำเภอพนมดงรัก แยกออกจากอำเภอกาบเชิงเมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ.2538 ประกอบด้วย ตำบลบักได ตำบลโคกกลาง ตำบลตาเมียง และตำบลจิกแตก
- การปกครองท้องถิ่น หน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่น มีดังนี้

1. องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น จังหวัดสุรินทร์
2. เทศบาลเมืองสุรินทร์ มี 1 แห่ง คือเทศบาลเมืองสุรินทร์

สุขาภิบาลมี 13 แห่ง คือ สุขาภิบาลเมืองที่ระแงง กังแอน สังขะ รัตนบุรี ท่าตูม ชุมพลบุรี จอมพระ สนม ลำโรงทับ บัวเชด นิคมปราสาท และสุขาภิบาลลำควนสุรินทร์ (อำเภอลำควน)

สภาพทางเศรษฐกิจ

1. การกสิกรรม

เศรษฐกิจของจังหวัดสุรินทร์ ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับผลผลิตทางการเกษตรกรรมประมาณร้อยละ 80 ของรายได้ของจังหวัด คิดเป็นครอบครัวที่เป็นเกษตรกร 174,399 ครอบครัว สินค้าที่ทำรายได้แก่จังหวัด ได้แก่ ข้าว ปอแก้วและมันสำปะหลัง จากการสำรวจข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติเมื่อ พ.ศ. 2534 จังหวัดสุรินทร์ มีรายได้เฉลี่ยของประชากร 12,130 บาท/คน/ปี คิดเป็นอันดับที่ 16 ของภาคอีสาน และอันดับที่ 72 ของภาค นับว่ามาตรฐานการครองชีพและฐานะทางเศรษฐกิจของประชากรอยู่ในระดับต่ำ

การผลิตภาคเกษตรกรรม พื้นที่ทำการเกษตรของจังหวัดสุรินทร์มีประมาณ 3.5 ล้านไร่ (ร้อยละ 63 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด) พื้นที่ดังกล่าวมีพื้นที่ในเขตชลประทานเพียง 263,667 ไร่ (ร้อยละ 8) ส่วนที่เหลือประมาณ 3.2 ล้านไร่เป็นพื้นที่นอกเขตชลประทาน จากข้อมูลภาวะการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ปี พ.ศ. 2536 – 2537 ของสำนักงานเกษตรจังหวัดสุรินทร์ พบว่า เกษตรกรปลูกพืชต่าง ๆ ดังนี้

1. ข้าวนาปี	3,050,869	ไร่	6. ถั่วลิสงฤดูแล้ง	10,155	ไร่
2. ข้าวนาปรัง	2,280	ไร่	7. ถั่วลิสงฤดูฝน	2,999	ไร่
3. ปอแก้ว	43,368	ไร่	8. มะม่วง	22,236	ไร่
4. มันสำปะหลัง	32,449	ไร่	9. มะพร้าว	12,515	ไร่
5. หม่อน	24,428	ไร่	10. มะม่วงหิมพานต์	5,908	ไร่

พืชเศรษฐกิจที่สำคัญคือ ข้าว (ได้แก่ ข้าวหอมมะลิ 105 และข้าวพันธุ์ กข. 15) ปอแก้ว และมันสำปะหลัง

2. การปศุสัตว์

การเกษตรในจังหวัดสุรินทร์ส่วนใหญ่เลี้ยงโค กระบือ สุกร เป็ด และไก่ ในปี พ.ศ. 2537 สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสุรินทร์ได้จัดให้มีโครงการพัฒนาปศุสัตว์หลายโครงการ เช่น

1. โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ เพื่อลดพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังในเขต 5 อำเภอ คือ อำเภอสังขะ กอบเชิง บัวเชด ปราสาท และอำเภอเมืองสุรินทร์ โดยมีเป้าหมายในปี พ.ศ. 2537 จำนวน

140 ราย เลี้ยงแม่โคเนื้อรายละ 5 ตัว (รวม 700 ตัว) และในปี พ.ศ. 2538 มีเป้าหมายดำเนินการกับเกษตรกรจำนวน 200 ราย

2. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพและปริมาณการผลิตน้ำนมในเขตอำเภอเมืองสุรินทร์ มีจำนวนเกษตรกร 43 ราย ผลิตได้เฉลี่ยวันละ 800 กิโลกรัม และอำเภอรัตนบุรี จำนวนเกษตรกร 56 ราย ผลิตได้เฉลี่ยวันละประมาณ 1,000 กิโลกรัม

3. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันและกำจัดโรคปากและเท้าเปื่อย ซึ่งดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ. 2535 โดยมีการฉีดวัคซีนเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคปากและเท้าเปื่อย ล่วงหน้า

4. โครงการป้องกันกำจัดโรคพิษสุนัขบ้า ดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ. 2536 เป็นต้นมา

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสุรินทร์ ได้ทำสถิติจำนวนสัตว์ในจังหวัดสุรินทร์เมื่อ พ.ศ. 2537 ดังนี้

1.ช้าง มีจำนวน	141	เชือก
2.ม้า	20	ตัว
3.โคเนื้อพื้นเมือง	122,361	ตัว
4.โคเนื้อลูกผสม	21,663	ตัว
5.กระบือพื้นเมือง	295,152	ตัว
6.กระบือลูกผสม	4,297	ตัว
7.ไก่	1,401,212	ตัว
8.เป็ด	459,939	ตัว
9.สุนัข	98,888	ตัว
10.โคนม	871	ตัว

3. การประมง

การประมงเป็นปัญหาสำคัญของชาวสุรินทร์ เพราะเป็นจังหวัดที่ขาดแหล่งน้ำในการเพาะเลี้ยงจะมีเพียงจับสัตว์น้ำตามห้วยหนองตามธรรมชาติ เพื่อบริโภคและขายเป็นส่วนน้อยเท่านั้น

4. การป่าไม้

พื้นที่ป่าไม้ส่วนใหญ่อยู่ทางตอนใต้ของจังหวัด บริเวณเทือกเขาพนมดงรัก ในเขตอำเภอสังขะ กาบเชิง บัวเชด และกิ่งอำเภอพนมดงรัก ปัจจุบันมีพื้นที่ป่าเหลืออยู่ประมาณ 226,875 ไร่ เนื่องจากป่าถูกทำลายเฉลี่ยปีละ 4,362 ไร่ (สถิติ พ.ศ.2528 – 2530) การทำลายป่าจึงมีค่อนข้างสูงสาเหตุใหญ่จากการบุกรุกถางป่าเพื่อการกสิกรรมของเกษตรกร ซึ่งอพยพมาจากทางตอนเหนือของจังหวัดสุรินทร์และจากจังหวัดใกล้เคียง เช่น ร้อยเอ็ด และศรีสะเกษ เป็นต้น

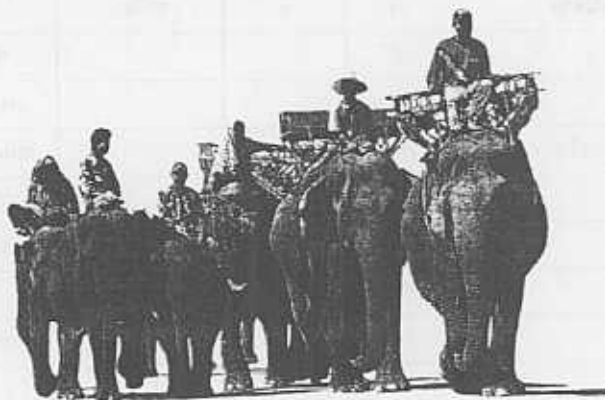
5. การอุตสาหกรรม

สถิติโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดสุรินทร์ปี พ.ศ.2537 มีทั้งหมด 3,600 โรง คนงาน 7,187 คน มีเงินลงทุนจำนวน 1,089,430,750 บาท โรงงานส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอเมืองสุรินทร์ จำนวน 792 โรง (ร้อยละ 22) อำเภอสังขะ จำนวน 392 (ร้อยละ 10.9) อำเภอปราสาท จำนวน 374 โรง (ร้อยละ 10.3) อำเภอรัตนบุรี จำนวน 342 โรง (ร้อยละ 9.5) อำเภोजอมพระ จำนวน 154 โรง (ร้อยละ 4.3) และอำเภออื่น ๆ

อุตสาหกรรมในครัวเรือนของจังหวัดสุรินทร์ ได้แก่ การทอผ้าไหม การจักสานหวาย การทำเครื่องปั้นดินเผา การผลิตลูกประคำพื้นเมือง และกาละแมศรีขรภูมิ เป็นต้น

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จังหวัดสุรินทร์มีเทศกาลงานช้างตอนกลางเดือนพฤศจิกายนของทุกปี และยังมีแหล่งท่องเที่ยวประเภทโบราณสถานและโบราณวัตถุอีกหลายแห่ง

การค้าที่สำคัญอยู่ในเขตอำเภอเมืองสุรินทร์และเขตชุมชนอำเภอต่าง ๆ พ่อค้าส่วนใหญ่เป็นคนไทยเชื้อสายจีนส่วนคนไทยและคนพื้นเมืองทำการค้าเล็ก ๆ น้อย ๆ สินค้าออกที่สำคัญได้แก่ ข้าว ปอ มันสำปะหลัง และสินค้าแปรรูปได้แก่ ข้าวสาร กระสอบป่าน มันเส้น มันอัดเม็ด ส่วนสินค้าเข้า ส่วนใหญ่เป็นสินค้าอุตสาหกรรมจากกรุงเทพมหานคร

ผลิตภัณฑ์
อุตสาหกรรมชุมชน - ภูมิปัญญาท้องถิ่น
จังหวัด สุรินทร์

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	
เครื่องจักสาน/งานไม้	กระด้ง	1			ชุมแสง	จอมพระ
	กระติบข้าว	2			โคกตะเคียน	กาบเชิง
	ข้อง	3			หนองเหล็ก	ศีขรภูมิ
	ข้องใส่ปลา	4			โคกตะเคียน	กาบเชิง
	แข่ง	5			โคกตะเคียน	กาบเชิง
	แข่งปลาทุ	6	6	ตะนง	นอกเมือง	เมืองสุรินทร์
	แข่งปลาทุ	7	5	หนองขาว	หนองสนิท	จอมพระ
	แข่งปลาทุ	8	7	หนองอุ	หนองสะ	สำโรงทาบ
	แข่งปลาทุ	9	7	กางของ	ระแงง	ศีขรภูมิ
	ข้องขังปลา	10			ชุมแสง	จอมพระ
	จักสาน	11	11	บ่วงตึก	ไพล	ปราสาท
	จักสาน	12	5,8	นาครอง,หนอง ขาว	สนมุด	ปราสาท
	จักสาน	13	13	โคกตะแบง	หนองใหญ่	ปราสาท
	จักสาน	14	6	สมบรูณ์	ชุมแสง	จอมพระ
	จักสาน	15	12	ปะนอยโคง	หนองเหล็ก	ศีขรภูมิ
	จักสาน	16	5,7	ฉลิก,น้อย	ตรวจ	ศรีณรงค์
	จักสานไม้ไผ่	17	9	ไทยเจริญ	สำภาตุน	บัวเชด
	จักสานไม้ไผ่	18	4	อาทิก	บ้านผือ	จอมพระ
	จักสานไม้ไผ่	19	3	โคกตะเคียน	โคกตะเคียน	กาบเชิง
	จักสานไม้ไผ่	20			รัตนบุรี	รัตนบุรี
	จักสานหวาย	21	4	บุทม	เมืองที	เมืองสุรินทร์
	จักสานหวาย	22	1	โคกตะเคียน	โคกตะเคียน	กาบเชิง
	จักสานหวาย	23	8	นาเวียง	คำน	กาบเชิง
	ชุดรับแขกจากก้านตาล	24	8	สำโรง	ดาวัง	บัวเชด
	ตระกร้า	25			ชุมแสง	จอมพระ
	ตระกร้า	26			หนองเหล็ก	ศีขรภูมิ
	ตระกร้า,กระเช้าถวัลย์	27			หนองบัวบาน	รัตนบุรี
	ตระกร้าหวาย	28			เมืองที	เมืองสุรินทร์
	ตะกร้าพลาสติก	29	9	ศรีมงคล	หมื่นศรี	สำโรงทาบ
	ตะกร้าหวาย	30	7	รวม	รวม	เมืองสุรินทร์
	ตะแกรงไม้ไผ่	31			หนองเหล็ก	ศีขรภูมิ

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	
	คาซายคักปลา	32	2	คง	กุศเขิม	รัตนบุรี
	เปลเชือก	33	7	หนองอีเล้ง	กระยอม	สำโรงทาบ
	เปลไม้ไผ่	34	12	สว่าง	ยาง	ศีขรภูมิ
	พัด	35			โคกคะเคียน	กาบเชิง
	ลอบใส่กบ	36			โคกคะเคียน	กาบเชิง
	สวิง	37	2	โนนจารย์	กระยอม	สำโรงทาบ
	ตุ้มไก่อ	38	2,9,13		โนน	โนนนารายณ์
	ตุ้มไก่อ	39			โคกคะเคียน	กาบเชิง
	ตุ้มไก่อจักสาน	40			ท่าเสาอุบล	บัวเชด
	เสื่อกก	41	3	คงยาง	หนองเรือ	ชุมพลบุรี
	เสื่อกก	42	3,9	คูโศก, โศกสะอาด	หนองสะ	สำโรงทาบ
	เสื่อกก	43	7	กะเลา	หมื่นศรี	สำโรงทาบ
	เสื่อกก	44	7	ขยุง	ยางสว่าง	รัตนบุรี
	เสื่อกก,เคย	45			เกาะแก้ว	สำโรงทาบ
ผลิตภัณฑ์จากผ้า	ชุดแซกผ้าไหมลายราชวัตร	1			แกใหญ่	เมืองสุรินทร์
	ชุดผ้าไหมลายลูกแก้ว	2			แกใหญ่	เมืองสุรินทร์
	ชุดผ้าไหมสำเร็จรูปลายไทย	3			หนองขาว	ศีขรภูมิ
	เชิงผ้าดุง	4			โพนโก	สนม
	ดอกกุหลาบช่อและดอกบานชื่นจากผ้าไหม	5			จารพัด	ศีขรภูมิ
	ดอกบัวผ้าไหม	6			จารพัด	ศีขรภูมิ
	ดอกไม้จากไม้จากผ้าไหม	7			นางมุด	กาบเชิง
	เนคไทผ้าไหม	8			สำโรงทาบ	สำโรงทาบ
	ผลิตภัณฑ์จากผ้าไหม	9	4	อังกัญ	บุดาณี	เมืองสุรินทร์
	ผลิตภัณฑ์จากผ้าไหม	10	2	โคกสะอาด	โคกสะอาด	ปราสาท
	ผลิตภัณฑ์จากผ้าไหม	11	5	ประคุดทอง	ลำควน	ลำควน
	ผลิตภัณฑ์จากผ้าไหม	12	1	จารพัด	จารพัด	ศีขรภูมิ
	ผลิตภัณฑ์จากผ้าไหม	13	7	คาปุค	ปราสาททอง	เขวาสินรินทร์
	ผ้าขาม้า	14			กระหาด	จอมพระ
	ผ้าขาม้า	15			คูตัน	กาบเชิง
	ผ้าขาม้าพื้นบ้าน	16			หนองขาว	สำโรงทาบ
	ผ้าขาม้าไหม	17			โพนโก	สนม
	ผ้าดุง	18			กระหาด	จอมพระ
	ผ้าดุง	19			ควำคม	ลำควน
	ผ้าทอมือ	20			กุศหวาย	ศีขรภูมิ
	ผ้าทอมือย้อมสีธรรมชาติ	21	1	หนองบัว	หนองบัว	ท่าตูม

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่ที่	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
	ผ้าทอมือย้อมสีธรรมชาติ	22			แจนแวน	ศรีณรงค์
	ผ้าฝ้าย	23	5	อากาศ	บุแกรง	จอมพระ
	ผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ	24	9	ลำโรง	สนม	สนม
	ผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ	25	5	สองห้อง	หัววัง	สนม
	ผ้าพันคอขาว	26			สนม	สนม
	ผ้าลายผักชะแวง	27			คูตัน	กาบเชิง
	ผ้าสไบ, แดบผ้าจีน	28			หนองไผ่ล้อม	ลำโรงทาน
	ผ้าสไบขิด	29			สนม	สนม
	ผ้าสไบลายราชวัตร	30			ดงระดม	ลำควน
	ผ้าสไบลายสร้างสรร	31			ดงระดม	ลำควน
	ผ้าสีพื้น	32			โพนโก	สนม
	ผ้าโลว์	33			กระหาด	จอมพระ
	ผ้าโลว์	34			คูตัน	กาบเชิง
	ผ้าโลว์หางกระรอก	35			หนองขาว	ศีร์ษะภูมิ
	ผ้าโลว์ไหม	36			ลำโรงทาน	ลำโรงทาน
	ผ้าไหมไหมพรม	37	หมู่ 1-9	ทุกหมู่บ้าน	สะโน	ลำโรงทาน
	ผ้าไหมไหมพรม	38	1	กระอ้อม	กระอ้อม	ลำโรงทาน
	ผ้าไหมไหมพรม	39	8	หนองแคน	หนองไผ่ล้อม	ลำโรงทาน
	ผ้าไหมไหมพรม	40	2,4	หนองคูน	ศรีสุข	ลำโรงทาน
	ผ้าไหมไหมพรม	41	3	นาคุ้ม	หนองบัวทอง	รัตนบุรี
	ผ้าไหมไหมพรม	42	8	นาแก	คำผง	โนนนารายณ์
	ผ้าไหมไหมพรม	43			เกาะแก้ว	ลำโรงทาน
	ผ้าไหมไหมพรม	44			ประดู่	ลำโรงทาน
	ผ้าไหมลายไทย	45			โพนโก	สนม
	ผ้าไหม	46	หมู่ 1-14	ทุกหมู่บ้าน	สวาย	เมืองสุรินทร์
	ผ้าไหม	47	1	บรมสุข	ราม	เมืองสุรินทร์
	ผ้าไหม	48	5	ศาลเหนือ	เทนมีย	เมืองสุรินทร์
	ผ้าไหม	49	4	อังกัญ	บุฤณี	เมืองสุรินทร์
	ผ้าไหม	50	1	เพ็ชราม	เพ็ชราม	เมืองสุรินทร์
	ผ้าไหม	51	1	ตุม	ท่าตุม	ท่าตุม
	ผ้าไหม	52	14	หนองสิม	บะ	ท่าตุม
	ผ้าไหม	53	1	ประดู่	ประดู่	ปราสาท
	ผ้าไหม	54		ทุกหมู่บ้าน	ดามิ	ปราสาท
	ผ้าไหม	55	5	ประดู่ทอง	ลำควน	ลำควน
	ผ้าไหม	56	1,4,6,7,9,10,12		ศรีณรงค์	ชุมพลบุรี
	ผ้าไหม	57	5	สนพัฒนา	สะเดา	บัวเชด
	ผ้าไหม	58	9	โลกปิด	บ้านจารย์	สังขะ

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่ที่	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
	ผ้าไหม	59	1	สกลด	สกลด	สังขะ
	ผ้าไหม	60	2	ทับทัน	ทับทัน	สังขะ
	ผ้าไหม	61	8	โนนสง่า	กระเทียม	สังขะ
	ผ้าไหม	62	1	ขอนแก่น	ขอนแก่น	สังขะ
	ผ้าไหม	63	2	หนองขุ	พระแก้ว	สังขะ
	ผ้าไหม	64	9	โพนครก	โพนโก	สนม
	ผ้าไหม	65	16	หนองเหล็กคางช้าง	เมืองสิง	จอมพระ
	ผ้าไหม	66	2	โคกสะอาด	คูคั่น	กาบเชิง
	ผ้าไหม	67	1,3,4,6,7,8,11,12		ตำโงทาบ	ตำโงทาบ
	ผ้าไหม	68	1,2,3		เสมิง	ตำโงทาบ
	ผ้าไหม	69	2,3,5,11		เกาะแก้ว	ตำโงทาบ
	ผ้าไหม	70	1	ฟ้าศรีน้อย	หมื่นศรี	ตำโงทาบ
	ผ้าไหม	71	9	จาน	ทับใหญ่	รัตนบุรี
	ผ้าไหม	72	8	ม่วงบุญมี	แก	รัตนบุรี
	ผ้าไหม	73	6	แต่	ธาตุ	รัตนบุรี
	ผ้าไหม	74	7	อาราง	นาทุ่ง	ศีขรภูมิ
	ผ้าไหม	75	10	โคกอาโพน	ช่วงปี	ศีขรภูมิ
	ผ้าไหม	76	1	จารพัด	จารพัด	ศีขรภูมิ
	ผ้าไหม	77	หมู่ 1-9	ทุกหมู่บ้าน	ดรมไพร	ศีขรภูมิ
	ผ้าไหม	78	หมู่ 1-17	ทุกหมู่บ้าน	หนองขาว	ศีขรภูมิ
	ผ้าไหม	79	3,6	หนองหลวง, โนน สัน	หนองหลวง	โนนนารายณ์
	ผ้าไหม	80	9,10	สองห้อง, ขนวน	หนองเทพ	โนนนารายณ์
	ผ้าไหม	81	1,2,6,7,11		ระเวียง	โนนนารายณ์
	ผ้าไหม	82	1	คาถูก	คาถูก	เขวาสินรินทร์
	ผ้าไหม	83			คูคั่น	กาบเชิง
	ผ้าไหม	84			สนม	สนม
	ผ้าไหม	85			กระหาด	จอมพระ
	ผ้าไหม	86			ศรีณรงค์	ชุมพลบุรี
	ผ้าไหม	87			เมืองแก	ท่าตูม
	ผ้าไหม	88			ค้าย้อง	เมืองสุรินทร์
	ผ้าไหม	89			เกาะแก้ว	ตำโงทาบ
	ผ้าไหม	90			ประพันธุ	ปราสาท
	ผ้าไหม	91			เทนชัย	เมืองสุรินทร์
	ผ้าไหม	92			ทับใหญ่	รัตนบุรี
	ผ้าไหม (มัดหมี่)	93	7	ห้วยนา	น่านวน	สนม
	ผ้าไหม (มัดหมี่, ถายูกแก้ว)	94	1	หนองฮี้อย	หนองฮี้อย	สนม

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่ที่	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
	ผ้าไหม(มัดหมี่)	95	6	ปราสาท	ตาอึ้ง	เมืองสุรินทร์
	ผ้าไหม(มัดหมี่)	96	2	โพนเขวา	โพนครก	ท่าตูม
	ผ้าไหม(มัดหมี่)	97	7	หนองเมธี	หนองเมธี	ท่าตูม
	ผ้าไหม(พื้นเรียบ)	98	5	อาคศ	นุแกรง	จอมพระ
	ผ้าไหม(พื้นเรียบ,พื้นบ้าน)	99	7	โนนกระเจียว	เมืองแก	ท่าตูม
	ผ้าไหม(มัดหมี่)	100	6	คูโลก	คูโลก	ลำดวน
	ผ้าไหม(มัดหมี่)	101	3	คง	คาง	สังขะ
	ผ้าไหม(มัดหมี่)	102	16	หนองเหล็ก	นุแกรง	จอมพระ
	ผ้าไหม(มัดหมี่)	103	5	ผือ	รัตนบุรี	รัตนบุรี
	ผ้าไหม(มัดหมี่)	104	7	คาปุค	ปราสาททอง	เขวาสินรินทร์
	ผ้าไหม(ยกดอก)	105	1	คูนาหนองไผ่	นาหนองไผ่	ชุมพลบุรี
	ผ้าไหม(ลายทางกระรอก)	106	3	ชนวน	ประจักษ์	ลำโรงทาน
	ผ้าไหม(ลายทางกระรอก)	107	4	ประทุน	แตล	ศีขรภูมิ
	ผ้าไหม(หมี่ซ้อ)	108	16	คาโค	พรมเทพ	ท่าตูม
	ผ้าไหม(ทางกระรอก,มัดหมี่)	109	1,4,9		หนองเรือ	ชุมพลบุรี
	ผ้าไหม(อันปรอม)	110	2	ยางจรม	ครำคม	ลำดวน
	ผ้าไหม(โสด,มัดหมี่,พื้นเรียบ)	111	3	หนองแสง	บัวโคก	ท่าตูม
	ผ้าไหมทอมอลายโคมตะขอ	112			บ้านพลวง	ปราสาท
	ผ้าไหมทอมือ	113			กระเปียงเคีย	ลำดวน
	ผ้าไหมพื้น	114			บัวเซด	บัวเซด
	ผ้าไหมมัดหมี่	115			ชะวีก	ชุมพลบุรี
	ผ้าไหมมัดหมี่	116			หนองไผ่ล้อม	ลำโรงทาน
	ผ้าไหมมัดหมี่	117			เสมิง	ลำโรงทาน
	ผ้าไหมมัดหมี่	118			แก	รัตนบุรี
	ผ้าไหมมัดหมี่ ลายตะขอเล็ก	119			หนองขาว	ศีขรภูมิ
	ผ้าไหมย้อมสีธรรมชาติ	120	3	เกาะ	แจนแวน	ศรีณรงค์
	ผ้าไหมลายไก่ชน	121			เพ็ชราม	เมืองสุรินทร์
	ผ้าไหมลายดอกบาน	122			บ้านพลวง	ปราสาท
	ผ้าไหมลายมัดหมี่	123			ลำดวน	ลำดวน
	ผ้าไหมลายเมฆมน	124			เพ็ชราม	เมืองสุรินทร์
	ผ้าไหมสีพื้น	125			เสมิง	ลำโรงทาน
	ผ้าไหมโสดสีธรรมชาติ	126			เพ็ชราม	เมืองสุรินทร์
	ผ้าอำพร	127			คูตัน	กาบเชิง
	ผ้าโสด	128			คามิ	ปราสาท
	ผ้าโสดดอกพิกุล	129			คูตัน	กาบเชิง
	ไม้ดูพื้นจากเศษผ้า	130			ศรีสุข	ศรีณรงค์
	สบ(ไหม)	131			ลำโรงทาน	ลำโรงทาน

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่บ้าน	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
	เส้นไหม	132			ณรงค์	ศรีณรงค์
	เสื้อปักโครเซ่	133			หนองไผ่ล้อม	ตำบอง
	เสื้อผ้าไหม	134			หนองขาว	ศีร์ษะเกษ
	เสื้อผ้าไหม	135			แก่งใหญ่	เมืองสุรินทร์
	เสื้อผ้าไหม	136			ลำควน	ลำควน
	โสร่งไหม	137			โพนโก	สนม
	ไหมพรม	138			ชุมแสง	จอมพระ
ผลิตภัณฑ์เกษตรและ	กระเจี๊ยบมอญ	1			กาบเชิง	กาบเชิง
เกษตรแปรรูป	กระบวยดักน้ำดื่ม	2	15	วังยาง	หนองเทพ	โนนนาเรศวร
	กล้วย	3	1	น้ำเขียว	น้ำเขียว	รัตนบุรี
	กล้วยจาก	4			ยาง	ศีร์ษะเกษ
	กะหรี่ปั๊	5	9	หนองสนม	หนองสนม	จอมพระ
	กะหรี่ปั๊	6			หนองไผ่ล้อม	ตำบอง
	การบูร	7	6	ขาม	เป็นสุข	จอมพระ
	การบูรผงคืบกลั่น	8			สะโน	ตำบอง
	กาละแน	9			ระแว	ศีร์ษะเกษ
	กุนเชียง	10			แสงพัน	เมืองสุรินทร์
	เกษตรทฤษฎีใหม่	11	4	มะเมียง	โซคณาสาม	ปราสาท
	ขนม	12	9	หนองแวง	ผักไหม	ศีร์ษะเกษ
	ขนมดอกจอก	13			เกาะแก้ว	ตำบอง
	ขนมถั่วกระจก	14	10	คือน้อย	บ้านคือน้อย	จอมพระ
	ขนมทองม้วน	15			ยาง	ศีร์ษะเกษ
	ขนมไทย	16	12	สว่าง	ยาง	ศีร์ษะเกษ
	ขนมนางเล็ด	17			ยาง	ศีร์ษะเกษ
	ข้างเขียบฟักทอง	18			กระหาด	จอมพระ
	ข้าวกล้อง	19	7	ภูมิศักดิ์	โชคเหนือ	ปราสาท
	ข้าวกล้อง, ข้าวซ้อมมือ	20			เมืองบัว	ชุมพลบุรี
	ข้าวกล้องเกษตรอินทรีย์	21	8	โนนสำราญ	ดุมระวี	จอมพระ
	ข้าวกล้องปลอดสารเคมี	22	6	อุโลก	อุโลก	ปราสาท
	ข้าวกล้องหอมมะลิ	23			โชคเหนือ	ลำควน
	ข้าวขัดขาวอินทรีย์	24			สกลไค	เมืองสุรินทร์
	ข้าวซ้อมมือ	25	7	โพธิ์ทอง	บักไค	พนมดงรัก
	ข้าวซ้อมมือ	26			บักไค	พนมดงรัก
	ข้าวมะลิขาว	27				เมืองสุรินทร์
	ข้าวหอม	28			เมืองแก	ปราสาท
	ข้าวหอมมะลิ	29	4	คานบ	ทุ่งกุล	ท่าตูม
	ข้าวหอมมะลิปลอดสารพิษ	30	7	บรมสุข	ราม	เมืองสุรินทร์

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่ที่	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
	ข้าวหอมมะลิปลอดสารพิษ	31	7	ระไซร์	นาดี	เมืองสุรินทร์
	ข้าวหอมมะลิปลอดสารพิษ	32	2	สังแก	คังใจ	เมืองสุรินทร์
	ข้าวหอมมะลิปลอดสารพิษ	33	1	กระแสง	กระแสง	เมืองสุรินทร์
	ข้าวหอมมะลิปลอดสารพิษ	34	7	นานวน	คอโค	เมืองสุรินทร์
	ข้าวหอมมะลิปลอดสารพิษ	35	หมู่ 1-16	ทุกหมู่บ้าน	สลักโค	เมืองสุรินทร์
	ข้าวหอมมะลิปลอดสารพิษ	36	1	ท่าสว่าง	ท่าสว่าง	เมืองสุรินทร์
	ข้าวหอมมะลิปลอดสารพิษ	37	1	ตำโรง	ตำโรง	เมืองสุรินทร์
	ข้าวหอมมะลิปลอดสารพิษ	38	5	อังกัญ	ก้งแอน	ปราสาท
	ข้าวหอมมะลิปลอดสารพิษ	39	1,3,4	-	บ้านไทร	ปราสาท
	ข้าวหอมมะลิปลอดสารพิษ	40	12	-	หมอ	ปราสาท
	ข้าวหอมมะลิปลอดสารพิษ	41	4	ศึกชุม	ชุมพลบุรี	ชุมพลบุรี
	ข้าวหอมมะลิปลอดสารพิษ	42	4	ไพรขลา	ไพรขลา	ชุมพลบุรี
	ข้าวหอมมะลิปลอดสารพิษ	43	หมู่ 1-10	ทุกหมู่บ้าน	ชะวึก	ชุมพลบุรี
	ข้าวหอมมะลิปลอดสารพิษ	44	8	จั่ว	สระซุด	ชุมพลบุรี
	ข้าวหอมมะลิปลอดสารพิษ	45	หมู่ 1-13	ทุกหมู่บ้าน	ศรีณรงค์	ชุมพลบุรี
	ข้าวหอมมะลิปลอดสารพิษ	46	3	ชาศ	เมืองบัว	ชุมพลบุรี
	ข้าวหอมมะลิปลอดสารพิษ	47	12	นาโพธิ์	ช้างปี่	ศีขรภูมิ
	ข้าวหอมมะลิอินทรีย์	48			ไพรขลา	ชุมพลบุรี
	ข้าวอินทรีย์	49	10	ท่าคัน	เกาะแก้ว	ลำโรงทาน
	ข้าวอินทรีย์	50	1,7	หมื่นศรีน้อย,กะเลา	หมื่นศรี	ลำโรงทาน
	ไข่เค็ม	51	2	ปราสาท	ปราสาททอง	ปราสาท
	ไข่เค็ม	52	8	โนนสำราญ	ลุ่มระวี	จอมพระ
	ไข่เค็มโอบโอดิน	53	9	โคกสะอาด	สนม	สนม
	ไข่นกกระทา	54	7	หนองสมบูรณ์	คัน	กาบเชิง
	ครกหิน	55			แจนแวน	ศรีณรงค์
	ครีมนวดผสมสมุนไพร	56			ช้างปี่	ศีขรภูมิ
	แถบหมู	57			หนองไผ่ล้อม	ลำโรงทาน
	แก๊บบหมู	58	9	ไผ่	ไผ่	รัตนบุรี
	ชาใบหม่อน	59	8	โนนสง่า	กระเทียม	สังขะ
	ชาใบหม่อน	60	1	คัน	คัน	กาบเชิง
	แชมพูสมุนไพรจากว่านหางจระเข้	61			สะโน	ลำโรงทาน
	แชมพูสมุนไพร ไทย	62			ช้างปี่	ศีขรภูมิ
	แชมพูสมุนไพร ไทย	63			สะโน	ลำโรงทาน
	แชมพูสระผม น้ำยาล้างจาน	64			กระเปียงเคียว	ลำควน
	ดอกไม้จันทร์	65	1	คามิยง	คามิยง	พนมดงรัก
	ดอกไม้จันทร์จากเปลือกกระดาก	66			เกาะแก้ว	ศีขรภูมิ

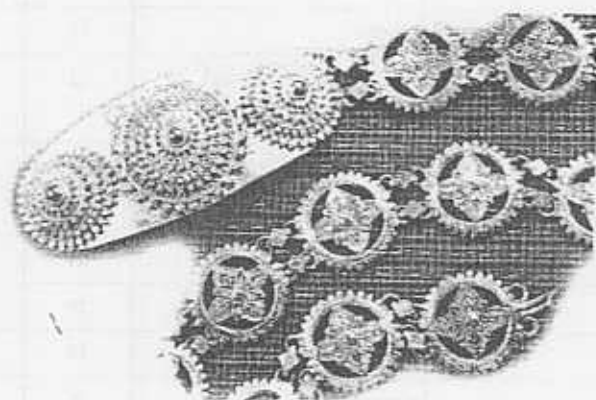
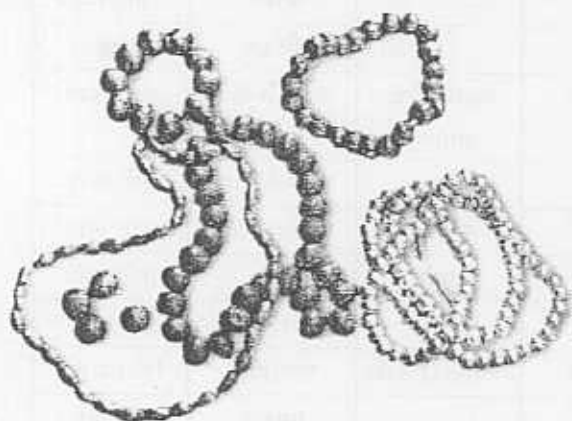
ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่บ้าน	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
	ดอกไม้ประดิษฐ์จากรังไหมและกระดาษ	67			หนองไผ่ล้อม	ตำบอง
	ดอกไม้ประดิษฐ์ใยบัว	68			หนองบัวบาน	รัตนบุรี
	ตะเกียบ	69	3	โคกโตนด	โคกกลาง	พนมดงรัก
	ผ้าห่มผ้า	70	2,8	สกล,สกลพัฒนา	ตะเคียน	กาบเชิง
	ผ้าห่มผ้า	71	9	หนองแวง	ฝักไหม	ศีร์ษะเกษ
	ผ้าห่มผ้าถุงหาง	72			ฝักไหม	ศีร์ษะเกษ
	ถั่วลิสงตัวทราย	73			ทอม	ปราสาท
	ถ่านไม้ยูคาอัด	74	5	โนนสังข์	บัวเชด	บัวเชด
	ธูปเทียนปลอกศรียรวม 10 ชนิด	75			สลักไค	เมืองสุรินทร์
	น้ำคาลอ้อย	76	3	สุโข	หนองสะ	ตำบอง
	น้ำคาลอ้อย	77	3	หนองเหล็ก	กระยอม	ตำบอง
	น้ำคาล	78			โคกเคียน	กาบเชิง
	น้ำพริกปลาป่น	79	1	หนองแวง	หนองแวง	ศีร์ษะเกษ
	น้ำพริกปลาข่าง	80			เมืองบัว	ชุมพลบุรี
	น้ำพริกสามรส	81	1	แกใหญ่	แกใหญ่	เมืองสุรินทร์
	น้ำมันนวด	82			แฉกแฉก	ศีร์ษะเกษ
	น้ำยาล้างจานกลิ่นมะนาว	83			สะโน	ตำบอง
	น้ำยาล้างจานสูตรมะนาว	84			หนองไผ่ล้อม	ตำบอง
	น้ำหมักชีวภาพ	85	6,7	โนนน้อย,ม่วงหวาน	โนน	โนนนารายณ์
	น้ำหมักชีวภาพ	86			กาบเชิง	กาบเชิง
	น้ำหมักชีวภาพ	87			ระเวียง	โนนนารายณ์
	บล็อกลินซีเมนต์	88	11	สี่เหลี่ยม	โคกยาง	ปราสาท
	เบเกอร์	89			แฉกแฉก	ศีร์ษะเกษ
	ปลาร้า	90	9	หนองพินาณเหนือ	กระเบื้อง	ชุมพลบุรี
	ปลาร้า	91			กระเบื้อง	ชุมพลบุรี
	ปลาร้าบอง	92			เมืองบัว	ชุมพลบุรี
	ปลาเส้น	93			เมืองบัว	ชุมพลบุรี
	ปลาเส้น,ไส้กรอก	94		ภูมิศักดิ์	โชคเหนือ	ตำบอง
	พืชเกษตรอินทรีย์	95	3	คาแก้ว	กันทรจระมวล	ปราสาท
	พืชสมุนไพร	96	1	อาโพน	อาโพน	บัวเชด
	พืชหมัก,น้ำหมักชีวภาพ	97			หนองสะ	ตำบอง
	พืชหมักชีวภาพ	98	1	จิกแดก	จิกแดก	พนมดงรัก
	พืชอินทรีย์	99	5	อังกัญ	กัณ	ปราสาท
	พืชอินทรีย์	100	2	หนองคู	ศรีสุข	ตำบอง

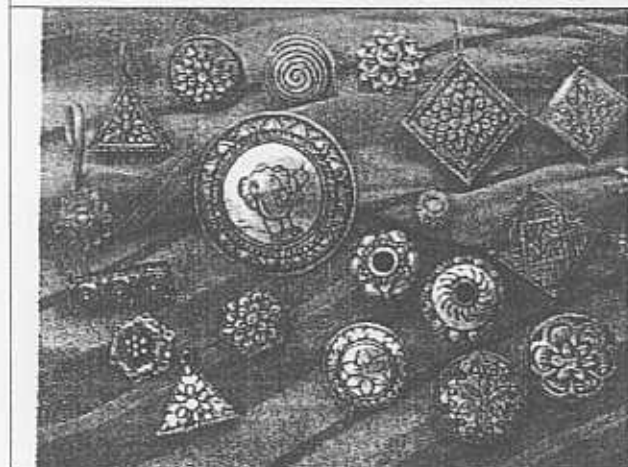
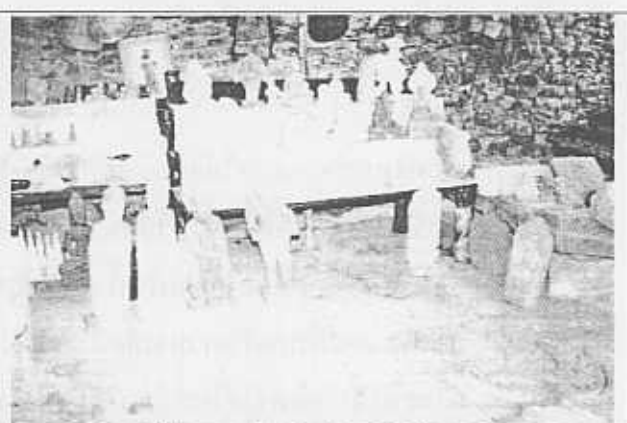
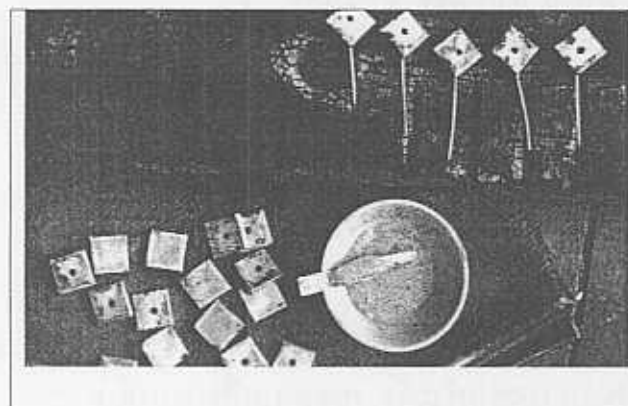
ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่บ้าน	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
	ปุยอินทรี	101	1	หมื่นศรีน้อย, เกาะ	หมื่นศรี	ลำปาง
	ปุยอินทรี	102			กันทรารมวณ	ปทุม
	ผลิตภัณฑ์จากพริก	103		ทุกหมู่บ้าน	ประจักษ์	ลำปาง
	ผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร	104	10	หนองหาน	ตะเปียงเคีย	ชุมพลบุรี
	ผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร	105	1	แคน	แคน	สนม
	ผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร	106	6	ขาม	เป็นสุข	จอมพระ
	ผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร	107	1	คำน	คำน	กาบเชิง
	ผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร	108	1	สะโน	สะโน	ลำปาง
	ผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร	109	5	ท่าเนียบ	ช่างปี	สิรินธร
	ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากเห็ดนางฟ้า, นางรม	110			เมืองบัว	ชุมพลบุรี
	ผลิตภัณฑ์แปรรูปอาหาร	111	8	โนนสำราญ	หนองสนม	จอมพระ
	ผักกาดดองเค็ม	112			เจียง	เมืองสุรินทร์
	ผักกาดดองสามรส	113			นาบัว	เมืองสุรินทร์
	ผักกาดตากแห้ง	114	1	หนองไผ่ล้อม	หนองไผ่ล้อม	ลำปาง
	ผักกาดหวานชนิดเส้น	115			เจียง	เมืองสุรินทร์
	ผักปลอดสารพิษ	116	6	แบกจาน	สังขะ	สังขะ
	ผักปลอดสารพิษ	117	2	ไทยสมบูรณ์	บ้านขบ	สังขะ
	ผักปลอดสารพิษ	118	6	สันเต	เทพรักษา	สังขะ
	ผักปลอดสารพิษ	119	3	ลำโรง	หนองสนม	จอมพระ
	ผักปลอดสารพิษ	120	8	น้อยร่มเย็น	กาบเชิง	กาบเชิง
	ผักปลอดสารพิษ	121	3	โคกตะเคียน	โคกตะเคียน	กาบเชิง
	ผักปลอดสารพิษ	122	9	ทุ่งบัว	ผักไหม	สิรินธร
	ผักปลอดสารพิษ	123	4	กาเกาะ	ศรีม	สิรินธร
	ผักปลอดสารพิษ	124			บึง	เขวาสินรินทร์
	ผักแปรรูป	125			สังขะ	สังขะ
	ผักพาย	126	7	สระแก้ว	โคกกลาง	พนมดงรัก
	พริกสดและแห้ง	127	2	หนองเกาะ	ตะเปียงเคีย	ปทุม
	พริกสดและแห้ง	128	หมู่ 1-10	ทุกหมู่บ้าน	ประจักษ์	ลำปาง
	พริกสดและแห้ง	129		ทุกหมู่บ้าน	กุศหวาย	สิรินธร
	พืชมะนาว	130			สะโน	ลำปาง
	พืชผักสวนครัว	131	5,9,8,12		ลำปาง	ลำปาง
	พืชผักสวนครัว	132	10	จังกา	หนองไผ่ล้อม	ลำปาง
	มะนาวดอง, น้ำมะนาวดอง	133	1	หนองไผ่ล้อม	หนองไผ่ล้อม	ลำปาง
	มะม่วงแช่อิ่ม	134	8	โนนสำราญ	ลุ่มระวี	จอมพระ
	มะม่วงแช่อิ่ม	135	6	สะแบะ	ศรีสุข	ลำปาง

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่บ้าน	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
	ไม้กวาดก้านตาล	136			เสมิง	ตำบอง
	ไม้กวาดก้านมะพร้าว	137	2	กุง	ตำบอง	ตำบอง
	ไม้กวาดก้านมะพร้าว/ดอกหญ้า	138	7,11	โคกอำนวย, ขยุงทอง	ศรีสุข	ศรีณรงค์
	ไม้กวาดจากใบตาล	139	3	สังแก	เสมิง	ตำบอง
	ยาสมุนไพร	140	7	ตะบิล	สลักไค	เมืองสุรินทร์
	รังไหม	141			ณรงค์	ศรีณรงค์
	รังไหมและเส้นไหม	142	6	วิบูลราษฎร์พัฒนา	ณรงค์	ศรีณรงค์
	สบู่เหลว	143			ช่างปี	ศีขรภูมิ
	สมุนไพร	144	1	ราม	ราม	เมืองสุรินทร์
	สมุนไพร	145	6	เชื้อเพลิง	เชื้อเพลิง	ปราสาท
	สมุนไพร	146	1	คามมัย	คามมัย	พนมดงรัก
	ไส้กรอก กุนเชียง แหนม	147	4	โสน	แสงพันธ์	เมืองสุรินทร์
	ไส้กรอก	148			แสงพันธ์	เมืองสุรินทร์
	ไส้กรอกหมู	149	2	ขวาว	ชุมแสง	จอมพระ
	ไส้กรอกอีสาน	150			โชคเหนือ	ลำดวน
	หอมแดง	151			ประดู่	ตำบอง
	หัวผักกาดดอง หวาน, เติม	152	4	ละทุ่ง	นาบัว	เมืองสุรินทร์
	เห็ด	153	3	ปะ	หนองระแงง	สนม
	เห็ดนางฟ้า	154	1	กำจัด	กาเกาะ	เมืองสุรินทร์
	เห็ดนางฟ้า, นางรม, ขอนขาว	155	4	เข้ด่อน	เบิด	รัตนบุรี
	เห็ดนางรม	156	6	สังจ้ง	หนองบัว	ศีขรภูมิ
	แหนม	157			แสงพันธ์	เมืองสุรินทร์
	โหระพา	158			บึง	เขวาสินรินทร์
	อาหารแปรรูปจากปลา	159			เมืองบัว	ชุมพลบุรี
	อิฐดินซีเมนต์	160	4	กระทม	ค่าน	กาบเชิง
สถานที่ท่องเที่ยว	การขับร้องทำนองสรภัญญะ	1	หมู่ 1-12	ทุกหมู่บ้าน	ตำบอง	ตำบอง
	การขับร้องทำนองสรภัญญะ	2	7	กระโพธิ์	หนองไผ่ล้อม	ตำบอง
	เขาแหลมรัตนบุรี	3	14	นางมุด	นางมุด	กาบเชิง
	เขื่อนยาง	4	2	คจุ	หนองเรือ	ชุมพลบุรี
	เขื่อนยาง	5	9	หลุมดิน	เมืองถึง	จอมพระ
	ตลาดช่องจอม	6	14	ค่านพัฒนา	ค่าน	กาบเชิง
	น้ำตกโครี	7	1	จรัส	จรัส	บัวเชด
	โบราณสถานวัดโพธิ์ศรีธาตุ	8	9	โพธิ์ศรีธาตุ	เกาะแก้ว	ตำบอง
	ประติมากรรมหล่อพระ	9	4	ใหม่ดงเย็น	ตะเคียน	กาบเชิง
	ประเพณีแกลมอ	10	หมู่ 1-4		ศรีสุข	ตำบอง
	ปราชญ์ชาวบ้าน	11	1,2,11		บึง	เขวาสินรินทร์

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่ที่	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
	ปราสาทแก้ว	12	2	พระปืด	บ้านแร่	เขวาสินรินทร์
	ปราสาทข่างปี	13	1	ข่างปี	ข่างปี	ศีขรภูมิ
	ปราสาทตะเปียงเตีย	14	3	ตะสุข	ตะเปียงเตีย	ลำคอน
	ปราสาทคามเนียน	15	5	หนองกันนา	คามเมือง	พนมดงรัก
	ปราสาทควาย	16	16	ไทยสันติสุข	บักโค	พนมดงรัก
	ปราสาทโนนเกด	17	2	หมื่นศรีกลาง	หมื่นศรี	ลำโรงทาน
	ปราสาทภูมิโปน	18	5	ภูมิโปน	คม	สังขะ
	ปราสาทมิชัย	19	6	หมื่นชัย	กระเทียม	สังขะ
	ปราสาทยายเหงา	20	9	ขุนทราย	บ้านขาบ	สังขะ
	ปราสาทสังข์ศิลป์ชัย	21	1	จาน	บ้านจารย์	สังขะ
	ปราสาทหินบ้านพลวง	22	1	พลวง	พลวง	ปราสาท
	ปราสาทหินโบราณ	23	4	ดงบัง	จอมพระ	จอมพระ
	ป่าชุมชน โคกเสม็ด	24	2,3,7,8		กระหาด	จอมพระ
	โป่งกลาง	25	12	บึงขวาง	คาตาเมะ	ศีขรภูมิ
	ลำห้วยทับทัน	26	7,8,10		ประคู้	ลำโรงทาน
	ศิลปวัฒนธรรม กะโป้งคิงคอง	27	3	โพธิ์ทอง	เชื้อเพลิง	ปราสาท
	สวนเกษตรผสมผสาน	28	9	ลำโรง	สนม	สนม
	สวนป่าส้ม(ลุงทวน)	29	5	ห้วยมะระ	ครำคม	ลำคอน
	หมู่บ้านเขื่อนโนนพลอย	30	14	ลำโรง	แคน	สนม
	หมู่บ้านช้าง	31	1,9	กระโพธิ์,คากกกลาง	กระโพ	ท่าตูม
	หมู่บ้านอนุรักษ์กระบือไทย	32	5	บึงรว	คาบนา	ปราสาท
	ห้วยเสนง	33	2	ท่าเนียบ	เจนิยง	เมืองสุรินทร์
	แหล่งธรรมชาติ"ป่ากำไสจาน"	34	1	ทุ่งมน	ทุ่งมน	ปราสาท
	อ่างเก็บน้ำบ้านกะเลา	35	5,7,8		หมื่นศรี	ลำโรงทาน
	อ่างเก็บน้ำบ้านเกาะแก้ว	36	1,11	เกาะแก้ว,เกาะแก้วพัฒนา	เกาะแก้ว	ลำโรงทาน
	อ่างเก็บน้ำห้วยคตมอญ	37	5	ขนาดมอญ	คาตูม	สังขะ
	ปราชญ์ชาวบ้าน	38	1	หนองแวง	หนองแวง	ศรีณรงค์
	การดีเหล็ก	39	4	โคกกรุข	ลำคอน	ลำคอน
เครื่องปั้นดินเผา	เครื่องปั้นดินเผา	1	2	หมื่นศรีกลาง	หมื่นศรี	ลำโรงทาน
งานโลหะ	เครื่องสีข้าวด้วยมือพื้นบ้าน	1	12	ดงยาง	ปรีอ	ปราสาท
	เครื่องสีข้าวด้วยมือพื้นบ้าน	2	5	มะลูจรง	อุโลก	ลำคอน
	เขื่อนโนนพลอย	3	3	หาญฮี	คอนแรด	รัตนบุรี
	ตุ๋นอุ้มเนียม	4	1	หนองเรือ	หนองเรือ	ชุมพลบุรี
	ถังดักน้ำ	5			โคกตะเคียน	กาบเชิง
ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก	กระเช้าจากเถาวัลย์	1	13	ดินแดง	หนองบัวบาน	ศีขรภูมิ
	กระเช้าใบเล็ก	2			หมื่นศรี	ลำโรงทาน

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่บ้าน	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
	กระป๋องยอสม	3	1	คำผง	คำผง	โนนนารายณ์
	กระเป๋	4			ลำควน	ลำควน
	กระเป๋เงิน	5			เกาะแก้ว	ลำโพง
	กระเป๋สาคง, กระเป๋สาคง	6			โคกกลาง	พนมดงรัก
	กระเป๋สาคงทรงเล็ก	7			เกาะแก้ว	ลำโพง
	กระเป๋สาคงใหญ่	8			จารพัด	ศีร์ษะเกษ
	กล่องดินสอ	9			เกาะแก้ว	ลำโพง
	กล่องใส่กระดาษชำระแบบกลม	10			เกาะแก้ว	ลำโพง
	กล่องใส่กระดาษชำระแบบกล่องสี่เหลี่ยม	11			เกาะแก้ว	ลำโพง
	เข็มขัดหนัง	12			โคกกลาง	พนมดงรัก
	เครื่องเงิน	13	3,4	โชค	เขวาสินรินทร์	เขวาสินรินทร์
	เครื่องดนตรีพื้นบ้าน	14	8	ดงมัน	คอโค	เมืองสุรินทร์
	แจกัน	15			เกาะแก้ว	ลำโพง
	ซองโทรศัพท์	16			นางมุด	กาบเชิง
	ดอกไม้ประดิษฐ์	17	6	กระทุ่ม	จอมพระ	จอมพระ
	ดอกไม้ประดิษฐ์	18	2	หนองแสง	หนองไผ่ล้อม	ลำโพง
	ตะเกียบ, จาน, ช้อน	19			สังขะ	สังขะ
	ตะเกียบไม้พุด	20			ศรีสุข	ศรีณรงค์
	รูปหอม	21			เมืองแก	ท่าตูม
	ผลิตภัณฑ์จากเครื่องเคลือบ	22	1,5	หนองไผ่ล้อม, หนองคู	หนองไผ่ล้อม	ลำโพง
	ผลิตภัณฑ์จากเครื่องเคลือบ	23			หนองไผ่ล้อม	ลำโพง
	ผลิตภัณฑ์จากเปลือก	24	1	เกาะแก้ว	เกาะแก้ว	ลำโพง
	พรมเช็ดเท้า	25	4	สองห้อง	เสมิง	ลำโพง
	พรมเช็ดเท้า	26	7	ไพรบ	ขวาวใหญ่	ศีร์ษะเกษ
	พรมเช็ดเท้า	27	5,8	หนองแวง, เป็นเย็น	หนองเทพ	โนนนารายณ์
	พวงกุญแจ	28			นางมุด	กาบเชิง
	รองเท้า	29			เมืองแก	ท่าตูม
	เสื้อ-กระเป๋โครเชต์	30	3	หนองหว้า	หนองไผ่ล้อม	ลำโพง
	หมวกควาย	31			โคกกลาง	พนมดงรัก
	หมอนจืด	32			โพนโก	สนม
	หมอนอิง	33			เกาะแก้ว	ลำโพง
	เครื่องหนัง	34	2	โคกขาว	โคกกลาง	พนมดงรัก

การศึกษาเฉพาะรายกรณี อุตสาหกรรมชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น

จังหวัด สุรินทร์

ประเภท	เกษตร/แปรรูปเกษตร	ชื่อผลิตภัณฑ์	ชาเขียวใบหม่อน
ชื่อกลุ่ม	กลุ่มผู้ผลิตชาใบหม่อน	ที่ตั้ง	144/1 หมู่ที่ 1 บ้านค่าน (ไพรเงิน)
			ค.ค่าน อ.กาบเชิง จ.สุรินทร์

1. ความเป็นมา/ภูมิหลัง

การผลิตชาเขียวใบหม่อน เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี 2543 จากการเล็งเห็นความสำคัญของการแปรรูปวัตถุดิบที่มีอยู่แล้วในพื้นที่ของสมาชิกนิคมสร้างตนเอง เลี้ยงไหม เพื่อสร้างงาน สร้างรายได้กระตุ้นเศรษฐกิจในชุมชนให้มีกำลังและเกิดความเข้มแข็ง โดยได้มีการรวมกลุ่มเพื่อฝึกอบรม เรียนรู้วิธีการผลิตที่มีคุณภาพ ตลอดจนนำผลผลิตที่สวยงาม และการประชาสัมพันธ์การค้าดำเนินงาน โดยการนำผลิตภัณฑ์ไปจัดแสดงในการจัดนิทรรศการในระดับอำเภอ จังหวัด และการนำผลิตภัณฑ์ไปจำหน่ายตามร้านค้า และสถานที่ราชการต่าง ๆ จนเป็นที่รู้จักและได้รับความนิยมในปัจจุบัน

2. การผลิต/การตลาด

1. เลือกใบหม่อนขนาดไม่อ่อน – แก่จนเกินไป (ใช้ใบที่ 2-3 นับจากยอดอ่อน)
2. หั่นใบหม่อนที่เตรียมไว้ให้ได้ขนาด ½ ซม. พักไว้ในภาชนะที่สะอาด
3. นำใบหม่อนที่เตรียมไว้ลวกในน้ำเดือดประมาณ 1 นาที แล้วนำกระชอนตักผ่านในน้ำเย็น
4. นำใบหม่อนผึ่งบนผ้าขาวบางที่เตรียมไว้ให้สะเด็ดน้ำประมาณ 10 – 15 นาที
5. นำกะทะตั้งไฟแล้วใส่ใบหม่อนใช้มือคลุกเคล้าไปเรื่อย ๆ จนใบหม่อนแห้งพอหมาด ๆ และหยิบขึ้นมาผึ่ง โดยใช้ฝ่ามือผึ่งไปเรื่อย ๆ แล้วคลี่ออกคลุกเคล้าในกะทะต่อไป ทำซ้ำไปเรื่อย ๆ
6. เมื่อผึ่งใบหม่อนได้ที่แล้ว ถั่วคั่วในกะทะจนแห้งสนิท แล้วพักไว้ให้เย็น
7. นำใบหม่อนที่ได้บรรจุของ
8. จัดรูปแบบบรรจุภัณฑ์ให้สวยงาม

3. ระยะเวลาที่มีการผลิต ตลอดปี

4. การตลาดและการบริหารจัดการ

1. ตลาดภายในท้องถิ่น / ตลาดภายในประเทศ ร้านค้าภายในอำเภอ , จังหวัด
2. การเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ จัดหารูปแบบและการบรรจุภัณฑ์ใหม่ ๆ
3. การกำหนดราคา

3.1 ชาเขียวใบหม่อนบรรจุกล่อง 15 ซอง ๆ ละ 1.5 กรัม ราคาขายส่งกล่องละ 18 บาท
ขายปลีกกล่องละ 20 บาท

3.2 ชาเขียวใบหม่อนบรรจุห่อพลาสติก ราคาขายส่งห่อละ 18 บาท ขายปลีกห่อละ 20 บาท

4. กลยุทธ์การตลาด มีการประชาสัมพันธ์กับหน่วยงาน และงานประจำปีต่าง ๆ

5. การบริหารจัดการ แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารกลุ่ม ฯ 9 คน

6. ลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์ ปลอคสารพิษตกค้างและมีผลดีต่อสุขภาพ

7. ผลกระทบกับผู้เกี่ยวข้องของท้องถิ่น – ชุมชน เกิดการสร้างงานและมีรายได้เพิ่มขึ้น

5. ปัญหาและความต้องการในการดำเนินงาน

1. ด้านการตลาด ยังไม่มีตลาดที่แน่นอนและกว้างขวาง

2. ด้านการบริหารจัดการ ไม่มี

3. ด้านเงินทุน ยังมีเงินทุนในการดำเนินการน้อย

4. ด้านวิชาการและความรู้ ไม่มีความรู้ในการบรรจุภัณฑ์ใหม่ ๆ

5. ด้านการสนับสนุน หน่วยงานต่าง ๆ ยังไม่เห็นความสำคัญและสนับสนุนเพียงพอ

การศึกษาเฉพาะรายกรณี

อุตสาหกรรมชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น

จังหวัด สุรินทร์

ประเภท ผ้าทอ

ผลิตภัณฑ์ ผ้าไหมลายอันปรม

ชื่อกลุ่ม สตรีบ้านดาถูก

ที่ตั้ง 44 หมู่ 1 ต. ดาถูก กิ่งอำเภอเขวาสินรินทร์

จ.สุรินทร์ 32000

1. ความเป็นมา/ภูมิหลัง

ผ้าอันปรม ตามปกติผ้าไหมในประเทศไทย จะเป็นมัดเฉพาะเส้นพุ่ง ส่วนประเทศที่มีการมัดหมี่ทั้งเส้นพุ่งนั้นมียู่ 4 ประเทศเท่านั้น คือ แกรงชิงของจีน ปโตลาของอินเดียตอนเหนือ บาห์ลีของอินโดนีเซีย และ ญี่ปุ่น แต่ในจังหวัดสุรินทร์มีการมัดหมี่ทั้งเส้นพุ่งและเส้นยืน คือ ผ้าอันปรมนี้เอง ทำให้เชื่อว่าศิลปะการทอผ้ามัดหมี่ที่มีจุดประขาวสีเปลือกมังคุด (เหมือนดาวที่ทอแสงระยิบระยับในเคียนมัต) ดูคล้ายกับดารารัชมดาเท่านั้น จึงน่าจะเกิดขึ้นครั้งแรกพร้อม ๆ กับการแผ่ขยายศาสนาฮินดู เมื่อสมัย 2000 ผ่านมาแล้ว

2. การผลิต/การตลาด

1. เตรียมไหมยืนและไหมพุ่ง (ไหมโรงงาน)
2. นำเส้นไหมมาฟอกขาว
3. นำเส้นไหมไปย้อม แยกกันเป็น 5 สี เขียว ส้ม แดง ดำ ประขาว (การทำประขาวโดยการมัดหมี่แล้วย้อมสีแดงเมื่อแกะรอยมัดหมี่ออกจะเป็นสีแดงกันแดงขาว)
4. กรอเส้นไหมแยกแต่ละสี
5. นำเส้นไหมที่กรอแล้วมาเดินไหมยืนกับหลักเปียเป็นลายอันปรม นำเส้นไหมมาพันเป็นไหมยืนเข้าฝืม
6. การทอโดยใช้ไหมพุ่ง ซึ่งเป็นลายเดียวกับไหมยืน

3. ราคา

600 บาท / ผืน และ 1,200 บาท / ชุด

4. ระยะเวลาที่มีการผลิต มกราคม – พฤษภาคม

การศึกษาเฉพาะรายกรณี
อุตสาหกรรมชุมชน ภูมิหลังปัญญาท้องถิ่น
จังหวัดสุรินทร์

ประเภท จักสาน
ชื่อกลุ่ม -

ผลิตภัณฑ์ กระเช้าดอกไม้-ผลไม้
ที่ตั้ง 37 หมู่ 8 บ้านนาเรือง ต.ด่าน อ.กาบเชิง
จังหวัดสุรินทร์

1. ความเป็นมา/ภูมิหลัง

เริ่มดำเนินการตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. 2538 โดยการนำเอาเถาวัลย์ที่มีในท้องถิ่นมาประดิษฐ์เป็นกระเช้าแบบต่าง ๆ เพื่อเป็นของชำร่วย ต่อมาได้พัฒนาเป็นกระเช้าดอกไม้และกระเช้าผลไม้รูปแบบต่าง ๆ ตามความต้องการของตลาด ปัจจุบันได้มีการนำเอาหวายมาประดิษฐ์เป็นกระเช้าผลไม้และกระเช้าดอกไม้ ตามความต้องการของลูกค้า

2. ลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์

- มีรูปแบบ ความคงทน ความแข็งแรง
- มีลวดลายเป็นเอกลักษณ์ของตัวเอง
- มีความสวยงามและฝีมือปราณีต

3. การผลิต/การตลาด

1. เถาวัลย์ เป็นวัตถุดิบที่หาได้ง่ายซึ่งมีอยู่ทั่วไป โดยการนำเอาเถาวัลย์มาฟอกให้ขาวหรือใช้แบบธรรมชาติ
2. หวาย เนื่องจากที่ตั้งของหมู่บ้านนี้อยู่ใกล้กับชายแดนประเทศกัมพูชา (ช่องจอม) ซึ่งมีหวายเป็นจำนวนมากและมีราคาถูก

4. การควบคุมการผลิต

1. ผลิตสินค้าให้ได้ตามความต้องการของตลาด
2. บริหารการผลิตอย่างเป็นระบบตามขั้นตอนการผลิต
3. ควบคุมการผลิตสินค้าให้มีคุณภาพโดยเน้นความปราณีต ความสวยงามความคงทนและแข็งแรง

5. การตลาดและการบริหารจัดการ

ตลาดในการจำหน่ายสินค้าทุก ๆ จังหวัดที่มีร้านขายผลไม้และร้านดอกไม้ทั่วทุกภาคของประเทศไทยและตลาดที่มีความต้องการมากที่สุด คือ กรุงเทพมหานคร

6. การเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์

- ขึ้นอยู่กับขนาดผลิตภัณฑ์

7. การกำหนดราคาสินค้า

- ขึ้นอยู่กับขนาดของผลิตภัณฑ์

8. กลยุทธ์การตลาด

- บริการรับส่งถึงที่
- มีบริการโทรสั่งทางโทรศัพท์
- มีความซื่อสัตย์ต่อลูกค้าและราคายุติธรรม

9. ปัญหาและความต้องการในการดำเนินงาน

1. ตลาดมีความต้องการผลิตภัณฑ์เป็นจำนวนมาก ทำให้ผลิตสินค้าไม่ทันตามความต้องการของตลาด
2. เงินทุนหมุนเวียนน้อย ต้องการแหล่งเงินทุน ในการเพิ่มผลผลิต

การศึกษาเฉพาะรายกรณี
อุตสาหกรรมชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น
จังหวัดสุรินทร์

ประเภท เครื่องหนัง	ผลิตภัณฑ์ หัตถกรรมเครื่องหนัง
ชื่อกลุ่ม -	ที่ตั้ง 117 หมู่ 2 ต.โคกกลาง กิ่ง อ.พนมดงรัก
	จ.สุรินทร์

1. ความเป็นมา/ภูมิหลัง

กลุ่มวิชาชีพหัตถกรรมเครื่องหนังบ้านโคกยาง เริ่มก่อตั้งเมื่อวันที่ 17 พ.ค. 2544 มีสมาชิก 26 คน ปัจจุบันมีสมาชิก 41 คน มีการระดมทุนจากสมาชิกเพื่อจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์และวัตถุดิบมาผลิตสินค้าได้หลายชนิด อาทิเช่น หมวก กระเป๋า กล่องไฟแช็ก จำหน่ายสินค้าในราคาส่ง เส้นละ 80 บาท ในราคาปลีก 120 บาท

2. หน่วยงานที่ให้การสนับสนุน

1. ที่ทำการปกครอง
2. กรมการพัฒนาชุมชน
3. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน

3. การผลิต / การตลาด

ผลิตโดยใช้แรงงานจากสมาชิก 100 %

4. ขั้นตอนการผลิต

1. ซื้อวัตถุดิบ เลือกหนังที่ฟอกแล้ว
2. ออกแบบสร้างแบบ
3. ลงสี
4. ประกอบเส้น
5. ตัดขอบถักขอ
6. เก็บรายละเอียด

5. การตลาดและการบริหารจัดการ

ปัจจุบันมีการระดมทุนจากสมาชิก จำนวน 24,000 บาท กำลังการผลิต 450 เส้น / สัปดาห์ มีการวางแผนการผลิตโดยจะขยายสินค้ามากขึ้นกว่าเดิม

6. การบริหารจัดการ

กลุ่มมีสมาชิกทั้งสิ้น 41 คน โดยจัดตั้งในรูปของคณะกรรมการดังนี้ คือ

1. นายสานิต ศรีสง่า	ประธาน
2. นายปราสาท เจียมทอง	เหรัญญิก
3. นายชัยพงษ์ ทาทอง	เลขานุการ
4. นางสมใจ จัดโคกกรวด	เลขาฯ
5. นางจินตนา สมพร้อม	กรรมการ
6. นางเอี่ยม ช่วยรัมย์	กรรมการ
7. นายสมยศ จัดโคกกรวด	กรรมการที่ปรึกษา
8. นายบุญเพชร สุขบันเทิง	ที่ปรึกษา

เพื่อวางแผนการทำงานและชี้แจงกลุ่มในการผลิตสินค้า ด้านการตลาด

7. ผลต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง

ผลดี

- เกิดการรวมกลุ่ม ชุมชนเข้มแข็ง
- มีรายได้เพิ่มขึ้น ลดปัญหาการว่างงาน
- มีความสามัคคี

8. ปัญหาและความต้องการในการดำเนินงาน

ด้านการผลิต ผลิตสินค้าไม่ทันกับความต้องการของตลาด

ด้านเงินทุน ที่จะใช้ในการผลิต เมื่อตลาดกว้างขึ้น สินค้าต้องเพิ่มขึ้นกลุ่มต้องการเงินสนับสนุน

เพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนของกลุ่ม

การศึกษาเฉพาะรายกรณี
อุตสาหกรรมชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น
จังหวัดสุรินทร์

ประเภท ผ้าทอข้อมสี่ธรรมชาติ ชื่อผลิตภัณฑ์ ผ้าฝ้ายข้อมสี่ธรรมชาติ
ชื่อกลุ่ม - ที่ตั้ง 30 หมู่ที่ 9 ต.สนม อ.สนม จ.สุรินทร์

1. ความเป็นมา/ภูมิหลัง

เริ่มดำเนินการเมื่อปี 2536 และเมื่อปี 2537 ได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิพัฒนาอีสาน มีสมาชิกก่อตั้ง 20 คน กลุ่มได้รับรางวัลจากประกวดงานหัตถกรรม ของสโมสรโรตารีเจริญนคร กรุงเทพฯ ประเภท ผ้าฝ้ายขิด และผ้าไหมเหยียบ ปี 2537-2538

ปี 2539 มีนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นให้ความสนใจติดต่อขอนำผลิตภัณฑ์ของกลุ่มไปจำหน่ายที่ประเทศญี่ปุ่น ทำให้กลุ่มต้องเพิ่มการผลิตแต่ขาดแคลนทุนดำเนินงาน

ปี 2544 ได้รับการสนับสนุนงบประมาณดำเนินการตามโครงการออสเตรียช่วยชุมชนของสถานทูตออสเตรียประจำประเทศไทย ปัจจุบันมีสมาชิก 39 คน มีเครือข่ายที่บ้านสองห้อง หมู่ที่ 5 ตำบลหัวจั่ว สมาชิก 20 คน

2. การดำเนินงาน

กลุ่มมีการดำเนินงานในรูปคณะกรรมการโดยการนำของ นางรัตนา ศรีจันทร์ ประธานกลุ่ม โดยมีอาจารย์วัฒนา วงศ์ฉลาด นามณีรัตน์ ราชบุรี และสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอสนม เป็นที่ปรึกษา

3. ลักษณะผลิตภัณฑ์

เป็นผลิตภัณฑ์ที่เรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยใช้ทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรจากธรรมชาติเป็นทุน ด้วยการใช้เทคโนโลยีท้องถิ่น ซึ่งได้เรียนรู้และพัฒนาขึ้นมาในรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว

1. ผ้าพันคอขาว
2. ผ้าสไบขิด
3. ผ้าปูโต๊ะ
4. ผ้าคลุมตู้เย็น/โทรทัศน์
5. ผ้าขาวม้า
6. ผ้าชุด (ผ้าเมตร)
7. อื่น ๆ ตามที่ผู้สนใจต้องการ

4. การผลิต/การตลาด

วัตถุดิบ ประกอบด้วย

1. ฝ้ายจัดซื้อที่ อ.ชุมแพ จ.ขอนแก่น
2. สีธรรมชาติจากป่าชุมชนหมู่บ้าน
3. โคลน
4. ปูนทำจากเปลือกหอย และสารส้ม
5. กี่ กวัก กระเลง ที่ปั่นฝ้าย

5. การตลาดและการประชาสัมพันธ์

การจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม แบ่งเป็น 3 ส่วน

1. จำหน่ายในชุมชน ณ ที่ทำการกลุ่ม
2. จำหน่ายในงานเทศกาล/งานแสดงสินค้า
3. จำหน่ายตามสั่งโดยผ่านคนกลาง (นักท่องเที่ยว)

ในปี 2544 ตั้งแต่เดือนมิถุนายน – ธันวาคม 2544 มียอดจำหน่ายทั้งสิ้น 4,673 ชิ้น เป็นเงิน 233,650 บาท คิดเป็นกำไรทั้งหมด 183,650 บาท เฉลี่ยคนละ 4,708 บาท

ปี 2545 ตั้งแต่เดือนมกราคม ถึงปัจจุบัน มียอดจำหน่ายคิดเป็นเงิน 23,160 บาท

6. หน่วยงานที่ให้การสนับสนุน

1. สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอสนม
2. โครงการอาสาสมัครช่วยชุมชน สถานีทูตอาสาสมัครประจำประเทศไทย
3. มูลนิธิพัฒนาอีสาน
4. โรงเรียนบ้านสำโรง สปอ.สนม

7. ขั้นตอนการผลิต

1. การเตรียมฝ้าย
 - นำฝ้ายมากวักทำเป็นใจ แล้วนำมามัดลายที่ต้องการ
 - นำฝ้ายที่มัดลายแล้วแช่ในน้ำผสมผงซักฟอก 1 คืน
2. การเตรียมสีย้อมฝ้าย
 - นำเปลือกไม้มาสับเป็นชิ้นแล้วนำไปต้มกรองเอาน้ำ
3. การย้อมฝ้าย
 - นำฝ้ายที่เตรียมไว้ลงย้อม ทิ้งไว้ 30 นาที
 - นำฝ้ายที่ย้อมได้หมัแล้วไปล้าง

- หากต้องการสีอ่อนให้น้ำองหมักโคลน หากต้องการสีเข้มให้น้ำลงแช่น้ำปูน ล้างน้ำจนสะอาด แล้วนำแช่น้ำยาปรับผ้านุ่ม

4. การทอ

- นำฝ้ายที่ผ่านขั้นตอนการย้อมสีเรียบร้อยแล้วมาทอเข้าอัน
- นำฝ้ายที่ทอแล้วมาคั้นเป็นเครือ
- นำฝ้ายที่คั้นแล้วเข้าฟืมทอตามรูปแบบที่ต้องการ

8. การบริหารจัดการ ได้แบ่งหน้าที่เป็นฝ่ายต่าง ๆ ดังนี้

คณะกรรมการบริหาร

1. นางรัตนา ศรีจันทร์	ประธานกรรมการ
2. นางพิมพ์ หารสว่าง	รองประธานกรรมการ
3. นางศุภา สอนดี	เหรัญญิก
4. นางนรินทร์รัตน์ สอนดี	เลขานุการ

กรรมการคัดเลือกและตรวจสอบผลิตภัณฑ์

1. นางค้อย หงษ์อนันต์
2. นางหวัง หอมถิลา
3. นางปราณี หงษ์อนันต์
4. นางฉวีล กะคะศิลา

9. ทุนดำเนินการที่ได้รับการสนับสนุน

1. โครงการแก้ไขปัญหาคาความยากจน (2538) จำนวน 8,000 บาท
2. โครงการออสเคเลียช่วยชุมชน โดยสถานทูตออสเคเลียประจำประเทศไทย
จำนวน 150,000 บาท

10. การดำเนินการผลิตและการตลาด

กลุ่มจัดซื้อฝ้ายจากอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น โดยจัดสรรให้สมาชิกนำฝ้ายจากกลุ่มไปทอตามกำลังการผลิต ดังนี้

1. การทอผ้าเมตรสำหรับตัดชุด 1 ครั้ง ใช้ฝ้าย 3 กก. ทอผ้าได้ 16 เมตร ใช้เวลา 5 วัน
2. การทอผ้าพันคอขาว 1 ครั้ง ใช้ฝ้าย 1 กก. ทอผ้าพันคอได้ 13 ผืน ใช้เวลา 3 วัน
3. การทอผ้าสไบซิด 1 ครั้ง ใช้ฝ้าย 2 กก. ทอผ้าสไบได้ 10 ผืน ใช้เวลา 8 วัน

11. การจัดจำหน่าย

1. ผ้าเมตรสำหรับตัดชุด ราคา 80 บาท / เมตร
2. ผ้าพันคอขาว ราคา 50 บาท / ผืน
3. ผ้าสไบซิด ราคา 130 บาท / ผืน

การหาตลาด กลุ่มหาตลาดเอง และส่วนราชการสนับสนุนตามงานเทศกาล

แผนพัฒนาการผลิต

1. การพัฒนาฝีมือการทอผ้าให้แก่สมาชิก
2. การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์
3. การพัฒนาบรรจุภัณฑ์และการรับรองคุณภาพ
4. การส่งเสริมด้านการตลาด
5. การพัฒนาศักยภาพคณะกรรมการบริหารด้านการบริหารจัดการ และการบัญชี
6. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของต้นไม้ที่ให้สีโดยกลุ่มเอาคืนทาร์รักษาผลของต้นไม้ พร้อม

ให้ปุ๋ยและการปลูกไม้ทดแทน

7. การขอรับการสนับสนุนเงินทุนดำเนินการ

การศึกษาเฉพาะรายกรณี
อุตสาหกรรมชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น
จังหวัดสุรินทร์

ประเภท ผ้าไหมข้อมสีธรรมชาติ

ผลิตภัณฑ์ ผ้าไหมข้อมสีธรรมชาติ

ชื่อกลุ่ม -

ที่ตั้ง 43 หมู่ที่ 3 ต.เจนนวน กิ่ง อ.ศรีณรงค์

จังหวัดสุรินทร์

1. ความเป็นมา/ภูมิหลัง

การย้อมสีไหมโดยใช้สีธรรมชาติของหมู่บ้านได้มีมานานแล้ว ในระยะที่ผ่านมากะแสผู้บริโภคเน้นในเรื่องสิ่งแวดล้อม กลุ่มสตรีในหมู่บ้านจึงได้รวมตัว ศึกษาภูมิปัญญาดั้งเดิมของชุมชนด้านการย้อมสีธรรมชาติ จึงได้รวมตัวกันตั้งกลุ่มย้อมสีธรรมชาติ โดยมีนางทองคำ สมนึก เป็นประธานกลุ่ม

2. การผลิต/การตลาด

1. วัสดุที่ใช้ในการผลิต มี 3 อย่าง

1.1 เส้นไหม ใช้เส้นไหมที่สาวได้จากรังไหมพื้นเมือง

1.2 สีย้อมไหม ค้าจากวัตถุดิบธรรมชาติ ได้แก่ เปลือกไม้ ใบไม้ ผลไม้ โดยกลุ่มจะเน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมาก เช่น การถากเปลือกไม้จะเอาดินโคลนทาทันที เพื่อให้ต้นไม้มีการสร้างเนื้อเยื่อขึ้นมาแทนอย่างรวดเร็ว

1.3 ค้างฟอกไหม ใช้น้ำค้างขี้เถ้าที่ได้จากการเผาฟาง

3. การควบคุมการผลิต การบริหารการผลิตและการควบคุมคุณภาพ

การผลิตของกลุ่มจะดำเนินการตามยอดสั่งซื้อเป็นหลัก โดยกลุ่มจะเน้นการควบคุมคุณภาพทุกขั้นตอนตั้งแต่การสาวไหม จนถึงการทอผ้าไหมเสร็จ

4. การตลาดและการบริหารจัดการ

1. การตลาด จะเน้นตลาดภายในประเทศเป็นหลักโดยถือการสั่งซื้อเป็นหลัก

2. การเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ ยังไม่มีแค่กลุ่มต้องการพัฒนาสินค้าเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์

3. การกำหนดราคา อยู่ที่ราคาผ้าไหม เมตรละ 220-250 บาท

4. กลยุทธ์การตลาด ยังไม่มี

5. การบริหารจัดการ กลุ่มบริหารจัดการแบบครอบครัว ถือว่าสมาชิกทุกคนเหมือนเป็นบุคคลในครอบครัวเดียวกัน ยังไม่มีการวางแผนระยะยาว

6. ลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์ เป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้จากธรรมชาติใช้วัตถุดิบในหมู่บ้านทั้งหมด และทำด้วยมือทุกชิ้น (handmade)

7. ผลกระทบต่อผู้เกี่ยวข้อง / ท้องถิ่น / ชุมชน ไม่มี

5. ปัญหาและความต้องการในการดำเนินงาน

1. ด้านการตลาด กลุ่มยังไม่มีความรู้ด้านการตลาดเอง ปัจจุบันจะมีพ่อค้าคนกลางมาสั่งซื้อเป็นหลัก
2. ด้านการบริหารจัดการ กลุ่มต้องการฝึกอบรมการบริหารจัดการ เพื่อให้กลุ่มสามารถเติบโตก้าวหน้าต่อไป
3. ด้านเงินทุน ยังมีทุนน้อยมาก สมาชิกยังไม่เห็นความสำคัญของการลงทุนร่วมกัน
4. ด้านวิชาการและความรู้ ขาดองค์กรที่มีความรู้เรื่องผ้าไหมมาให้คำแนะนำและพัฒนากลุ่ม
5. ด้านการสนับสนุน กลุ่มต้องการเป็นพันธมิตรกับกลุ่มอื่น ๆ ในการพัฒนากลุ่มให้ก้าวหน้าต่อไป

การศึกษาเฉพาะรายกรณี

อุตสาหกรรมชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น

จังหวัดสุรินทร์

ประเภท จักรสานกกและเตย

ข้อผลิตภัณฑ์ ทอเสื้อและแปรรูปผลิตภัณฑ์

ชื่อกลุ่ม สตรีทอเสื้อและแปรรูปผลิตภัณฑ์ ที่ตั้ง 6 หมู่ 1 ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ

จากสื่อทุกและเคย

จังหวัดสุรินทร์

1. ความเป็นมา/ภูมิหลัง

กลุ่มสตรีบ้านเกาะแก้วได้รวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มขึ้นเมื่อปี 2538 โดยรวมกลุ่มกัน 48 คน ระดมเงินออมกัน มีการดำเนินงานในการทอเสื่อจากกกและเคยจำหน่ายในหมู่บ้านและตำบลใกล้เคียง ต่อมาได้รับงบประมาณและฝึกอบรมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ มีการประสานงานจากหลายหน่วยงาน ได้รับงานจากกองทุนชุมชน 270,000 บาท มีการฝึกอบรม ดำเนินการในรูปทุนของกลุ่ม และให้กู้ยืมไปประกอบอาชีพ

2. ลักษณะผลิตภัณฑ์

มีการดัดแปลงนำแนวความคิดจากการทอผ้ามาทำที่ที่สามารถทอเสื้อแบบนั่งทอบนเก้าอี้ โดยไม่นั่งกับพื้นเหมือนกลุ่มอื่น ๆ เป็นการคิดค้นของประธานกลุ่ม ๆ โดยความแตกต่างตรงที่สามารถกำหนดลายตามตะกอลikeการทอผ้า

การที่ตัดแปลงจนได้การทอเสื้อแบบนี้จะทำให้ได้ลวดลายที่สวยงามและมีความรวดเร็วและ
ประณีตมากขึ้นเป็นการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์เพิ่มมากขึ้น

3. การผลิต/การตลาด

ขั้นตอนในการทอเสื้อและแปรรูป

3.1 วัดวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต

- เส้นกก, เตย
- เชือกไนล่อน
- ฟืม
- สีข้อม
- จักรเย็บผ้า ผ้ากัน กระดาษแข็ง ฟองน้ำ ฯลฯ

3.2 วิธีการ

เริ่มจากคัดต้นกก เดช มาซอยเป็นเส้นเล็ก ๆ ตากแดดให้แห้ง 2 - 3 แดด ถ้าต้องการเส้นสีตามตลาดที่กำหนดให้นำไปย้อมสีตามแบบ แซ่เส้นกก เดช ในน้ำธรรมชาติประมาณ 12 ชั่วโมง ผสมน้ำกับสีย้อม ตั้งไฟให้เดือดนำเส้นกก เดช ที่เตรียมไว้ต้มประมาณ 30 - 40 นาที เอาไปล้างน้ำสะอาดแล้วนำตากแดดจนแห้ง นำเส้นที่ได้มาทอเป็นผืน หากจะแปรรูปก็นำมาตัดตามแบบที่กำหนดไว้ เย็บด้วยจักรและใส่อุปกรณ์ต่าง ๆ ตามที่เตรียมไว้ ได้แก่ ผ้าก๊น ฟองน้ำ เป็นต้น

3.3 การควบคุมการผลิตคุณภาพของผลิตภัณฑ์

มีกรรมการในกลุ่มที่มีความชำนาญและเป็นวิทยากรได้ให้คำแนะนำในการดำเนินการจัดทำทุกขั้นตอน

3.4 ด้านการตลาด

กลุ่มมีตลาดตามความต้องการของผู้บริโภคภายในท้องถิ่นและมารับซื้อไปจำหน่ายต่อที่อื่นด้วย

4. ปัญหาและความต้องการของกลุ่ม

กลุ่มมีแรงงานและวัตถุดิบในท้องถิ่นที่สามารถจะผลิตสินค้าส่งได้ แต่ขาดการติดต่อทางการตลาดที่แน่นอน แหล่งจำหน่ายมีไม่มากนัก ทำให้ทางกลุ่มไม่สามารถผลิตสินค้าได้มากนัก เนื่องจากเงินทุนที่ลงทุนไปไม่เกิดรายได้กลับคืน ทางกลุ่มจึงมีความคิดเห็นที่จะขอให้มีการติดต่อด้านการตลาดที่แน่นอน และจัดหาเงินทุนหมุนเวียนให้กลุ่มได้ดำเนินการและขยายกิจการให้แก่บุคคลทั่วไป

การศึกษาเฉพาะรายกรณี
อุตสาหกรรมชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น
จังหวัดสุรินทร์

ประเภท จักสาน

ผลิตภัณฑ์ จักสาน

ชื่อกลุ่ม จักสานหวายบ้านบุทม

ที่ตั้ง บ้านบุทม หมู่ที่ 4 ต.เมืองที อ.เมือง
จังหวัดสุรินทร์

1. ความเป็นมา/ภูมิหลัง

จากคำขวัญที่ว่า “ทำนาเป็นหลัก จักสานเป็นรอง ปันที่ ปันนึ่ง ช่วยเหลือเกื้อกูล” เป็นคำขวัญที่มีความหมายในตัวเองอย่างยิ่งสำหรับราษฎรบ้านบุทม จ.สุรินทร์

บ้านบุทม จ.สุรินทร์ เป็นหนึ่งในอีกหลายหมู่บ้านที่ใช้เวลาว่างหลังจากหมดช่วงฤดูเก็บเกี่ยวข้าวในนาแล้วให้ประโยชน์ด้วยการสร้างงานจักสานหวาย ซึ่งเป็นงานสุจริตที่สร้างรายได้เป็นกอบเป็นกำให้แก่ราษฎรแต่ละเดือนเป็นจำนวนเงินไม่น้อยเลยทีเดียว

งานหัตถกรรมจักสานหวายแห่งบ้านบุทม หมู่ที่ 4 ต.เมืองที อ. เมือง จ. สุรินทร์ แห่งนี้ ได้ถูกสร้างสรรค์ขึ้นมาเมื่อประมาณ 50 ปีมาแล้วโดยเมื่อปี 2473 ได้มีพี่น้อง 3 คน เรียนรู้การจักสานหวายจากเรือนจำ จ. สุรินทร์ และเมื่อเป็นอิสระจึงได้ยึดอาชีพนี้หาเลี้ยงครอบครัวตลอดมา

ต่อมาได้มีการถ่ายทอดอาชีพจักสานหวายให้คนในหมู่บ้าน ราษฎรบ้านบุทมจึงได้ยึดอาชีพการจักสานหวายเป็นงานเสริมรายได้ยามว่างหลังจากหมดฤดูกาลทำนาแล้ว ในลักษณะต่างคนต่างสาน และแยกกันขาย โดยมีพ่อค้าคนกลางเข้ามารับซื้อถึงที่

แต่พ่อค้าบางรายกดราคาทำให้ราคาของผลิตภัณฑ์ต่ำ จึงได้มีการรวมกลุ่มกันขึ้น โดยระยะแรกที่เริ่มดำเนินการได้รับเงินสนับสนุนแต่เนื่องจากขาดประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการ การเงิน การตลาด และการขาดจิต

สำนึกที่ดีต่อกลุ่มทำให้การดำเนินงานในขณะนั้นไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ราษฎรหมดกำลังใจ การจักสานไม่ค่อยเนื่อง มีการทำปีละ 3 - 8 เดือน และมีรายได้เฉลี่ยจากการผลิตเครื่องจักสานจากหวายเพียง 1,000 บาทต่อเดือน

จนกระทั่งเมื่อปี 2527 ได้มีหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เข้ามาช่วยเหลือสนับสนุน ฟื้นฟูและให้ความรู้ในการจักสานหวายแก่ราษฎรบ้านบุทม จนกลายเป็นอุตสาหกรรมในครอบครัวที่สามารถ สร้างรายได้ให้เพิ่มขึ้น

หัตถกรรมจักสานตะกร้าหวายแห่งบ้านบุทมนีจะมีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะอยู่ที่ลวดลายที่เป็นแบบดั้งเดิม คือ ลายลูกกรง โดยใช้หวายหางหนู หรือที่เรียกกันในภาษาถิ่นสุรินทร์ว่า ลำเป็ยะ หรือประเล้าน เป็นวัตถุดิบสำคัญในการสาน เพราะเป็นหวายเส้นเล็กที่มีความเหนียวและแข็งแรง เป็นงามันมันตามธรรมชาติสามารถนำมาจักสานเป็นรูปแบบต่าง ๆ ได้หลายหลาย เช่น ตะกร้าจ๋ายตลาด ตะกร้าผ้าตะกร้าหมากทรง ฟักทอง กระดาษผลไม้ทรงสี่เหลี่ยม ทรงกลม ทรงรี รูปไข่ แปดเหลี่ยมกล่องกระดานทิซซู โดกผลไม้ และกระเช้าของขวัญ เป็นต้น ซึ่งงานทุกชิ้นที่ทำขึ้นนี้จะมีแข็งแรง ทนทาน อีกทั้งฝีมือยังประณีตอีกด้วย

ราษฎรในหมู่บ้านยอมรับและเห็นความสำคัญของการรวมกลุ่ม สมัครเข้าเป็นสมาชิกเพิ่มขึ้นเรื่อยมา จนปัจจุบันมีสมาชิกทั้งสิ้น 63 คน แต่ละคนมีรายได้จากงานจักสานเพิ่มขึ้นเป็นไม่ต่ำกว่า 2,600 บาทต่อเดือน งานหัตถกรรมจักสานหวายจากบ้านบุทมในวันนี้ นอกจากจะเป็นงานที่มีคุณค่าต่อจิตใจผู้ซื้อและผู้รับแล้ว ยังเป็นงานที่สร้างรายได้และสร้างอาชีพให้แก่คนในท้องถิ่นได้ด้วยการไม่ต้องออกไปหางานทำในเมือง

กว่าจะเป็นรูปตะกร้ามาได้นั้น ต้องฟันฝ่าคองขวากหนาม
ตัดมาได้ต้องมาผ่าทำให้งาม วันที่สามจึงเริ่มสานงานทำมือ
ตะกร้าเล็กใหญ่ไซ้กระจาดนั้น กลางคืนวันทำมือจับกับมือถือ
ทั้งเด็กเล็กแก่ชราล้วนทำมือ อย่าได้ถือว่าเพงนักจักชอบคุณ

บุรีรัมย์

จังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ติดต่อชายแดนประเทศกัมพูชาห่างกรุงเทพฯ ๓ ทางรถไฟ 376 กิโลเมตร ทางรถยนต์ 410 กิโลเมตร มีพื้นที่ 10,231.90 ตารางกิโลเมตร

ประวัติเมืองบุรีรัมย์

จังหวัดบุรีรัมย์ มีซากหลักฐานทางโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ เช่น พบเมืองโบราณที่มีคันดินคูน้ำรูปไข่ช่วงริ (เมืองสมัยทวารวดี) และเมืองรูปเหลี่ยมคูน้ำคันดินล้อมรอบ 2 ชั้น และ 3 ชั้น (เมืองสมัยขอม) จำนวนมากในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ ตั้งแต่เทือกเขาพนมดงรักจนถึงฝั่งน้ำมูล ที่สำคัญก็คือ เป็นเมืองที่มีโบราณสถานสมัยขอมที่ยิ่งใหญ่มากคือ ปราสาทหินพนมรุ้ง และปราสาทหินเมืองต่ำ (ขนาดกลาง) และมีปราสาทหินขนาดย่อมอีกมาก

ศิลาจารึกพบที่บริเวณปราสาทหินพนมรุ้ง 9 หลักใจความส่วนใหญ่กล่าวถึงพระเจ้าสุริยวงศาธรรมิกราช แห่งเมืองจำปาศักดิ์ ซึ่งไม่ค่อนจะได้ใจความเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์มากนัก มีพระนามผู้อุปถัมภ์ปราสาทพนมรุ้งอยู่หลายพระนาม แต่ไม่ตรงกับพระนามของกษัตริย์ขอมที่ครองพระนครหลวงในสมัยนั้น ๆ เช่น หิรัญยวรมัน กนิศินทราทิตย์ วิเรนทรวรมัน ระบุศักราช พ.ศ. 1433 และ พ.ศ. 1532 แต่อย่างไรก็ตามคำว่า “พนมรุ้ง” มีปรากฏอยู่ในศิลาจารึกหลายแห่งเขียนว่า “วนรุ้ง” คือ “วนัมรุง” จนถึงจารึกที่สร้างในสมัยพุทธศตวรรษที่ 18 ก็เรียกชื่อ

เดียวกัน คำว่า “รุง” ในภาษาเขมรปัจจุบันมีความหมาย 2 อย่าง คือหมายถึง โขง รุ และใหญ่กว้าง ฉะนั้น พนมรุ้ง จึงมีความหมายว่า เขาโขง เขาต่ำ หรือเขาใหญ่ก็ได้

จังหวัดบุรีรัมย์ ไม่ค่อนจะปรากฏเรื่องราวในประวัติศาสตร์ไทย เป็นชุมชนเล็ก อยู่ใต้การปกครองเมืองพิมาย ฉะนั้นประวัติศาสตร์จึงกล่าวเฉพาะเมืองพิมาย ส่วนเมืองนางรอง เมืองพุทไธสง มีปรากฏน้อยมาก ในพงสาวดารภาคที่ 70 ได้กล่าวว่า พ.ศ. 2321 พระเจ้ากรุงธนบุรีได้โปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระยามหากษัตริย์ศึก และเจ้าพระยาสุรสีห์พิชิตนาคราชยกทัพไปปราบหัวเมืองลาวจำปาศักดิ์ มีการกล่าวถึงว่า เจ้าเมืองนางรองคิดเข้าข้างเจ้าโอ เจ้าอิน เจ้าเมืองนครจำปาศักดิ์ สมเด็จพระยามหากษัตริย์ศึกจึงเข้าเกลี้ยกล่อมให้ภักดี ได้พบหลักฐานเป็นเรื่องราวเมื่อ พ.ศ. 2350 (รัชกาลที่ 2) ได้แต่งตั้งนายหงษ์ เป็นพระยานครภักดี เจ้าเมืองแปะ (จังหวัด

บุรีรัมย์ ปัจจุบัน) ขึ้นกับเมืองนครราชสีมา ครั้นถึงสมัยรัชกาลที่ 5 มีการจัดระบบการปกครองใหม่ เมื่อ พ.ศ. 2443 รวมเมืองแปะ เมืองนางรอง เมืองประโคนชัย เมืองพุทไธสง เมืองรัตนบุรี เป็นบริเวณ นางรอง ครั้นเมื่อพระรังสรรค์สารกิจ (เลื่อน) เป็นข้าหลวงบริเวณ (พ.ศ. 2441 - 2444) ได้เปลี่ยนชื่อบริเวณ นางรองเป็น “บุรีรัมย์” หลังจากนั้นกรุงเทพฯ ก็ส่งผู้ว่าราชการมณฑลเปลี่ยนกันมาปกครอง

ที่ตั้งและอาณาเขต

บุรีรัมย์ มีพื้นที่เป็นที่ราบสูง มีเนื้อที่ 10,321.9 ตารางกิโลเมตร ฝนตกโดยเฉลี่ยปีละ 900 - 1,000 มิลลิเมตร สูงจากระดับน้ำทะเล 300 - 400 เมตร ทางตอนใต้สูงกว่าตอนเหนือ อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ โดยทางรถไฟประมาณ 376 กิโลเมตร ทางรถยนต์ ประมาณ 410 กิโลเมตร

อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดขอนแก่น และ จังหวัดมหาสารคาม

ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดปราจีนบุรี และประเทศ กัมพูชา

ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดสุรินทร์

ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดนครราชสีมา

เขตการปกครอง แบ่งเป็น 14 อำเภอ 6 กิ่งอำเภอ ดังนี้

1. อำเภอเมืองบุรีรัมย์	11. อำเภอคูเมือง
2. อำเภอพุทไธสง	12. อำเภอประโคนชัย
3. อำเภอลำปลายมาศ	13. อำเภอนาโพธิ์
4. อำเภอกระสัง	14. อำเภอนางรอง
5. อำเภอสตึก	15. กิ่งอำเภอพลับพลาชัย
6. อำเภอบ้านกรวด	16. กิ่งอำเภอโนนสุวรรณ
7. อำเภอปะคำ	17. กิ่งอำเภอห้วยราช
8. อำเภอหนองหงส์	18. กิ่งอำเภอชำนิ
9. อำเภอละหานทราย	19. กิ่งอำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์
10. อำเภอหนองกี่	20. กิ่งอำเภออำเภอนิคมดินแดง

ทั้งหมดมี 179 ตำบล 2,173 หมู่บ้าน 260,205 บ้าน

ลักษณะภูมิประเทศ

ภูมิประเทศ เป็นป่าเขา ทางด้านทิศใต้ลาดเอียงไปสู่ทางด้านทิศเหนือ เป็นพื้นที่ราบเพียง 1 ใน 3 ของพื้นที่ทั้งหมดมีแม่น้ำมูล ซึ่งไหลผ่านอำเภอพุทไธสง อำเภอสตึก ทางทิศเหนือส่วนทางทิศตะวันออกมีลำน้ำชี ซึ่งกันเขตจังหวัดบุรีรัมย์และจังหวัดสุรินทร์ และมีลำน้ำเล็ก ๆ เช่น ลำมาศ ลำปะเทีย ลำนางรอง และลำจังหัน บริเวณที่ราบสูงคือบริเวณทางทิศใต้คือที่ตั้งอำเภอบ้านกรวด และอำเภอละหานทราย มีเทือกเขาบรรทัด เทือกเขาพนมดงเร็กกั้นพรมแดนระหว่างประเทศไทยและประเทศเขมร เทือกเขานี้มีความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 163 เมตร และลาดจากทิศใต้ไปทางทิศเหนือมีลักษณะเป็นลูกคลื่นน้อย ๆ ภูเขาในจังหวัดบุรีรัมย์ส่วนหนึ่งเกิดจากภูเขาไฟ เช่น ภูเขาไฟกระโดง ภูเขาไฟอังคาร ภูเขาไฟปลายบัด ภูเขาไฟพนมรุ้ง เป็นต้น

ภูมิอากาศ

ฤดูร้อน เริ่มเดือนกุมภาพันธ์ – กลางเดือนมิถุนายน อุณหภูมิ 34 – 36 องศาเซลเซียส

ฤดูฝน เริ่มเดือนมิถุนายน – กลางเดือนตุลาคม อุณหภูมิ 30 – 37 องศาเซลเซียส

ฤดูหนาว เริ่มกลางเดือนตุลาคม – กลางเดือนกุมภาพันธ์ อุณหภูมิ 15 – 30 องศาเซลเซียส

ประมาณเดือนเมษายน มักเกิดความกดอากาศต่ำ จึงมีพายุฝนทำให้บ้านเรือนถูกพายุพัดเกิดความเสียหายอยู่เสมอ

ประชากร 1,417,329 คน (สถิติ 31 ธันวาคม 2535) ชาย 712,597 คน หญิง 704,732 คน

ความหนาแน่นประชากร 141 คน ต่อตารางกิโลเมตร

ผลิตภัณฑ์
อุตสาหกรรมชุมชน - ภูมิปัญญาท้องถิ่น
จังหวัด บุรีรัมย์

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	อำเภอ
เครื่องจักสาน/ไม้ไผ่	กระเชอ	1		เมืองฝาง	เมืองบุรีรัมย์	
	กระด้ง	2		บ้านสิงห์	นางรอง	
	กระด้ง	3		พระครู	เมืองบุรีรัมย์	
	กระติบข้าว	4	12	บ้านกรวด	บ้านกรวด	
	กระเป๋าลาสดัก	5		ชุมแสง	นางรอง	
	เครื่องจักสาน	6	2	บ้านแวง	พุทไธสง	
	เครื่องจักสานไม้ไผ่	7	3	บ้านสิงห์	นางรอง	
	หม้อ	8		พระครู	เมืองบุรีรัมย์	
	จักสานจากพลาสติก	9		หนองกระเทียม	ลำปลายมาศ	
	ไซ	10		บ้านสิงห์	นางรอง	
	ไซ	11		พระครู	เมืองบุรีรัมย์	
	ไซดักปลา	12		เมืองฝาง	เมืองบุรีรัมย์	
	ตระกร้า	13		ชุมแสง	นางรอง	
	ตะกร้า	14	8	โป่งตู	ประโคนชัย	
	ตะกร้าเส้นพลาสติก	15	4	ชุมแสง	นางรอง	
	ตะกร้าหวาย	16	1	เมืองโพธิ์	ห้วยราช	
	เปลนอน	17	11,13	โคกขมิ้น	พลับพลาชัย	
	ผลิตภัณฑ์จากกกและไผ่(เสื่อกก)	18	12	หนองเกาะน้อย	ทุ่งวัง	สตึก
	เฟอร์นิเจอร์จากไม้ไผ่	19	6		ทรัพย์พระยา	นางรอง
	ส้อมไม้/ลอบดักปลา	20	4	บุกระสัง	หนองกี่	
ผลิตภัณฑ์จากผ้า	หมวกใบตาล	21	10	คาเสา	ห้วยราช	
	หัตถกรรมกรองหญ้าคา	22	14	คาจง	ละหานทราย	
	กระเป๋าจากเศษผ้า	1		ดอนชะวาง	หนองกี่	
	กระเป๋าใหญ่	2		สะแกโพรง	เมืองบุรีรัมย์	
	กระเป๋า	3		สะแกโพรง	เมืองบุรีรัมย์	
	ผ้าเย็บผ้าฝ้าย	4	19	ไผ่ทรินทร์	ลำปลายมาศ	
	ที่นอนปิกนิก	5	1	จันทนเพชร	บ้านกรวด	
	บายศรีจากผ้า	6	10	หัวถนน	นางรอง	
	ผลิตภัณฑ์ผ้าพื้นเมือง(ผ้าฝ้าย)	7	1	เจริญสุข	เจริญสุข	เฉลิมพระเกียรติ
	ผ้าไหมมัดหมี่	8	4	หนองตะครอง	ละหานทราย	
	ผ้าขาวม้า	9	8	แดงใหญ่	บ้านใหม่ไชยพจน์	
	ผ้าขาวม้า	10	9	โคกมะขาม	ประโคนชัย	

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่ที่	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
	ผ้าขาวม้าไหม	11			ห้วยสำราญ	กระดัง
	ผ้าขาวม้าไหม	12			ตลาดโพธิ์	ลำปลายมาศ
	ผ้าขาวม้าไหม	13			บุโพธิ์	ลำปลายมาศ
	ผ้าขาวม้าไหม	14			เขียปราสาท	หนองกี่
	ผ้าคลุมไหล่ผืนเรียบ	15			เมืองไม้	กระดัง
	ผ้าคลุมไหล่ลายขวางถี่	16			เมืองไม้	กระดัง
	ผ้าตัดชุด	17			ตลาดโพธิ์	ลำปลายมาศ
	ผ้าถุงตีนแดง	18			พุทไธสง	พุทไธสง
	ผ้าถุงไหม	19			หลักเขต	เมืองบุรีรัมย์
	ผ้าทอตีนจก	20	24		นิคม	สตึก
	ผ้าทอบ้านไร่	21	2		โนนเจริญ	บ้านกรวด
	ผ้าปูโต๊ะ(มัดหมี่)	22			หนองกง	นางรอง
	ผ้าฝ้าย(ด้าย)มัดหมี่	23			โนนดินแดง	โนนดินแดง
	ผ้าฝ้ายสักดอก	24			โนนดินแดง	โนนดินแดง
	ผ้าพันคอ	25			หนองกง	นางรอง
	ผ้าแพรวาขิด	26			แดงใหญ่	บ้านใหม่ไชยพจน์
	ผ้ามัดหมี่	27			ตาเป๊ก	เฉลิมพระเกียรติ
	ผ้าสไบขาวเล็ก	28			หนองกง	นางรอง
	ผ้าสไบขาวใหญ่	29			หนองกง	นางรอง
	ผ้าโสร่ง	30			ห้วยสำราญ	กระดัง
	ผ้าโสร่ง	31			พุทไธสง	พุทไธสง
	ผ้าโสร่ง	32			หลักเขต	เมืองบุรีรัมย์
	ผ้าโสร่งไหม	33			ชุมเห็ด	เมืองบุรีรัมย์
	ผ้าโสร่งไหม	34			ตลาดโพธิ์	ลำปลายมาศ
	ผ้าไหมไหมพรม	35	10		หินโคน	ลำปลายมาศ
	ผ้าไหมไหมพรม	36	5		สามแวง	ห้วยราช
	ผ้าไหม	37	2		คูเมือง	คูเมือง
	ผ้าไหม	38			ถาวร	เฉลิมพระเกียรติ
	ผ้าไหม	39			ข้อศก	ชำนิ
	ผ้าไหม	40	3		หนองกง	นางรอง
	ผ้าไหม	41			คอนกอก	นาโพธิ์
	ผ้าไหม	42	13		นาโพธิ์	นาโพธิ์
	ผ้าไหม	43			บ้านคู	นาโพธิ์
	ผ้าไหม	44			บ้านคู	นาโพธิ์
	ผ้าไหม	45	5		โนนสุวรรณ	โนนสุวรรณ

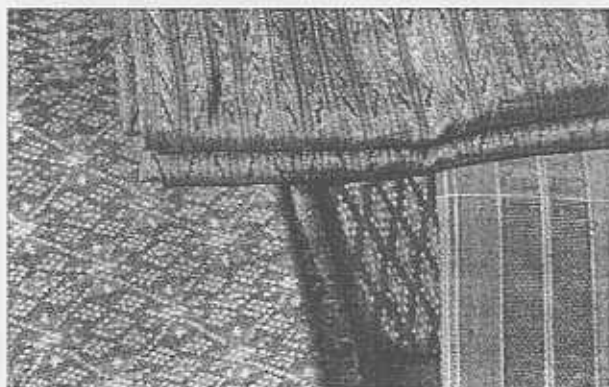
ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่ที่	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
	ผ้าไหม	46	1		หนองเชียง	บ้านใหม่ไชยพจน์
	ผ้าไหม	47			โคกม้า	ประโคนชัย
	ผ้าไหม	48	3		โคกยาง	ประโคนชัย
	ผ้าไหม	49	19		หูก้านบ	ปะคำ
	ผ้าไหม	50	5		บ้านเป่า	พุทไธสง
	ผ้าไหม	51	3		บ้านยาง	พุทไธสง
	ผ้าไหม	52	4		พุทไธสง	พุทไธสง
	ผ้าไหม	53	1		มะเพือง	พุทไธสง
	ผ้าไหม	54	4		โคกลำ	ลำปลายมาศ
	ผ้าไหม	55	6		โคกสะอาด	ลำปลายมาศ
	ผ้าไหม	56	1		ตลาดโพธิ์	ลำปลายมาศ
	ผ้าไหม	57	8		บ้านยาง	ลำปลายมาศ
	ผ้าไหม	58	3		บุโพธิ์	ลำปลายมาศ
	ผ้าไหม	59	16		เมืองแฝก	ลำปลายมาศ
	ผ้าไหม 5 ตะกรอ	60			เข็ยปราสาท	หนองกี่
	ผ้าไหม เส้นไหม	61	2		หายโศก	พุทไธสง
	ผ้าไหมพื้น	62			หนองเชียง	บ้านใหม่ไชยพจน์
	ผ้าไหมพื้นเมือง	63	2		เขาคอก	ประโคนชัย
	ผ้าไหมพื้นเรียบ	64	7		ห้วยราช	ห้วยราช
	ผ้าไหมพื้นเรียบย้อมสีธรรมชาติ	65			บ้านคู	นาโพธิ์
	ผ้าไหมพื้นลายทางกระรอก	66			บ้านยาง	ลำปลายมาศ
	ผ้าไหมมัดหมี่	67			ดอนกอก	นาโพธิ์
	ผ้าไหมมัดหมี่	68			บ้านคู	นาโพธิ์
	ผ้าไหมมัดหมี่	69			ศรีสว่าง	นาโพธิ์
	ผ้าไหมมัดหมี่	70	1		สายตะกู	บ้านกรวด
	ผ้าไหมมัดหมี่	71			คู่สวนแดง	บ้านใหม่ไชยพจน์
	ผ้าไหมมัดหมี่	72			หนองเชียง	บ้านใหม่ไชยพจน์
	ผ้าไหมมัดหมี่	73			หนองแวง	บ้านใหม่ไชยพจน์
	ผ้าไหมมัดหมี่	74	1		สะเดา	พลับพลาชัย
	ผ้าไหมมัดหมี่	75			ชุมเห็ด	เมืองบุรีรัมย์
	ผ้าไหมมัดหมี่	76			โคกสว่าง	หนองกี่
	ผ้าไหมมัดหมี่	77			โคกสูง	หนองกี่
	ผ้าไหมมัดหมี่, ผ้าฝ้ายทอมือ	78			เจริญสุข	เฉลิมพระเกียรติ

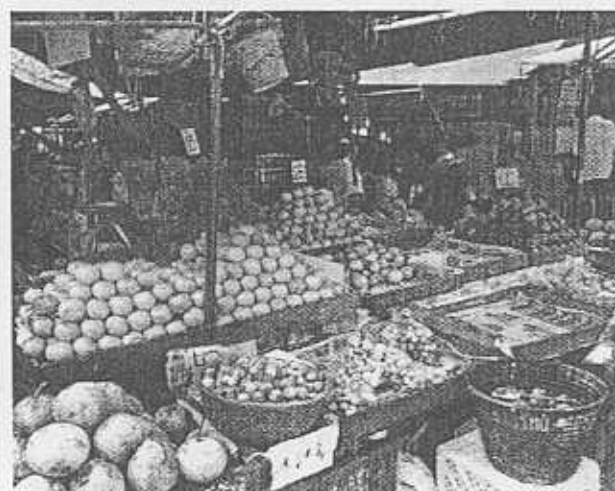
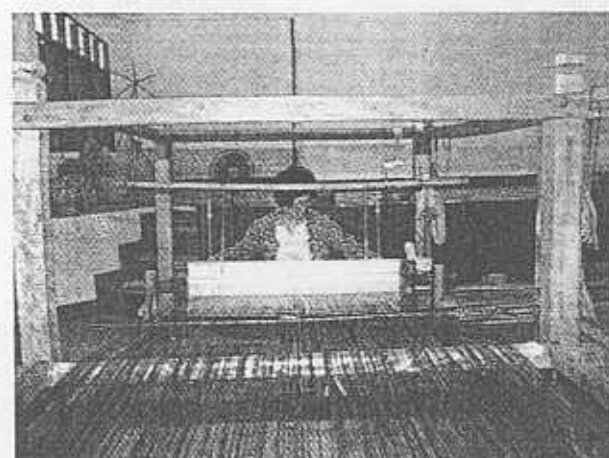
ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	
	ผ้าไหมมัดหมี่ลายนกเข้กเข้ก	79		บ้านยาง	ลำปลายมาศ	
	ผ้าไหมลายโบราณย้อนสีธรรมชาติ	80		ห้วยสำราญ	กระสัง	
	ผ้าไหมลายมัดหมี่	81		ห้วยสำราญ	กระสัง	
	ผ้าไหมลายมัดหมี่	82		สองห้อง	เมืองบุรีรัมย์	
	ผ้าไหมลายลูกแก้ว	83		ห้วยสำราญ	กระสัง	
	ผ้าไหมหางกระรอก	84	3	สนวน	ห้วยราช	
	ผ้าไหมอีสาน	85	14	หนองแวง	บ้านใหม่ไชยพจน์	
	พรมเช็ดเท้า	86	1	คงฮีจาน	โนนสุวรรณ	
	พรมเช็ดเท้า	87	7	ละเวีย	ประโคนชัย	
	พรมเช็ดเท้า	88	4	โคกเหล็ก	ห้วยราช	
	พรมเช็ดเท้าจากเศษผ้า	89	5	คอนอระวาง	หนองกี่	
	เส้นไหม/ผ้าไหมศูนย์พิปาชีพ	90	11	หนองแวง	ละหานทราย	
	เส้นไหมและผลิตภัณฑ์จากเส้นไหม	91	1	คู่สวนแดง	บ้านใหม่ไชยพจน์	
ผลิตภัณฑ์เกษตรและ	กล้วยกรอบเค็ม	92	3	หนองโสด	นางรอง	
เกษตรแปรรูป	กล้วยกรอบหวาน	93	6	หนองขาพิมพ์	นางรอง	
	กล้วยฉาบ	94		ตาเป็ก	เฉลิมพระเกียรติ	
	กล้วยฉาบสดคาง	95		โคกกลาง	ลำปลายมาศ	
	กล้วยมันอบน้ำผึ้ง, กล้วยสดคาง, กล้วยฉาบ	96		โนนดินแดง	โนนดินแดง	
	กล้วยสดคาง	97	8	ทุ่งจันทัน	โนนสุวรรณ	
	กล้วยอบอบเนย	98	9	โคกมะม่วง	ปะคำ	
	การบูร	99		สตึก	สตึก	
	ไก่ย่าง	100		ทุ่งกระดาดพัฒนา	หนองกี่	
	ขนม	101	3	หนองตาล	สตึก	
	ขนม	102		ท่าโพธิ์ชัย	หนองกี่	
	ขนมกระยาสารท	103	8	หนองบัว	ปะคำ	
	ขนมข้าวเกรียบ	104	1	โคกกลาง	ลำปลายมาศ	
	ขนมลูกกั๊ก	105	2	หนองคู	ลำปลายมาศ	
	ขนมจีน	106		บ้านยาง	เมืองบุรีรัมย์	
	ขนมทองม้วน	107	4	ก้านเหลือง	นางรอง	
	ขนมนางเล็ด	108	2	สำโรง	พลับพลาชัย	
	ขนมปิ้ง	109		โคกสนวน	ชำนิ	
	ขนมรังแคน	110	7	บ้านด่าน	บ้านด่าน	
	ขนมโรตีสกรอบ, ขนมเกลียวกรอบ	111		ทุ่งแสงทอง	นางรอง	
	ข้าวกล้องหอมมะลิ	112		คูใหญ่	คูเมือง	

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่บ้าน	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
	ข้าวกล้องหอมมะลิ	113	3		ตะเมนชัย	ลำปลายมาศ
	ข้าวกล้องหอมมะลิ	114	15		ลำปลายมาศ	ลำปลายมาศ
	ข้าวกล้องหอมมะลิแดง	115	5		หนองโดน	ลำปลายมาศ
	ข้าวเกรียบ	116			โนนดินแดง	โนนดินแดง
	ข้าวเกรียบฟักทอง	117			โคกกลาง	ลำปลายมาศ
	ข้าวคังหมูหยอง	118	11		สะเตา	นางรอง
	ข้าวแตน	119			สะเตา	นางรอง
	ข้าวพอง	120	5		ถนนหัก	นางรอง
	ข้าวโพดหวาน	121	10		หนองขมวร	คูเมือง
	ข้าวเม่า	122	1		หนองโสน	นางรอง
	ข้าวหลาม	123			สนวน	ห้วยราช
	ข้าวหอมมะลิ	124	4		คูใหญ่	คูเมือง
	ข้าวหอมมะลิ	125	2		หนองไทร	นางรอง
	ข้าวหอมมะลิ	126	7		จันดุม	พลับพลาชัย
	ข้าวหอมมะลิ	127	6		แสงพัน	ลำปลายมาศ
	ข้าวหอมมะลิ	128	10		หนองบัวโคก	ลำปลายมาศ
	ข้าวหอมมะลิ	129			สตึก	สตึก
	ชิงฝงสำเร็จรูป	130			โกรกแก้ว	โนนสุวรรณ
	ไข่เค็ม/น้ำพริก	131	16		พรสวรรค์	เมืองบุรีรัมย์
	ไข่เค็มภูเขาไฟ	132	5		โคกวัน	ละหานทราย
	ไข่เค็ม ไอโอดีน	133			ทองหลาง	บ้านใหม่ไชยพจน์
	ไข่เค็ม ไอโอดีน	134	2		ทองหลาง	บ้านใหม่ไชยพจน์
	ครีมวอดชม	135			พุทไธสง	พุทไธสง
	ซีสันสด	136			สองชั้น	กระสัง
	ซีสันอ่อน	137			สองชั้น	กระสัง
	คอกดาวเรือง	138	11		หนองไม้งาม	บ้านกรวด
	คอกไม้จันทร์	139			ชำนิ	ชำนิ
	คอกไม้จันทร์	140			ลำไทรโยง	นางรอง
	คอกไม้จันทร์	141	4		สี่เหลี่ยม	ประโคนชัย
	คอกไม้จันทร์	142	6		แสงโทน	ประโคนชัย
	คอกไม้จันทร์	143			สตึก	สตึก
	คอกไม้จากริบบิ้น	144			ชำนิ	ชำนิ
	คอกไม้ประดิษฐ์จากยางพารา	145			บ้านค่าน	บ้านค่าน
	คอกไม้ประดิษฐ์จากยางพารา	146			พุทไธสง	พุทไธสง
	คอกไม้ประดิษฐ์จากยางพารา	147			กัณฑ์	เมืองบุรีรัมย์

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่ที่	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
	ดินก้นหม้อ	148			ลำดวน	กระสัง
	ดินหอม	149			ตะกั่ว	เมืองบุรีรัมย์
	ตะเกียบไม้ตาล, ไม้มะพร้าว	150	8		หนองบอน	ประโคนชัย
	ถ้วยน้ำจิ้มทำจากไม้ตาล	151			สองชั้น	กระสัง
	ทัพพีตักข้าวทำจากไม้ชิงชัน	152			สองชั้น	กระสัง
	ที่วางตะเกียบ	153			สองชั้น	กระสัง
	น้ำกระเจียบ	154			วังเหนือ	บ้านด่าน
	น้ำเก็กฮวย	155			วังเหนือ	บ้านด่าน
	น้ำเต้าหู้	156			วังเหนือ	บ้านด่าน
	น้ำใบข้าว	157			วังเหนือ	บ้านด่าน
	น้ำปลา	158			ชุมชนหนองรีเทศ บาละ	นางรอง
	น้ำปลาจากปลาใต้ดิน	159			นางรอง	นางรอง
	น้ำพริก	160	2		ปะคำ	ปะคำ
	น้ำพริกตามแดง	161			บ้านบัว	เมืองบุรีรัมย์
	น้ำพริกนรก	162			บ้านบัว	เมืองบุรีรัมย์
	น้ำพริกนรกแมงดา	163			บ้านบัว	เมืองบุรีรัมย์
	น้ำมะตูม	164			วังเหนือ	บ้านด่าน
	น้ำมะนาว	165			วังเหนือ	บ้านด่าน
	น้ำยาล้างจาน	166			ชำนิ	ชำนิ
	น้ำยาล้างจาน	167			พุทไธสง	พุทไธสง
	น้ำลำไย	168			วังเหนือ	บ้านด่าน
	เมื่อไก่พื้นเมือง	169	2		กระสัง	เมืองบุรีรัมย์
	เมื่อไก่พื้นเมือง	170	10		ลุ่มปัก	เมืองบุรีรัมย์
	ในกรอค้า	171	5		บ้านแพ	ตูเมือง
	ปลาต้ม	172			ยายเข้มวัฒนา	เฉลิมพระเกียรติ
	ปลาต้ม, หมูต้ม	173	9		บ้านยาง	เมืองบุรีรัมย์
	ป๊อชัวภาพ	174	9		บ้านไทร	ประโคนชัย
	ผลิตภัณฑ์จากดินมะพร้าว	175	1		เขาคินเหนือ	บ้านกรวด
	ผลิตภัณฑ์จากดินมะพร้าว	176	3		หินลาด	บ้านกรวด
	ผลิตภัณฑ์จากดินหม้อ(ชาใบ หม้อ)	177	7	เกตุเหนือ	บ้านตะโก	หัวราช
	ผลิตภัณฑ์จากผักตบชวา, ใบตาล	178	5		ตะกั่ว	สตึก
	ผลิตภัณฑ์จากดอกไม้ประดิษฐ์จาก ยางพารา	179	7	เสม็ด	กลันทา	เมืองบุรีรัมย์
	ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากกล้วย(กล้วย ฉาบ)	180	3	หนองทองถ้ำ	หนองไธสง	นางรอง

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่ที่	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
	ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากกุ้ง(กุ้งจ่อม)	181	1	ประโคนชัย	ประโคนชัย	ประโคนชัย
	ผลิตภัณฑ์แปรรูปหัวผักกาด	182	3		กระสัง	กระสัง
	ฝรั่งปลอดสารพิษ	183	5		ป่าซัน	พลับพลาชัย
	พริกแกง	184	11		หนองกะทิง	ลำปลายมาศ
	พวงหรีด/ดอกไม้จันทร์	185	4		ลำไทรโยง	นางรอง
	พืชมะนาว/การบูร	186	2		หินเหล็กไฟ	คูเมือง
	พืชผักสวนครัว	187	1		นางรอง	นางรอง
	มะม่วงแช่อิ่ม	188	2		หนองใหญ่	เมืองบุรีรัมย์
	ไม้กวาดดอกหญ้า	189	10		ละหานทราย	ละหานทราย
	ไม้ตะเกียบจากไม้ตาล	190	2		หนองอี	หนองกี่
	ยาสมุนไพรพื้นบ้าน	191			โกรกแก้ว	โนนสุวรรณ
	ยาหม่อง,พืชมะนาว	192			ชำนิ	ชำนิ
	หมูเห็ด	193	3		ห้วยราช	ห้วยราช
	เห็ดฟาง	194	1		บัวทอง	ลำปลายมาศ
	บ่อหิน	195	10		สำโรงใหม่	ละหานทราย
สถานที่ท่องเที่ยว	ปราสาทหินเขาพนมรุ้ง	1	2	คอนหนองแทน	ตาเป๊ก	เฉลิมพระเกียรติ
	ลานหินตัด	2	10		ปราสาท	บ้านกรวด
	วนอุทยานเขากระโดง	3	13	เขากระโดง	เสม็ด	เมืองบุรีรัมย์
	วัดป่าพระสหาย	4			บึงเจริญ	บ้านกรวด
	กระถางปลูกดอกไม้แขวน	5			บ้านจาน	พุทไธสง
	กระถางปลูกต้นไม้	6			บ้านจาน	พุทไธสง
	กระป๋องอมสิน	7			บ้านจาน	พุทไธสง
เครื่องปั้นดินเผา	เครื่องปั้นดินเผา	1	3		บ้านจาน	พุทไธสง
งานโลหะ	ขวาน	1			หนองคู	ลำปลายมาศ
	จอบ,เสียม	2			หนองกระทิง	ลำปลายมาศ
	ตะแกรง	3		\	บ้านสิงห์	นางรอง
	ตะแกรง	4			เมืองฝาง	เมืองบุรีรัมย์
	ตะแกรงถวักเส้นก๊วยเตี๋ยว	5			ชุมแสง	กระสัง
	ใบมีดตัดหญ้า	6			หนองคู	ลำปลายมาศ
	ผลิตภัณฑ์ทองเหลืองบ้านคอน	7			ตาเป๊ก	เฉลิมพระเกียรติ
	เหล็กตีมือ	8			หนองกี่	หนองกี่
ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก	แจกัน	1			โนนดินแดง	โนนดินแดง
	ผลิตภัณฑ์จากถั่วงอก	2	8		โพนพิสัย	ประโคนชัย
	หินทรายแกะสลัก	3	11		ไทยเจริญ	ปะคำ

การศึกษาเฉพาะรายกรณี
อุตสาหกรรมชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น
จังหวัด นุรีรัมย์

ประเภท จักสาน/เส้นพลาสติก

ผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์จากกกและไผ่

ชื่อกลุ่ม กลุ่มสตรีทอเสื่อกก

ที่ตั้ง บ้านหนองเกาะน้อย หมู่ 12 ตำบลทุ่งวัง

อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

หน่วยงานที่จัดตั้งและสนับสนุน

- สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดบุรีรัมย์
- สำนักงานเกษตรอำเภอสตึก
- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอสตึก

จากตารางการประเมินศักยภาพหรือความพร้อมของชุมชน / ผลิตภัณฑ์ “กลุ่มสินค้าที่ผลิตโดยชุมชน” ผลิตภัณฑ์ ประเภทสิ่งทอ จากการสำรวจประเมินศักยภาพฯ รวมทั้งสิ้น 85 คะแนน การจัดระดับที่มีศักยภาพหรือความพร้อมค่อนข้างน้อย ได้คะแนนตั้งแต่ 80 คะแนนขึ้นไป จะได้ระดับ 3 ดาว

สรุปผลจากการประเมินศักยภาพหรือความพร้อมของชุมชน ดังนี้

ก. ตัวสินค้า

1. ปัจจัยที่ใช้ในการผลิต

- 1.1 ใช้วัตถุดิบในพื้นที่ตั้งแต่ 80% ขึ้นไป
- 1.2 ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นภูมิปัญญาที่พัฒนาจากท้องถิ่นเอง

2. การผลิต

- 2.1 การพัฒนาแบบสินค้า
 - มีการพัฒนาแบบอยู่เสมอ
- 2.2 ณาภาพสินค้า
 - กรณีสินค้าทั่วไป อยู่ในช่วงการดำเนินงานของการรับรอง
- 2.3 กระบวนการผลิตต่อสิ่งแวดล้อม
 - การผลิตไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

3. การตลาด

- 3.1 แหล่งจำหน่ายสินค้า
 - ตลาดต่างจังหวัด และภายในจังหวัดที่ผลิต
- 3.2 จำนวนแหล่งจำหน่ายของชุมชน

- มีแหล่งจำหน่ายเฉพาะในพื้นที่ที่กลุ่มทำการผลิต มีโซ่วและจำหน่ายที่โรงแรมเทพนคร

อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ อีก 1 แห่ง

3.3 การเพิ่มขึ้นของยอดจำหน่าย (ในเชิงปริมาณขาย) เทียบกับปีที่แล้ว

- ยอดจำหน่ายมีปริมาณเพิ่มขึ้นระหว่าง 50 % ขึ้นไป เนื่องจากมีการพัฒนารูปแบบสินค้าให้แปลกใหม่ตามความต้องการของตลาด

3.4 ความต่อเนื่องของตลาด - มีตลาดรองรับที่แน่นอน มีการสั่งซื้อ สั่งจ้าง หรือจำหน่ายอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ 10 เดือนขึ้นไป ลูกค้าต่างจังหวัดสั่งซื้อโดยตรงที่กลุ่มตามตัวอย่างผลิตภัณฑ์อย่างสม่ำเสมอ สมาชิกในกลุ่มที่มีงานทำตลอดเวลา

3.5 รูปแบบของบรรจุภัณฑ์

- มีการบรรจุภัณฑ์แบบง่าย ๆ รักษาคุณภาพได้ในระยะหนึ่ง แต่ขาดรายละเอียดที่ต้องระบุตามมาตรฐาน

ข.ความเข้มแข็งของชุมชน

1. ด้านปัจจัยที่ใช้ในการผลิต

1.1 จำนวนสมาชิก - จำนวนสมาชิก ระหว่าง 20 คนขึ้นไป ระหว่าง 60 คนขึ้นไป

1.2 อายุของกลุ่มที่เริ่มผลิตเพื่อจำหน่าย - อายุกลุ่มระหว่าง 3 - 4 ปี

2. การผลิต

2.1 ความต่อเนื่องการผลิต

- กรณีเป็นผลผลิตการเกษตร

- พื้นที่เพาะปลูกตั้งแต่ 80 % ขึ้นไปของพื้นที่การเกษตรของสมาชิกกลุ่ม

2.2 การจัดการด้านกระบวนการผลิต

- มีกระบวนการผลิตที่ชัดเจนแต่ขาดการควบคุมคุณภาพ

3. การตลาด - กลุ่ม / สมาชิกหาตลาดได้เองตั้งแต่ร้อยละ 80 ของยอดขายขึ้นไป

4. ระบบบัญชีและการเงิน

4.1 กองทุนของกลุ่ม (ไม่รวมกองทุนหมู่บ้าน) - กองทุน 40,000 - 49,999 บาท

4.2 ระบบการบันทึกบัญชี - มีการบันทึกบัญชีอย่างง่าย ๆ เป็นระบบ

4.3 สัดส่วนการลงทุนของกลุ่ม

- มีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินการเป็นของงานกลุ่ม / กลุ่มตั้งแต่ 90 % ขึ้นไป

5. อื่น ๆ

5.1 การบริหารจัดการองค์กร / กลุ่ม

- มีระเบียบปฏิบัติโครงสร้างองค์กรที่ชัดเจนทั้งที่จดทะเบียนและไม่จดทะเบียน

5.2 ระบบเครือข่าย

- มีการติดต่อค้าขายแลกเปลี่ยนสินค้าวัตถุดิบหรือรวบรวมจากกลุ่มอื่นมากกว่า 5 กลุ่ม

การศึกษาเฉพาะรายกรณี อุตสาหกรรมชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดบุรีรัมย์

ประเภท	เครื่องทองเหลือง	ผลิตภัณฑ์	ทองเหลือง
ชื่อกลุ่ม	บ้านดอนไม้ไผ่	ที่ตั้ง	หมู่ที่ 7 ต.ตาเป๊ก อ.เฉลิมพระเกียรติ จ.บุรีรัมย์

1. ความเป็นมา/ภูมิหลัง

สภาพหมู่บ้าน เป็นชุมชนขนาดใหญ่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล มีถนนลาดยางผ่านในหมู่บ้าน อยู่ห่างตัวอำเภอ 4 กม. จำนวนสมาชิกกลุ่มประมาณ 44 คน รวมครัวเรือน สมาชิกกลุ่มมีอายุเฉลี่ย 31 ปี ร้อยละ 62.9 เป็นผู้ที่แต่งงานแล้ว ร้อยละ 48.6 จบการศึกษาระดับ ป.5-ป.7 รองลงมาร้อยละ 40 มีการศึกษา ป.1-ป.4 ทำการผลิตผลิตภัณฑ์ครอบครัวละ 1 คน มีรายได้จากอาชีพหลักเฉลี่ย 37,103 บาท/ปี/คน

2. ลักษณะผลิตภัณฑ์

ร้อยละ 88.6 ของผู้ผลิตจะเปลี่ยนแปลงตามคำสั่งซื้อ อย่างไรก็ตามก็ผู้ผลิตร้อยละ 48.6 มีความต้องการที่จะพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ในด้านรูปทรงและคุณภาพเป็นส่วนใหญ่ สำหรับผลิตภัณฑ์หัตถกรรมอื่นๆ นั้น สมาชิกร้อยละ 68.6 มีความต้องการให้ส่งเสริมผลิตภัณฑ์อื่นๆ เช่น จักสาน ไม้ไผ่ เนื่องจากวัตถุดิบหาง่าย

3. การผลิต/การตลาด

สภาพการผลิต สักส่วนการผลิตเครื่องทองเหลืองเท่ากับการทำการเกษตรคิดเป็นร้อยละ 48.6 การผลิตเครื่องทองเหลืองดำเนินการมาเป็นเวลา 4 ปี โดยได้รับการเรียนรู้จากการฝึกอบรมและเพื่อน กลุ่มสมาชิก การผลิตเฉลี่ยวันละ 7 ชั่วโมง มีรายได้เฉลี่ยคนละ 20,080 บาท/ปี/คน

วัตถุดิบ ทางกลุ่มจะได้รับวัตถุดิบจัดสรรมาจากบริษัทในกรุงเทพฯ ราคาวัตถุดิบมีแนวโน้มสูงขึ้น และเห็นว่าวัตถุดิบที่สามารถนำมาทำหัตถกรรมในหมู่บ้านได้ เช่น ไม้ไผ่

ขบวนการผลิต ร้อยละ 77.1 ของสมาชิก มีการแบ่งการทำงานโดยใช้วิธีแบบดั้งเดิมและพัฒนาขึ้นใหม่ ส่วนใหญ่จะไม่มีการจ้างงานในบางขั้นตอน ร้อยละ 74.3 ของผู้ผลิตมีความเสียหายระหว่างการผลิตแต่โดยรวมๆ แล้วเป็นปัญหาน้อย

ปริมาณการผลิต ร้อยละ 97 ของผู้ผลิต จะทำตามคำสั่งซื้อของลูกค้า ร้อยละ 77 ของผู้ผลิตต้องการเพิ่มปริมาณการผลิต โดยจะเพิ่มแรงงานและเวลา

การตลาด ร้อยละ 80 ของผู้ผลิตจะส่งให้บริษัทที่มาสั่งงาน และสามารถจำหน่ายผลิตภัณฑ์ได้เกือบหมด ผู้ผลิตไม่ต้องดำเนินการหาตลาดเอง ส่วนใหญ่จะรับผลิตตามคำสั่งของบริษัท ดังนั้นสมาชิกส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาด้านการตลาด

ราคาผลิตภัณฑ์ ราคาผลิตภัณฑ์จะถูกกำหนดโดยบริษัทที่สั่งทำ ซึ่งร้อยละ 68.6 เห็นว่าราคาผลิตภัณฑ์เหมาะสมดีแล้ว

ภาวะการแข่งขัน ในตลาดหมู่บ้านใกล้เคียงไม่มีผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับแหล่งผลิตนี้ ทำให้ผลิตภัณฑ์ไม่มีปัญหาด้านคู่แข่ง

การส่งเสริมจากทางหน่วยงานราชการ สมาชิกส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมการฝึกอบรมจากหน่วยงานราชการ มีร้อยละ 28.6 ของสมาชิกที่ได้เข้าร่วม ซึ่งส่วนใหญ่เห็นว่าการส่งเสริมมีประโยชน์ต่อการผลิตและไม่มีปัญหา การเข้าร่วมกิจกรรมระหว่างกลุ่ม ร้อยละ 48.6 เข้าร่วมทุกครั้ง และร้อยละ 51.4 เข้าร่วมเป็นบางครั้ง ส่วนใหญ่ต้องการความช่วยเหลือจากทางราชการในด้านเงินทุน การพัฒนาเทคนิค จากการได้รับการส่งเสริมที่ได้รับประโยชน์มาก

4. ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ/การวิเคราะห์

1. ความเห็นด้านรูปแบบผลิตภัณฑ์ของผู้สัมภาษณ์ ด้านรูปทรงและขนาดและการตั้งราคาร้อยละ 85.7 ของผู้ผลิตอยู่ในเกณฑ์ดี ส่วนการออกแบบ ฝีมือ องค์ประกอบ วัสดุ การให้สี ร้อยละ 74.3 อยู่ในเกณฑ์ดี คุณภาพและประโยชน์การใช้งาน ร้อยละ 97 ของผู้ผลิตอยู่ในเกณฑ์ดี

2. ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริม รูปแบบผลิตภัณฑ์ทั่วไปอยู่ในเกณฑ์ดี การตลาดไม่มีปัญหา รูปแบบต่างๆ ขึ้นอยู่กับบริษัทที่มาสั่งทำเป็นประจำ ความจำเป็นในการพัฒนารูปแบบมีน้อยมาก ส่วนการพัฒนาผ้าไหมมัดหมี่ควรให้ความรู้ด้านการย้อมสี และปรับปรุงลวดลาย

การศึกษาเฉพาะรายกรณี
อุตสาหกรรมชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น
จังหวัดบุรีรัมย์

ประเภท งานไม้
ชื่อกลุ่ม -

ผลิตภัณฑ์ เฟอร์นิเจอร์จากไม้เก่าและเกวียน
ที่ตั้ง บ้านละลมพูน อ.ไพศาล อ.ประโคนชัย
จ.บุรีรัมย์

1.ความเป็นมา/ภูมิหลัง

บ้านละลมพูน ต.ไพศาล อ.ประโคนชัย จ.บุรีรัมย์ หมู่บ้านที่ได้ก่อตั้ง ในช่วงประมาณปี พ.ศ. 2480 ชาวบ้านส่วนใหญ่มีความรู้และทักษะในงานไม้เริ่มแรกได้ทำเสาเอกประสงค์ ศาลาล้างรถ เรือนไทย ออกจำหน่าย ทำมานานหลายปี เห็นว่างานดังกล่าวค่าใช้จ่ายสูง จำหน่ายได้ไม่ค่อยดีนัก จึงได้ศึกษาการทำ เฟอร์นิเจอร์จากไม้เก่า ล้อเกวียน ใถไม้ แอก และของใช้ที่เป็นไม้ซึ่งเลิกใช้งานแล้ว นำมาดัดแปลงประยุกต์ รวมกันตามวัสดุที่พอหาได้เป็นเฟอร์นิเจอร์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น โคมไฟ ชุดรับแขก ชิงช้า เก้าอี้นั่งเล่น กระจาด คันไม้จากรางอาหารหมู และอื่น ๆ ผลปรากฏว่าเป็นที่ต้องการของตลาดค่อนข้างมากและสามารถทำรายได้ ได้ดี แต่ยังมีปัญหาอยู่บ้างในการแสวงหาวัตถุดิบมาจัดทำ ซึ่งต้องใช้รถปิ๊กอัพ ตะเวนหาตามต่างจังหวัดต่าง ๆ ในปัจจุบันนับวันจะหาได้ยากยิ่งขึ้นแต่อย่างไรก็ตาม เมื่อดูในภาพรวมแล้ว งานดังกล่าวก็ยังสามารถดำเนิน ไปได้อีกนาน หากลูกค้ายังต้องการอยู่มากอย่างเช่นในปัจจุบัน

2. การตลาด/การผลิต

วัสดุที่ใช้ในการผลิต

1. ไม้เก่าที่ผ่านการใช้งานมาแล้ว
- แบบแผ่น แบบกลมและอื่น ๆ
2. อุปกรณ์ทุกชิ้นส่วนจากเกวียน
3. ใถไม้และแอก
4. รางใส่อาหารหมูที่เป็นไม้
5. บวม (ภาชนะสำหรับเกลี่ยไล่ไอน้ำจากการนึ่งข้าวเหนียว)

6. อุปกรณ์ เครื่องเรือน เครื่องใช้ต่าง ๆ ที่เป็นงานไม้

การผลิต มีขั้นตอนในการผลิตดังนี้

1. นำวัสดุ ชิ้นส่วนของไม้ที่หาได้ มาแยกประเภท
2. การล้างทำความสะอาด
3. การขัดด้วยแปรงลวด เพื่อขัดไม้ที่หยาบและขรุขระให้หลุดออกไปชัดเจนเห็นลวดลายของไม้ ที่เรียกว่า “ลายน้ำชาะทราย” ซึ่งไม้แต่ละชนิดจะมีความสวยงาม ลวดลายตามธรรมชาติที่ต่างกัน
4. นำไม้แยกจัดเก็บตามประเภท โดยแบ่งออกเป็นกลุ่ม ๆ ในแต่ละชิ้นส่วน
5. ออกแบบชุดเฟอร์นิเจอร์ โดยพิจารณาจากวัสดุที่หาได้นำมาประกอบเป็นชุด ทั้งนี้อาจทดลองทำชิ้นตัวอย่าง 1 ชิ้นก่อน เมื่อได้แบบที่ถูกต้องกับลักษณะงานแล้วจึงลอกแบบทำตามชิ้นงานตัวอย่าง
6. เทคนิคในการผลิตโดยส่วนใหญ่จะยึดหลักดังนี้
 - ใช้วัสดุที่หาได้ให้คุ้มค่า เหลือเศษให้น้อยที่สุด เศษไม้ทุกชนิดมีประโยชน์ในงานตกแต่ง
 - การเชื่อมต่อชิ้นส่วน ให้เข้าไม้ให้แน่นเนียนและสนิทที่สุด การวัดระยะต้องแม่นยำ
 - การยึดติดใช้กาวลาเทกและน็อตเกลียวขนาดต่าง ๆ ซึ่งขึ้นอยู่กับตำแหน่งที่ยึด หากเป็นเกลียวฝังให้ปิดให้สนิทและใช้ไม้ดกอัดอีกชั้นไม่ให้เห็นหัวน็อตที่ยึดติด
 - ยึดหลักการในเรื่องความแข็งแรงคงทนทั้งด้านการเชื่อมยึด การเข้าไม้ การเลือกเนื้อไม้ส่วนใหญ่จะเป็นไม้ ประดู่ มะค่า พุง และอื่น ๆ
 - ไม้ทุกชนิดก่อนนำมาประกอบเป็นชิ้นส่วนต้องตกแต่งขัดด้วยกระดาษ ลบรอยเสี้ยนต่าง ๆ ออกและต้องพยายามรักษาความเงาของความเก่าของเนื้อไม้ไว้ให้มากที่สุด
7. เมื่อเสร็จได้ชุดเฟอร์นิเจอร์ที่ต้องการแล้วจะนำมาล้างน้ำ และใช้แปรงลวดขัดทำความสะอาดอีกครั้งจึงถือว่าเสร็จสิ้นในการผลิตในแต่ละชิ้น

เครื่องมือ / อุปกรณ์ในการผลิตงานเฟอร์นิเจอร์ไม้เก่า

1. กบไสไม้ แบบไฟฟ้า และแบบกบมือ
2. เลื่อยวงเดือนไฟฟ้า
3. สว่านไฟฟ้า
4. เครื่องเจียรโนมือ
5. เครื่องขัดกระดาษทราย
6. สี่ขนาดต่าง ๆ
7. เลื่อยตัดเหล็ก
8. ค้อน
9. เลื่อยสันดา
10. เหล็กฉาก

ค่าตอบแทนจากการผลิต

รายได้ขั้นต่ำของชาวบ้านที่ทำงานอยู่ในระหว่าง 5,000 – 6,000 บาท / เดือน ทั้งนี้ยังสามารถทำรายได้มากกว่าอัตรานี้ ได้กรณีที่ขยันทำหากเหมาะทำต่อชิ้น ค่าทำแก้วอี ราคา 250 – 300 บาท /ตัว (ใช้เวลาทำ 1 วัน) ค่าทำชิงช้า ราคา 400 - 500 บาท/ตัว (ใช้เวลาทำประมาณ 2 วัน)

การจำหน่าย

เนื่องจากมีผู้ประกอบการในหมู่บ้านจำนวนประมาณ 20 ราย และมีชาวบ้านอีกส่วนหนึ่งที่รับผลิตเพียงอย่างเดียวไม่ได้จำหน่ายเองจึงได้มีการรวมกลุ่มภายในหมู่บ้านขึ้น และจัดจำหน่ายใน 2 วิธี คือ

1. การจำหน่ายด้วยตัวเอง โดยผู้ประกอบการนำส่งสินค้าที่ผลิตแล้วให้กับลูกค้าด้วยตนเอง โดยยึดราคากลางของกลุ่มเป็นหลัก
2. การทำออกจำหน่ายเป็นกลุ่มตามงานประเพณี เทศกาลหรือมหกรรมการแสดงสินค้าต่าง ๆ และมีการหักผลกำไรเข้ากองทุนร้อยละ 3-5

ผู้ประกอบการและผู้ผลิตภายในหมู่บ้านมีจำนวนหลายราย เช่น

1. นายบุญ สุชาติ	2. นายเนียด ขอดสวรรค์
3. นายประสงค์ จิตตา	4. นายซ้อม บุญประสิทธิ์
5. นายสมนึก เนตรประโคน	6. นายสำโรง ได้ทุกทาง
7. นายยาม ทนเหมาะ	8. นายเอย นาคเขียว
9. นายสมปอง ชื่นชมยิ่ง	10. นายสวน ตะลัม
11. นายสมร พุนประโคน	12. นายสุน ดวงจุค
13. นายสมศักดิ์ โสพัตร	14. นายทรัพย์ ดวงจุค
15. นายโพย ดวงจุค	16. นายทีก พลร้าย
17. นายบุญล้อม ชื่นชมยิ่ง	18. นายยวง ใจเสียม
19. นายหาญ ทนทาน	20. นายพิ คล้อมจิตร
21. นายเมอะ ผูกดี	22. นายแอ็ด เกตุรัมย์
23. นายเชื้อ เปลี่ยนประโคน	

3. ข้อเสนอแนะ/ข้อคิดเห็น/วิเคราะห์

จากการศึกษาระบบการทำงาน ของการผลิตเฟอร์นิเจอร์จากไม้เก่าของหมู่บ้าน ได้พบเห็นปัญหา และมีข้อแนะนำเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ ดังนี้

1. การแสวงหาวัตถุดิบในการผลิต เป็นงานที่ค่อนข้างยาก ลำบากสำหรับผู้ประกอบการ ซึ่งบางครั้งต้องตะเวนหาซื้อตามหมู่บ้านในจังหวัดต่าง ๆ ความชำนาญในการตีราคาวัสดุจึงเป็นเรื่องสำคัญ ดังนั้นจึงมีต้นทุนในการจัดหาวัสดุในการผลิตจะไม่คงที่ แต่ราคาในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์จะคงที่ตามข้อตกลงของกลุ่ม

2. วัสดุบางรายการ ยังมีปัญหาในข้อกำหนดซึ่งอาจจะมีปัญหากับด่านตรวจของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เช่น การขนย้ายไม้แผ่น จากจังหวัดข้างเคียงเพื่อนำมาผลิต
3. การออกแบบผลิตภัณฑ์ เป็นการศึกษาลอกเลียนแบบระหว่างกลุ่มภายในหมู่บ้าน หากมีการพัฒนาการออกแบบที่เป็นระบบจะช่วยเพิ่มมูลค่าอีกมาก
4. เงินทุน ในการจัดซื้อจัดหาอุปกรณ์และวัตถุดิบ ค่อนข้างสูง ซึ่งยังขาดแคลนอยู่มาก
5. การตลาด ยังไม่มีมีมั่นคงแน่นอน มีการปรับเปลี่ยนเคลื่อนย้ายอยู่เสมอ

แนวทางในการพัฒนาของผลิตภัณฑ์

1. การรวบรวมข้อมูล รูปแบบของเฟอร์นิเจอร์ที่ได้จัดทำขึ้นในรูปลักษณะภาพถ่ายเพื่อประโยชน์ การศึกษาและพัฒนารูปแบบต่อไป
2. หน่วยงานของรัฐควรให้การสนับสนุนด้านเงินทุน การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐาน การวางแผนการตลาด ตลอดจนการสร้างเครื่องหมายการค้า

การศึกษาเฉพาะรายกรณี
อุตสาหกรรมชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น
จังหวัดบุรีรัมย์

ประเภท	ทอดผ้าไหม	ผลิตภัณฑ์	ผลิตภัณฑ์
ชื่อกลุ่ม	ทอดผ้าไหม	ที่ตั้ง	บ้านดอนไม้ไฟ ต.ตาเป๊ก อ.เฉลิมพระเกียรติ จ.บุรีรัมย์

1. ความเป็นมา/ภูมิหลัง

ประธานกลุ่มทอดผ้าไหม นางลำพอง ยอดอาหาร

สมาชิกกลุ่ม

นางวงเดือน ไชยมงคล	นางพิสมัย สุขเกษม	นางมอญ แก้วขงกฏ
นางสนุ่น จรุงกันต์	นางทวี จรุงกันต์	นางหลิน มั่งมี
นางสมบุรณ์ เสาวกันต์	นางปิ่น แก้อำไพ	นางมิ กลิ่นดิน
น.ส.กอบแก้ว เชื้อมาก	นางเรียง ขวัญเมือง	นางเย็น มวลทอง
นางประคอง คงประโคน	นางเสงี่ยม มวลทอง	นางอุดม บุณรักบวรชาติ
น.ส.ชม้อย ศรีพงษ์	นางสมพงษ์ เพชรแก้ว	นางสายเครัมย์ คำเอี่ยมดี
นางนกแก้ว คำกลาง	นางสายต้อง ทิพย์โกชน์	นางสาวท สุขกุล
นางกล อ่างนิลพันธ์	นางพรวน มาประจวบ	นางสมเกียรติ หาดูประโคน
นางสนม น้อยพลี	นางเสื้อะ มาประจวบ	นางไสว นาราช
นางนกแก้ว ตลอดแก้ว	นางทองใบ มวลทอง	นางลิ่ง ฉกรรจ์ศิลป์
นางหยวด เครือคนโท	นางอยู่ รินทร์อาโปร	นางทองคำ อ้อมวิหาร
นางกิมไล การะเกตุ	นางทองคำ แน่นกราย	นางถนอม ศรีพงษ์
นางสุพรรณ แก้วประโคน	นางดวงพร รินทร์อาโปร	นางทวณ เมืองอินทร์
นางศิลทาน ขวัญเมือง	นางคำมูล มาประจวบ	นางหนุ่ม มวลทอง
นางปราณี จินพันธ์		

ดอกไม้ประจำหมู่บ้าน ดอกฝ้ายคำ

คำขวัญ

คอนไม้ไฟยิ่งใหญ่คู่คอนงาม ศิลปงามทองเหลืองเหลืองไกล

วัฒนธรรมประจำถิ่น ผ้าซิ่นไหมลายสวยรายน้าใจ

ดอกฝ้ายคำงามสะพรั่ง รวมพลังสร้างสรรค์

อนุรักษ์สืบสานพนมรุ้ง รุ่งเรืองงาม

บ้านคอนไม้ไฟ หมู่ 7 เป็นหมู่บ้านดั้งเดิมในเขตสุขาภิบาลพนมรุ้งของ ตำบลเป็ก อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ เดิมเป็นหมู่บ้านอยู่ภายใต้การปกครองของอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ต่อมาได้แยกการปกครองออกเป็นอำเภอลำทะเมนชัย

หมู่บ้านคอนไม้ไฟจัดเป็นหมู่บ้านหนาแน่น ราษฎรมีฐานะยากจน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและรับจ้างเป็นหลัก ราษฎรในวัยทำงาน (วัยกลางคน) ส่วนมากจะอพยพหนีความแห้งแล้งไปทำงานต่างถิ่น เช่น กรุงเทพฯ ภาคตะวันออก และภาคใต้ (ทำให้เหลือแต่เด็กและคนชราอยู่ในหมู่บ้านเป็นส่วนใหญ่) ราษฎรที่เหลือในหมู่บ้านจะทอผ้าไหมมัดหมี่ และทำผลิตภัณฑ์ทองเหลือง เพื่อหารายได้เสริมให้กับครอบครัว มีรายได้เฉลี่ยในหมู่บ้านประมาณ 2,000 – 3,000 บาท/คน/เดือน

การทำผลิตทองเหลืองของบ้านคอนไม้ไฟ เกิดจากการที่นายณรงค์ สุรินทร์พันธ์ ซึ่งเคยทำงานโรงงานผลิตผลิตภัณฑ์ทองเหลืองในกรุงเทพฯ ได้รับงานจากบริษัทมาทำที่บ้าน และชักชวนราษฎรในหมู่บ้านมาทำผลปรากฏว่าผลิตภัณฑ์ที่ผลิตมีความงดงามเป็นที่ถูกใจของท้องตลาด จึงเริ่มมีการสั่งซื้อและสั่งทำมากขึ้น ราษฎรเริ่มให้ความสนใจเข้าร่วมกลุ่มเพิ่มขึ้นเป็น 33 คนในปัจจุบัน

ในปี พ.ศ. 2537 กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมได้รับหมู่บ้านคอนไม้ไฟเข้าร่วมโครงการหมู่บ้านอุตสาหกรรม และให้การสนับสนุน ส่งเสริม พัฒนาและช่วยเหลือด้านการจัดการ การลงทุน การตลาดโดยการฝึกอบรมให้ความรู้ด้านต่างๆ อย่างต่อเนื่อง

จนกลุ่มผลิตภัณฑ์ทองเหลืองบ้านคอนไม้ไฟสามารถดำเนินงานอย่างเป็นระบบทั้งด้านการจัดการ การบริหารกลุ่ม มีประสิทธิภาพด้านการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ และมีการพัฒนาด้านการผลิตทำให้ผลิตภัณฑ์และมีการพัฒนาด้านการผลิตทำให้ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้ซื้อเป็นอย่างดีสร้างรายได้ให้กับสมาชิกกลุ่มประมาณ 3,000 บาท/คน/เดือน

หากได้มีโอกาสแวะเวียนมาจังหวัดบุรีรัมย์อย่าลืมาแวะบ้านคอนไม้ไฟเพื่ออุดหนุนผลิตภัณฑ์ทองเหลืองที่ขึ้นชื่อ และผ้าไหมคุณภาพดี ซึ่งอยู่ไม่ไกลไม่ไกลจากปราสาทเขาพนมรุ้ง สถานที่ท่องเที่ยวอันขึ้นชื่อของจังหวัดบุรีรัมย์

ร้อยเอ็ด

ประวัติเมืองร้อยเอ็ด

บริเวณจังหวัดร้อยเอ็ดเคยเป็นที่ตั้งเมืองโบราณ มีคูเมืองและกำแพงดินเป็นรูปสี่เหลี่ยม เป็นเมืองที่มีขนาดกว้างใหญ่มาก คือ กว้าง 1,800 เมตร กว้าง 1,700 เมตร กลางเมืองมีหนองน้ำขนาดใหญ่ อันเป็นแหล่งเก็บน้ำสำหรับบริโภคภายในเมืองโบราณ ปัจจุบันเรียกว่า “บึงพลาญชัย” ลักษณะนี้เป็นเมืองยุคสมัยขอม พระนคร ประมาณพุทธศตวรรษที่ 15 - 18 ตามหลักฐานทางโบราณคดีที่ขุดพบในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด เช่น เครื่องปั้นดินเผาลายเขียนสี สีขาวลายเชือกทาบ ที่พบมากในบริเวณอำเภอเมืองสรวง อำเภอสุวรรณภูมินั้น มีอายุสมัยเดียวกับบ้านเชียง จังหวัดอุดรธานี นอกจากนี้ยังพบคันดิน คูน้ำรูปวงรี อันเป็นเมืองโบราณ ก่อนสมัยรูปเหลี่ยมอีกจำนวนมากในบริเวณทุ่งกุลาร้องไห้ เช่น กู่บ้านกุดโอ กู่บ้านชาติ ในเขตอำเภอพนมไพร อำเภอสุวรรณภูมิ ชุมชนโบราณเหล่านั้นได้ล่มสลายไปก่อนที่จะกลุ่มไทย - ลาวจะมาตั้งเมือง

เมืองร้อยเอ็ดสมัยใหม่เกิดขึ้นเมื่อจารย์แก้ว หรือเจ้าแก้วมงคล ได้แยกตัวจากเมืองนครจำปาศักดิ์ พาไพร่พลมาตั้งชุมชนที่บ้านท่ง (บ้านทุ่ง) อำเภอสุวรรณภูมิ ในปี พ.ศ. 2256 อันตรงกับรัชสมัยของพระเจ้าท้ายสระแห่งกรุงศรีอยุธยา (พ.ศ. 2251 - 2275) เมื่อจารย์แก้วถึงแก่กรรมท้าวผัดผู้บุตรได้ครองเมืองต่อมาตั้งแต่ พ.ศ. 2268 จนถึงแก่กรรมในปี พ.ศ. 2306 เมื่อท้าวผัดถึงแก่กรรมท้าวเชียงและท้าวสูน ผู้บุตรไม่ได้ครองเมือง แต่ทางจำปาศักดิ์ได้แต่งตั้งให้ท้าวทนต์ น้องท้าวผัด เป็นเจ้าเมืองแทน ท้าวเชียงและท้าวสูนจึงหันไปพึ่งพระบรมโพธิสมภารกรุงศรีอยุธยาในสมัยพระที่นั่งสุริยาศน์อมรินทร์ ทางกรุงศรีอยุธยาได้โปรดเกล้าฯ ให้พระยากรมท่าและพระยาพรหมไปจัดการหัวเมืองท่า ท้าวทนต์เกรงกลัวอำนาจทางกรุงศรีอยุธยาจึงอพยพผู้คนไปตั้งที่บ้านกุดจอก เมืองท่ง (สุวรรณภูมิ) จึงตกแก่ท้าวเชียง โดยมีท้าวสูนเป็นอุปฮาด เมืองท่งจึงขาดจากอำนาจปกครองของจำปาศักดิ์ตั้งแต่นั้นมา ภายหลังเมืองท่งได้ย้ายมาตั้งที่บ้านดงเท่าสาร ห่างจากที่เดิมประมาณ 100 เส้น และมีใบบอกมายังกรุงธนบุรี ตั้งเมืองท่งเป็นเมืองสุวรรณภูมิ พ.ศ. 2315 เจ้าเมืองมีตำแหน่งเป็น “พระรัตนวงศา”

ส่วนท้าวทนต์แห่งบ้านกุดจอกนั้นได้เข้าหาพระยากรมท่า และพระยาพรหม พระยาทั้งสองเห็นว่าท้าวทนต์มีไพร่พลมาก จึงมีใบบอกมายังกรุงธนบุรี ขอยกบ้านกุ่ม ซึ่งเป็นเมืองร้อยเอ็ดเก่า เป็นเมืองเรียกว่าเมืองร้อยเอ็ด และทรงโปรดให้ท้าวทนต์เป็น พระขัตติยวงศา เจ้าเมืองร้อยเอ็ดในปี พ.ศ. 2318

ในปี พ.ศ. 2369 - 2370 เกิดกรณีกบฏเจ้าอนุวงศ์ พระรัตนวงศา (โอะ) บุตรท้าวเชียง เจ้าเมืองสุวรรณภูมิ และพระขัตติยวงศาพิสุทธินิธิ (สีลัง) ต่างก็ยอมอ่อนน้อมต่อเจ้าอนุวงศ์ เมื่อเจ้าอนุวงศ์ถูกปราบ พระยาบดินทรเดชาแม่ทัพฝ่ายกรุงเทพ ฯ จึงมีใบบอกมายังกรุงเทพ ฯ ให้ยกอุปฮาด (พู) เมืองร้อยเอ็ดขึ้นเป็นพระรัตนวงศา ไปเป็นเจ้าเมืองสุวรรณภูมิในปี พ.ศ. 2372 ส่วนเมืองร้อยเอ็ดเมื่อพระขัตติยวงศา (สีลัง) ถึงแก่อนิจกรรม เกิดมีปัญหารุ่นวายอยู่ยาวนานจึงชำระสะสางคดีเสร็จ เมื่อพ.ศ. 2392 จึงโปรดเกล้าฯ ให้ราชวงศ์ (อินทร์) เป็นพระขัตติยวงศา เจ้าเมืองร้อยเอ็ด

สมัยรัชกาลที่ 5 เมื่อมีการจัดปฏิรูปการปกครองระบบเทศาภิบาล เมืองร้อยเอ็ดก็เคยเป็นมณฑลร้อยเอ็ด และเป็นที่ตั้งมณฑล ต่อมาเมื่อมีการจัดการปกครองระบบจังหวัดเมื่อ พ.ศ. 2456 ร้อยเอ็ดก็เป็นจังหวัดหนึ่ง รัฐบาลกลางก็ได้จัดส่งผู้ว่าราชการจังหวัดหมุนเวียนมาปกครองจนถึงปัจจุบัน

ขนาดและที่ตั้ง

จังหวัดร้อยเอ็ดตั้งอยู่ใจกลางของภาคอีสาน ตรงระหว่างเส้นรุ้งที่ 15 องศา 30 ลิปดาถึง 16 องศา เส้นแวงที่ 103 องศา 30 ลิปดาถึง 104 องศา เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่อยู่ในเขตทุ่งกุลาร้องไห้มากที่สุด ขนาดพื้นที่ของจังหวัดมีทั้งหมดประมาณ 8,229.4 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 5,187,156 ไร่ อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ โดยทางรถยนต์ ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 23 ระยะทาง 512 กิโลเมตร

อาณาเขต

จังหวัดร้อยเอ็ดมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดกาฬสินธุ์และจังหวัดมุกดาหาร

ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดสุรินทร์และจังหวัดศรีสะเกษ

ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดยโสธร

ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดมหาสารคาม

ลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศ

พื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ดส่วนใหญ่เป็นที่ราบ มีลักษณะเป็นลูกคลื่นลาดเทลงสู่แม่น้ำชี และแม่น้ำมูล ทิศเหนือเป็นเนินเขา ติดต่อกับเทือกเขาภูพานในเขตอำเภอมะขาม อำเภอนองพอก และอำเภอโพธิ์ชัย พื้นดินทั่วไปเป็นดินปนทรายดินทรายแข็งเก็บน้ำได้น้อย เป็นดินซุยที่เรียกว่า ดินซุยทุ่งกุลาร้องไห้ ดินซุยร้อยเอ็ดที่เก็บน้ำได้น้อย ป่าธรรมชาติส่วนใหญ่เป็นป่าเต็งรัง และป่าดงแล้ง ป่าโคก มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ คือ

ลำน้ำชี เป็นแม่น้ำสายสำคัญของจังหวัดร้อยเอ็ด ไหลจากเทือกเขาเพชรบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ ผ่านจังหวัดขอนแก่นมหาสารคาม และจังหวัดร้อยเอ็ด ผ่านอำเภอต่าง ๆ คือ อำเภอเมืองร้อยเอ็ด วัชรบุรี โพนทอง เสดภูมิ และพนมไพร ไหลเข้าเขตจังหวัดยโสธร

ลำเสียว ไหลผ่านอำเภอปทุมรัตน์ อำเภอเกษตรวิสัยลงสู่แม่น้ำมูล

ลำพลับพลา ไหลผ่านอำเภอเกษตรวิสัย สุวรรณภูมิและอำเภอปทุมรัตน์ หน้าแล้งน้ำจะแห้งขอดเป็นช่วง ๆ ส่วนที่น้ำขังอยู่จะมีรสเค็มเหมือนเกลือ เพราะได้พื้นดินมีเกลือหินอยู่มาก

ลำน้ำมูล ไหลผ่านอำเภอสุวรรณภูมิ เป็นเส้นแบ่งเขตแดนกับอำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์

ภูมิประเทศส่วนหนึ่งของจังหวัดร้อยเอ็ดที่น่าสนใจคือทุ่งกุลาร้องไห้ซึ่งมีพื้นที่กว้างใหญ่ถึง 2 ล้านไร่ กินอาณาเขต ถึง 5 จังหวัด คือ ร้อยเอ็ด มหาสารคาม บุรีรัมย์ สุรินทร์ และยโสธร เป็นทุ่งราบโล่งริมฝั่งซ้ายแม่น้ำมูล ไร่ป่า เวลาหน้าน้ำ น้ำจากลำเสียว ลำเสียวใหญ่ และแม่น้ำมูล จะท่วมพื้นที่แห่งนี้

เหมือนทะเลสาบ แต่หน้าแล้งน้ำจะแห้งขุดแผ่นดินแห้งแตกกระแหง (ปัจจุบันรัฐบาลได้มีโครงการพัฒนาทุ่งกุลาร้องไห้ จนสามารถใช้ทำนาข้าวได้ดี)

สภาพดินฟ้าอากาศของจังหวัดร้อยเอ็ด ฤดูร้อนอุณหภูมิเฉลี่ย 30 องศาเซลเซียส ฤดูหนาวเฉลี่ย 22 องศาเซลเซียสปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยระหว่างปี 2523 - 2532 ประมาณ 1,363 มิลลิเมตร

ประชากรและการปกครอง

จังหวัดร้อยเอ็ดมีประชากร ณ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2535

ประชากร จำนวน 1,238,930 คน

ชาย 622,494 คน

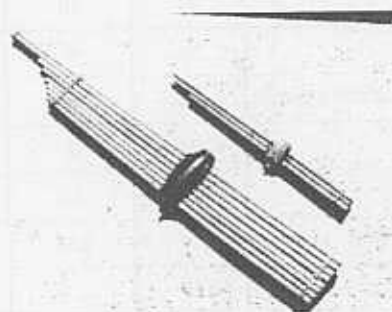
หญิง 616,436 คน

เฉลี่ยความหนาแน่นของประชากร 151 คนต่อตารางกิโลเมตร แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 14 อำเภอ 3 กิ่งอำเภอ 181 ตำบล 2,105 หมู่บ้าน

รายชื่ออำเภอและกิ่งอำเภอมียังต่อไปนี้

1. อำเภอเมืองร้อยเอ็ด	2. อำเภอเกษตรวิสัย
3. อำเภอปทุมรัตน์	4. อำเภอจตุรพักตรพิมาน
5. อำเภอธวัชบุรี	6. อำเภอพนมไพร
7. อำเภอโพนทอง	8. อำเภอโพธิ์ชัย
9. อำเภอหนองพอก	10. อำเภอเสลภูมิ
11. อำเภอสุวรรณภูมิ	12. อำเภอเมืองสรวง
13. อำเภอโพนทราย	14. อำเภออาจสามารถ
15. กิ่งอำเภอเมยวดี	16. กิ่งอำเภอศรีสมเด็จ
17. กิ่งอำเภอจังหาร	

มีองค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด เทศบาล 1 แห่ง คือ เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด สุขาภิบาล 12 แห่ง

ผลิตภัณฑ์
อุตสาหกรรมชุมชน - ภูมิปัญญาท้องถิ่น
จังหวัด ร้อยเอ็ด

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่ที่	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
เครื่องจักสาน/งานไม้ไผ่	กระฉากเดาวัลย์	1			หนองฮี	หนองฮี
	กระเช้าเดาวัลย์	2	3		หนองฮี	หนองฮี
	กระด้ง	3			หนองขุ่นใหญ่	หนองพอก
	กระติบข้าว	4			ยางใหญ่	จังหาร
	กระติบข้าว	5			โนนสวรรค์	ปทุมรัตน์
	กระติบข้าว	6	16	ศรีโพธิ์คำ	ขามเปี้ย	โพธิ์ชัย
	กระติบข้าว	7	12		ขามเปี้ย	โพธิ์ชัย
	กระติบข้าว	8			แคนใหญ่	เมือง
	กระติบข้าว	9			หนองขุ่นใหญ่	หนองพอก
	กระติบข้าว	10	2		ลูกอิ่ง	หนองฮี
	กระติบข้าว	11			โหรา	อาจสามารถ
	กระติบข้าว	12			อาจสามารถ	อาจสามารถ
	กระติบข้าวจากกก	13			โคกสว่าง	พนมไพร
	กระติบข้าวจากกก	14			ลูกอิ่ง	หนองฮี
	กระติบข้าวจากคันไถ	15			หนองแวง	เกษตรวิสัย
	กระเปาะผักตบชวา	16			เกษตรวิสัย	เกษตรวิสัย
	กระเปาะเส้นพลาสติก	17			โพธิ์ทอง	เสลภูมิ
	แก้อีโฆไฟไม้ไผ่	18			โพธิ์ศรี	โพธิ์ชัย
	ข้อง	19			ราชธานี	ธวัชบุรี
	ข้อง	20			แคนใหญ่	เมือง
	ข้องใส่ปลา	21			น้ำคำ	สุวรรณภูมิ
	เข่งไก่	22			หนองแวง	เมือง
	เครื่องจักสาน	23	8		เหล่า	ทุ่งเขาหลวง
	จักสาน	24	10		ทุ่งศรีเมือง	สุวรรณภูมิ
	จักสานจากกก (เสื่อ)	25			คงสิงห์	จังหาร
	จักสานจากไม้ไผ่ (กระติบข้าว, ตะกร้า)	26			เหล่า	ทุ่งเขาหลวง
	จักสานไม้ไผ่	27	2		ยางใหญ่	จังหาร
	จักสานไม้ไผ่	28	11	ป่าเพิ่ม	ตะกาดสมบูรณ์	เมืองร้อยเอ็ด
	จักสานไม้ไผ่/เส้นพลาสติก	29	2,10		กกโพธิ์	หนองพอก
	ชุดแก้อีห่วย	30			คำไฮ	พนมไพร
	หุ่นนั่งเล่นไม้เรือนไทย	31			หนองแก้ว	เมือง
	ไซ	32			ราชธานี	ธวัชบุรี
	ไซ	33			โนนสวรรค์	ปทุมรัตน์

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด
	ไข่ดกปลา,กุ้ง	34			หนองแขวง	เมือง
	ตะกร้า	35			ราชธานี	ธวัชบุรี
	ตะกร้า	36			โนนสวรรค์	ปทุมรัตน์
	ตะกร้า	37			แคนใหญ่	เมือง
	ตะกร้า	38			หนองแขวง	เมือง
	ตะกร้าก้านมะพร้าว	39			รอบเมือง	เมือง
	ตะกร้าถาดวัลย์	40			หนองฮี	หนองฮี
	ตะกร้าพลาสติก	41			บัวแดง	ปทุมรัตน์
	ตะกร้าพลาสติก	42	3,4,5,7,11		เมขาคี	เมขาคี
	ที่ใส่กระดาษคองไม้	43			รอบเมือง	เมือง
	ผลิตภัณฑ์จากกก	44	5		ยางคำ	โพนทราย
	ผลิตภัณฑ์จากผักคนชวา	45	17	โพธิ์ทอง	เกษตรวิสัย	เกษตรวิสัย
	ผลิตภัณฑ์จากเส้นกก	46			โคกกมว่ง	โพนทอง
	ผ้ากะโหลก (งานจักสาน)	47			หนองแขวง	เมือง
	พญานาคจากใบมะพร้าว	48			ดงลาน	เมือง
	มวยนั่งข้าว	49	1,7,14,15		หนองขาม	อาจสามารถ
	มังกรคาบแก้วจากใบมะพร้าว	50			ดงลาน	เมือง
	มังกรพันไฟจากใบมะพร้าว	51			ดงลาน	เมือง
	ตุ้มไก่อ	52			หนองแขวง	เมือง
	ตุ้มไม้ไผ่	53			ป่าฝาง	จังหาร
	ตุ้มไม้ไผ่	54			น่านวล	พนมไพร
	เสือกก	55	4		เชียงขวัญ	เชียงขวัญ
	เสือกก	56			ท่าไฮ	พนมไพร
	เสือกก	57	4		สะอาด	โพธิ์ชัย
	เสือกก	58			สะอาด	โพธิ์ชัย
	เสือกก	59			บ้านบาก	ศรีสมเด็จ
	เสือกก	60			นาแซง	เสลภูมิ
	เสือกก,เสือกกพับ	61			ม่วงลาด	จังหาร
	เสือกกพับ	62			เชียงขวัญ	เชียงขวัญ
	เสือกกมัดหมี	63			โนนชัยศรี	โพนทอง
	เสือกกถาสว่างสรรค์	64	6,14		เกาะแก้ว	เสลภูมิ
	เสือกมือ	65			โนนชัยศรี	โพนทอง
	เสือกพับ	66			ขามวรรณ	พนมไพร
	หมวกสานจากปอแก้ว	67			บ้านแจ้ง	อาจสามารถ
	หัตถกรรมจากกก,ฝื่อ	68			ยางคำ	โพนทราย
ผลิตภัณฑ์จากผ้า	กระเป๋าดึงแสนเทห์	1			เมืองทอง	เมือง
	กล้องใส่ปากกา	2			บัวแดง	ปทุมรัตน์

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	
	เครื่องนอน	3	4		โพนสูง	ปทุมรัตน์
	ดอกไม้ประดิษฐ์จากวังไหม	4			หนองผือ	จตุรพักตรพิมาน
	ดอกไม้ประดิษฐ์จากวังไหม	5	11		โพนทราย	โพนทราย
	ดัดเย็บเสื้อผ้า	6	8		หนองพอก	ธวัชบุรี
	ตุ๊กตานก	7			ศรีสว่าง	โพนทราย
	ทอผ้าพื้นเมือง	8			เทิดไทย	ทุ่งเขาหลวง
	ที่นอนเด็ก	9			บัวแดง	ปทุมรัตน์
	ที่นอนเด็ก	10			โพนสูง	ปทุมรัตน์
	ที่นอนปิกนิก	11			เหนือเมือง	เมือง
	ที่นอนแผ่น	12			เหนือเมือง	เมือง
	ที่นอนพับ	13			เหนือเมือง	เมือง
	ที่นอนถูกระนาด	14			เหนือเมือง	เมือง
	ธงกะเหวด	15	1	เมืองทอง	เมืองทอง	เมืองร้อยเอ็ด
	เบาะรองนั่ง	16			ดงสิงห์	จตุรพักตรพิมาน
	ผลิตภัณฑ์ผ้าสีธรรมชาติ	17	3	คุ้มเม่า	เหล่าหลวง	เกษตรวิสัย
	ผ้าขาวม้า	18			กำแพง	เกษตรวิสัย
	ผ้าขาวม้า	19			สิงห์โคก	เกษตรวิสัย
	ผ้าขาวม้า	20			ป่าคำ	จังหาร
	ผ้าขาวม้า	21			สระแก้ว	พนมไพร
	ผ้าขาวม้า	22			แสนสุข	พนมไพร
	ผ้าขาวม้า	23			โพธิ์ทอง	โพนทอง
	ผ้าขาวม้า	24			ป่อการ	เมือง
	ผ้าขาวม้า	25	8		ขวาว	เสลภูมิ
	ผ้าขาวม้า	26			ภูเขาทอง	หนองพอก
	ผ้าขาวม้า, ไส้รุ่ง	27			เมืองหงส์	จตุรพักตรพิมาน
	ผ้าขาวม้าลายไทเร	28			โนนคาส	เมือง
	ผ้าขาวม้าลายไทเร	29			หนองแก้ว	เมือง
	ผ้าขาวม้าลายไทเร	30			เมืองเปือย	ศรีสมเด็จ
	ผ้าขาวม้าลาย	31			หนองแขวง	เมือง
	ผ้าขาวม้าลายตาแบ่ง	32			จังหาร	จังหาร
	ผ้าขาวม้าลายสก๊อต	33			หนองฮี	หนองฮี
	ผ้าขาวม้าสารพัดประโยชน์	34			เมยวดี	เมยวดี
	ผ้าขาวม้าไหม	35			คู่กาสิงห์	เกษตรวิสัย
	ผ้าขาวม้าไหม	36			ดงครั่งใหญ่	เกษตรวิสัย
	ผ้าขาวม้าไหม	37			โนนสว่าง	เกษตรวิสัย
	ผ้าขาวม้าไหม	38			ค้อใหญ่	พนมไพร
	ผ้าขาวม้าไหม	39			แคนใหญ่	เมือง

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่บ้าน	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
	ผ้าขาวม้าไหม	40			โนนตาล	เมือง
	ผ้าขิด	41	9		หมูบ้าน	เชียงขวัญ
	ผ้าขิด	42			สระแก้ว	พนมไพร
	ผ้าขิด	43			แสนสุข	พนมไพร
	ผ้าคลุมเตียง	44			คงแดง	จตุรพักตรพิมาน
	ผ้าด้ายลายขิด	45			โพธิ์ชัย	พนมไพร
	ผ้าคัซซูด	46			หมูบ้าน	เชียงขวัญ
	ผ้าถุงด้ายไทเร	47			เมืองเปือย	ศรีสมเด็จ
	ผ้าถุงไหม	48			คงครั่งใหญ่	เกษตรวิสัย
	ผ้าถุงไหม	49			บึงงาม	ทุ่งเขาหลวง
	ผ้าถุงไหม	50			เมืองเปือย	ศรีสมเด็จ
	ผ้าถุงไหมมัดหมี่	51			โนนตาล	เมือง
	ผ้าทอพื้นเมือง	52			โคกสว่าง	หนองพอก
	ผ้าทอและผลิตภัณฑ์จากผ้า	53			บึงเลิส	เมยวดี
	ผ้าผวด	54			สระบัว	ปทุมรัตน์
	ผ้าฝ้าย	55	13		นาอุดม	โพนทอง
	ผ้าฝ้าย	56			หนองแวง	เมือง
	ผ้าฝ้ายทอยกดอก,ผ้าสไบ	57			สวนจิก	ศรีสมเด็จ
	ผ้าฝ้ายมัดหมี่	58			สระบัว	ปทุมรัตน์
	ผ้าฝ้ายมัดหมี่	59			ปอภาร	เมือง
	ผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ	60	7		หนองไผ่	ธวัชบุรี
	ผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ	61	13	โนนศึกษา	นาอุดม	โพนทอง
	ผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ	62			โพธิ์ทอง	โพนทอง
	ผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ	63			อุมเม่า	โพนทอง
	ผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ	64			ชมสะอาด	เมยวดี
	ผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ	65	1	บึงเลิส	บึงเลิส	เมยวดี
	ผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ	66	2,3,7,9		โคกสว่าง	หนองพอก
	ผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ	67			หนองพอก	หนองพอก
	ผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ,ผ้าไหม	68			โพธิ์ศรีสว่าง	โพนทอง
	ผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติชนิดลาย	69			โพธิ์ศรีสว่าง	โพนทอง
	ผ้าพื้นเมือง	70			ผาน้ำน้อย	หนองพอก
	ผ้าพื้นเรียบสีเดียวและลายสก็อต	71			หนองฮี	หนองฮี
	ผ้าแพรวไหม	72			สระบัว	ปทุมรัตน์
	ผ้ามัดหมี่ด้ายไทเร	73			หนองแก้ว	เมือง
	ผ้าย้อมสีธรรมชาติ	74	3		เหล่าหลวง	เกษตรวิสัย
	ผ้าลายขิด	75			กำแพง	เกษตรวิสัย
	ผ้าลายขิด	76			นิเวศน์	ธวัชบุรี

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	
	ผ้าสบ	77		ดงครั่งใหญ่	เกษตรวิสัย	
	ผ้าสบ	78		ปอการ	เมือง	
	ผ้าสบ	79		เมืองเปลือย	ศรีสมเด็จ	
	ผ้าสบขิด	80		จังหาร	จังหาร	
	ผ้าสบขิด	81		ขางใหญ่	จังหาร	
	ผ้าสบขิด	82		หมูม่น	เขื่องขันธ์	
	ผ้าสบขิด	83		บึงนคร	ธวัชบุรี	
	ผ้าสบขิด	84		จีเหล็ก	ปทุมรัตน์	
	ผ้าสบแพรเหียง	85		โนนสวรรค์	ปทุมรัตน์	
	ผ้าสบลายขิด/ผ้าไหม	86	1	โพธิ์ทอง	ศรีสมเด็จ	
	ผ้าสบลายขิด	87		โนนตาล	เมือง	
	ผ้าสบลายขิด,ผ้าสบไหมลายขิด	88	7	หนองผือ	จตุรพักตรพิมาน	
	ผ้าไหมฝ้าย	89		หนองแวง	เมือง	
	ผ้าไหมไหม	90		ดงครั่งใหญ่	เกษตรวิสัย	
	ผ้าไหมไหม	91		โนนสว่าง	เกษตรวิสัย	
	ผ้าไหมไหม	92		บ้านฝาง	เกษตรวิสัย	
	ผ้าไหมไหม	93		สระบัว	ปทุมรัตน์	
	ผ้าไหมไหม	94		แคนใหญ่	เมือง	
	ผ้าไหมไหม	95		หนองแวง	เมือง	
	ผ้าไหมไหม	96		บ้านคู	อาจสามารถ	
	ผ้าไหมไหมทางกระรอก	97		อุกาสิงห์	เกษตรวิสัย	
	ผ้าไหม	98		ดงสิงห์	จังหาร	
	ผ้าไหม	99		บัวแดง	ปทุมรัตน์	
	ผ้าไหม	100		หนองฮี	หนองฮี	
	ผ้าไหม,ผ้าพันคอ,ผ้าขาวม้า,ผ้าปูโต๊ะ	101		สว่าง	โพธิ์ทอง	
	ผ้าไหมกันหนาว	102		หนองแวง	ศรีสมเด็จ	
	ผ้าไหมจากเศษผ้า	103		เหนือเมือง	เมือง	
	ผ้าไหมฝ้าย	104		หนองแก้ว	เมือง	
	ผ้าไหมลายขิด	105		นิเวศน์	ธวัชบุรี	
	ผ้าไหมไหมพรม	106		โคกล่าม	จตุรพักตรพิมาน	
	ผ้าไหมไหมพรม	107		จังหาร	จังหาร	
	ผ้าไหมไหมพรม	108		อัครคำ	โพธิ์ชัย	
	ผ้าไหมไหมพรม	109	1,2,3,5,7,9	บึงเหล็ก	เมยวดี	
	ผ้าไหมไหมพรม	110		บึงเหล็ก	เมยวดี	
	ผ้าไหมไหมพรม	111		บ้านบาก	เมือง	
	ผ้าไหมไหมพรม	112		หนองแก้ว	เมือง	
	ผ้าไหมไหมพรม	113		ท่าเสา	หนองพอก	

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่ที่	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
	ผ้าไหมไหมพรม	114			ผาน้ำย้อย	หนองพอก
	ผ้าไหมไหมพรม	115			ภูเขาทอง	หนองพอก
	ผ้าไหมปักไหม/ผ้าฝ้าย	116			โพธิ์สัย	ศรีสมเด็จ
	ผ้าไหม	117	4		สระแก้ว	พนมไพร
	ผ้าไหม	118			แสนสุข	พนมไพร
	ผ้าไหม	119			แคนใหญ่	เมือง
	ผ้าไหม	120			นาโพธิ์	เมือง
	ผ้าไหม	121	11		กกกุง	เมืองสรวง
	ผ้าไหม	122	3		หนองใหญ่	ศรีสมเด็จ
	ผ้าไหม	123			บ่อพันขัน	สุวรรณภูมิ
	ผ้าไหม	124			นางาม	เสถภูมิ
	ผ้าไหม	125			ผาน้ำย้อย	หนองพอก
	ผ้าไหม	126			บ้านแจ้ง	อาจสามารถ
	ผ้าไหม,ผ้าฝ้าย,ผ้าข้อมลคราม	127			บึงงาม	หนองพอก
	ผ้าไหม,ผ้ามัดหมี่,ผ้าโปร่ง,ผ้าขาวม้า	128			ชีเหล็ก	อาจสามารถ
	ผ้าไหม,ฝ้ายข้อมลธรรมชาติ	129			เหล่าหลวง	อาจสามารถ
	ผ้าไหม/ผลิตภัณฑ์จากผ้าไหม	130	4		สามขา	โพนทราย
	ผ้าไหม/ฝ้าย แปรรูป	131	1		โพธิ์สัย	ศรีสมเด็จ
	ผ้าไหมจิด	132			บ้านฝาง	เกษตรวิสัย
	ผ้าไหมชุด	133			บัวแดง	ปทุมรัตน์
	ผ้าไหมทอมือ,ผ้าไหมพื้น,ผ้าฝ้ายมัดหมี่	134			มะบ้า	ทุ่งเขาหลวง
	ผ้าไหมบ้านนวางเหล็ก	135	3,6	ทวยถิม	มะบ้า	ทุ่งเขาหลวง
	ผ้าไหมพื้น	136			ดู่กาสิงห์	เกษตรวิสัย
	ผ้าไหมพื้น	137			บ้านฝาง	เกษตรวิสัย
	ผ้าไหมพื้น	138			แคนใหญ่	เมือง
	ผ้าไหมพื้น	139			บ้านดู่	อาจสามารถ
	ผ้าไหมพื้น,ผ้าไหมมัดหมี่	140			หนองแวง	เกษตรวิสัย
	ผ้าไหมพื้นเรียบ	141			โนนสว่าง	เกษตรวิสัย
	ผ้าไหมพื้นเรียบ	142			บึงงาม	ทุ่งเขาหลวง
	ผ้าไหมพื้นเรียบ	143			โนนสง่า	ปทุมรัตน์
	ผ้าไหมพื้นเรียบ	144	4		โนนสวรรค์	ปทุมรัตน์
	ผ้าไหมพื้นเรียบ	145			บัวแดง	ปทุมรัตน์
	ผ้าไหมพื้นเรียบ	146	1	หนองแคน	หนองแคน	ปทุมรัตน์
	ผ้าไหมพื้นเรียบ	147			กุดน้ำใส	พนมไพร
	ผ้าไหมพื้นเรียบข้อมลธรรมชาติ	148			โนนสวรรค์	ปทุมรัตน์
	ผ้าไหมพื้นเรียบข้อมลธรรมชาติ	149			สระบัว	ปทุมรัตน์

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่บ้าน	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
	ผ้าไหมมัดหมี่	150			กำแพง	เกษตรวิสัย
	ผ้าไหมมัดหมี่	151	1	ภูเกาสังห์	ภูเกาสังห์	เกษตรวิสัย
	ผ้าไหมมัดหมี่	152			คงครั่งใหญ่	เกษตรวิสัย
	ผ้าไหมมัดหมี่	153			ทุ่งทอง	เกษตรวิสัย
	ผ้าไหมมัดหมี่	154			โนนสว่าง	เกษตรวิสัย
	ผ้าไหมมัดหมี่	155			บ้านฝาง	เกษตรวิสัย
	ผ้าไหมมัดหมี่	156			จังหาร	จังหาร
	ผ้าไหมมัดหมี่	157			คินคำ	จังหาร
	ผ้าไหมมัดหมี่	158			ป่าผา	จังหาร
	ผ้าไหมมัดหมี่	159			แสนชาติ	จังหาร
	ผ้าไหมมัดหมี่	160			พระธาตุ	เขื่องขัวญ
	ผ้าไหมมัดหมี่	161			นิเวศน์	ธวัชบุรี
	ผ้าไหมมัดหมี่	162			โพนสูง	ปทุมรัตน์
	ผ้าไหมมัดหมี่	163			ภูน้ำใส	พนมไพร
	ผ้าไหมมัดหมี่	164			ค้อใหญ่	พนมไพร
	ผ้าไหมมัดหมี่	165			คำไฮ	พนมไพร
	ผ้าไหมมัดหมี่	166			โพธิ์ใหญ่	พนมไพร
	ผ้าไหมมัดหมี่	167			วาริตวิสัย	พนมไพร
	ผ้าไหมมัดหมี่	168			สระแก้ว	พนมไพร
	ผ้าไหมมัดหมี่	169			ท่าหาดยาว	โพนทราย
	ผ้าไหมมัดหมี่	170			สามขา	โพนทราย
	ผ้าไหมมัดหมี่	171			โนนรัง	เมือง
	ผ้าไหมมัดหมี่	172			หนองแวง	เมือง
	ผ้าไหมมัดหมี่	173			บ้านบาก	ศรีสมเด็จ
	ผ้าไหมมัดหมี่	174			โพธิ์ทอง	ศรีสมเด็จ
	ผ้าไหมมัดหมี่	175			หนองใหญ่	ศรีสมเด็จ
	ผ้าไหมมัดหมี่	176			จำปาขัน	สุวรรณภูมิ
	ผ้าไหมมัดหมี่	177			ช้างเผือก	สุวรรณภูมิ
	ผ้าไหมมัดหมี่	178			คอกไม้	สุวรรณภูมิ
	ผ้าไหมมัดหมี่	179	2		ทุ่งหลวง	สุวรรณภูมิ
	ผ้าไหมมัดหมี่	180			เมืองทุ่ง	สุวรรณภูมิ
	ผ้าไหมมัดหมี่	181			เหล่าน้อย	เสถภูมิ
	ผ้าไหมมัดหมี่	182	5		สาวเท	หนองฮี
	ผ้าไหมมัดหมี่	183			บ้านคู่	อาจสามารถ
	ผ้าไหมมัดหมี่, ผ้าไหมสีพื้น	184	4,8		อึ้งอ	จตุรพักตรพิมาน
	ผ้าไหมมัดหมี่, ผ้าไหมสีพื้น	185			หัวช้าง	สุวรรณภูมิ
	ผ้าไหมมัดหมี่, ผ้าไหมสีพื้น	186			สาวแห	หนองฮี

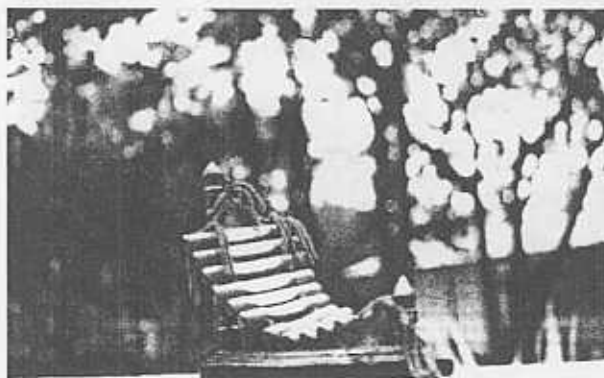
ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่บ้าน	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
	ผ้าไหมมัดหมี่ข้อมสีธรรมชาติ	187			ชีเหล็ก	ปทุมรัตน์
	ผ้าไหมมัดหมี่ข้อมสีธรรมชาติ	188			สระบัว	ปทุมรัตน์
	ผ้าไหมมัดหมี่ลายน้ำไหล	189			โพธิ์ศรีสว่าง	โพธิ์ทอง
	ผ้าไหมมัดหมี่หางกระรอก	190			ดู่กาสิงห์	เกษตรวิสัย
	ผ้าไหมลายขิด	191			คำไฮ	พนมไพร
	ผ้าไหมลายขิดข้อมสีธรรมชาติ	192			โนนสวรรค์	ปทุมรัตน์
	ผ้าไหมลายลูกแก้ว,ดอกแก้ว	193			นาใหญ่	สุวรรณภูมิ
	ผ้าไหมลายสก็อต	194			บัวแดง	ปทุมรัตน์
	ผ้าไหมลายสากล	195			ดู่กาสิงห์	เกษตรวิสัย
	ผ้าไหมสีพื้น	196			ก้านแพง	เกษตรวิสัย
	ผ้าไหมสีพื้น	197			พระธาตุ	เขื่องขันธ์
	ผ้าไหมสีพื้น	198			ค้อใหญ่	พนมไพร
	ผ้าไหมสีพื้น	199			โนนตาล	เมือง
	ผ้าไหมสีม่วง	200			โพธิ์ศรีสว่าง	โพธิ์ทอง
	พรมเช็ดเท้า	201			ยางใหญ่	จังหาร
	เสื่อคอกกระเช้า	202			พระเจ้า	เขื่องขันธ์
	สีม่วงค้ำยโหว	203			หนองแก้ว	เมือง
	สีม่วงไหม	204			ก้านแพง	เกษตรวิสัย
	สีม่วงไหม	205			หนองแก้ว	เมือง
	หมอนข้าง	206			เหนือเมือง	เมือง
	หมอนขิด	207			ดงสิงห์	จังหาร
	หมอนปักทอง	208			ชีเหล็ก	ปทุมรัตน์
	หมอนสามเหลี่ยม	209			เหนือเมือง	เมือง
	หมอนหนุน	210			เหนือเมือง	เมือง
	ผ้าขาวม้าไหม	211			บ้านฝาง	เกษตรวิสัย
ผลิตภัณฑ์เกษตรและ	กระบายคักน้ำจากกะลามะพร้าว	1			ดงลาน	เมือง
เกษตรแปรรูป	กระป๋อง	2			เหนือเมือง	เมือง
	กล้วยตาก	3			เหนือเมือง	เมือง
	ก้อนเห็ด	4			เหนือเมือง	เมือง
	กึ่งก้านกราม	5	8		หนอง	อาจสามารถ
	กวนเชียง	6			ขอนแก่น	เมือง
	เกลือสินเธาว์ผสมสาร ไอโอดีน	7			กกกุง	สว่าง
	แกงอ่อมหวาน	8	2,13		หนองพอก	หนองพอก
	ไก่ชนหนองแก้ว	9			หนองแก้ว	เมือง
	ขนมกระหึ่ม	10			เมืองสว่าง	เมืองสว่าง
	ขนมกระหึ่ม	11	3		หนองหิน	เมืองสว่าง
	ขนมข้าวเกรียบปักทอง	12			โพธิ์ศรี	โพธิ์ชัย

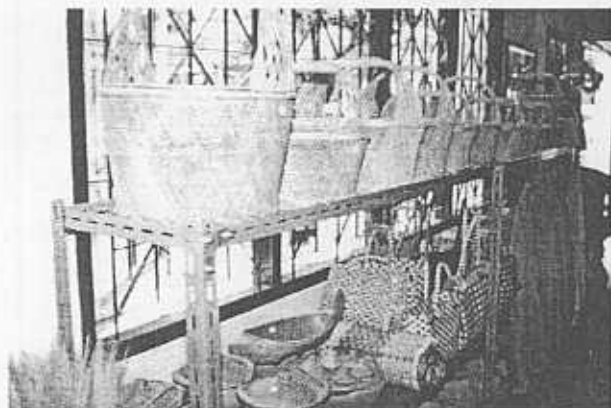
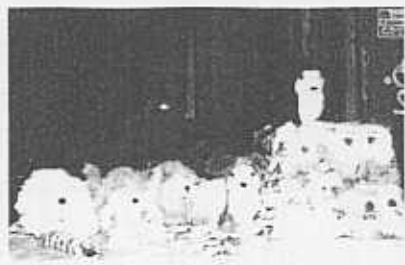
ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่บ้าน	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
	ขนมจีน	13			หนองแขวง	เมือง
	ขนมนางเล็ด	14	3	หนองเคี่ยน	ชุมพร	เมษวดี
	ขนมนางเล็ด	15			เหนือเมือง	เมือง
	ขนมปังใต้	16			ขอนแก่น	เมือง
	ขนมปิ่นสับ	17			เค่นราษฎร์	หนองฮี
	ขนมใส่ไส้,ขนมหมี่กรอบ,กล้วยทอด	18			โนนรัง	เมือง
	ขนมหอยลืบ	19	1		เค่นราษฎร์	หนองฮี
	ขนมหวาน	20	5		โพธิ์ศรี	โพธิ์ศรี
	ข้าวกลิ้ง	21			ดินคำ	จังหาร
	ข้าวกลิ้ง	22	9		เหล่า	ทุ่งเขาหลวง
	ข้าวกลิ้ง	23	14		ดอกกล้า	ปทุมรัตต์
	ข้าวกลิ้ง	24			โพธิ์ชัย	พนมไพร
	ข้าวเกรียบฟักทอง	25			หนองหมื่นถ่าน	อาจสามารถ
	ข้าวเกรียบฟักทอง,มันเทศ	26			คำนาดี	โพนทอง
	ข้าวเกรียบว่าวผสมสมุนไพร	27	1		ทรมสวรรค์	โพนทอง
	ข้าวเกรียบสมุนไพร	28			หนองใหญ่	โพนทอง
	ข้าวเกรียบเห็ด	29			นามเมือง	เสลภูมิ
	ข้าวเกรียบเห็ด	30			โพนเมือง	อาจสามารถ
	ข้าวเกรียบเห็ด	31			อาจสามารถ	อาจสามารถ
	ข้าวเกรียบขุข้าง	32			เค่นราษฎร์	หนองฮี
	ข้าวซ้อมมือ	33	8		แขวง	โพนทอง
	ข้าวซ้อมมือ	34			หนองหลวง	เสลภูมิ
	ข้าวซ้อมมือ (ข้าวกลิ้ง)	35			คุ้มเม่า	โพนทอง
	ข้าวปลอดสารพิษ	36			สระนกแก้ว	โพนทอง
	ข้าวปุ้นขาว	37	3		พนมไพร	พนมไพร
	ข้าวโป่ง	38			ศรีโคตร	จตุรพักตรพิมาน
	ข้าวโพด	39	1,7,10		หัวช้าง	จตุรพักตรพิมาน
	ข้าวโพด	40			บ้านแจ้ง	อาจสามารถ
	ข้าวเม่าแปรรูป	41	7	สว่างธรรมฯ	น้ำอ้อม	เกษตรวิสัย
	ข้าวหอมมะลิ	42	6,7		คูเมือง	เมืองสรวง
	ข้าวหอมมะลิ	43	2		หัวโตน	สุวรรณภูมิ
	ข้าวหอมมะลิ 105	44			หินกอง	สุวรรณภูมิ
	ข้าวหอมมะลิ 105	45			เมืองไพร	เสลภูมิ
	ข้าวหอมมะลิ,ข้าวกลิ้ง	46	6,11	หัวดง,บ่อแก้ว	ศรีสว่าง	โพนทราย
	ข้าวหอมมะลิ,ข้าวกลิ้ง	47	-		โนเมือง	เมืองร้อยเอ็ด
	ข้าวหอมมะลิตราเทียนพรรษา	48			หนองแก้ว	เมือง
	เชียงไม่ชะนาม	49			โคกสูง	โพนทอง

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่ที่	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
	ไข่เค็ม	50			หนองแวง	เมือง
	ครีมนวดผสมสมุนไพร	51			บ้านคู้	อาจสามารถ
	แคปหมู	52	1	สระบัว	สระบัว	ปทุมรัตน์
	โค	53			เหนือเมือง	เมือง
	จอมเห็ด	54	12	ทุ่งสว่างฯ	บ้านเชียง	เขื่องขัวญ
	แจ่วบองผสมไอโคติน	55			เขื่องใหม่	โพธิ์ชัย
	แชนพุดสมุนไพร	56			สิงห์โคก	เกษตรวิสัย
	แชนพุดสมุนไพร	57	1		บัวคำ	โพธิ์ชัย
	แชนวิช	58			ขอนแก่น	เมือง
	โคน้ำ	59			ขอนแก่น	เมือง
	เคาดินเผา	60			อาจสามารถ	อาจสามารถ
	เคาประหัด	61			น่านวล	พนมไพร
	เคาหิน	62			น่านวล	พนมไพร
	ถั่วลิสง	63	1,2,3,4		ชมสะอาด	เขวาสี
	ถั่วลิสง	64			โพนเมือง	อาจสามารถ
	รูปหอม	65			ป่าสังข์	จตุรพักตรพิมาน
	รูปหอม	66	2	แกน	แกนใหญ่	เมืองร้อยเอ็ด
	รูปหอม	67	2		หนองผือ	เมืองสรวง
	นมสด	68			หนองแก้ว	เมือง
	น้ำปลา	69	3,4	ท่าม่วง	ท่าม่วง	เสถภูมิ
	น้ำพริกตาแดง	70			พนมไพร	พนมไพร
	น้ำพริกปลาร้า	71			พนมไพร	พนมไพร
	น้ำพริกเผา	72			พนมไพร	พนมไพร
	น้ำยาล้างจาน	73			บ้านคู้	อาจสามารถ
	เนื้อเคดเคียว	74			หนองตาไก้	โพธิ์ชัย
	เนื้อเคดเคียว	75			ขอนแก่น	เมือง
	ปลานิล,ปลาหับหิน,ปลาขาว	76			น้ำใส	จตุรพักตรพิมาน
	ปลาข้างแบบโบราณ	77			เหนือเมือง	เมือง
	ปลาร้าบอง	78	3	ธวัชบุรี	ธวัชบุรี	ธวัชบุรี
	ปลาต้มฟัก,ปลาร้า,ปลาต้ม,ปลารม ควัน	79			คอนโอง	โพธิ์ชัย
	แปรรูปถั่วลิสง	80	12		ผักแว่น	จังหาร
	ผลิตภัณฑ์กะถาบะพร้าว	81	13	โคกสูง	คงลาน	เมืองร้อยเอ็ด
	ผลิตภัณฑ์จากถั่วลิสง	82	6	บ้าน	คงสิงห์	จังหาร
	ผลิตภัณฑ์จากเห็ด	83	1	เมืองบัว	เมืองบัว	เกษตรวิสัย
	ผลิตภัณฑ์เห็ดแปรรูป	84	4		โพนเมือง	อาจสามารถ
	ผักปลอดสารพิษ	85	3		บัวแดง	ปทุมรัตน์

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่บ้าน	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
	ผักปลอดสารพิษ	86			โนรา	อาจสามารถ
	พริกแกงโคปล่า	87			พนมไพร	พนมไพร
	พริกแกงเผ็ด	88			พนมไพร	พนมไพร
	พริกป่นบดครก	89			พนมไพร	พนมไพร
	พานจากกะลามะพร้าว	90			คงคาม	เมือง
	พื้หมอด้า	91	9	สว่างสามัคคี	บ้านเชียง	เขื่องขัวญ
	มะขามกวน,มะขามกลุก	92			อัครคำ	โพธิ์ชัย
	ไม้กวาดดอกหญ้า	93	3		หนองแวงคง	ศรีสมเด็จ
	ไวน์จากข้าว	94	3	โนนสว่าง	สระนกแก้ว	โพนทอง
	ไวน์เพื่อสุขภาพ	95			ชีเหล็ก	ปทุมรัตน์
	สาเกดไวน์	96	12		สระนกแก้ว	โพนทอง
	ไส้กรอกหมู	97			ขอนแก่น	เมือง
	หน่อไม้ดอง/ป๊อบ	98	3		คำทอง	โพธิ์ชัย
	หน่อไม้ฝรั่ง	99	13		ศรีสมเด็จ	ศรีสมเด็จ
	หอยเชียวโน	100	5,7,13		ชุมพร	เมยวดี
	เห็ด	101	1		วังสามัคคี	โพนทอง
	เห็ด	102			บ้านบาก	ศรีสมเด็จ
	เห็ดขอนขาว,เห็ดนางฟ้า	103			คำไฮ	พนมไพร
	เห็ดขอนขาว,เห็ดนางฟ้า	104			โพธิ์ศรีสว่าง	โพนทอง
	เห็ดนางฟ้า	105			เหนือเมือง	เมือง
	เห็ดนางฟ้า	106	4		อาจสามารถ	อาจสามารถ
	เห็ดนางรม,เห็ดนางฟ้า	107			รอบเมือง	เมือง
	เห็ดสวรรค์	108	12	ทุ่งสว่างฯ	บ้านเชียง	เขื่องขัวญ
	เห็ดสวรรค์	109			นาเมือง	เสลภูมิ
	แฮม	110			ขอนแก่น	เมือง
	แฮมเห็ด	111	12	ทุ่งสว่างฯ	บ้านเชียง	เขื่องขัวญ
	แฮมเห็ด	112	9		นาเมือง	เสลภูมิ
	แฮมเห็ดนางฟ้า	113			เมืองบัว	เกษตรวิสัย
สถานที่ท่องเที่ยว	เจดีย์วัดป่าโนนสวรรค์	1	4		เทอดไทย	ทุ่งเขาหลวง
	บั้งไฟสวยงาม	2			สระบัว	ปทุมรัตน์
	ประทุนเวียน	3	2,6		เมืองสงว	เมืองสงว
	ประเพณีบุญบั้งไฟ	4	3		พนมไพร	พนมไพร
	ปรางค์กู่กาสิงห์	5	2		กู่กาสิงห์	เกษตรวิสัย
	โปงลาง	6			หนองพอก	หนองพอก
	ผ้าขอมไพร	7	8		แสนสุข	พนมไพร
	พระมหาเจดีย์ชัยมงคล	8	12		ผาน้ำย้อย	หนองพอก
	หาดบึงเกลือ	9	8		บึงเกลือ	เสลภูมิ

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะผลิตภัณฑ์	อันดับที่	สถานที่ผลิต			
			หมู่ที่	บ้าน	ตำบล	อำเภอ
เครื่องปั้นดินเผา	เครื่องปั้นดินเผา	1	4		เทอดไทย	ทุ่งเขาหลวง
	เครื่องปั้นดินเผา	2	9		น่านวล	พนมไพร
	ตุ๊กตาอ่อนดินรูปสัตว์	3			เหนือเมือง	เมือง
งานโลหะ	ขวาน	1			เหนือเมือง	เมือง
	เกี้ยว	2			เหนือเมือง	เมือง
	ตะเกียงทองเพชร	3			ดงลาน	เมือง
	ตีเหล็ก	4	2		ดงกลาง	จตุรพักตรพิมาน
	มีด	5			ดงกลาง	จตุรพักตรพิมาน
	มีด, ขวาน	6	1		ธวัชบุรี	ธวัชบุรี
	มีดพร้าโต	7			เหนือเมือง	เมือง
	มีดแหลม	8			เหนือเมือง	เมือง
	เสียม	9			เหนือเมือง	เมือง
ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก	กระเป๋านาง	1	5		เมืองน้อย	ธวัชบุรี
	กลองยาว	2			หนองแก้ว	เมือง
	แคน	3	17	หนองคาไ้	สี่แก้ว	เมืองร้อยเอ็ด
	แคน	4			หนองพอก	หนองพอก
	แจกันดอกไม้	5			รอบเมือง	เมือง
	ตุ๊กตาทองกัญแจ	6	5,6,16,18		หนองขาม	อาจสามารถ
	ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก	7	5,6,16,18		หนองขาม	อาจสามารถ
	พืชม(ทำจากไม้)	8			ดงลาน	เมือง
	พืชม(ทำจากไม้)	9			รอบเมือง	หนองพอก
	รองเท้า	10	3		พลับพลา	เขิงขวัญ
	เรซิน/กรอบรูปวิทยาศาสตร์	11	8		สว่าง	โพนทอง
	โหวด	12			รอบเมือง	หนองพอก
	โหวด	13	10	หนองพอก	หนองพอก	หนองพอก

การศึกษาเฉพาะรายกรณี
อุตสาหกรรมชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น
จังหวัดร้อยเอ็ด

ประเภท ผ้าไหม/ทอมือ	ผลิตภัณฑ์ ผ้าไหม
ชื่อกลุ่ม ทอผ้าไหม บ้านหนองแคน	ที่ตั้ง บ้านหนองแคน หมู่ที่ 1 ต.หนองแคน อ.ปทุมรัตน์ จ.ร้อยเอ็ด

1. ความเป็นมา/ภูมิหลัง

สภาพหมู่บ้าน ระยะห่างจากตัวอำเภอ 7 กิโลเมตร การคมนาคมสะดวกมีไฟฟ้าน้ำประปาใช้
จำนวนสมาชิก 61 คน สมาชิกอายุโดยเฉลี่ย 46 ปี ร้อยละ 76.3 เป็นผู้ที่แต่งงานแล้ว และร้อยละ 15.8 เป็นหม้าย
ร้อยละ 81.6 มีการศึกษาระดับ ป.1-ป.4 อาชีพหลักทำนา มีรายได้โดยเฉลี่ย 31,052 บาท/ปี/คน จำนวนสมาชิก
ครอบครัวโดยเฉลี่ย 5 คน ทำการผลิตหัตถกรรมโดยเฉลี่ยครอบครัวละ 2 คน

2. ลักษณะผลิตภัณฑ์

ร้อยละ 78.9 รูปแบบขึ้นอยู่กับผู้สั่งซื้อ ร้อยละ 10.5 มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบอยู่เสมอและร้อยละ
10.5 ขึ้นอยู่กับผู้สั่งซื้อและการออกแบบของสมาชิก สมาชิกทั้งหมดต้องการพัฒนารูปแบบโดยร้อยละ 63.2
ต้องการปรับปรุงด้านคุณภาพ และร้อยละ 23.7 ต้องการปรับปรุงทั้งคุณภาพ สี สัน ลวดลาย และวัตถุดิบ ร้อยละ
73.7 ของสมาชิกต้องการให้หน่วยงานราชการส่งเสริมผลิตภัณฑ์อื่นด้วย ร้อยละ 10.5 ไม่ต้องการ สาเหตุที่ต้องการ
ร้อยละ 47.4 เห็นว่า ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมอื่นน่าจะจำหน่ายได้ดี

3. การผลิต/การตลาด

สภาพการผลิต ร้อยละ 78.9 ทำการผลิตตลอดทั้งปีควบคู่ไปกับการทำนา ร้อยละ 15.8 ทำเฉพาะช่วงว่างจากการเกษตร ร้อยละ 92.1 ได้เรียนรู้จากบรรพบุรุษและได้รับการฝึกอบรมจากหน่วยงานราชการ ดำเนินการผลิตหัตถกรรมมาแล้ว โดยเฉลี่ย 12 ปี โดยทำการทอผ้า 5 ชั่วโมง/วัน มีรายได้โดยเฉลี่ย 22,145 บาท/ปี/คน

วัตถุดิบ ร้อยละ 50 ซื้อวัตถุดิบจากพ่อค้าคนกลาง กลุ่มการผลิตในหมู่บ้าน และกลุ่มการผลิตบ้านดอกกล้า ร้อยละ 26.3 ซื้อจากกลุ่มการผลิตและร้อยละ 13.2 ซื้อจากกลุ่มการผลิตบ้านดอกกล้า ราคาวัตถุดิบมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่วนวัตถุดิบอื่นในหมู่บ้าน ร้อยละ 60.5 เห็นว่าไม่มี ร้อยละ 21.1 ไม่แน่ใจว่ามี

ขบวนการผลิต ร้อยละ 50 ของสมาชิกผลิตคนเดียวทุกขั้นตอน ร้อยละ 50 แบ่งการผลิตคนละขั้นตอน ร้อยละ 65.8 ใช้กรรมวิธีแบบดั้งเดิมและพัฒนาขึ้นใหม่ ร้อยละ 52.6 มีการจ้างแรงงานบางขั้นตอนและร้อยละ 47.4 ไม่มีการจ้างงานขั้นตอน ร้อยละ 65.8 มีความเสียหายเกิดขึ้นตอนการผลิต ปัญหาที่เกิดขึ้น ร้อยละ 52.6 เกิดจากการขาดแคลนเงินทุน ร้อยละ 18.4 เกิดจากการขาดแคลนเงินทุนและขาดเทคนิคการผลิตใหม่ๆ ร้อยละ 18.4 ไม่มีปัญหา

ปริมาณการผลิต ร้อยละ 81.6 ปริมาณการผลิตขึ้นอยู่กับการสั่งซื้อของลูกค้า ร้อยละ 10.5 ขึ้นอยู่กับความพอใจ ร้อยละ 7.9 ขึ้นอยู่กับเวลา ร้อยละ 97.4 คิดจะเพิ่มปริมาณการผลิตโดยร้อยละ 36.8 จะเพิ่มเวลาการผลิต ร้อยละ 31.6 เพิ่มจำนวนแรงงาน ร้อยละ 23.7 นำอุปกรณ์และเครื่องทุ่นแรงมาใช้เพิ่ม

การตลาด ร้อยละ 94.7 มีช่องทางจำหน่ายหลายๆ ทาง คือ จำหน่ายที่บ้าน จำหน่ายที่ศูนย์ จำหน่ายให้กับคนกลาง และนำผลิตภัณฑ์ไปจำหน่ายตามงานเทศกาล ร้อยละ 76.3 มีการติดต่อหาตลาดโดยออกไปหาลูกค้านอกหมู่บ้าน ร้อยละ 65.8 มีการจำหน่ายทั้งปลีกและส่ง ร้อยละ 31.6 ขายส่งอย่างเดียว ร้อยละ 92.11 จำหน่ายให้กับลูกค้าในท้องถิ่นอื่น คนในหมู่บ้านและนักท่องเที่ยว สมาชิกในกลุ่มมีปัญหาด้านการตลาด ร้อยละ 36.8 เห็นว่าเหตุมาจากราคาสูง ร้อยละ 34.2 มาจากปริมาณการผลิตน้อย และร้อยละ 10.5 เห็นว่ามาจากคุณภาพผลิตภัณฑ์และร้อยละ 18.4 เห็นว่ามาจากหลายๆ สาเหตุ ปัจจุบันการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ร้อยละ 76.3 มีสินค้าเหลืออยู่บ้าง

ราคาผลิตภัณฑ์ ร้อยละ 97.4 ตั้งราคาโดยคิดราคาค้นทุนบวกกำไร ร้อยละ 68.4 เห็นว่าราคาเหมาะสมแล้ว และร้อยละ 31.6 เห็นว่าราคาค่าเกินไป

ภาวะการแข่งขัน ร้อยละ 68.8 เห็นว่า หมู่บ้านใกล้เคียง มีผลิตภัณฑ์ประเภทเดียวกับของหมู่บ้าน ร้อยละ 76.3 เป็นว่าเป็นคู่แข่งทางการค้า และเห็นว่าจะต้องปรับปรุงคุณภาพให้ดียิ่งขึ้น

การส่งเสริมจากหน่วยราชการ ร้อยละ 81.6 เคยเข้าร่วมการฝึกอบรมจากหน่วยราชการ ร้อยละ 65.8 ของสมาชิก เห็นว่าการฝึกอบรมมีประโยชน์ต่อการผลิตมาก ร้อยละ 34.2 เห็นว่ามีประโยชน์ระดับปานกลาง ในการส่งเสริมที่ผ่านมา ร้อยละ 68.4 เห็นว่าไม่มีปัญหา ร้อยละ 26.3 มีปัญหาการส่งเสริมไม่ต่อเนื่อง สมาชิก ร้อยละ 97.4 เข้าร่วมกิจกรรมเกือบทุกครั้ง ร้อยละ 68.4 ของสมาชิกต้องการให้หน่วยงานราชการส่งเสริม

เสริมด้านเงินทุน ร้อยละ 23.7 ต้องการให้ส่งเสริมหลายๆ ด้าน เช่น เงินทุน การพัฒนา รูปแบบ ความรู้ทางด้านธุรกิจการตลาด

4. ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ/การวิเคราะห์

ความคิดเห็นด้านรูปแบบผลิตภัณฑ์ของผู้สัมภาษณ์ ในด้านรูปทรง ขนาด การออกแบบฝีมือความประณีต การให้สี คุณภาพ ประโยชน์การใช้งานและการตั้งราคา ผู้สัมภาษณ์เห็นว่าผลิตภัณฑ์เกือบทั้งหมดอยู่ในเกณฑ์ดีมาก ด้านองค์ประกอบวัสดุ ร้อยละ 52.6 ของผลิตภัณฑ์อยู่ในเกณฑ์พอใช้

ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริม รูปแบบผลิตภัณฑ์โดยรวมผู้สัมภาษณ์ เห็นว่าอยู่ในเกณฑ์ดีและดีมาก สมาชิกส่วนใหญ่มีปัญหาการขาดแคลนเงินทุนและมีความคิดที่จะเพิ่มปริมาณการผลิต ราคาจำหน่ายผลิตภัณฑ์ค่อนข้างสูง ปริมาณการผลิตน้อย และมีคู่แข่งทางการค้าจากแหล่งผลิตใกล้เคียง ทำให้สมาชิกจะต้องปรับปรุงพัฒนาคุณภาพ ราคาผลิตภัณฑ์ให้เหมาะสม สามารถแข่งขันในตลาดได้ ดังนั้นการส่งเสริมควรเน้นในด้าน

- เงินทุน
- การพัฒนาเทคนิคการผลิตเพื่อลดต้นทุนการผลิตทำให้ราคาถูกลง
- พัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์เนื่องจากมีคู่แข่งทางการตลาด จึงต้องพัฒนาให้มีผลิตภัณฑ์ที่มีความหลากหลาย และปรับปรุงคุณภาพให้ดียิ่งขึ้น

การศึกษาเฉพาะรายกรณี
อุตสาหกรรมชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น
จังหวัดร้อยเอ็ด

ประเภท ทอผ้า	ผลิตภัณฑ์ ผ้าฝ้าย	
ชื่อกลุ่ม ทอผ้าฝ้ายบ้านนุ่งเลิศ	ที่ตั้ง บ้านนุ่งเลิศ หมู่ที่ 1 ค.นุ่งเลิศ อ.เมยวดี	
	จ.ร้อยเอ็ด	

1. ความเป็นมา/ภูมิหลัง

บ้านนุ่งเลิศ ตำบลนุ่งเลิศ อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นหมู่บ้านดั้งเดิมที่ตั้งมากกว่าร้อยปี และตั้งอยู่ชายแดนเหนือสุดของจังหวัดร้อยเอ็ด มีแนวเขตติดต่อกับอำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นหมู่บ้านที่ตั้งอยู่นอกเขตสุขาภิบาลที่มีความหนาแน่น ราษฎรมีวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย อาชีพหลักคือการทำนา ทำสวน ทำไร่ และทอผ้าเป็นอาชีพเสริม

ราษฎรบ้านนุ่งเลิศจะสืบทอดการทอผ้าฝ้ายกันมาแต่บรรพบุรุษเมื่อว่างจากการเก็บเกี่ยวข้าว ผ้าฝ้ายตัวอักษร ผ้าขาวม้าโดยใช้ก้นบ้านและกึ่งกระตุก พัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้าย ได้แก่ ปล็อกหมอน เสื้อกางเกง กระโปรง ยาม และของที่ระลึก ฯลฯ

ในปี พ.ศ. 2537 กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ได้เข้าไปช่วยเหลือสนับสนุนตามโครงการหมู่บ้านอุตสาหกรรมระยะที่ 1 ด้วยการฝึกทอผ้ามัดหมี่ ทอผ้าด้วยกี่กระตุก การจัดการ การตลาด การลงทุน ฯลฯ จนถึงปี 2539 ปรากฏว่าราษฎรบ้านนุ่งเลิศมีความร่วมมือ ร่วมใจ สามารถรวมกลุ่มได้อย่างเข้มแข็ง สร้างงานและรายได้ให้หมู่บ้านตลอดปี และได้เข้าร่วมโครงการหมู่บ้านตลอดปี และได้เข้าร่วมโครงการหมู่บ้านอุตสาหกรรมระยะที่ 2 ในปี พ.ศ. 2540 ซึ่งการให้การสนับสนุนส่งเสริมพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทำให้สมาชิกกลุ่มทอผ้าและผลิตภัณฑ์จากผ้า เกิดทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพในระบบกลุ่ม มีการลงทุนเพิ่มในการประกอบอาชีพ อุตสาหกรรมสร้างรายได้ให้สมาชิกกลุ่มทั้ง 57 คน ไม่ต่ำกว่าเดือนละ 2,000 บาท/คน

ปัจจุบันผ้าทอและผลิตภัณฑ์จากผ้าของบ้านนุ่งเลิศมีชื่อเสียงเป็นที่ต้องการของท้องตลาด มีลูกค้าแวะเวียนมาซื้อถึงในหมู่บ้านมิได้ขาดทางกลุ่มเองก็พยายามที่พัฒนาคุณภาพให้ทันต่อความต้องการของตลาด ดัง คำขวัญประจำใจที่ว่า “ทันคน ทันงาน ทันเหตุการณ์ ทันสมัย”

สภาพหมู่บ้าน อยู่ห่างจากตัวอำเภอ 7 กิโลเมตร การคมนาคมสะดวก ถนนลาดยาง มีน้ำประปา ไฟฟ้า โทรศัพท์ จำนวนสมาชิกกลุ่ม 57 คน สมาชิกมีอายุโดยเฉลี่ย 43 ปี ร้อยละ 84.4 เป็นผู้ที่แต่งงานแล้ว ร้อยละ 71.9 มีการศึกษาระดับ ป.1-ป.4 ร้อยละ 9.4 มีระดับการศึกษา ป.5-ป.7 อาชีพหลักทำนา มีรายได้หลักเฉลี่ย 15,440 บาท/ปี/คน จำนวนสมาชิกครอบครัวโดยเฉลี่ย 5 คน ทำการทอผ้าครอบครัวละ 1 คน

2. ลักษณะผลิตภัณฑ์

ร้อยละ 31.3 รูปแบบขึ้นอยู่กับผู้สั่งซื้อ ร้อยละ 18.8 มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบอยู่เสมอ ร้อยละ 43.8 ขึ้นอยู่กับผู้สั่งซื้อและรูปแบบที่สมาชิกออกแบบ สมาชิกต้องการที่จะปรับปรุงแบบ โดยร้อยละ 18.8 ต้องการปรับปรุงด้านสีสน ร้อยละ 15.6 ต้องการปรับปรุงด้านคุณภาพ ร้อยละ 12.5 ต้องการปรับปรุงด้านลวดลาย และ ร้อยละ 40.6 ต้องการปรับปรุงหลาย ๆ ด้านทั้ง รูปทรง สีสน ลวดลาย และคุณภาพ ส่วนผลิตภัณฑ์ประเภทอื่น ๆ นั้น ร้อยละ 28.1 ต้องการให้ส่งเสริม ร้อยละ 46.9 ไม่แน่ใจ ร้อยละ 25 ไม่ต้องการให้ส่งเสริม

3. การผลิต/การตลาด

สภาพการผลิต ร้อยละ 71.9 ทำการผลิตหัตถกรรมเฉพาะช่วงว่างจากการเกษตร ร้อยละ 15.6 ทำการผลิตหัตถกรรมเพียงอย่างเดียวทั้งปี ร้อยละ 12.5 ทำการผลิตควบคู่ไปกับการทำเกษตร ร้อยละ 75 ของสมาชิกมีการเรียนรู้โดยได้รับการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษและการฝึกอบรมจากหน่วยราชการ ร้อยละ 25 เรียนรู้โดยได้รับการฝึกอบรมจากหน่วยราชการ ดำเนินการผลิตมาโดยเฉลี่ย 12 ปี ทำการผลิตเฉลี่ยวันละ 7 ชั่วโมง มีรายได้จากการทอผ้าเฉลี่ย 24,375 บาท/ปี/คน

วัตถุดิบ ร้อยละ 68.8 ซื้อวัตถุดิบจากพ่อค้าคนกลาง ร้อยละ 28.1 ซื้อจากพ่อค้าคนกลาง ซื้อจากกลุ่มสมาชิก ร้อยละ 84.4 เห็นว่าราคาวัตถุดิบมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ส่วนวัตถุดิบอื่นๆ ในหมู่บ้านนั้น ร้อยละ 40.6 ของสมาชิกเห็นว่าไม่มี ร้อยละ 15.6 ไม่แน่ใจ และร้อยละ 43.8 เห็นว่ามีวัตถุดิบอื่นที่สามารถนำมาทำงานหัตถกรรมได้

ขบวนการผลิต ร้อยละ 50 ของสมาชิกแบ่งการผลิตคนละชิ้นตอน ร้อยละ 50 ผลิตคนเดียวทุกชิ้นตอน ร้อยละ 96.9 มีกรรมวิธีการผลิตแบบดั้งเดิมและพัฒนาขึ้นใหม่ ร้อยละ 68.8 ไม่มีการจ้างงานบางชิ้นตอน ร้อยละ 31.3 มีการจ้างงานบางชิ้นตอนในการผลิต ร้อยละ 71.9 มีความเสียหายเกิดขึ้น ร้อยละ 25 ไม่มี ส่วนปัญหาการผลิตที่เกิดขึ้น ร้อยละ 37.5 ของสมาชิกเห็นว่าเกิดจากขาดแคลนเงินทุน ร้อยละ 12.5 ขาดความรู้เทคนิค ร้อยละ 28.1 ขาดทั้งเงินทุนและความรู้ด้านเทคนิค

ปริมาณการผลิต ร้อยละ 65.6 ขึ้นอยู่กับปริมาณการสั่งซื้อของลูกค้า ร้อยละ 18.8 ขึ้นอยู่กับความพอใจ ร้อยละ 15.6 ขึ้นอยู่กับเวลา ร้อยละ 87.5 คิดที่จะเพิ่มปริมาณการผลิต ร้อยละ 31.3 จะเพิ่มโดยการนำอุปกรณ์เครื่องมือใช้ ร้อยละ 18.8 เพิ่มเวลาการผลิต ร้อยละ 15.6 เพิ่มแรงงาน และร้อยละ 18.8 จะเพิ่มทั้งเวลาแรงงานและอุปกรณ์

การตลาด ร้อยละ 53.1 มีช่องทางการจำหน่ายสินค้าหลายทาง คือ จำหน่ายที่บ้าน จำหน่ายที่ศูนย์ และจำหน่ายให้กับพ่อค้าคนกลาง ร้อยละ 31.3 จำหน่ายที่ศูนย์ และร้อยละ 9.4 จำหน่ายที่บ้าน ร้อยละ 68.8 สามารถจำหน่ายสินค้าได้หมด ร้อยละ 25 มีสินค้าเหลืออยู่บ้างเล็กน้อย และร้อยละ 6.3 มีสินค้าเหลืออยู่มาก ร้อยละ 65.6 ไม่มีการหาตลาด การจัดจำหน่าย ร้อยละ 56.3 จำหน่ายส่งเพียงอย่างเดียว ร้อยละ 43.8 จำหน่ายทั้งปลีกทั้งส่ง การจำหน่ายปลีก ร้อยละ 28.1 จำหน่ายให้คนในหมู่บ้าน ร้อยละ 25 จำหน่ายให้คนไทยท้องถิ่น และ

ร้อยละ 31.3 จำหน่ายให้คนทั้งในหมู่บ้าน ทั้งถิ่นอื่นและนักท่องเที่ยว ร้อยละ 40.6 เห็นว่ามีปัญหาด้านการตลาด ร้อยละ 15.6 เห็นว่าการผลิตปริมาณน้อยเป็นอุปสรรคทางการตลาด

ราคาส่งและราคาปลีก ร้อยละ 50 ของสมาชิก ตั้งโดยใช้ราคาทุนบวกกำไร ร้อยละ 43.8 หัวหน้ากลุ่มเป็นผู้กำหนด ร้อยละ 50 เห็นว่าราคาเหมาะสมดีแล้ว ร้อยละ 43.8 ราคาต่ำไป

ภาวะการแข่งขัน ร้อยละ 75 ของสมาชิกเห็นว่าหมู่บ้านใกล้เคียงมีผลิตภัณฑ์ประเภทเดียวกัน ร้อยละ 34.4 เห็นว่าเป็นคู่แข่งทางการค้า ดังนั้นสมาชิก ร้อยละ 37.5 จะดำเนินการปรับปรุงคุณภาพผลิตภัณฑ์ให้ดีขึ้น

การส่งเสริมจากหน่วยงานราชการ ร้อยละ 93.8 เคยได้รับการฝึกอบรมจากหน่วยงานราชการ ร้อยละ 81.3 เห็นว่าการส่งเสริมมีประโยชน์ต่อการผลิตงานหัตถกรรม จากการส่งเสริมที่ผ่านมา ร้อยละ 71.9 ไม่มีปัญหา ร้อยละ 15.6 เห็นว่าการส่งเสริมไม่ต่อเนื่องในด้านความต้องการที่จะให้หน่วยงานช่วยเหลือ สมาชิกร้อยละ 31.3 ต้องการความช่วยเหลือด้านเงินทุน ร้อยละ 12.5 ต้องการช่วยเหลือด้านเครื่องมืออุปกรณ์ และร้อยละ 37.5 ต้องการความช่วยเหลือทั้งด้านเงินทุน อุปกรณ์เครื่องมือ เทคนิคการผลิต

4. ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ/การวิเคราะห์

ความคิดเห็นด้านรูปแบบผลิตภัณฑ์ของผู้สัมภาษณ์ ในด้านรูปทรงและขนาด การออกแบบ ฝีมือ ความประณีต การให้สี คุณภาพ ประโยชน์การใช้งานและการตั้งราคา ผู้สัมภาษณ์เห็นว่าผลิตภัณฑ์ ร้อยละกว่า 90 อยู่ในเกณฑ์ดี ส่วนองค์ประกอบวัสดุร้อยละ 81.3 เกณฑ์พอใช้

ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริม รูปแบบทั่วไปของผลิตภัณฑ์ ผู้สัมภาษณ์เห็นว่าอยู่ในเกณฑ์ดี ผู้ผลิตต้องการความช่วยเหลือด้านเงินทุนและอุปกรณ์การผลิต เพื่อให้มีการผลิตปริมาณที่มากขึ้น และต้องการปรับปรุงรูปแบบโดยเฉพาะสีสันทันและคุณภาพ ตลาดผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่อยู่ที่บ้านและท้องถิ่นใกล้เคียง สภาพตลาดในปัจจุบัน สมาชิกสามารถจำหน่ายได้ดี มีรายได้จากการทอผ้ามากกว่าการเกษตร ดังนั้นการส่งเสริมควรเน้น ด้านเงินทุน และเทคนิค การผลิต และปรับปรุงด้านรูปแบบผลิตภัณฑ์ ด้านสีสันทันและคุณภาพ ให้มีมาตรฐานยิ่งขึ้นสามารถแข่งขันกับผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่นใกล้เคียง

ดอกไม้ประจำหมู่บ้าน ดอกเฟื่องฟ้า

คำขวัญ

อิลิส ประเสริฐศรี ถิ่นคนดีมีศีลธรรม

สายเลศล้ำสาวภูไท เลื่องลือไกลผ้าคำก๋ี่

ประเพณีวัฒนธรรม นำหมู่บ้านพัฒนา

การศึกษาเฉพาะรายกรณี
อุตสาหกรรมชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น
จังหวัดร้อยเอ็ด

ประเภท ทอ/ผ้า

ผลิตภัณฑ์ ผ้าไหม

ชื่อกลุ่ม ทอผ้าไหมบ้านหนองแคน

**ที่ตั้ง บ้านหนองแคน หมู่ 1 ต.หนองแคน อ.ปทุมรัตต์
จังหวัดร้อยเอ็ด**

1. ความเป็นมา/ภูมิหลัง

บ้านหนองแคน หมู่ 1 ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด แต่เดิมเป็นป่ามีต้นไม้ขึ้นหนาแน่นราษฎรบ้านคูใหญ่ได้เข้ามาหักล้างถางป่าทำไร่ฝ้าย และไร่ข้างโดยอาศัยน้ำจากหนองแคน (สระหนองแคนในปัจจุบัน) เพราะบริเวณฝั่งหนองน้ำทางด้านทิศตะวันออกมีต้นตะเคียนขนาดใหญ่ขึ้นอยู่ชาวบ้านเรียกต้นแคน ตามภาษาถิ่นอีสาน

ต่อมาในปี พ.ศ. 2455 มีพรานล่าเนื้อจากบ้านคำแย คำบลโพธิ์ชัย อำเภอวาปี จังหวัดมหาสารคาม มาล่าเนื้อ เห็นภูมิประเทศบริเวณสระหนองแคนเหมาะแก่การตั้งบ้านเรือนจึงได้ชักชวนพี่น้องอพยพมาตั้งถิ่นฐานในบริเวณดังกล่าวครั้งแรกมีด้วยกัน 6 ครอบครัว และได้อพยพมาเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อรวมกับราษฎรบ้านคูใหญ่ที่อพยพครอบครัวมาอยู่ร่วมกัน จึงได้ตั้งเป็นชุมชน “บ้านหนองแคน” ตามชื่อต้นแคนใหญ่จนถึงปัจจุบัน

ผ้าทอไหมบ้านหนองแคนแต่เดิมเป็นการผลิตเพื่อใช้และจำหน่ายในชุมชน (สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถได้ทรงรับไว้ในโครงการของพระองค์ได้ทรงรับไว้ในโครงการของพระองค์ในศูนย์ศิลปชีพฯ) และเริ่มจัดตั้งกลุ่มทอผ้าไหมสีพื้นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2529 โดยนำไปขายเองตามร้านค้า หน่วยงานต่าง ๆ ใน จังหวัดร้อยเอ็ด แต่ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ คือ ขายได้ราคาต่ำ และเป็นระบบเงินเชื่อ

ในปี พ.ศ. 2534 กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมได้เข้ามาช่วยเหลือด้านการฝึกอบรม การฟอกย้อมสีตามระบบโรงงานที่ได้มาตรฐานและพัฒนาคุณภาพการทอผ้าไหมด้านต่าง ๆ ให้สมาชิกอย่างต่อเนื่อง และรับเข้าโครงการหมู่บ้านอุตสาหกรรมในปี พ.ศ. 2541 พร้อมให้การสนับสนุนด้านการจัดกิจกรรมปรับทัศนคติ การจัด การ การผลิต และการตลาดอย่างจริงจัง ผสมกับความอดุสาหะ ความตั้งใจในการทำงานของกลุ่มและคณะกรรมการกลุ่ม ที่มีความสามัคคีและรวมกลุ่มได้อย่างเหนียวแน่นส่งผลให้กลุ่มทอผ้าไหมบ้านหนองแคนมีสมาชิกเพิ่มเป็น 76 คน แลมีรายได้โดยเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าเดือนละ 2,000 บาท/คน

ดอกไม้ประจำหมู่บ้าน ดอกเฟื่องฟ้า

คำขวัญ “บ้านหนองแคน แคนผ้าไหมดี สตรีโสภာ ประชาธิปไตยเป็นหลัก เน้นหนักคุณธรรม มุ่งนำพัฒนา”

บ้านบุ่งเลิศ จ.ร้อยเอ็ด

สรุปผลการดำเนินงาน และข้อเสนอแนะ

โครงการศึกษา และรวบรวมข้อมูลอุตสาหกรรมชุมชนภูมิปัญญาท้องถิ่น ในเขตอีสานใต้ 8 จังหวัด (อุบลราชธานี ขุขันธ์ ศรีสะเกษ บุรีรัมย์ อำนาจเจริญ สุรินทร์ มุกดาหาร และร้อยเอ็ด)

จากการดำเนินโครงการ คณะทำงานได้ทำงานโดยมีเป้าหมายของโครงการไว้ 3 ประการ ดังนี้ คือ

1. รวบรวมจัดหมวดหมู่ จำแนกประเภท และสถานที่ ของอุตสาหกรรมชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. ภูมิปัญญาชาวบ้านได้รับการจัดระบบข้อมูลเพื่อการค้นคว้า
3. อุตสาหกรรมชุมชนได้รับการเผยแพร่และได้รับการส่งเสริม อนุรักษ์ไว้

การดำเนินงานได้ศึกษาข้อมูลให้มากที่สุดเท่าที่จะสามารถดำเนินการได้ในเวลาที่จำกัด ข้อมูลบางอย่างหรือบางแห่งอาจจะมีตกหล่นไปบ้าง

ดังนั้นเพื่อให้มีการสืบสานโครงการต่อไปให้เป็นฐานข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ คณะทำงานได้จัดแบ่งลักษณะข้อมูลออกเป็น 3 ส่วนใหญ่ ๆ ในแต่ละจังหวัดที่เก็บข้อมูล ดังนี้

1. ฐานข้อมูลทั่วไปของจังหวัด

เนื่องจากการสืบสานภูมิปัญญาใด ๆ จำเป็นต้องมีข้อมูลทางวัฒนธรรม ภูมิประเทศ วิถีชีวิตของชุมชนนั้นก่อน เพราะวัฒนธรรมกับภูมิปัญญาเป็นเรื่องที่แยกกันไม่ออก เมื่อทราบข้อมูลโดยรวมของแต่ละจังหวัดโดยละเอียดแล้ว จึงศึกษาภูมิปัญญา อันจะโยงไปถึงงานอุตสาหกรรมในชุมชนต่าง ๆ

2. ฐานข้อมูลอุตสาหกรรมชุมชนและภูมิปัญญาชาวบ้าน

เนื่องจากข้อมูลมีจำนวนมาก จึงได้ศึกษารวบรวมและสรุปลงในรูปของตาราง และจำแนกประเภทให้อยู่ในรูปแบบเหมือนกันทุกจังหวัด บางแห่งอาจมีการผลิตในกลุ่มคนจำนวนไม่มาก บางแห่งอาจมีการผลิตกลุ่มใหญ่เป็นอุตสาหกรรมชุมชน เพื่อให้ข้อมูลสมบูรณ์มากที่สุดจึงได้รวบรวมไว้ในตารางเดียวกัน เป็นอุตสาหกรรมชุมชนและภูมิปัญญาชาวบ้าน

3. ฐานข้อมูล ศึกษาเฉพาะรายกรณี

เป็นงานอุตสาหกรรมชุมชนที่ได้รับการเลือกสรรศึกษาเฉพาะรายกรณี เพื่อเป็นตัวอย่าง แบบอย่างในการศึกษาค้นคว้า โดยส่วนใหญ่จะเป็นงานอุตสาหกรรมชุมชนที่มาจากภูมิปัญญาชาวบ้าน และมีความโดดเด่นในระดับจังหวัด ซึ่งแต่ละจังหวัดจะมีแหล่งผลิตที่เป็นสุดยอดในแต่ละจังหวัด การเลือกศึกษาจึงเป็นการสุ่มของคณะทำงาน บางแหล่งข้อมูลมีสถิติข้อมูลที่สำรวจจากหน่วยงานที่รับผิดชอบไว้ด้วย ทำให้เป็นประโยชน์อย่างมากต่อการศึกษา

จากฐานข้อมูลที่คณะทำงานได้ศึกษา ทั้ง 3 ส่วน ทำให้ทราบข้อมูลที่น่าจะเป็นประโยชน์ในหลายประการ ดังนี้

1. การพัฒนาด้านภูมิปัญญาชาวบ้าน เพื่อสร้างงานสู่งานอุตสาหกรรมชุมชน เป็นธุรกิจชุมชน ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง อาจจำแนกได้ 3 ระดับ ดังนี้

1.1 ระดับสืบทอดภูมิปัญญา

เป็นระดับของการสร้างงาน สร้างอาชีพที่รับการสืบทอดมาจากบรรพบุรุษ มีการผลิตงานที่มาจากภูมิปัญญามีการสร้างงานเป็นครั้งคราว ตามระยะเวลาที่ว่างเว้นจากงานประจำ บางคนทำคนเดียว บางคนรวมกลุ่ม ปริมาณงานไม่แน่นอน ตลาดไม่แน่นอน ฝีมือโดยส่วนใหญ่เป็นแบบดั้งเดิม

1.2 ระดับขยายผลภูมิปัญญา

เป็นระดับของการให้ความสนใจในการสร้างรายได้ โดยอาศัยภูมิปัญญาดั้งเดิม โดยมีการรวมกลุ่มแบบไม่เป็นทางการ จัดกิจกรรมรวมกันผลิต ตกลงราคาในการจำหน่ายร่วมกัน ให้ความช่วยเหลือกันในการจำหน่าย แต่จะมีปัญหาอุปสรรคในด้านเงินทุนและการสร้างความเข้มแข็งทางการตลาด ลักษณะของการรวมกลุ่มลักษณะนี้จะพบได้มากในหลายหมู่บ้านของอีสาน

1.3 ระดับพัฒนาภูมิปัญญา

เป็นระดับของการจัดระบบภูมิปัญญาที่นำมาสร้างงานสร้างอาชีพ โดยงานอาชีพที่มาจากภูมิปัญญาชาวบ้าน ได้รับการรวมกลุ่มการผลิต มีการศึกษาแลกเปลี่ยนเพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ มีการศึกษากระบวนการผลิตและการจำหน่าย วิเคราะห์การตลาด อีกทั้งได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ดังนั้นในการรวบรวมข้อมูลจึงได้รวบรวมข้อมูลจาก 3 ระดับ เพราะแหล่งข้อมูลเหล่านี้คือ มรดกของชาติ ที่ควรแก่การรักษาไว้เป็นอย่างดี

2. การเรียนรู้ร่วมกันในชุมชน พบว่า ชุมชนแต่ละแห่งสร้างงานอาชีพโดยมีพื้นฐานมาจาก 2 ส่วนคือ

1. สร้างงานจากการสืบทอดมาจากบรรพบุรุษ
2. สร้างงานจากการค้นพบจุดเด่นของวัสดุที่หาได้ในท้องถิ่น

จะเห็นว่าทั้ง 2 สิ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติและมาจากธรรมชาติของแต่ละแห่ง หากมีการประสานความร่วมมือระหว่างชุมชนจะทำให้ผลิตภัณฑ์ที่มาจากภูมิปัญญาของแต่ละแห่งได้รับการพัฒนาให้เข้มแข็งขึ้น และเกิดงานอุตสาหกรรมชุมชนที่เข้มแข็งได้

ดังนั้น เพื่อการศึกษารวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ คณะทำงานมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ควรจัดทำโครงการรวบรวมข้อมูลในเฉพาะเรื่องของแต่ละภูมิปัญญาชาวบ้าน เช่น ด้านเครื่องจักสาน งานไม้ งานถักทอ อาหารแปรรูป งานโลหะ เป็นต้น เพื่อศึกษาเปรียบเทียบแต่ละชุมชน ซึ่งจะทำได้ศึกษาจุดเด่น จุดด้อย ของแต่ละผลิตภัณฑ์ได้ ข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ต่อการอนุรักษ์และการพัฒนา เพราะโครงการศึกษารวบรวมตามโครงการที่ดำเนินการนี้จะเป็นแนวทางในภาพรวม ที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา

2. การศึกษาข้อมูลในชุมชนต้องอาศัยระยะเวลามาก ดังนั้น ผู้สำรวจข้อมูลต้องวางแผนระยะเวลาให้เหมาะสมกับวิถีชีวิตของชาวบ้านในแต่ละชุมชน เช่น ฤดูที่เหมาะสม ฤดูฝนเป็นฤดูที่ชาวบ้าน ทำนา ฤดูแล้งเป็นฤดูของการเก็บเกี่ยวพืชผล เวลาที่ชาวบ้านอยู่ที่พักอาศัยคือ เวลาเช้า และเย็น แหล่งที่ชาวบ้านนิยมทำงานร่วม

กันคือ วัด และบ้านพักของผู้ในกลุ่ม ในกรณียังไม่มีอาคารทำการ สิ่งเหล่านี้เป็นบางส่วนที่ผู้ศึกษารวบรวมจะต้องเข้าใจ เพราะบางครั้งการเดินทางไปเก็บข้อมูลต้องใช้เวลาเดินทางมาก ซึ่งอาจจะไม่ได้ข้อมูลอะไรเลย

3. การวางแผนการเดินทาง ผู้รวบรวมข้อมูลต้องกำหนดเส้นทางให้เหมาะสม คำนึงกับการเดินทางและเวลาที่ต้องใช้ เช่น วางแผนเส้นทางหลัก เส้นทางรอง หากพลาดจากแหล่งข้อมูลอีกแห่งสามารถเชื่อมโยงเส้นทางอีกแห่งได้ หากมีความเป็นไปได้ในการสื่อสารให้ใช้การติดต่อล่วงหน้า เช่น จดหมาย หรือโทรศัพท์ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะนี้เป็นบางส่วนสำหรับผู้ประสงค์จะศึกษารวบรวมข้อมูลในโอกาสต่อไป จะทำให้การรวบรวมข้อมูลมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการ พอสรุปปัญหาและอุปสรรค ได้โดยสังเขป ดังนี้

1. ปัญหาข้อจำกัดด้านเวลา ข้อมูลมีรายละเอียดมาก เวลามีน้อย สภาพพื้นที่อยู่ห่างไกล ด้วยระยะเวลาที่จำกัดตามงบประมาณ ทำให้เกิดความเร่งรีบในการดำเนินงานข้อมูล หลายข้อมูลไม่อาจนำมาสรุปได้ครบถ้วน

2. ปัญหาการติดต่อประสานงานราชการ ข้อมูลที่ได้จากส่วนราชการบางแห่งยังไม่ดำเนินการให้สมบูรณ์ มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทำให้ต้องใช้เวลาในการติดต่อหลายครั้ง และบางครั้งจำเป็นต้องรอกอยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้ข้อมูล

3. ปัญหาข้อมูลผิดพลาด ข้อมูลที่ได้จากบางหน่วยงานเป็นข้อมูลเดิม เมื่อมีการสุ่มตัวอย่างในแต่ละจังหวัด อุตสาหกรรมชุมชนนั้น ได้เลิกดำเนินงานไปนานมาก ข้อมูลยังไม่ได้รับการปรับแก้ไขข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน

4. ปัญหาด้านการบันทึกข้อมูล การเก็บข้อมูลในพื้นที่ต้องอาศัยความเป็นกลางในการถ่ายทอด ต้องใช้การสัมภาษณ์ หลายคนเพื่อหาข้อมูลจริง การบันทึกภาพประกอบข้อมูลบางแห่งไม่ได้รวบรวมผลิตภัณฑ์ไว้เป็นศูนย์กลางแต่กระจายกระจายทั่วไปตามสมาชิก ต้องเลือกกรณีที่เหมาะสม บางครั้งทำให้บางแห่งไม่มีภาพชิ้นงานประกอบ

5. ปัญหาด้านระเบียบราชการ ในการดำเนินการตามโครงการ มีค่าใช้จ่ายที่เหนือความคาดหมายและไม่สามารถระบุในโครงการ ทำให้ประสบปัญหาค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน เช่น ค่าใช้จ่ายตอบแทนผู้ช่วยประสานงานในพื้นที่ ค่าตอบแทนชาวบ้านในการช่วยสาธิตการผลิตงาน และอื่น ๆ นอกจากนั้นข้อระเบียบในราชการเกี่ยวกับการถ่วงจ่าย ไม่สามารถดำเนินการได้ทำให้ไม่สามารถเกลี้ยบางรายการในภายหลังได้ การเดินทางไปราชการเพื่อสำรวจข้อมูลในพื้นที่ ต้องมีการทำเอกสารการเดินทางในรายละเอียดค่อนข้างมาก แต่การดำเนินงานจริงส่วนใหญ่ต้องเดินทางมากกว่าที่ทำการขออนุมัติเดินทาง โดยใช้เวลานานอกราชการ วันหยุดราชการ หรือหากมีการขออนุมัติย้อนหลังตามความจำเป็นจะประสบปัญหาในการขออนุมัติ ปัญหาดังกล่าวควรมีการปรับปรุงแก้ไข เนื่องจากการดำเนินงานตามโครงการ เป็นงานเพิ่มเติมจากงานประจำ การแก้ไขระเบียบขั้นตอนในรายละเอียดปลีกย่อย จะทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จากปัญหาอุปสรรคดังกล่าว ส่งผลกระทบทั้งทางตรง และทางอ้อมแก่การดำเนินงานตามโครงการจึง
ใคร่ขอสรุปไว้เป็นข้อมูลซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ดำเนินงานต่อไป

ขอขอบคุณ

ผู้มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลประกอบโครงการ

1. ฝ่ายส่งเสริมอุตสาหกรรม อุตสาหกรรมจังหวัด 8 จังหวัดตามโครงการ
 2. พัฒนาชุมชนจังหวัด 8 จังหวัดตามโครงการ
 3. ภูมิปัญญาท้องถิ่น ชาวบ้านในหมู่บ้านที่ให้ข้อมูลประกอบการบันทึกข้อมูล
- A. ผู้เขียนบทความ เอกสาร ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานอาชีพในชุมชน 8 จังหวัด ตามโครงการ

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. อุตสาหกรรมดีเด่น 2539. กรุงเทพฯ : บริษัทไทยเพรส แอนด์พริ้นท์ จำกัด, 2540.
- กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. อุตสาหกรรมดีเด่น 2542. กรุงเทพฯ : บริษัท พงษ์วีริน การพิมพ์ จำกัด, 2542.
- ธวัชชัย ปทุมหล่อทอง. เกร็ดความรู้ประเทศไทย ภาคอีสาน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์น้ำฝน, 2544.
- สุจิตต์ วงษ์เทศ. เบิ่งสังคัมและวัฒนธรรมอีสาน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน, 2543.
- วิณะ อุทะวิภาต. ศิลปะพื้นบ้าน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศิลปประภา, 2545.
- กนิษฐา จันทบุตร และคณะ. ภูมิปัญญาชาวบ้านจังหวัดอุบลราชธานี : กรณีเทคโนโลยีพื้นบ้าน. อุบลราชธานี : สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี, 2542

ภาคผนวก

คำสั่งคณะกรรมการศาสตร์

ที่ 33 / 2544

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานโครงการ การศึกษาและรวบรวมข้อมูลงานอุตสาหกรรมชุมชน
ภูมิปัญญาชาวบ้านในเขตอีสานใต้จำนวน 8 จังหวัด ตามแผนงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

เพื่อให้การดำเนินงานตามแผนงานของโครงการศึกษาและรวบรวมข้อมูลงานอุตสาหกรรมชุมชน
ภูมิปัญญาชาวบ้านในเขตอีสานใต้ จำนวน 8 จังหวัด เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
พ.ศ. 2533 ขอแต่งตั้งคณะทำงาน ดังนี้

1. คณบดี	ที่ปรึกษาโครงการ
2. รศ.ดร.วิโรฒ ศรีวิโร	ที่ปรึกษาโครงการ
3. นายเจริญ ชุมมวล	ที่ปรึกษาโครงการ
4. นายสุวิชา โชคสวัสดิ์	ที่ปรึกษาโครงการ
5. นายวิระพันธ์ ศรีสม	ที่ปรึกษาโครงการ
6. ว่าที่ร.ศ.ศักดิ์ชาย สีงา	ประธานคณะทำงาน
7. นายไพบุลย์ เสถียรรัมย์	คณะทำงาน
8. นายสรศักดิ์ เมาว์โสภ	คณะทำงาน
9. นายผดุง กิจแสง	คณะทำงาน
10. นายอภิชาติ แสนชัย	คณะทำงาน
11. ว่าที่ร.ศ.กาญจน์จิต ศรีโท	คณะทำงาน
12. นายไกรภพ มั่นคง	คณะทำงาน
13. นายคำดี พลหาญ	คณะทำงาน
14. หัวหน้าฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา	เลขานุการคณะทำงาน
สำนักวิทยบริการ	

สั่ง ณ วันที่ 22 เดือน พฤศจิกายน 2544

(ศาสตราจารย์ ดร.ประกอบ วิโรจนกุล)

คณบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานเลขาธิการ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี โทร. 3109

ที่ ทม.2104.1/ก. 844

วันที่

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์ข้อมูล

เรียน

ด้วยคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ได้มีโครงการที่จะศึกษาในหัวข้อ การศึกษาและรวบรวมข้อมูลงานอุตสาหกรรมชุมชน ภูมิปัญญาชาวบ้านในเขตอีสานตอนใต้ จำนวน 8 จังหวัด คือ อุบลราชธานี ยโสธร ศรีสะเกษ บุรีรัมย์ อำนาจเจริญ สุรินทร์ มุกดาหาร และร้อยเอ็ด ตามแผนงาน ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เพื่อรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาค้นคว้า ในการนี้ยังขาดข้อมูลสำคัญหลาย ประการ ดังนั้นจึงใคร่ขอกความอนุเคราะห์การสนับสนุนและให้ข้อมูลจากหน่วยงานของท่าน ซึ่งมีส่วน เกี่ยวข้องโดยตรง พร้อมนี้ได้มอบให้ว่าที่ ร.ต.ศักดิ์ชาย สิกขา ผู้รับผิดชอบโครงการในการประสานงาน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและให้ความอนุเคราะห์

(นายสุริยา โชคสวัสดิ์)

รองคณบดีฝ่ายวิจัย

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์

ประมวลภาพการปฏิบัติงาน เพื่อรวบรวมข้อมูล

แบบการสำรวจข้อมูล

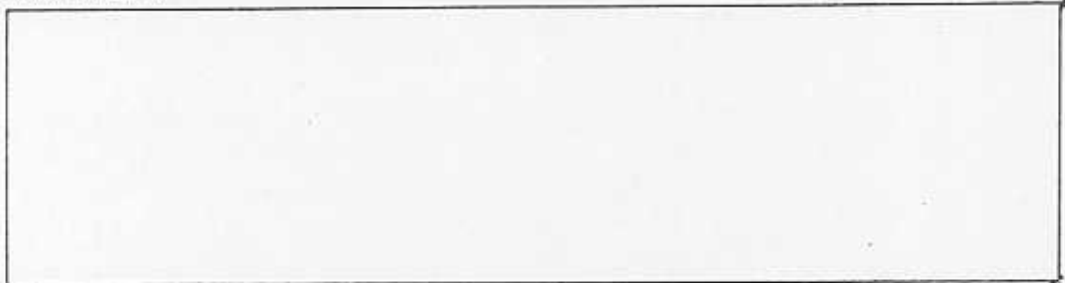
(โดยวิธีสัมภาษณ์)

อันดับงาน _____ / _____

ชื่อผลิตภัณฑ์ _____

กลุ่ม _____

ภาพผลิตภัณฑ์

1. วัตถุประสงค์ในการผลิต: _____

2. การนำไปใช้: _____

3. แหล่งผลิต: _____

4. ความเป็นมา / แหล่งกำหนดผลิตภัณฑ์และการสืบทอดความรู้ที่สืบทอดกันมา: _____

5. วัตถุดิบ: _____

6. เทคนิควิธีการผลิต: _____

7. รายละเอียดในการตกแต่งพิเศษ: _____

8. คุณสมบัติด้าน โครงสร้างความคงทนแข็งแรงและอายุการใช้งาน: _____

9. ทัศนคติความเชื่อ _____

10. ข้อมูลอื่นๆ _____

ผู้ให้ข้อมูล _____

ให้ข้อมูลวันที่ _____

□ กลุ่ม _____

8. คุณสมบัติด้าน โครงสร้าง ความคงทน แข็งแรงและอายุการใช้งาน : _____

10. ข้อมูลอื่น ๆ :

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There is no handwriting or other markings on the paper.